

Skrifter om Ivar Aasen

Teikning av Bjarne Restan, *Arbeidermagasinet* 25. november 1939. Foto: Prøysen-huset.

Ivar Aasen i stort og smått

Ludvig Eikaas' portrett ti Ivar Aasen-året 1996. Eigar og foto: Nynorsk kutursentrum / Ivar Aasen-tunet.

SETNINGA STÅR på side 208. Orda er så få at dei er lette å oversjå, nett slik skrivaren av orda overser emnet sitt. 1200 år norsk historie skulle inn på 576 store, tette sider, så det gjaldt å skunde seg. Det står skrive på side 208 i *Grunnbok i Norges historie fra vikingtid til våre dager*, utgitt i Språkåret 2013:

Ivar Aasens arbeid med å skape et nytt norsk skriftspråk med grunnlag i dialektene ble til å begynne med møtt med velvilje i akademiske miljøer.

Meir var ikkje å seie om Aasen der og då.

Det var det heller ikkje på side 188 i den første utgåva av boka i 1991. Skulle ein først samle Aasens liv og verk og historiske rolle éi setning, var der mange andre ord å velje mellom med ein heilt annan historisk presisjon enn denne.

Litt seinare, på side 266 i 2013, kjem tre avsnitt om det som følgde med Ivar Aasen. «Hver gang målfolket ville ha obligatorisk opplæring i nynorsk i nye skoleslag, brøt rabalderet løs.» Nokre linjer seinare går Bjørnstjerne Bjørnson «i spissen for å danne Norsk Rigsmaalsforening (1899), siden den gang en aldri sovende vakthund i språksaken».

Slik skriv Edgar Hovland i ei innføringsbok for studentar i norsk historie. Den eine sida er på vakt, den andre lagar bråk. Noko føredøme for balansert historieskriving er ikkje dette. I ein bibliografi er den korte setninga på side 208 for liten til å kome med, men utsegna er for stor til å ignorerast. Den knappe og fagleg lite treffande omtalen røper ein historie-tradisjon der kulturhistorie står svakare enn før, og der forståinga av kulturelle prosessar iallfall mistar sin posisjon når framstillinga nærmar seg samtida. Same korleis ein bibliografi blir til, vil det alltid finnast slike tekstfragment som kan vere vel så pregnante som ein del av dei registrerte innførslane.

DENNE DELEN AV BIBLIOGRAFIEN dokumenterer 1952 tekstar om Ivar Aasen. Av dei skriv 329 seg frå dei første 50 åra fram til han døyddde i 1896. Det er

nær to av ti innførslar. Frå 1897 til 2013 er det registrert 1623 tekstar. Av 86 songar om Aasen blei 20 skrivne medan han levde, 66 etterpå.

Dokumentasjonen av Ivar Aasens publiserte skrifter tek til med den litterære debuten hans i 1833. Åtte år seinare stod den første offentlege omtalen av Ivar Aasen på prent, og den teksten frå Bergens Stiftstidende opnar denne bibliografien.

Det har nok sitt å seie at digitale hjelpemiddel har gjort det lettare å finne relevante innførslar frå seinare tiår, slik at materialet blir noko skeivt i tid.

Berre for 1896 er der minst 79 omtalar. Det gir dekning for spissformuleringa i *Historia om Ivar Aasen* om at han fekk eit nytt liv den dagen han døydde.¹ Dødsdagen var gjennombrøtet, sett med vår tids mediebriller.

Det er jubilea og markeringane som utløyser mest omtale. Bibliografien inneheld vel 760 innførslar frå eit av dei store minne- eller jubileumsåra. Det vil seie at fire av ti innførslar har med jubileum eller markeringar på gjere.

Tabell 6
Omtalar etter jubileumsår

1893	22
1896	79
1913	93
1946	26
1950	38
1963	62
1996	236
2013	208
Sum	764

Unntaka er 125-årsjubileet i 1938 og 175-årsjubileet i 1988, med kvar sine ni innførslar. Likevel er det openbert at jubileum skaper merksam og gir meir omtale. Idar Handagard gav ut den vesle biografien *Ivar Aasen* i ny utgåve til 60-årsminnet for Ivar Aasens død i 1956, men det minneåret gjorde få noko ut av.

Bibliografien avdekkjer eit skjult mønster. Dei store jubilea i 1913 og 1963 var godt kjende då Ivar Aasen-året 1996 blei planlagt frå 1993. Ingen

¹ Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 337.

var den gongen merksame på at også dødsåret var blitt markert før. Ved 50-årsminnet i 1946 blei det gjennomført ei rekkje arrangement og minnestunder.

To år som skil seg ut med stor aktivitet, er 1976 og 1997. Sistnemnde var ei vidareføring av det som skjedde i Aasen-året og heng difor saman med det som då blei gjort. 1976 var året for den store debatten om Ivar Aasen og kvinnene hans. Den blei utløyst av ei utsegn frå André Bjerke i «På sparket» i NRK TV 18. mars 1976. Emnet var banning og bannord: «Ivar Aasen kjente dem nok. Han var en flittig gjest på horehusene i Oslo. Det er et velkjent litteraturhistorisk faktum.»² Det var ikkje meir velkjent enn at ein lengre debatt med 33 innlegg måtte til våren 1976. Utsegna frå Bjerke blei lesen like mykje språkpolitisk som kulturhistorisk.³ Til no er dette framleis det einaste større ordsiftet om Ivar Aasen.

Over halvparten av innførslane – nær 1000 – er frå 1964 eller seinare. Det vitnar om at fleire tok meir utdanning i dette tidsrommet, og at fleire fekk høve til å ytre seg om Ivar Aasen. Særleg frå slutten av 1900-talet blei det tenkt og skrive mykje nytt om Ivar Aasen. Denne nytenkinga bygde samstundes på det som hadde vore den nynorske posisjonen alt i 1896: Ivar Aasen var ingen romantikar.

Han dikta ikkje blomar, men samla dei i røynda.

Jubilea var meir om enn av Aasen. I dette ligg også at tradering slett ikkje berre gjeld munnleg overføring. Når skriftene om ein person dominerer så mykje over skriftene av den same personen, vitnar det om at ein stør seg til det andre har skrive.

Dette gjer at dei fleste tekstane er reproduksjonar, ikkje originalar, men også i reproduksjonar kan der vere små tyngdeforskyvningar, tilleggs-moment, omskrivingar som viser glimt av noko meir. Berre dei tidlege tekstane er skrivne i ei form for vitskapleg uskuld, der den som skriv, må stole på eiga vurderingsevne.

² Sitert etter Sigmund Skard: «André Bjerke og gravfreden», *Aftenposten* 1.4.1976.

³ Stephen J. Walton har gått grundig gjennom ordsiftet i *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 179–191, jf. også Kjell Venås: *Då tida var fullkommen*, Oslo 1996, s. 592 ff. Stephen Walton siterer også frå eit brev som Johan Vogt skreiv til Knut E. Steffens 21.10.1987: «Jeg bodde på hybel hos Carl Nærup i årene 1927–1930. Det var en gang han fortalte meg at Ivar Aasen var lei sig at ingen av jentene ville ha ham hos sig hele natten» (Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 185).

Difor er i røynda all skriving av litteraturhistorie også ei resepsjons-historie. Det andre har tolka, tenkt og skrive før, påverkar den neste som skal skrive. Dette inneber at bibliografi og resepsjon er to former for same sak, særleg viss bibliografien ikkje blir avgrensa til det bokhistoriske.

Ein bibliografi skriven i det vide perspektivet, kan vere med og klargjere kva verdi ulike kjelder har i ein skriftkultur der boka er berre eitt av mange medium. Bibliografi, skriv bibliografiforskaren D.F. McKenzie i Oxford, «er den fagdisiplinen som studerer tekstar som dokumenterte former, og prosessane med å overføre desse, medrekna produksjonen og resepsjonen».⁴

Eit slikt syn på bibliografi byggjer bru mellom traderinga i munnlege kulturar og resepsjonen i skriftkulturar. Kor påliteleg ei kjelde er, og kva verdi den har, blir klarare di meir omfattande ein bibliografi er.

EIN BIBLIOGRAFI DOKUMENTERER og kan endre forkinga. Når eit materiale er meir eller mindre utførleg samla bibliografisk, forpliktar det vitskapen – så sant bibliografien er påliteleg og fagleg representativ. Dokumentasjonen gir raskt eit første oversyn over relevante kjelder for vidare systematisk leiting.

Stortingsdokument er dei offentlege skriftene som både formelt og reelt kan ha mest å seie. I denne bibliografien er storting og regjering inne åtte gonger frå 1851 til 1874.⁵

Stortinget gjorde 21. juli 1851 slikt samrøystes vedtak: «Til Fortsættelse af Ivar Aasens Forskninger, vedkommende det nroske Folkesprog, bevilges 300 Spd.»⁶ Grunnlaget var ei grundig framstilling i ein proposisjon som regjeringa hadde lagt fram 10. desember 1850.⁷ Den historia er fortald før sett frå Aasens side.⁸ Dei åtte rundane i Stortinget gir fleire poeng.

⁴ D.F. McKenzie: *Bibliography and the Sociology of Texts*, Cambridge 1999, s. 12.

⁵ Til Grunnlovsjubileet i 2014 digitaliserte Stortinget alle stortingsdokument frå og med 1814. Det opnar for heilt nye innsyn i politiske prosessar av di ein både lett kan finne det som er kjent og lettare kan finne det ukjende. Dei aktuelle dokumenta om Ivar Aasen er registrerte etter søk på *Stortinget.no*, lesedato 8.6.2014.

⁶ *Indstilling* 56 frå Kirkekommitteen (!), s. 292, datert 19.6.1851, og *Forhandlings-Protocoller* 1851, s. 65.

⁷ *Kongelig Proposition No. 11*, s. 83–85.

⁸ Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 113 ff.

Ein kan sjå korleis skrivaren har tenkt og ombestemt seg. I 1850 arbeidde Kirkedepartementet med eit brev til Vitskapsselskapet om stipend til Ivar Aasen. Kladden viser at departementet arbeidde grundig med teksten. Då saka blei lagd fram for Stortinget hausten same året, var lite endra i saksframstillinga, departementet hadde tenkt grundig og så bestemt seg.⁹

Spørsmålet om å løyve offentlege midlar til det arbeidet Ivar Aasen skulle utføre, gjorde at Stortinget alt i 1851 måtte ta stilling til kor viktig saka var. Ikkje sidan grunnlovsendinga i november 1814 med eit tillegg om «det Norske Sprog» hadde språk vore ei stortingssak. Først mange år seinare drøfta Stortinget språkspørsmålet på ny, då knytt til opplæring i skulen. Odelstinget gjorde i 1860 gamalnorsk til valfag i gymnaset, men kongen nekta å sanksjonere vedtaket, så Odelstinget gjorde nytt vedtak i 1869. Våren 1874 fall eit forslag om at lærarskulane skulle gi opplæring også i landsmål, men fire år seinare bad Stortinget om at «Undervisningen i Almueskolen bør saavidt muligt meddeles paa Børnenes eget Talemaal».

Med 43 mot 34 røyster stengde Stortinget 20. mai 1874 døra for landsmålet i lærarskulane – til så lenge. Tre dagar etter innstilte Kirkekomiteen samrøystes på å auke stipendet til Ivar Aasen med 100 spesidalar, og 2. juni 1874 vedtok Stortinget mot fire røyster å auke det med 200 spesidalar. Spørsmålet var ikkje om Aasen skulle få stipend eller ikkje, men kor mykje det brude aukast. Otto Joachim Løvenskiold meinte at *Norsk Ordbog* frå året før «vilde overlæve Maalstrævet længe». Statsminister Johan Sverdrup var meir sikker på at «den vilde overleve alle Maalstrævets Modstandere».¹⁰

I 1851 vedtok Stortinget stipend til Ivar Aasen utan at nokon tok ordet. Berre i 1863 og 1874 var der små ordskifte. I 1863 kom saka opp to månader før Aasen gav ut *Symra*. Ein representant undra seg over at A.O. Vinje skulle ha reist utanlands for offentlege midlar.¹¹ Vinje hadde vore i England og Skottland sidan sommaren 1862, og han hadde fått eit tilleggssipend frå Vitskapsselskapet i Trondheim som han brukte til dette. Undringa fall, og att stod Søren Jaabæk som meinte at no hadde staten ytt nok.

⁹ Kari Bøe i foredrag på Høgskulen i Volda 17.6.2016.

¹⁰ *Storthingstidende* 2.6.1874, s. 913.

¹¹ *Storthingstidende* 8.4.1863, s. 517 f.

Motstanden hans var meir enn statsøkonomisk – han frykta at arbeidet til Iver Aasen kunne dele Noreg språkleg. Aasen fekk stipendiet, mot ei røyst.

I denne saka gjekk Stortinget føre. Det første vedtaket gjorde dei folkevalde året før den første større striden om språk hausten 1852. Proposisjonar og innstillingar var prega av djup respekt for det Ivar Aasen hadde utretta.¹² Då som no hadde Stortinget sans for autoritetar. I 1850 la regjeringa stor vekt på det Vitskapsselskapet og professor P.A. Munch hadde skrive om Aasen. Tilliten var grenselaus – det einaste regjeringa ville be om, var årlege meldingar om arbeidet. Elles skulle han strå fritt. Også skamkjensla kom til orde. I 1874 framheva Peter Jensen at Aasen «hadde ikke engang været istand til at skaffe sig et passende Lokale, uden sin Bogsamling havde han for en Del maatte have staaende i Kasser».¹³ Det enda med at Aasen no fekk ein fast sum, og saka kom difor ikkje attende til dei folkevalde.

Med Aasen dreiv målsaka inn i Stortinget nesten 30 år før dei folkevalde gjorde eit første vedtak til fordel for landsmålet. Løyvinga til språkforskaren var ei viktig satsing og ein nødvendig føresetnad for det som viste seg å kome.

Han levde enkelt og tente godt. Årsløna for ein industriarbeidar utgjorde i 1895 mindre enn åtte prosent av stipendiet til den pensjonerte språkforskaren.

I nesten 40 år korresponderte Ivar Aasen og Kirkedepartementet med kvarandre. Han sende årsmeldingar om arbeidet sitt, departementet melde om endringar i stipendsummen. Desse breva arkiverte departementet på sikkeleg vis. Det interessante er nemninga det brukte. Etter jamstillingsvedtaket i 1885 mrlom «det norske Folkeprog og «vort almindelige Skrift- og Bogsprog» oppstod eit ordsifte om kva Stortinget hadde lagt i uttrykket «det norske Folkesproget». Det var det uttrykket Kikedepartementet i alle år hadde brukt i journalen: «Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget».

FØR EIN NYNORSK SKRIFTKULTUR blei skild ut, kunne lange artikkelseriar om Aasen eller Vinje stå på trykk i blad og aviser som var redigerte på dansk-

¹² Det skadde heller ikkje at stortingsrepresentantane vinteren 1854 var på eiga framsyning av stykket *I Marknaden*, få månader før stipendsaka kom opp att.

¹³ *Storthingstidende* 2.6.1874, s. 913.

norsk. Med åra blei dette i større grad ei sak for blad og aviser som var redigerte på nynorsk.¹⁴

Lenge heldt Aasen-jubilea seg på sine eigne arenaer. Norskdomsrørsla eigde etter kvart mange hotell, kulturhus og kaffistover, og desse var hovudscenene for jubilea. Først i 1950 blei eit jubileum feira utanfor desse arenaene – men noko stort steg var det ikkje.

Feiringane av Aasen og Vinje var i heile tidsrommet personretta. Jubileumsfeiringa var retta mot personane, berre unntaksvis mot verka. Ivar Aasen gav ut den første nynorske boka i 1853, *Prøver af Landsmaalet i Norge*. Indirekte blei den boka feira to gonger. Minnesteinen på Aasen-grava blei avduka i 1903, 50 år etter utgivinga. Ved 100-årsjubileet for denne boka avduka Halvdan Koht statuen i Ørsta. Begge desse samanfalla i tid verka tilfeldige, for hundreårsdagen for den første boka på nynorsk blei ikkje nemnt av nokon.

Ferdaminni fraa Sumaren 1860 blei feira med gjenreiser av Ruth Alvsen og Dagfinn Grønset i 1960, og i 2010 med Jon Severuds meir ambisiøse verk. *Norsk Grammatik* frå 1864 blei markert med billigutgåve hundre år etterpå, men *Norsk Ordbog* frå 1873 passerte sine 50 år i 1923 og 100 år i 1973 utan merksemd. Aasen runda 50 det året han gav ut *Symra* i 1863. Dermed fall person- og bokjubileum saman i både 1913, 1963 og 2013.

Det som er blitt feira med størst konsekvens, var utgivinga av *Ordbog over det norske Folkesprog* i 1850. Hundreårsminnet for utgivinga blei feira i Universitetsaulaen i Oslo 17. november 1950.¹⁵ Her framførte Tarjei Vesaas ein prolog som stod på trykk i Dagbladet og Norsk Tidend dagen etter, og som blei ein klassikar der og då:

Det går mangt eit menneske
og ser seg fritt ikring
for Ivar Aasens skuld.

Diktet har vore prenta mange gonger og er ein berande tekst i basisutstillinga i Ivar Aasen-tunet. Dagen etter, laurdag 18. november 1950, var første heftet av første bandet av det nye verket *Norsk Ordbok* i sal.

¹⁴ Syn og Segn laga stort jubileumsnummer i 1913, men ikkje i 1963. Gula Tidend og Norsk Tidend gjorde mykje ut av jubileet i 1950, begge ut temanummer 1. august 1963. Dag og Tid kom med dei første ordinære nummera i 1963, men markerte knapt Aasen-jubileet. I 1968 kom mange artiklar, men berre eitt temanummer, frå Norsk Tidend.

¹⁵ Program for festmøtet, arkiv Ivar Aasen-tunet, og «Ivar Aasen skapte det urikkande grunnlaget», *Norsk Tidend* 23.11.1950.

I gjennomsnitt blei det årleg skrive om lag ti tekstar om Aasen og like mange om Vinje i blad, aviser, bøker.¹⁶ Feiringane og minnemarkeringsane førte til mange fleire omtalar. Aasen blei omtalt i 89 skrifter i 1913 og 62 i 1963, medan 59 Vinje-omtalar er dokumenterte i 1918 og 54 i 1968. Mengda seier noko om interessa, men ikkje om forståingsformene. At jubilea tente til, og blei brukte til, å få fram ny kunnskap, gjorde Reidar Djupedal eit poeng av i 1963. Knut Liestøl hadde skrive ein lengre artikkel til *Syn og Segn* om Aasen i 1913, og denne gav Noregs Boklag ut som eige skrift i 1963. Djupedal skreiv der eit etterord med refleksjonar over forholdet mellom biografisk tradering og forskning.

Med jubilea blei skriftene av både Aasen og Vinje meir tilgjengelege. Ved hundreårsjubilea kom Skrifter i samling for begge forfattarane, men ikkje ved 150-årsjubilea, og mengder av biografiske studiar, lange og korte. Biografi og aktualisering av tekstar prega jubilea. Tematiske og akademiske studiar var sjeldan knytte til feiringar og markeringar. Dei kom når dei var ferdige. Olav Midttun avslutta si hovudoppgåve *Noko um Vinje fyrr han vart døl* i 1907, og Reidar Djupedal la fram *Noko om Ivar Aasen i åra 1840–1860* i 1950. Det vil seie at den nynorske minnefesten var prega av biografi, oversyn og bruk av enkelttekstar, og at det nok varierte korleis skrivarane og talarane brukte den kunnskapen som elles låg føre.

Bibliografiane viser korleis jubileumsåra prega meiningsdanninga. Skriftene av Aasen og Vinje blei haldne tilgjengelege, og kunnskap om desse skriftene auka nær sagt for kvar ny utgåve. Minnepolitisk blei jubilea ein spiral: Jubileum aktualiserte verkutgåver, verkutgåver forsterka jubilea, jubilea utløyste fleire andre skrifter. Det blei skrive mykje meir om Aasen og Vinje i jubileumsåra enn elles, og den nye kunnskapen som kom gjennom verkutgåvene, blei formidla til mange fleire lesarar enn dei som las bøkene.

JUBILEA GAV MEIR KUNNSKAP. Det gjorde Reidar Djupedal eit poeng av alt i 1963. Knut Liestøl hadde skrive ein lengre artikkel til *Syn og Segn* om Aasen i 1913, og denne gav Noregs Boklag ut som eige skrift i 1963. Djupedal skreiv der eit etterord med refleksjonar over forholdet mellom biografisk tradering og forskning. Til grunnlovsjubileet i 1914 kom ein Aasen-biografi

¹⁶ Jf. Ottar Grepstad: *Vinje-bibliografien*, Ørsta 2017.

av Moltke Moe, kamuflert som ein del av eit langt kapittel i band II av Gerhard Grans verk *Nordmænd i det 19de aarhundrede*.

I dei siste leveåra til Ivar Aasen og i den første tida etter at han var død, vandra segner, soger og risper om han. Kva han faktisk hadde skrive, blei delvis dokumentert i *Udvalgte Skrifter* alt i 1896, og først med trebands-utgåva 1911–1913 kom breidda av skrifter til syne. Dette 100-årsjubileet «gav tilskuven til at Aasens arbeid vart teke opp til gransking og ny vurdering», skriv Djupedal.¹⁷ Vitskapsmannen Aasen kom meir i framgrunnen, og nettopp Liestøls biografi var eit uttrykk for dette. Som Koht hadde Liestøl hatt tilgjenge til dei etterlatne skriftene, og både han og seinare forskarar kunne no hente fram ny og meir påliteleg kunnskap.

Der er grunn til å modifisere dette.

Ny kunnskap om Ivar Aasen blei skriven fram. Det hindra ikkje segnene og mytane i å leve vidare på folkemunne. Mytane hadde danna seg før forskarane kom til orde. Ei god historie står seg nok betre enn eit vitskapleg atterhald. Så peikar då også Djupedal på at Liestøl aldri hadde møtt Aasen, «men han kjende han likevel». Bodberaren, forteljaren, var Moltke Moe. Han var ven med Ivar Aasen, Liestøl var ven med Moltke Moe. Dette var til stor hjelp då Liestøl skreiv artikkelen sin i 1913, hadde han fortalt Djupedal: «Det gav farge og liv til framstillinga hans, men likevel ikkje slik at ho fekk eventyrdåmen over seg».¹⁸ Heller ikkje vitskapen er altså fri for munnleg overlevering; det skulle berre mangle. Aasen kjende Moe, Moe kjende Liestøl, Liestøl kjende Djupedal, og denne traderingsrekkja blei først broten då Djupedal døydde i 1989. Frå då av var alt skrift.

Moltke Moe hadde alt i 1901–02 ordna og katalogisert dei Aasen-manuskripta som var komne til Universitetsbiblioteket i Oslo. Ut av dette kom det heile 1900-talet gjennom ei mengd skrifter med tekstar av Ivar Aasen som ikkje hadde vore publiserte før. Forskarane var ikkje avhengige av at skriftene var publiserte, men med smuldrande kunnskap om gotisk handskrift blei trykte utgåver ei stor lette særleg mot slutten av 1900-talet.

¹⁷ Reidar Djupedal: «Etterord», i Knut Liestøl: *Ivar Aasen*, Oslo 1963, s. 55.

¹⁸ Reidar Djupedal, same staden, s. 55.

Vel var det slik at 100-årsjubileet i 1913 fremja forskning om Ivar Aasens liv og verk, ikkje minst gjennom den trebandsutgåva av Aasen-skrifter som kom til jubileet. Eit tidsskifte som truleg var endå viktigare, var Reidar Djupedals utgåve av brev og dagbøker 1957–1960. No kunne mytar avkreftast – eller stadfestast. I 1945 hadde Aslak Vehus fortalt til Norsk Tidend om sitt møte med Ivar Aasen som liten gut kring 1870. Minne som kjem på prent tre kvart hundreår seinare, er per definisjon upålitelege. Likevel var dette ei påliteleg forteljing av di avgjerande detaljar i historia kunne stadfestast frå ei kjelde Vehus ikkje kjende til; dagbøkene blei først publiserte in extenso mange år seinare.

Blei det så mykje Aasen-forsking etter 1913? Nei.

Ganske mange vitskaplege artiklar er publiserte, det er så, men svært få avhandlingar. Med fleire skrifter i 1930-åra var Einar Haugen ein av dei første som skreiv språkvitskapleg om Ivar Aasen. Den første avhandlinga stod Hartvig Kiran for i 1937 om bakgrunnen for Aasens dikting, den neste kom frå Reidar Djupedal i 1950, og kapitlet om Ivar Aasen av Gustav Indrebø i *Norsk målsoga* frå 1951 er så omfattande at det må reknast med her. Egil Røssaak skreiv hovudoppgåve om Aasens lyrikk i 1966, og Rune Sørland om *Ervingen* i 1974. Den einaste doktoravhandlinga til dags dato kom frå Stephen J. Walton i 1987. Arne Apelsest skreiv om tildriv og føresetnader for Ivar Aasen i 1989, og J. Peter Burgess la stor vekt på Ivar Aasen i sin studie av nasjonsbygging og identitet i 1999. Pedagogiske trekk ved Ivar Aasens arbeid var emnet i ei masteroppgåve til Sidsel Sandrum Bakken i 2010.

Berre ein av desse ni studiane handlar primært om det språkvitskaplege arbeidet til Ivar Aasen. Det er allmenn semje i språkvitskaplege miljø om kor viktig han var som vitskapsmann. Likevel har nokså få skrive vitskapleg om Aasen, og minst utforska er den språkfaglege sida av saka. Dette fråværet av vitskap har gjort dei allmenne biografiane og lengre populærvitskaplege artiklane om Ivar Aasen viktigare enn dei elles ville ha vore, men også i desse står det ganske lite om språkssystemet.

EIN BIBLIOGRAFI ER EIN BIOGRAFI med andre verkemiddel. Aasen blei omtalt offentleg og på trykk både i Bergen og Kristiania alt i 1841. Alt han då hadde publisert, var tre dikt, for mange år sidan. Det var ikkje dei dikta som gjorde han viktig. Ivar Aasen blei omtalt for det han skulle utrette, ikkje for det han hadde gjort.

Den første biografiske teksten var sjølvbiografien hans frå 1841. Det gav han ei viss definisjonsmakt, for denne teksten blei brukt av mange seinare, og har truleg vore sitert i alle dei biografiane som er skrivne. I 1857 kom *Norsk Forfatter-Lexikon* ut med den første biografiske artikkelen om Aasen. Slike leksikonartiklar om Aasen, med den autoriteten det innebar, kom både i 1858 (tysk), 1864 (tysk), 1866 (dansk), 1875 (tysk) og 1879 (dansk, italiensk), skreiv eg i *Historia om Ivar Aasen*. Kanskje var der eitt til som skreiv om han medan han levde. Iallfall inviterte *Encyclopædia Britannica* han i 1885 til å sende inn ein kort sjølvbiografi.¹⁹ Invitasjonen er ikkje nemnd i dagboka, og det er uvisst om Aasen svara.

Det finst leksikon for det meste. I 1874 kom det i Leipzig ut eit tysk med ein tittel lang som mellomalderen: *Autodidakten-Lexikon. Lebensskizzen derjenigen Personen aller Zeiten und Völker, welche auf aussergewöhnlichem Bildungs- und Entwicklungsgänge sich zu einer hervorragenden Bedeutung in Kunst und Wissenschaft emporgearbeitet haben*. Kort sagt, i det minste litt kortare: Skisser av personar frå alle folk og tider som gjennom uvanleg danning og utvikling har arbeidd seg fram til å bli særskilt viktige i kunst og vitenskap.

Innunder jul same året stod artikkelen på trykk i Bergensposten. Aasen kom først i alfabetet, også her:²⁰

«Vi begynder Autodidakternes Række med en Mand fra Norden, fra hint Land, i hvilket uoverskuelige øde og ubeboelige Strækninger fulde af Klipper og Snemasser utbreder sig til alle Kanter.

Men den samme Lov, som finder sin Anvendelse ikke blot paa enkelte Personer, men ogsaa paa hele Nationer, at trange ydre Kaar netop udfordrer alle Kræfter til forhøiet Anstrængelse og derved betinger Fremskridtet, medens et mageligt og overflødig Levesæt kan føre til moralsk og økonomisk Undergang – den samme Lov lader sig ogsaa opdage i Norge; også her maa man ved fordoblet Flid tilkjæmpe sig, hvad Naturen ikke har villet yde.

Og som Energi og Udholdenhed gjør sig gjældende paa alle Gebeter af menneskelig Virken, saaledes skorter det heller ikke Videnskaben i dette Land paa dygtige Arbeidere. Blandt disse staar Ivar Aasen i første Række.

¹⁹ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 1.7.1885.

²⁰ «Ivar Aasen berømt i utlandet», *Bergensposten* 20.12.1874, tillegg.

Sædelig Dygtighed og Forstandighed, stor Energi og Virkelyst ved Siden af personlig Afrundethed, og ved Siden deraf varm Fædrelands-kjærlighed; disse Hovedtræk ved de gammelgermanske Stammers Nationalkarakter findes hos alle Nordmænd.

Ogsaa Aasen, en ægte Søn af sit Folk, har ved Energi og utrættelig Flid arbeidet sig op til en fremragende Plads i Videnskaben.

Han har aldeles paa egen Haand uddannet sig til en af de lærdeste Sprogforskere, og skjønt Autodidakt, har han dog i fuldt Maal naaet sit Øiemed – at fremstille et Lands endnu eksisterende Sprogskat i den høist mulige Renhed og Fuldstændighed, ligesom han ogsaa i Grammatiken med ægte videnskabelig Grundighed har løst den Opgave, at paavise de nuværende Mundarters Forhold saavel til hinanden indbyrdes som ogsaa til det norske Sprog.»

«Gammelgermanske Stammers Nationalkarakter» – det var ikkje slik det var vanleg å omtale Ivar Aasen. Den misvisande forståinga av han som autodidakt, ein sjølv lærd, hadde derimot altså breidd seg så mykje at det jamvel blei brukt i omtalen av han utanfor landegrensene.

Først med Kristofer Jansons litteraturhistoriske førelesingar, prenta i Bergens Tidende våren 1869, blei Aasens liv omtalt meir utførleg for allmenta. Denne biografiske framstillinga blei også omdreingspunktet for mange Aasen-mytar.

Så lenge Aasen levde, var intervjuet ein lite brukt sjanger i journalistikken. Det finst fem intervju med han, og fire av dei kunne han lese sjølv. Vetle Vislie gjorde eitt i 1892 som han publiserte same året, Peter Rosenkrantz Johnsen laga tre for Dagbladet i åra 1894–1896, og Nordahl Rolfsen laga eit i 1895 som blei trykt posthumt fire år seinare.²¹

Med åra er minnetalen og nekrologen blitt ståande som dei typiske biografiske tekstane om Ivar Aasen. Vendepunktet var 80-årsdagen i 1893. Det var første gongen Aasen både fylte rundt år og fekk omtale av den grunn. Tidlegare var det han sjølv som markerte slike høve, med dikt som «Fyrtiande Fødedagen. Minnesong fraa Einar Einstøing», skrive 1853, publisert posthumt hausten 1896.

Ein kontrast til dette er Arne Garborg. Den første meir utførlege biografiske omtalen av han stod Georg Brandes for i 1885. Alle omtalane til

²¹ Dei tre intervju fra Dagbladet 1894–1896 er prenta opp att i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva, Oslo 2014, s. 360–364.

60-årsdagen i 1911 og 70-årsdagen i 1921 syner at også for Garborg var dei runde åra ei primærkjelde til biografiske omtalar, men då som hyllings-skrifter, ikkje som minneskrifter.

Lenge var det bøkene og skriftene som blei omtalte, meir enn Aasen sjølv. Så lenge han levde, var den faglege og litterære kritikken den vanlegaste forma for omtale av han. Det svarar godt til den kvardagen han levde som eit liv i skrift.

Då bibliografen og litteraturhistorikaren Anton Aure døydde sommaren 1924, hadde han gjort klart manuskriptet til ei tenkt bok, *Gamle bygdemaals- og landsmaalsbokmenn*. På om lag 400 små sider skildra han alle dei sentrale forfattarane fram til Claus Pavels Riis (1826–1886).²² Tidlegare hadde Aure skrive om *Kvinnor i den nynorske bokheimen* (1916), og dette ville blitt ein parallell. I begge framstillingane dekte han både diktning og sakprosa.

Ved eitt høve heldt Aure tale ved grava til Ivar Aasen. Der plasserte han Aasen i eventyret.²³ Det gjorde han også i det uprenta bokmanuskriptet. Ivar Aasen «var den lukkeprinsen som skulde løysa ut den trollbundne kongsdotteri og grava fram att det gløynde gullet: det norske maalet.» På 18 små sider har Aure fått med mykje. «Han saag snart at det var ikkje soleis som dei fyrr hadde trutt, at dei norske bygdemaali var eit samanhengslaut rot», skreiv Aure om grunntanken for grammatikken. «Det var fyrst daa han tok til aa bruka sitt eige maal at han vann aa skapa gagns verk», skreiv Aure om dikteren. «Dei er so makelaust fint forma, at ein mest aldri finn ei veila i rim eller rytme», skreiv Aure om visene i *Symra*.

NOKON DIKTAR VILLE Ivar Aasen ikkje vere ved at han var. Blygskap kan ha gjort sitt, men det handla nok mest om litterær forståing. Lyrikken sin kalla han viser, ikkje dikt, og det stod klart for han at dikt blei rekna for å vere betre enn viser. Norsk Forfatterforening blei skipa hausten 1893. Aasen var invitert til skipingsmøtet hausten 1893 og blei året etter invitert til

²² Anton Aure: *Etterlatte papirer*, Ms. fol. 4686: B:1:a, Nasjonalbiblioteket. Manuskriptet er delt på fire skriveblokker, komplett med illustrasjonar – eit portrett av kvar forfattar.

²³ Anton Aure: «Namnet Ivar Aasen», handskrive manuskript til tale ved grava til Ivar Aasen, regi Bondeungdomslaget, truleg 17. mai, i Anton Aure: *Etterlatte papirer*, Ms. fol. 4686: B:1:c, Nasjonalbiblioteket.

å bli medlem i Den skjønnlitterære sektion.²⁴ På den første medlemslista frå mai 1894 stod både Arne Garborg, Per Sivle og Jens Tvedt.²⁵ På denne tida presiserte Aasen meir enn gjerne i intervju at han ingen diktar var. Sjølvbiletet var heller ikkje blankt.

I august 1893 gratulerte Helene Olsen han med 80-årsdagen.²⁶ Ho har sett i avisa at det er fødselsdagen hans, og at den blir feira med fest på Sunnmøre. Fleire gonger hadde ho støtta han heim i vinternatta, skreiv ho. Då hadde Aasen klaga over at ingen brydde seg, men ho forsikra han om at han var ein respektert vitskapsmann og diktar.

Ei anna, anonym kvinne har også fortalt om naboskapen med Ivar Aasen.²⁷ Adressa nemner ho ikkje, men det var truleg i Holbergs gate, det også. Ho var frå ein by på Austlandet og hadde lese mykje av Ivar Aasen då ho flytta til hovudstaden og same huset som han, «berre tunne veggen var i mellom oss». Husfrua hadde lite til overs for leigebuaren, han var stygg å sjå til, lite sa han, og «minst vilde han ha noko drøs med unge gjentor», meinte ho. Den unge kvinna såg rett nok ein gamal og skrukkete mann, men med eit «heller godslegt» ansikt.

Ein kveld hadde ho låst seg ute og stod der saman med ei anna jente då Aasen kom. Han hadde høyrte dei snakke gjennom veggen, så han kjende dei att på dialekten og sleppte dei inn. Der blei dei ståande og snakke saman, «han var so bljug og barnsleg».

Frå då av var ho ofte inne hos han, «gild og smilande» var han, ho lånte bøker og høyrde han klage: «Kvinnfolki, sa han, vil berre plaga og pina andre menniskjor.» Det måtte han bite i seg ein gong han var sjuk og ho kom med blomar til han: «Det var daa rart, at nokon hugsar meg.» Etter ein kveldslang fest med sambygdingar gjekk ho dagen etter inn og bad om orsaking. «Nei det var berre moro fyr meg ogsaa, eg log eg med, so det var ein hugnadleg kveld.» Gjennom den tynne veggen hadde han fått med seg alt, han som var så van til å lytte. Ho var på veg ut att då han la til: «Det er gildt aa vera ung og glad.»

Heider og ordenar var ikkje Ivar Aasens greie når det handla om han sjølv. Då stakk han seg vekk eller takka nei. Det var også det som skjedde

²⁴ Invitasjon til skipingsmøtet 19.11.1893 i NTNU Universitetsbiblioteket, invitasjon til å bli medlem 7.8.1894 i Nasjonalbiblioteket Brevs. 174, uregistrerte brev.

²⁵ Nils Johan Ringdal; *Ordenes pris. Den norske Forfatterforening 1893–1993*, Oslo 1993, s. 20.

²⁶ Brevs. 174, uregistrerte brev, brev frå Helene Olsen til Ivar Aasen 5.8.1893.

²⁷ «Korleis eg vart kjend med Ivar Aasen, fortalt i Maallaget i Aalesund», *Heimhug* 4.2.1899.

då han i 1879 var nominert til å bli heidersmedlem i Reale Associazione dei benemeriti italiani.²⁸ Spørsmålet var om han aksepterte nominasjonen. Svaret er ukjent.

DER VAR EIT GJENGSL BILETE av Ivar Aasen i svært lang tid. Dette biletet blei forma alt i 1869, av Kristofer Janson. I ein serie litteraturhistoriske førelingar brukte han mykje tid på Ivar Aasen. Det hadde få gjort før, og få gjorde det etter han, til Henrik Jæger i 1896. Han bygde i stor grad på Janson. I det minste stadfesta han det biletet Janson hadde skapt, og som aldri blei motsagt så lenge Ivar Aasen levde.²⁹

Andre hadde omtalt personen Aasen før Janson, men det var orda hans som fekk dei største ringverknadene. I 1865 skreiv Tynset-læraren Olaf Røst ein serie om Aasen i *Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen*. 22 år gamle Røst skreiv mest om bøkene og målsaka, men tok også med ei biografisk skisse.³⁰ Han budde i Kristiania frå 1866 og vitja Aasen første gongen den våren.³¹ Frå 1868 sat dei begge i redaksjonen for Det Norske Samlaget, men Røst gjekk ut att alt året etter.³²

Det som må seiast å vere den første biografien om Ivar Aasen, stod forfattaren John Klæbo for i 1868, året før Janson heldt førelesingane sine. I *Almueskole-Tidenden* skreiv Klæbo ein artikkelserie som han kalla «En Hilsen til Lærere». Der gjorde han mykje ut av målsaka, og Klæbo skreiv ein velinformert og sjølvstendig tenkt biografi om Ivar Aasen inn i denne framstillinga. Klæbo viste den sterke og aktive Aasen, medan Janson framheva den puslete og isolerte. «Ivar Aasen kastede her en stor Tanke ind i Tiden», skreiv Klæbo, «ikke altid faar han gjøre sin Gjerning uforstyrret», la han til, «og altid er han den velvillige, hjælpsomme Mand, altid glad, naar han kan gjøre en Tjeneste».³³

²⁸ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 28.3.1879. Aasen fekk brevet 4.4.1879, noterte han i dagboka.

²⁹ Jf. Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 107 og 306.

³⁰ Biografiske opplysningar om Olaf Røst (1843–1887) er frå merknad av Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 451.

³¹ Ivar Aasen i dagboka 5.3.1866. Røst gav i 1882 ut *Noget om norske Folkenavne med særligt Hensyn til Navneskikken i Tønsæt og omliggende Bygder*, og Aasen kjøpte boka 26.2.1883. Det året gav Røst ut *Minder fra Hjembygden*, som Aasen skaffa seg 4.3.1884.

³² Anders Aschim: *Ein betre vår ein gong. Elias Blix*, Oslo 2008, s. 161.

³³ John Klæbo: «Træk af det norske Folks Aandsliv», i *Digte og Fortællinger*, Kristiania 1888, s. 87.

Både Klæbo og Janson stod med ein fot i det nynorske og éin i det dansk-norske. Den språklege posisjonen kan ikkje forklare at dei to framstilte Aasen så ulikt som dei gjorde. Går der eit skilje i resepsjonen som følgjer skiljet mellom bokmål og nynorsk? Den avhandlinga er enno ikkje skriven. Jon Haarberg viste i studien *Vinje på vrangen* (1985) at eit av dei viktigaste skilja i lesinga av A.O. Vinje-tekstar har gått mellom bokmål- og nynorskbrukarar. Noko av det same gjeld ein forfattar som Olav Duun.

Ein av fleire indikasjonar på eit slikt skilje er det eg vil kalle Keilhau-debatten i 1932. Året før hadde sosialøkonomen og historikaren Wilhelm Keilhau skrive om Ivar Aasen i *Det norske folks liv og historie*. «Det var romantikk i ren form», skreiv han og plasserte Aasens verk på same staden som det var blitt gjort den dagen han døydde. Slik heldt han fram: «Ivar Aasen oplevde fattigguttens tragedie, som er ens i alle land og alle kulturer».³⁴

Dette fekk både læraren Vilhelm Kvalheim og forfattaren Henrik Rytter til å reagere skarpt. Dei var ikkje åleine. Omtalen frå Keilhau er «eit hogg i den norske folkesjeli», skreiv Anna Kristensen i Sogns Avis. Keilhau heldt fast på sitt då siste bandet i verket kom i 1935. Han varsla ei mørk framtid for det Aasen hadde sett i gang: «Selv for Garborg så landsmålet ikke ut til å være den eneste naturlige sprogform».³⁵

Med innlegget sitt mot Keilhau blei Anna Kristensen den andre identifiserte kvinna som har skrive om Ivar Aasen. Den første som er registrert i denne bibliografien, er forfattaren og journalisten Kaia Bruland-Nilssen i 1913. Til 100-årsdagen skildra ho Ivar Aasen på ein måte ingen annan har gjort, som eit møte mellom to forfattarar. Bruland-Nilssen vitja Aasen i Holbergs gate 23, og der overrumpla han henne. Han hadde lese ting ho hadde skrive, og den røynde forfattaren gav den unge røysta råd om diktetekunsten.³⁶

Til og med 1963 kom der berre fire kvinner til. Skiftet var Ivar Aasen-året 1996. Då tok over 20 kvinner ordet om Ivar Aasen på prent. Så langt er det dokumentert om lag 70 ulike kvinner, og der er nok fleire.

³⁴ Wilhelm Keilhau: *Det norske folks liv og historie*, IX, Oslo 1931, s. 308 og 311.

³⁵ Wilhelm Keilhau: *Det norske folks liv og historie*, X, Oslo 1935, s. 202.

³⁶ Kaia Bruland-Nilssen: «Ivar Aasen», *Hver 8de dag* 3.8.1913, s. 1074 f. Heile historia med utdrag frå stykket er trykt i Ottar Grepstad: *Skriftkultur*, Oslo 2018.

Dei siste åra Aasen levde, var det mange som vitja han rett og slett fordi dei beundra han. Ganske mange av desse var svært unge, som Magnus Hamlander, ei tid redaktør for bladet *Breidablik* på Røros. Han blei redaktør i *Østlendingen* på Elverum 1901, berre 24 år gamal, og tok initiativet til Glomdalsmuseet same staden, som opna i 1911.

Hamlander hadde vitja Aasen, truleg i 1894, altså om lag 17 år gamal.³⁷ Verten nemner ikkje den unge gjesten i dagboka. Måten gjesten skildrar Aasen på, kjenner vi att frå andre:

«Eg rekna sju pipur paa borde hans, mest kritpipur. Men det er so liten 'trekk' i han, at han vinn ikkje meir enn aa faa paa varme, før ho sloknar. Og so maa han oppatt aa freista ei ny ei. Men so maa han bortaat omnen og reinska dei rett som det er. Det er ein lang veg for den gamle dette stykkjet fraa ruggestolen og bort-aat omnen, og det gaar smaatt, jammerleg smaatt, ei fluga kan mest gaa i kapp med han.»

Gamlingen les enno mykje, skriv Hamlander, «'Verdens Gang' og 'Dagbladet' les han fraa fyrst til sist, og so legg han dei bort kvar i sin haug, so han no har ein heil mur av desse bla-a oppetter veggen.»³⁸

Hamlander signerte tekstane om Aasen som Magne Djupdal. Det gjeld også eit minnedikt om Aasen som han prenta i bladet sitt 24. september 1896, tidstypisk i form og innhald. I diktet blei Aasen skildra som høvdingen, målreisaren, leiestjerna, vegbrøytaren – der var livskraft og livsverk, ingen flugesteg eller blygskap. Det var store ord frå ein 19-åring.

KVA SKRIFTSTADER EIN HAR HATT til rådvelde, har vore viktig. Nynorskpressa ekspanderte kraftig tidleg på 1900-talet.³⁹ Det førte til ein meir systematisk etterspørsel etter tekstar om Ivar Aasen frå redaksjonelt hald. Ti publikasjonar står for over ein tredel av innførslane i bibliografien (tabell 7). Sju av desse er viktige nynorskredigerte publikasjonar nasjonalt, regionalt eller lokalt.

Både i kraft av mengd og innhald var nok Den 17de Mai den viktigaste tolkaren på riksscena av Ivar Aasen for eit breitt publikum i dei formande tiåra då posisjonar skulle vinnast og forsvarast. Særleg viktig var

³⁷ Hamlander var fødd 15.4.1877, jf. *Digitalarkivet*, folketeljing 1910, Elverum herad, lesedato 18.5.2014. Hamlander døydd i 1951.

³⁸ [Magnus Hamlander] Magne Djupdal: «Ivar Aasen», *Breidablik* 15.11.1894.

³⁹ Ottar Grepstad: *Avisene som utvida Noreg*, Oslo 2010.

avisa i utviklinga av ein minnefellesskap innanfor den nynorske skriftkulturen. På den lokale arenaen har sanneleg Møre-Nytt i Ørsta gjort sitt.

Tabell 7
Publikasjonar med flest omtalar

Møre-Nytt (1935-)	172
Dag og Tid (1962-)	86
Dagbladet (1868-)	71
Den 17de Mai (1894-1935)	68
Sunnmørsposten (1882-)	58
Syn og Segn (1894-)	55
Norsk Tidend (1935-)	53
Møre (1902-)	44
Gula Tidend (1904-1996)	42
Bergens Tidende (1869-)	36
Sum	685

Rekna i mengd artiklar og oppslag har nynorskpressa formidla mykje stoff om Ivar Aasen. Kva dei har skrive, er ei anna sak. Korleis utviklinga av ei nynorskpresse eventuelt verka inn på omtalen av Ivar Aasen, er ikkje studert av nokon, men der er mange andre viktige bidrag til resepsjonsstudiet i artikkelsamlinga *Forteljingar om Ivar Aasen* som Geir Hjorthol redigerte i 1997.

Eit interessant og viktigstilje oppstod altså alt den dagen Ivar Aasen døydde. Bokmålsavisa Dagbladet plasserte i nekrologen sin Ivar Aasen i den (nasjonal)-romantiske tradisjonen i Noreg. Det utløyste straks motsegn frå nynorskavisa Den 17de Mai, der både Rasmus Løland og Rasmus Steinsvik insisterte på at dette var ikkje den Ivar Aasen dei hadde kjent.

Ved fleire høve seinare har nynorskbrukarar lagt stor vekt på å få fram det dei har kalla eit meir realistisk og ikkje-romantisk bilete av Ivar Aasen. Knut Liestøl og Halvdan Koht gjorde det alt i skriftene sine til 100-årsjubileet i 1913. Olav Midttun førte tydeleg tale ved 150-årsjubileet i 1963, Arne Apelsest reiv på ny Aasen ut av nasjonalromantikken i ei avhandling frå 1989, og Stephen J. Walton gjorde det i fleire bøker i 1980- og 90-åra. Det same gjorde Jostein Nerbøvik, og i den store forprosjektrapporten om Ivar Aasen-tunet frå 1992 var det dette biletet av den moderne Ivar Aasen som rådde grunnen aleine. Dette blei følgt opp med mykje oppdatert stoff frå sekretariatet i Ivar Aasen-året 1996.

Likevel, då *Norsk idéhistorie* blei skriven kring 2000, klistra historikaren Øystein Sørensen på ny Ivar Aasen til nasjonalromantikken. Det ser også ut til å ha vore den dominerande forståinga i lærebøkene gjennom heile 1900-talet.

DENNE NOSTALGIEN LEVER i lærebøkene, attfortald frå det eine verket til det neste. Spørjeundersøkingar viser at fleirtalet av lærarane synest dei kan for lite om det som har med nynorsk å gjere.⁴⁰ Då må dei stø seg på lærebøkene. Der finn dei altfor ofte eit vrengjebilete av historia om Ivar Aasen. I stor grad har skulen fortalt eventyr om den arme guten, gitt forelda opplysningar om omfanget av livsverket hans og bygt på hundre år gamal tenking frå nasjonsbyggingstida om kva han stod for.

Ivar Aasen reagerte då eit leksikon skreiv at han voks opp i ein fattig heim. Slett ikkje, sa Aasen, men det var enkle kår. Både bibel og andre bøker fanst i huset, og den som var fattig, hadde ikkje råd til slik eigedom. «Det var ein fattig heim», heiter det likevel i eit læreverk om livet i Åsen.⁴¹

Han hadde fast inntekt livet ut frå han var 20 år gamal. Seinare fekk Aasen årlege stipend frå Vitskapselskapet frå 1842, og han var den første norske statsstipendiaten frå 1851. Løna låg under professorens, men Aasen tente mykje meir enn han brukte. Difor etterlét han seg 2,4 millionar kroner i 2018-verdi. Den kunnskapen har vore allment tilgjengeleg sidan Ivar Aasen-året 1996. Trass i dette står det i eit lærebokverk: «Han levde hele sitt liv i meget trange kår».⁴²

I *Historia om Ivar Aasen* viser eg at han var på reise i 27 år mellom 1842 og 1868.⁴³ I gjennomsnitt var han på reise kvar tredje dag i dette tidsrommet. At han reiste så lenge og så mykje, er ein nødvendig føresetnad for å forstå kva han utretta og korleis han gjorde det.

Den første store reisa hans gjennom språket 1842–46 blei tidleg kalla langferda. Tidleg blei dette også framstilt som den einaste reisa hans, til dømes i den første større norske litteraturhistoria, Jægers i 1890-åra. Myten har levt eit godt og trygt liv i norske skulebøker. «Aasen reiste rundt i

⁴⁰ Spørjeundersøking i regi av Språkrådet hausten 2010.

⁴¹ Odd Sætre og Ragna Ådlandsvik: *Gjennom språket*, 8. klasse, Oslo 1997, s. 296.

⁴² Marit Allern og Sidsel M. Skjelten: *Ordet er ditt*, 9. klasse, Oslo 1998, s. 81.

⁴³ Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva, Oslo 2014, s. 90. Han hadde også ein kort studiereise til Trondheim i 1882 og til Stavanger og Jæren i 1883.

landet fire år for å undersøke norske talemål», stod det i ei lærebok i 1997.⁴⁴ «I fem år reiste han rundt i landet og samlet inn ord, uttrykk og talemåter», heitte det i ei anna norsk bok ti år seinare.⁴⁵

Ein del av dagens norske allmennhistorikarar er ganske ustø kulturhistorikarar. Det kjem særleg til uttrykk på to måtar. Dei reduserer kultursida av menneske- og samfunnsliv til eit minimum i framstillingane sine, og dei gjer nasjonalromantikken nokså einerådande for kunstfeltet på 1800-talet. Moderniseringsprosessane blir skildra på dei fleste samfunnsområda, men sjeldan i kulturen. I biografien prøver eg å vise at Ivar Aasen meir enn noko anna henta ideala sine frå opplysningstida på 1700-talet, og at det knapt finst ein romantisk krusedull i dei dikta og visene som raskt gjorde han til ein folkekjær diktar.

Dette bør i det minste diskuterast. Lærebøker må sjølv sagt forenkle, det må vi alle, men ved å fjerne all tvil og oversjå nyare tenking, står lærebokforfattarane, lærarane og den offentlege skulen i fare for å banalisere både noregshistoria, litteraturhistoria og språkhistoria. I lærebøkene held difor Ivar Aasen seg framleis i den nasjonalromantikken han knapt flytta inn i, men blei skriven inn i under nasjonsbygginga frå slutten av 1800-talet.

I seinare tid har lærarutdanning, læreplanar og lærarar med god grunn vore diskuterte og kritiserte. Læremidla har få snakka om. «Språk er det mest komplekse mennesket nokon gong lærer», skreiv den engelske språkforskaren David Crystal i 2010.⁴⁶ Viss han har rett i det, er det også krevjande å skrive læremiddel som yter språket og tenkinga om språk rettferd. Eg skal ikkje setje meg til fordomar over dei som gjer det dei kan for å skrive gode lærebøker i språk.

I staden har eg lese sju av dei lærebokverka som utgjer læringsgrunnlaget ved inngangen til den vidaregåande skulen. Tre som var skrivne etter L97, fire etter Kunnskapsløftet i 2006. Mellom desse verka fann eg ingen systematiske skilnader i omtalen av språk. Politisk blei det brukt store ord om Kunnskapsløftet, men i forståinga av språk skil læremidla etter 2006 seg lite prinsipielt frå læremidla anno 1997.

⁴⁴ Elin Bonde ofl.: *Pegasus*, 8. klasse, Oslo 1997, s. 271.

⁴⁵ Fred Arthur Asdal og Hilde Justdal: *Norskboka 9*, Oslo 2007, s. 140.

⁴⁶ David Crystal: *A Little Book of Language*, New Haven 2010, s. 233.

I lærebøkene for ungdomsskulen er det kommunikasjon som gjeld. «Frå starten på menneskeheita har språka utvikla seg fordi vi trong å kommunisere», heiter det i ei knudrete setning i verket *På norsk*.⁴⁷ Korleis kan forfattarane vite det så sikkert, at alt handla om kommunikasjon? I faglitteraturen om skriftkultur blir det tenkt mykje meir nyansert om dette. «Kultur og språk heng nøye saman», heiter det i det same verket.⁴⁸ Den forståinga blir einast brukt om andre språk enn norsk.

Språkhistoria om 1800-talet dreiar seg mest om striden om kva skriftspråk Noreg skulle ha. Språkhistoria om 1900-talet handlar nesten berre om rettskrivingsendringar og formalia. «Striden rundt bokmål og nynorsk er framleis i full gang i Noreg», heiter det i *Gyldendals norskbøker* frå 1997.⁴⁹ Kva slags strid det var i tida mellom 1885 og 1997, blir verande ein tåkedott. Eit anna verk, *Gjennom språket* frå 1999, gir grundigare enn andre greie for rettskrivingsendringane og samnorsk, men nemner ikkje at språkstriden i Noreg gjaldt mykje meir enn dette.⁵⁰ Det same må seiast om verket *Frå saga til cd* frå 2008.⁵¹

I både dei eldre og nye læreverka blir den kulturstriden som prega miljø av språkbrukarar gjennom mykje av 1900-talet, redusert til spørsmål om rettskrivingsendringar. Eg forstår at ein må forenkle, men eg godtek ikkje ei forenkling som gir elevane eit skeivt og fagleg undergravande bilete av språk nett då unge tenåringar for første gong sjølve avgjer om nynorsk eller bokmål skal vere deira opplæringsspråk. Dette har sine konsekvensar: Kvar fjerde elev som skiftar frå nynorsk til bokmål i skulen, gjer det alt i ungdomsskulen.⁵²

I lærebøkene kjem det godt fram korleis styresmakter og etniske nordmenn behandla samane frå midten av 1800-talet. Då skriv dei om fornorsking, assimilering, undertrykking. Det kulturelle og sosiale presset mot nynorskelevane som prega heile 1900-talet, er ikkje nemnt med eitt ord i noko læreverk. I staden får alle det til å høyrast ut som Stortinget jamstilte to norske språk i 1885, og sidan har dei to språka vore jamstilte.

⁴⁷ Jon Rolland ofl.: *På norsk. Grunnbok 2*, Oslo 2007, s. 133.

⁴⁸ Jon Rolland ofl.: *På norsk. Grunnbok 3*, Oslo 2008, s. 242.

⁴⁹ Kari Bech ofl.: *Gyldendals norskbøker. Språk og sjanger 8*, Oslo 1997, s. 248.

⁵⁰ Odd Sætre og Ragna Ådlandsvik: *Gjennom språket*, 10, Oslo 1999, s. 212.

⁵¹ Marit Jensen og Per Lien: *Frå saga til cd*, 10B, Bergen 2008.

⁵² Ottar Grepstad: *Språkfakta Sogn og Fjordane 1646–2012*, Ørsta 2012, tabell 18.

LITE BLIR BETRE VED Å LESE omtalane av Ivar Aasen. I lærebøkene held han seg framleis i den nasjonalromantikken han knapt nokon gong flytta inn i, men som han blei skriven inn i under nasjonsbygginga kring 1900. Der var ikkje eitt trekk ved nasjonalromantikken ein ikkje også fann att hos Aasen, hadde Rosenkrantz Johnsen (eller var det Lars Holst) skrive i nekrologen: Han søkte etter *Folkesjælen*. Same året skreiv Henrik Jæger han inn i den første større litteraturhistoria om norske forfattarar. Han blei tidleg heimlaus og foreldrelaus, og i Kristiania rusla han «altid alene sin ensomme vei», skreiv Jæger.⁵³

TrADERINGA av forteljingar frå det eine lærebokverket til det neste viser godt att i framstillinga av Ivar Aasen. Dermed har skulen i stor grad halde fast ved den avlegse oppfatninga om den arme guten, forelda opplysningar om omfanget av livsverket hans og ei hundre år gamal tenking frå nasjonsbyggingstida om kva han tenkte på.

«Det var ein fattig heim», heitte det i eit læreverk om livet i Åsen.⁵⁴ «Han levde hele sitt liv i meget trange kår», stod det i eit anna verk.

Den første store reisa hans gjennom språket 1842–46 blei tidleg kalla langferda, og med tida blei dette til den einaste reisa hans. «Aasen reiste rundt i landet fire år for å undersøke norske talemål», stod det i *Pegasus*, norsk for 8. klasse, i 1997.⁵⁵ «I fem år reiste han rundt i landet og samlet inn ord, uttrykk og talemåter», heitte det i *Norskboka* i 2007.⁵⁶ Det var som å lese ei bok frå 1896. I fleire år fram til 1847 reiste han rundt og samla inn stoff til ordbok og grammatikk, skreiv Jæger.

Lærebøkene svarar til læreplanane. I forståinga av språk skilde læremidla etter 2006 seg lite frå læremidla etter den færre læreplanrevisjonen i 1997. I mellomtida hadde tenkinga om språk endra seg mykje iallfall utanfor skulen, også utanfor landegrensene.

Mange lærebøker i norsk for ungdomsskulen har i tiår etter tiår gitt eit misvisande bilete av norsk samfunnsutvikling på 1900-talet. Når eg ser kva ein del lærarar får seg til å seie om norskfaget, blir eg ståande vantru overfor ein håpefull påstand om at dette rettar kvar einaste lærar opp gjennom undervisninga si. Det er som den amerikanske forfattaren Rita Mae

⁵³ Henrik Jæger: *Illustreret norsk litteraturhistorie*, band II, Kristiania 1896, s. 485.

⁵⁴ Odd Sætre og Ragna Ådlandsvik: *Gjennom språket*, 8, Oslo 1997, s. 296.

⁵⁵ Elin Bonde ofl.: *Pegasus*. Norsk for 8. klasse, Oslo 1997, s. 271.

⁵⁶ Fred Arthur Asdal og Hilde Justdal: *Norskboka*, 9, Oslo 2007, s. 140.

Brown har skrive: «Språk utøver skjult makt, slik månen gjer på tidevatnet.»⁵⁷

DER ER TYDELEGE MØNSTER i kven som skriv. Organiserte målfolk, litteratur- og språkvitarar går att i bibliografien saman med ein del historikarar. Det er også interessant kven som aldri har skrive om Ivar Aasen. I bibliografiane for filosofane Jon Hellesnes, Gunnar Skirbekk og Hans Skjervheim er der ingen innførslar om Ivar Aasen. Historikarar som Magne Skodvin og Berge Furre skreiv lite om Aasen, medan Halvdan Koht, Arne Bergsgård, Jostein Nerbøvik og Oddmund L. Hoel skreiv mykje. Samfunnsvitskapen har enno til gode å studere Aasens arbeid med sine blikk, teoriar og metodar.

Så kven skriv om Ivar Aasen? Den resepsjonsstudien skal ikkje formast her – berre nokre enkle fragment som blir tydelege gjennom innførslane i bibliografien.

Hans eiga levetid, dei første tiåra etter at han døydde, og tida fram til i dag viser nok tre ulike mønster. Eitt fellestrekk er at *slekta* har skrive lite. Jon Fagerhol er ein av svært få på den lista. *Vener* som Johannes Belsheim, Paul Botten-Hansen og A.O. Vinje skreiv ein del medan han levde, ikkje minst *sambygdingar* som Anders Hovden og Maurits Aarflot. Dei gode *hjelparane* Jacob Neumann og Frederik Moltke Bugge skreiv litt, men *meiningsfeller* som Henrik Krohn og Vetle Vislie skreiv meir. *Meiningsmotstandarane* skreiv ein del om synspunkta hans, berre ikkje om personen Ivar Aasen før han var død.

Tre personar har ganske sikkert hatt meir å seie enn dei fleste. Det er forfattaren Kristofer Janson, journalist Peter Rosenkrantz Johnsen i Dagbladet og forfattar og prest Anders Hovden. Alle tre beundra Aasen og hadde ein andektig respekt for han, men dei delte inga felles forståing av det han stod for. Janson og Rosenkrantz skapte eit stakkarsbilete som dei ramma inn med romantikk. Denne kombinasjonen har stått seg godt etterpå; handlekraft og romantikk har ikkje gått bra saman. Hovden fortalde rangt og rett, og det gjorde han så levande at han har vore god å ty til for mang ein talar og skrivar. Då Rut Tellefsen i 2013 skapte monologen *Kven skal lære han Ivar å lesa?*, var nettopp Hovden den vikti-gaste kjelda

⁵⁷ Rita Mae Brown: *Starting From Scratch*, New York 1988.

hennar. Det var som om kunsten hadde lettare for å bearbeide gamle forteljingar enn moderne analysar. Saman har dermed Hovden, Janson og Rosenkrantz opna for ei skriftleg tradering av Aasen-mytar som ingen ende vil ta.

I ein enkel tabell over dei ti som har skrive flest tekstar, tel den korte avisartikkelen like mykje som den lange avhandlinga (tabell 8). Her blir altså skiljet mellom viktig og mindre viktig viska ut. Dei to neste på lista er Arne Garborg med 16 innførslar og Knut Liestøl med 15. Begge var av dei som tidleg forma eit bilete av Ivar Aasen som hadde mykje å seie i samtida og som ettertida ikkje kan oversjå. Likevel seier tabellen noko om kven som har vore særleg synlege over tid i ulike medium, format og samanhengar.

Dei ti på lista står for vel 300 innførslar, kvar sjette i alt.. Så tydeleg er det at det er mange som har skrive om Aasen. Kor ulikt dei har tenkt og skrive, er emne for mang ein uskriven studie. At dei ti alle saman er menn, overraskar diverre ikkje. Biografien er berre ein av mange sakprosa-sjangrar som inntil nyleg har vore dominert av menn. Uventa er det heller ikkje at det er profilerte nynorskbrukarar som har skrive mest om Aasen. Det forsterkar poenget om den språkdelte norske kulturen. Der er nok ein tendens til at bokmålsbrukarar skriv meir om bokmålsbrukarar enn nynorskbrukarar, medan nynorskbrukarar i større grad også skriv om bokmålsbrukarar.

Tabell 8
Forfattarar med flest tekstar om Ivar Aasen

Terje Aarset	79
Jostein O. Mo	58
Reidar Djupedal	38
Kjell Venås	32
Ottar Grepstad	25
Magne Myhren	25
Stephen J. Walton	25
Anders Hovden	24
Halvdan Koht	23
Jens Kåre Engeset	17
Sum	346

To namn på lista kan godt framhevast – den eine har med ein artikkelserie i ei avis nådd fleire lesarar enn dei fleste bøker blir utsette for, og den andre har skrive ei lang rekkje fagartiklar.

Samlaren Jostein O. Mo opna 5. januar 2013 artikkelserien «Ivar Aasen i samtid og ettertid» i Møre-Nytt. I serien gjorde han særleg greie for den visuelle og bruksgrafiske historia om Aasen. Kvar laurdag i Språkåret 2013 trykte avisa ein ny epistel, stoffet auka og blei etter kvart meir biografisk. Dette såg ut til å bli den endelause serien. Først 29. desember 2017 sette Jostein O. Mo punktum med «Minneord om Ivar Aasen». Då hadde han skrive 255 epistlar på fem år.⁵⁸ Ingen hadde gjort det før, ingen kjem til å gjere han det etter.

Språkforskaren Terje Aarset har skrive om Ivar Aasen gjennom fleire tiår. Mykje av dette er originalstudiar ut frå primærkjelder. Like viktig er det at han har vore med og publisert store mengder tekstar etter Ivar Aasen. Dette spenner frå ordbøkene av 1850 og 1873 til standardverket om *Symra* i 2013.

Dei første tiåra etter at Ivar Aasen var død, kom ein del tekstar frå personar som hadde kjent han. Dei som berre som snarast hadde møtt han, skreiv det vesle dei hadde å melde. Utover på 1900-talet blei det etter kvart først og fremst språkvitarar, litteraturvitarar, forfattarar og målfolk som skreiv om Ivar Aasen. Då kom også fleire til orde som ikkje bygde på førsteinntrykk eller primærkjelder, men som bearbeidde det andre alt hadde formidla. Slik blei eit Aasen-bilete produsert i jamt nye former, med få nyansar.

Ved 150-årsjubileet i 1963 var i røynda alle primærkjelder borte – berre ein Halvdan Koht var der framleis. Han hadde sett Aasen ein gong – på gata.⁵⁹ Interesse og respekten for livsverket til Ivar Aasen blei verande sterk, og dei siste 50 åra har det vore fritt fram for både nytenkjande forskarar og stadfestande festtalarar. Mange jubileum er blitt feira, og det forsterkar gjerne beundringa for mannen og verket. Den rosande minnetalen har difor vore ganske dominerande.

⁵⁸ Jostein O. Mo: «Ivar Aasen i samtid og ettertid. Minneord om Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 29.12.2017.

⁵⁹ Halvdan Koht til Reidar Djupedal, truleg 1947, jf. notat i Reidar Djupedal-arkivet, Statsarkivet i Trondheim, boks I 17.

Dei biografiske artiklane er mange. Dei frittståande biografiane er ni i talet – Johannes Belsheim (1901), Arne Garborg (1902), Anders Hovden (1913 med seinare utgåver), Halvdan Koht (1913), Knut Liestøl (1913 og 1963), Stephen J. Walton (1996), Kjell Venås (1996), Jostein Krokvik (1996) og Ottar Grepstad (2013). Ein biografi utløyser gjerne mange andre skrifter i mindre format av biografen. Difor er biografane meiningsdannande også utanfor bøkene sine.

RESEPSJONEN AV AASEN-skriftene har aldri vore undersøkt grundig. Både Kjell Venås og Stephen J. Walton tok med ein del om dette i biografiane sine i 1996. Som språkvitarar konsentrerte dei seg om meldingane av dei språkfagege verka, og mest dei lange omtalane av desse. Kvar av dei kommenterte i alt 17 bokmeldingar. Der er berre så mykje meir.

I denne bibliografien er 90 meldingar dokumenterte i tidsrommet 1848–1882, og dei fordeler seg på 14 ulike bøker og utgåver. På Aasens tid var litteraturkritikken under utvikling, og mange av meldingane var korte. Likevel er det her tale om tekstar skrivne av menneske som sette seg føre å vurdere det Aasen skreiv.

Fleire år før Aasen hadde publisert nokon grammatikk eller ordbok, oppmoda velgjeraren hans i Trondheim til ei kritisk vurdering.⁶⁰ Nokon venta seg eitkvart. Meldingane kunne vere blanda i innhald, men dei tente til å gjere arbeidet til Aasen viktig. Ein respekt bygde seg opp som med tida gjorde Aasen til eit argument i seg sjølv. «Ivar Aasens Navn er nok Anbefaling for Bogen», heitte det i ein omtale av *Norske Ordsprog* i 1881.⁶¹

Verka hans blei jamleg omtalte av utanlandske kollegaer. Desse blei gjerne publiserte i redigerte utdrag i norske aviser. Det hadde sitt å seie at avisa på Ekset, Postbudet, kunne fortelje bygdefolket i heimbygda kva verda meinte om Aasen. Også nasjonalt spelte dette ei rolle. Ivar Aasen blei stor på fleire måtar. Ein av dei var at utanlandske kritikarar var opptekne av det han heldt på med. Han var både berømt og bedømt i utlandet.

15 av meldingane handla om Norsk Ordbog. Boka blei utgitt i hefte i åra 1871–1873, og minst ti av meldingane var trykte før verket var komplett. Verdien av verket var altså slått fast før nokon hadde lese det heile.

⁶⁰ Frederik Moltke Bugge: «Almuedialekterne», *Morgenbladet* 25.5.1846.

⁶¹ «Norske Ordsprog», *Fedrelandet* 24.12.1881.

Av dei litterære verka fekk Symra mest omtale i Aasens levetid. I alt er 13 omtalar dokumenterte for dei tre bokutgåvene. «Selv for den, der ikke interessere sig synderlig for 'Maalet', vil der i de vakre Melodier derfor være fuld Valuta for de 15 Sh», skeiv kritikaren i *Drammens Blad* då tredje utgåva låg føre.⁶² For *Ervingen* er ti meldingar registrerte. Ei viktig årsak var at stykket jamleg blei sett opp og kom i nye utgåver, og dei fleste kritikkane gjaldt oppsetjingane, ikkje boka.

I interessa for resepsjonen av dei litterære og lingvistiske hovudverka har ein oversett den boka som flest skreiv om. Aasen gav ut *Norsk Navnebog* innunder jul i 1878, og der var han mykje meir bestemt og rådgivande enn i andre verk. Ingen andre bøker av Ivar Aasen blei meir omtalt enn denne. Bibliografien inneheld heile 21 meldingar. Dei fleste stod på trykk i nokre intense veker før jul.

Det som blei gjengangarargument, kom til syne alt tidleg i 1850-åra. Landsmålet høver godt til dikting, men berre lite til det meir abstrakte, skreiv Paul Botten-Hansen alt i 1853.⁶³ Ein annan kritikar meinte at *Ervingen* var eit dårleg drama som inneheldt «nogle lyriske Skjønheder».⁶⁴ Ein tredje skreiv at språket i *Ervingen* «i Skjønhed staar over det Sprog der sedvanlig lyder fra vor Scene».⁶⁵

«Vor flittige», skreiv avisene om Aasen. Den sakprosaen han skreiv, blei meir vurdert enn det han dikta. Det var altså språkforskaren meir enn diktaren som vekte interessa hos kritikarane, men heilskapen i det han gjorde, verka inn på begge sider. Korleis det skjedde, er berre eitt av mange spørsmål som står att å undersøkje i resepsjonen av Aasen-skriftene.

VINJE DØYDDE LENGE FØR TANKEN OM Å UTVIKLE MUSEUM var blitt allmenn. Aasen gjekk bort då museum var eit teikn i tida. Den eine døydde som enkemann, den andre som ungkar. Det kunne gjere dødsbu til ein utsett affære.

Det var lite unikt å vise etter Vinje og mykje etter Aasen. Derfor var det også mykje lettare å etablere eit museum om Aasens liv og verk enn

⁶² «Symra. Tvo Tylfter med Visor og Riim», *Drammens Tidende* 23.9.1875.

⁶³ [Paul Botten-Hansen]: «Literatur og Kunst. Prøver af Landsmaalet i Norge af I. Aasen», *Illustreret Nyhedsblad* 25.6.1853.

⁶⁴ [*Ervingen*]. *Drammens Blad* 18.5.1855.

⁶⁵ [Omtale av framsyning av *Ervingen* på Christiania Theater 17.5.1865], *Aftenbladet* 18.5.1865.

om Vinje. Denne institusjonsbygginga tok til i 1898, med bautastein ved museum på Sunnmøre, og heldt fram med museum ved bautastein i Vinje i 1894 og 1912. Begge desse minnestadene bygde på ei interesse for det som hovudpersonane *ikkje* hadde utretta der. Musea blei stader der ein markerte fysisk kor viktige Aasen og Vinje var blitt etter at dei hadde reist derifrå. Med Knudaheio stiller det seg annleis; det var i fleire tiår ein svært viktig skrivestad for Garborg.

Fredag 24. juni 1898 kl. 16.00 blei det første personmuseet i landet opna i Åsen-tunet. Det blei knapt nemnt i avisene, heller ikkje av hovudtalaren for dagen, Anders Hovden. Frå taket av *Ivar Aasen Stova* heldt han avdukingstalen for bautasteinen. Det var den som gjaldt.

Det var viktig for mange å vitje det nye museet. Gjestene skreiv namna sine inne på veggene, så alle kunne sjå at dei hadde vore der, og nokre skildra seinare besøka sine. Ein flokk frå Breim kristelege ungdomslag i Nordfjord kom dit hausten 1908 og skildra vitjinga i religiøse vendingar. Aasen-stova var blitt ein valfartsstad: «Tenk at vi skal få høve å ta i dette som han sjølv har hatt i hendene. Det er relikviar på ein måte.»⁶⁶ To år seinare kom Arne Garborg. Han la ut på sommarferd i juni og tok vegen om Aasen-stova: «Soleis skulde eg endeleg bli kjend paa den Staden der den norske Tanken etter sin lange Halvdaude vakna att.»⁶⁷ Garborg merka seg også bautasteinen, som «stend heimslegare og tryggare enn den som er oppsett paa Gravi der inne i Byen».⁶⁸

I 1898 var det meir enn 40 år sidan Vinje hadde budd i Vinjestoga, eit lite lafta hus som faren hadde bygt då Vinje var seks år gamal. Nettopp i 1898 arrangerte den unge målrørsla ein svær målmarknad i hovudstaden som gav eit enormt overskot. Eitt av dei miljøa som forvalta denne kapitalen, var Bondeungdomslaget i Oslo, skipa 1899. Leiinga i det nye laget tenkte stort. Laget ville kjøpe Vinjestoga og skaffe attende ting som hadde høyrte til A.O. Vinje.⁶⁹ I staden for å bruke av overskotet frå målmarknaden sette BUL i lag ei kronerulling som på få veker gav den summen laget trong. BUL kjøpte huset, Ungdomslaget Samhold i Vinje tok på seg drift og vedlikehald, og Vinje kommune fekk overta den vølte bygningen på

⁶⁶ Innlegg datert 24.10.1908 i *Vaarsol*, sitert etter Matias Orheim: *Livet sjølv*, I, Bergen 1953, s. 68.

⁶⁷ Arne Garborg: *Dagbok 1905–1923*, III, Oslo 1925, s. 54.

⁶⁸ Arne Garborg, same staden, s. 55.

⁶⁹ «'Vinjestoga'», *Aftenposten* 13.9.1902.

det vilkåret at kommunen aldri selde eigedomen.⁷⁰ Søndag 19. juni 1904 tok Vinje kommune offisielt over Vinjestoga etter messe i Vinje kyrkje og folketog frå kyrkja til Plassen.⁷¹ På preikestolen stod Peter Hognestad.

Generelt er gjestetel for museum dårleg dokumenterte i det meste av det 20. hundreåret. Ei lite brukt kjelde til slik informasjon er gjestebøkene. Dei viser at minst så og så mange vitja musea. Ikkje alle gjestene skreiv seg inn der, eitt namn kan gjelde ein heil familie, skuleklassar skreiv seg ofte inn med berre ein lærarsignatur eller to. Den eldste gjesteboka for Aasen-museet er frå 1946. I Vinje-stoga låg gjesteboka derimot på plass det året museet opna offisielt, og den første gjesten skreiv seg inn måndag 1. juni 1912. Året etter signerte 109 gjester, og 293 gjorde det i 1918. Hundreårsjubileet for Vinje blei feira på Plassen 7. juli 1918. Då skreiv 136 seg inn i gjesteboka. Det var få, men altså like mange som i heile 1913.⁷²

I lang tid, til lenge etter 1918, var både Aasen-museet og Vinjestoga private eller familiære tilbod utan noka formell organisering. Aasen-museet forvalta familien leine fram til 1946. Forvaltninga av Vinjestoga blei verande på private hender endå lenger, men med eit kommunalt tilsynsstyre. Omvisaren var museet. Ho som først tok imot gjester og viste dei rundt, var Margit Lofthus, ei legende i bunad med kvit skjorte og rose-saum.⁷³ Ein annan omvisar var Tarjei Vesaas, som ei tid også var styrar for tilsynet med Vinjestoga. Olav Vesaas publiserte i 1997 eit udatert manuskript som han brukte der. Blant andre omvisarar gjorde Olav Nordstoga sitt like frå 1940-åra, og kona Ellen frå ho kom til bygda i 1962. Då var inngangsbilletten komen opp i 50 øre.⁷⁴

Etter Vinje er der inga boksamling. Etter Aasen er der ei stor. Dødsbuet blei frakta frå Kristiania til Sunnmøre med båt innunder ul 1896. Om bord var også fire bokhyller etter Ivar Aasen. Då steinhuset var under bygging, føreslo Jon Aasen å montere glasdører på hyllene og fylle dei med bøker. I staden laga ein nye bokhyller. Aasen konstaterte då at «dei gamle

⁷⁰ Brev frå Bondeungdomslaget i Oslo v/Klaus Sletten til Vinje kommune 12.10.1903. Klaus Sletten var far til før nemnde redaktør Vegard Sletten.

⁷¹ «Sambygdingane tala av og ikkje om Vinje», *Varden* 8.4.1968, og «Ungdomslag gav Vinjestoga til kommunen i 1904», *Norsk Tidend* 5.5.1968.

⁷² Eigne oppteljingar frå den første gjesteboka for Vinjestoga, *Ferdafolk som hev vitja Plassetova 1912–*, arkiv Vinje-senteret.

⁷³ Herborg Handagard: «Minne», *Arbeiderbladet* 6.8.1966.

⁷⁴ Olav Nordstoga i e-post til forfattaren 25.7.2017, og Ellen Nordstoga i samtale 23.8.2017. Inngangsbilletten i 1912 var 10 øre og auka seinare til 25 øre.

bokhyllone til Ivar Aasen trengst ikkje, so dei vert no upphengde i budi».⁷⁵ Sommaren 2000 blei to slike bokhyller henta ut frå stabburet i Aasen-tunet. Kvar dei to andre blei av, er uvisst.

Som så ofte før hadde Jon Aasen regien då boksamlinga skulle registrerast.⁷⁶ Han tok i august 1943 kontakt med Harald Tveteraas ved Universitetsbiblioteket, og Tveteraas «lova aa senda ein kyndig mann aa ordna med flytting av biblioteket». Byggjeleiaren Karl Straume såg gjerne at arbeidet blei utført gratis, men den sida av saka nemnde ikkje Aasen. Han som skulle ordne og registrere samlinga, var Kaare Haukaas.⁷⁷ Det tok si tid før han kunne kome, og i mellomtida tok Aasen til orde for at dette måtte no lokale krefter kunne gjere like godt. Ikkje tale om, sa Straume, her trongst «ein heilt kunnig biblioteksmann». Endeleg, i august 1945, kom Haukaas, med kona som sekretær.⁷⁸ Tida var knapp, og den lista som blei laga, har sine feil og manglar. Ventetida korta biletkunstnareren Straume med å lage ex libris-merke for samlinga.

UTSTILLINGAR HAR DET MED å bli laga til jubileum og markeringar. Frå og med 1898 er det laga iallfall åtte utstillingar om Ivar Aasen. Dei har det også med å gli ut av synsvidda for bibliografar. Grunnen kunne vere at museum og bibliotek ikkje alltid publiserer så mykje tekst til slike utstillingar. Viktigare er det nok at litterære museum har falle utanfor den litterære institusjonen.

Det gjeld særleg for den første utstillinga, opna då Ivar Aasen Stova opna i Ivar Aasen-tunet 24. juni 1898 og med det blei det første personmuseet i Noreg. Same dagen blei ein bautastein avduka i tunet, og det var det avisene skreiv om. Taket på museet gjorde nytte som scene og talarstol, og det som der blei sagt og sunge, skreiv dei mykje om. Innhaldet i huset

⁷⁵ Karl Straume i dagbok for byggjenemnda, innførslar 15.3.1944 og september 1945, arkiv Ivar Aasen-tunet.

⁷⁶ Avsnittet byggjer på Karl Straumes dagbok for byggjenemnda, arkiv Ivar Aasen-tunet.

⁷⁷ Kaare Haukaas (1917–1992) blei tilsett på Universitetsbiblioteket i 1937 og var fakultetsbibliotekar ved Universitetet i Oslo frå 1957. I ein nekrolog skreiv Pål A. Bertnes mellom anna: «Hans lidenskapelige dyrking av landsmålet, samtidig som han i humoristiske vendinger overdrev 'målsaken', var karakteristisk. ... Med Kaare Haukaas har norsk bibliotekvesen mistet en av førre generasjons bibliotekarere, der hjernen var den største katalogskuffen» (*Aftenposten* 10.12.1992).

⁷⁸ Det går fram av Karl Straumes dagbok at samlinga blei registrert frå 10.8. til 22.9.1945.

nemnde dei i beste fall i forbifarten. Den første brosjyren for Ivar Aasen-museet blei truleg laga så seint som i 1950.

Neste utstilling var truleg ei som Universitetsbiblioteket i Oslo opna til 150-årsjubileet i 1963, laga av Bergljot Andersen med god hjelp frå Reidar Djupedal. Det var nok den første utstillinga om Ivar Aasen utanfor Aasen-tunet, og den blei opna av statsråd Helge Sivertsen søndag 5. august 1963.

1996 var året då Universitetsbiblioteket i Oslo viste utstillinga *Ivar Aasen. Den lange reisa 1842–1846*. Regien var ved Oddvar Vasstveit, som forma ein utsøkt dokumentasjon. Ein kopi av manuskriptet ligg i arkivet i Ivar Aasen-tunet. Same året viste Botanisk museum utstillinga *Ivar Aasen og herbariet*, laga av Reidar Elven. Ivar Aasen-året 1996 laga si eiga vand-reutstilling *Ivar Aasen – mannen og verket*, med utstillingskatalog redigert av Asgjerd Taksdal.

Då det nye var Aasen-tunet opna i 2000, handla ein viktig del av basisutstillinga om Ivar Aasen. Våren 2013 supplerte Ivar Aasen-tunet med temautstillinga *Språksamlaren Ivar Aasen* frå 1. mars. Denne blei i stor grad utvikla uavhengig av arbeidet med biografien *Historia om Ivar Aasen*. Berre to veker seinare opna Universitetsbiblioteket i Bergen utstillinga *Ivar Aasen og Bergen* med utstillingskatalog skriven av Jan Olav Gatland.

Nasjonalbiblioteket i Oslo opna utstillinga *Leve språket!* på den europeiske språkdagen 26. september i Språkåret 2013. Der var Ivar Aasen ein av mange.

DET ER OGSÅ DIKTARANE. På ei liste over skjønnlitterære forfattarar som har skrive om Aasen fram til 1950, står mange av dei som var sentrale aktørar i si tid. Den første var A.O. Vinje i 1853, seinare kom både Arne Garborg (1878), Anders Vassbotn (1889), Rasmus Løland og Sven Moren (1896), Per Sivle (1897), Olav Aukrust (1907), Henrik Rytter (1913), Inge Krokann (1939). Nynorskforfattarane var mange, bokmålsforfattarane få. På dei hundre åra fram til 1950 dukkar berre desse opp: Bjørnstjerne Bjørnson (1855), Th. Haukenæs (1908) og Herman Wildenvey (1938).

Somme skreiv dikt og songar. Så langt er 85 dikt og songar om og til Ivar Aasen registrerte. Berre i Språkåret 2013 kom det sju nye dikt og songar om han. Noko særleg høgt tal er ikkje dette. Thor M. Andersen fekk

med nærmare 80 dikt om og til Arne Garborg frå og med 1887 i bibliografien *Garborg-litteratur 1866–1942*. Olaf Hanssen samla på alle dikt skrivne om eller til Roald Amundsen, og i *Polarårboken 1942* var han komen opp i 301 minnedikt. I *Vinje-bibliografien* er 75 dikt og songar til eller om A.O. Vinje dokumentert.⁷⁹

Arne Garborg kunne lese vel 50 dikt om seg sjølv medan han levde, medan Aasen kunne sjå sju på prent. Den litterære tradisjonen hyllingsdikt var nok meir utbreidd tidleg på 1900-talet enn seint på 1800-talet.

Dei to første dikta om Ivar Aasen publiserte Henrik Krohn i 1867, og til eit stemne i Aasen-tunet sommaren 1885 skreiv Anders Hovden ein all-song.

Dei første dikta kom altså samstundes med dei første biografiske artiklane. Skilnaden mellom hyllingsdiktet og hyllingsartikkelen var mest eit spørsmål om form. På og mellom linjene var respekten for mannen og gleda over verket den same.

Å skrive hyllings- og minnedikt var ein vanleg uttrykksmåte eit stykke ut på 1900-talet. Fleire, men ikkje alle, blei i tidlege år skrivne av personar som kjende Aasen. Ein av desse var Magnus Hamlander, ei tid redaktør for bladet *Breidablik* på Røros. I prøvenummeret 15.11.1894 skreiv han berre 17 år gamal ei forseinka helsing til 81-årsjubilanten. Samstundes skreiv han at det måtte reisast ein bautastein på grava til Aasen når den dagen var der. Det var truleg første gongen nokon tok til orde offentleg for å reise den steinen som blei avduka 17. mai 1903.⁸⁰ Dette var eit uvanleg tema for ein 17-åring, og sjølv den gongen var det nok uvanleg å drøfte offentleg kva som skal gjerast med grava til ein som enno levde.

Hamlander signerte tekstane sine om Aasen som Magne Djupdal. Det gjeld også det minnediktet om Aasen som han prenta i bladet sitt 24.9.1896, tidstypisk i form og innhald. I dikta blei Aasen skildra som høvdingen, målreisaren, leiestjerna, vegbrøytaren – der var livskraft og livsverk, ingen flugesteg eller blygskap.

Etter 1940 blei det skrive få hyllingsdikt om Aasen. Likevel var det no det viktigaste diktet blei skapt. Dette ikoniske diktet er den prologen

⁷⁹ Ottar Grepstad: *Vinje-bibliografien. Skrifter av og om Aasmund Olavsson Vinje*, Ørsta 217 s. 245.

⁸⁰ Jf. Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 1913, s. 336.

Tarjei Vesaas skreiv til hundreårsjubileet for *Ordbog over det norske Folkesprog* – og utgivinga av første heftet i det nye verket *Norsk ordbok* – hausten 1950.⁸¹ Ragnar Hovland er framleis ganske åleine med sine fem skjemedikt om Ivar Aasen og katten hans, utgitt i samlinga *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*. Denne boka med dikt for born kom ut nettopp i Ivar Aasen-året 1996, og i ny utgåve i 2007.

Noko slikt har ingen enno skrive på bokmål. Der er knapt eit dikt å finne om Ivar Aasen på bokmål. Tydelegare kan ikkje den språkdelte norske kulturen bli: For fleirtalet er nynorsk skriftkultur ei sak for seg.

AASEN OG VINJES LIVSVERK har vore eit prisme for bryting av interesser og forståingsformer, som er blitt omforma til tiltak, arrangement, kunnskap, formidling. Over tid er nok det språklege og kulturelle blitt viktigare enn det nasjonale. Våren 2014 fekk alle stortingsrepresentantane ei helsing frå Det Norske Samlaget til grunnlovsjubileet. Gåva var boka *Historia om Ivar Aasen* med eitt innlagt kort om «Den store tanken»:

Hadde Ivar Aasen makt? I meir enn 170 år har nordmenn diskutert det han sette i gang i 1842, språkforskarar verda rundt hentar fram dei respektfulle orda når namnet hans blir nemnt, og mange hundre tusen bruker dagleg det språket han fann og forma til skrift. Ivar Aasen skreiv seg til makt, men tok aldri ordet i ei offentleg forsamling.

For han var Grunnlova ein politisk grunntekst for demokrati. I alle dei viktige tekstane hans om den språklege framtida i Noreg strekkjer Grunnlova seg ut mellom linjene. Med stille tyngd skreiv han at dei retane den nye konstitusjonen gav folk flest, også måtte gjelde det språklege. Han viste til lova, brukte den som argument og skreiv tankane derifrå inn i orda sine.

Det er tanken som gjer det meste, song Aasen. Han var si eiga tanke-smie og viste kva definisjonsmakt handlar om. Første gongen han var i hovudstaden, følgde han ordskiftet i Stortinget seks dagar på rad. Seinare blei han lommekjend i dette folkestyret.

Først i alders år, 71 år gamal, fekk han røysterett. Den brukte han aldri. I alle dei år hadde han då brukt ein annan røysterett, den som var

⁸¹ Tarjei Vesaas: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 18.11.1950.

allmenn, den makta i språket som Grunnlova opna for og som han så tidleg forstod verdien av. Det er slikt det blir samfunnsendringar av.

Historia om Ivar Aasen er ei enkel forteljing om kva ein myndig borgar kan utrette og korleis fellesskapar blir til når berre tanken er stor nok.

Ivar Aasen-tunet,
ein dag i Grunnlovsåret 2014

Skrifter og tekstar 1841–1896

Teatergata 6 i Oslo. Frå 1858 til 1880 budde Ivar Aasen i to rom rett over porten. Her skreiv han dei fleste hovudverka sine. Ukjend fotograf, planteikning av Arne Berg 1938.

1841

- 1 Neumann [Jacob]: «Iver Aasen», *Bergens Stiftstidende* 19.8. og 22.8.1841. Med «Den Søndmørske Dialekt af Iver Aasen» 19.8., datert mai 1841.
- 2 Aasen, Iver: «Selvbiografi», *Bergens Stiftstidende* 22.8.1841. Også prenta i *Den Constitutionelle* 9.9., *Landboe-Avisen* 11.9.1841 med merknader av Maurits Aarflot, *Dagbladet* 5.8.1893 og *Aftenposten* 23.9.1896 kveldsnummer under tittelen «En Autobiografi».

1844

- 1 Schwach, Conrad Nicolai: *Kort Udsigt over det kongelige norske Videnskabs-Selskabs Historie fra dets Oprindelse til Udgangen af 1844*, Det Kongelige Norske Videnskabs-Selskabs Skrifter i det 19de Aarhundrede, Trondheim 1844. Om Ivar Aasen s. 21.

1846

- 1 Bugge, Frederik Moltke: «Almuedialekterne», *Morgenbladet* 25.5.1846 Om arbeidet til Ivar Aasen, som svar på innlegget 14.5.1846
- 2 «Om Ordbøger over de norske Dialekter», *Morgenbladet* 14.5.1846.

1848

Bokmeldingar

- 1 Dyrlund, N.K. Folmer: «Det Norske Folkesprogs Grammatik, ved Ivar Aasen», *Antiquarisk Tidsskrift udgivet af Det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab*, København 1848, s. 236–257.
- 2 Munch, P.A.: «Anmeldelse. Det norske Folkesprogs Grammatik af Ivar Aasen. Udgivet paa det kongelige norske Videnskabs-selskabs Bekostning», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1848, s. 282–298. Også prenta i P.A. Munch, *Samlede Afhandlinger I*, Alb. Cammermeyer, Christiania 1873, s. 360–374; i Fredrik Bætzmann (red.): *Norge. Uddrag af ældre og nyere Forfatters Skrifter*, Gyldendal, København 1880, s. 52–54 (utdrag); og i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 24–38.
- 3 «I. Aasen: Norske Viser og Stev i Almuesproget», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1848, s. 269–280. Også prenta i Ivar Aasen: *Skrifter i samling*, III, 1912, s. 31–34.
- 4 «Ivar Aasens 'norske Grammatik'», *Morgenbladet* 24.4.1848 og *Postbudet* 13.5.1848.

1849

- 1 Vullum, Olaus: «Tale, holden i det kongl. norske Videnskabs-Selskab i Trondhjem den 4de Juli af Selskabets Vicepræsides Sognepræst Vullum», *Den Frimodige* 27.7.1849. Også prenta i *Morgenbladet* 14.8.1849.

1850

- 1 «Stipendium for Ivar Aasen (Indsendt)», *Den Norske Rigtidende* 25.12.1850. Reidar Djupedal meiner innsendaren er Eilert Sundt, jf. Djupedal: *Noko om Ivar Aasen i åra 1840–1860*, Oslo 1950, s. 127 ff.
- 2 [Notis], *Postbudet for Landalmnuen* 14.9.1850. «Ivar Aasen er isøndags tilbakekommen til sin Hjembygd, ...».

Bokmeldingar

- 3 «Ordbog over det norske Folkesprog af Ivar Aasen», *Christiania-Posten* 16.11.1850.

1851

- 1 *Indstilling* 56. 1851. Indstilling fra Kirkekommitteen angaaende den Kongelige Proposition om Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond Indtægter og Udgifter i Tidsrummet fra 1ste Juli 1851 til 30te Juni 1854, s. 292. Innstilling 19.6.1851 om stipend til Ivar Aasen i samsvar med framlegget frå regjeringa, med samrøystes vedtak i Stortinget 21.7.
- 2 «Kirkedepartementets Forslag betræffende Stipendium for Ivar Aasen». *Postbudet* 8.2.1851.
- 3 *Kongelig Proposition No 11*. 1851. Den norske Regjerings underdanigste Indstilling af 20de November 1850, som ved Kongeleg Resolution af 10de December næstefter naadigst er bifaldt, s. 83–85. Framlegg om stipend på 300 spesidalar til Ivar Aasen.
- 4 Østgaard Nicolai Ramm: *En Fjeldbygd*, Christiania 1851. Om Ivar Aasens arbeid særleg s. XI.

Bokmeldingar

- 5 Munch, P.A.: «Anmeldelse af Ivar Aasens og C. A. Holmboes Sprogarbejder», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1850, s. 335–346. Også prenta i P.A. Munch: *Samlede Afhandlinger II*, Alb. Cammermeyer, Christiania 1874, s. 433–476, og i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 39–49. Aasen fekk heftet 4.3.1851.
- 6 «Literatur. Ordbog over det norske Folkesprog af Ivar Aasen». *Postbudet* 15.3.1851. Utdrag frå meldinga av Munch.
- 7 Möbius, Thd.: «Linguistik», i *Leipziger Repertorium der deutschen und ausländischen Literatur*, Hg. von Dr. E. G. Gersdorf, 1851, s. 133–136. Melding av Ivar Aasen: *Det norske Folkesprogs Grammatik*, 1848, og *Ordbog over det norske*

Folkesprog, 1850. Referert i *Norsk Tidsskrift for Videnskap og Litteratur* 1851–52, s. 84, *Morgenbladet* 22.4.1851 og *Postbudet* 17.5.1851.

1852

- 1 [Daa, Ludvig Kristensen]: «Den norske Sprogstrid», *Den norske Tilskuer* 27.11.1852.
- 2 [Daa, Ludvig Kristensen]: «Om at gjøre et nyt norsk Sprog», *Den norske Tilskuer* 16.10.1852.
- 3 [Gjessing, Matthias] M.G.: «Sprogstriden». *Morgenbladet* 24.11.1852. Med oppmoding om å omsetje Bibelen til det nye landsmålet.
- 4 Hauge, N.: «Lidt om Norskheden i Folkevennen», *Morgenbladet* 29.10.1852. Svar til Ivar Aasens melding av *Folkevennen*, 1852.
- 5 [Monrad, Marcus Jacob]: «Om det norske Sprog», *Den norske Tilskuer* 18.12. og 25.12.1852.
- 6 [Roggen, Bernhard]: «Lidt om 'Norskheden'», *Den norske Tilskuer* 9.10.1852.

Bokmeldingar

- 7 Dyrhlund, N.K. Folmer: «Dansk Dialect-Lexicon og Ordbog over det norske Folkesprog», *Antiquarisk Tidsskrift udgivet af det kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab*, København, 1852, s. 133–142.

1853

- 1 {Ivar Aasen}, *Illustreret Nyhedsblad* 27.8.1853. Notis om at Ivar Aasen er komen attende til byen etter reise.

Bokmeldingar

- 2 Botten-Hansen, Paul]: «Literatur og Kunst. Prøver af Landsmaalet i Norge af I. Aasen», *Illustreret Nyhedsblad* 25.6.1853. Meldaren meiner at landsmålet høver godt til dikting, men berre lite til det meir abstrakte.
- 3 Munch, P.A.: [Omtale av Ivar Aasen: *Prøver af Landsmaalet i Norge* (1853)], *Morgenbladet* 27.6.1853 og *Postbudet* 9.7.1853.
- 4 Unger, Carl Richard: «Prøver af Landsmaalet i Norge af I. Aasen», *Norsk Tidsskrift for Videnskap og Litteratur*, 1853, s. 290–295.
- 5 Vinje, Aasmund O.: [Omtale av Ivar Aasen: *Prøver af Landsmaalet i Norge* (1853)], *Drammens Tidende* 24.6. og 26.6.1853. Også prenta i A.O. Vinje: *Skrifter i Samling I*, 1916–21 og 1993, s. 100–104.
- 6 Winter-Hjelm, H.: «Litterære Efterretninger: Prøver af Landsmaalet i Norge af Ivar Aasen», *Norsk Tidsskrift for Videnskap og Litteratur*, 1853, s. 112–114.

1854

- 1 *Indstill. S. No. 84.* 1854. Indstilling til Stortinget fra Committeeen for Kirke- og Underviisningsvæsenet angaaende de Poster af den Kongelige Proposition om

Oplysningsvæsenets Understøttelsesfonds Indtægter og Udgifter, angaaende hvilke den ei tidligere har afgivet Indstilling, s. 455–456. Innstilling 22.7. om vidareføring av stipend til Ivar Aasen på 300 spesidalar. Vedteke samrøystes i Stortinget 10.8.1854.

- 2 Vinje, A.O.: «Betydningen af et folkeligt Sprog i Bibelen», *Drammens Tidende* 24.4.1854. Også prenta i *Skrifter i Samling*, band I, Oslo 1916 og 1993, s. 172–175 og i seinare utgåver. Oppmoding til Ivar Aasen om å omsetje *Bibelen* til landsmål.

Bokmeldingar

- 3 [Botten-Hansen, Paul]: «En liden Læsebog i Gammel-Norsk af I. Aasen», *Illustreret Nyhedsblad* 9.9.1854.
- 4 Vig, Ole: «En liden Læsebog i Gammel Norsk», *Den norske Folkeskole*, 1854, s. 106–108.

1855

- 1 Vigfusson, Gudbrand: «Ferdasaga ur Noregi», *Ny Felagsrit*, XV, 1855, s. 67–69.
- 2 Vigfusson, Gudbrand: «Reisebilleder i Norge», *Illustreret Nyhedsblad*, 1855, s. 153–154 og 158–159. Den islandske artikkelserien omsett til dansk og prenta i sju delar – del 6 og 7 om språk og Ivar Aasen ofl.
- 3 «Fædrelandet», *Nordmanden. Et Skillingsblad til Almeenoplysning* 6.5.1855, s. 26–28. Om Ivar Aasen.

Bokmeldingar

- 4 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Ervingen. Originalt Sangspil i en Akt, opført paa det norske Teater den 29de April», *Aftenbladet* 3.5.1855. Også prenta i *Artikler og taler I*, red. Chr. Collin og H. Eitrem, Kristiania 1912.
- 5 [Botten-Hansen, Paul]: «Literatur og Kunst. Ervingen», *Illustreret Nyhedsblad* 5.5.1855.
- 6 «Det Norske Theater». *Morgenbladet* 6.5.1855. Omtale av *Ervingen*.
- 7 [Ervingen]. *Drammens Blad* 18.5.1855. Eit dårleg drama som inneheld «nogle lyriske Skjønheder».
- 8 Monrad, Marcus Jacob: «Ervingen. Sangspil i een Akt. Christiania. Trykt paa det norske Theaters Forlag. 24 s. 1855. Med Melodier. Priis 16 sh», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1854–55, s. 366–377.
- 9 Vinje, Aasmund O.: [Omtale av Ivar Aasen: *Ervingen*, 1855], *Drammens Tidende* 30.4.1855. Også prenta i A.O. Vinje: *Skrifter i Samling I*, 1916 og 1993, s. 177–179.

1856

- 1 Vig, Ole: «Korstog mod unødvendige fremmede Ord i Bøger og Blade», *Christiania-Posten*. Dato ukjend, referert i *Enkelte af Ole Vigs Arbeider*, 1859, s. 294

Bokmeldingar

- 2 [Bjørnson, Bjørnstjerne]: «Ivar Aasens Samling af norske Ordsprog», *Illustreret Folkeblad* 28.5. (s. 33–34), 11.6. (s. 43) og 25.6.1856 (s. 51).
- 3 Botten-Hansen, Paul]: «Literatur og Kunst», *Illustreret Nyhedsblad* 10.5.1856. Melding av Ivar Aasen, *Norske Ordsprog*, 1856.
- 4 Stephens, George: «Norske Ordsprog, samlede og ordnede af J. [!] Aasen», *The Gentleman's Magazine* nr. 201 1856, s. 481–482.
- 5 Vig, Ole: «Norske Ordsprog, samlede og ordnede af I. Aasen», *Den norske Folkeskole*, 1856, s. 342–347. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 50–55.
- 6 «Norske Ordsprog, samlede og ordnede af Ivar Aasen, Christiania 1856», *Nordisk Universitets-Tidskrift*, hft. 3, 1856, s. 155–159.

1857

- 1 [Botten-Hansen, Paul]: «Lønnede Sproggranskere», *Illustreret Nyhedsblad* 25.1.1857.
- 2 *Indst. S. No. 66. 1857*. Indstilling fra Committeeen for Kirke- og Undervisningsvæsenet angaaende Hovedtitlene D og F paa Oplysningsvæsenets Understøttelsesfonds Udgiftsbudget, indeholdende Udgifter til Almueskolevæsenet og hvad dermed staar i Forbindelse samt til andre almennyttige Foranstaltninger, s. 303. Innstilling om å auke stipendiet til Ivar Aasen til 400 spesidalar. Vedteke samrøystes «og uden Debat» i Stortinget 26.6.1857.
- 3 Kraft, Jens E.: «Ivar Andreas Aasen», *Norsk Forfatter-Lexikon 1814–1856 af Jens E. Kraft. Efter Forfatterens Død ordnet, forøget og udgivet af Christian C.A. Lange*, Første Hefte, Johan Dahl, Christiania 1857, s. 10–11.

1858

- 1 [Monrad, Marcus Jacob]: [Innlegg mot Ivar Aasen], *Morgenbladet* 25.11.1858. Svar til Ivar Aasen: «Om Sprogsagen», *Illustreret Nyhedsblad* 7. og 14.11.1858.
- 2 [Munch, P.A.]: «Ivar Aasen», *Nordisk Conversations-Lexicon, I*, Forlagsbureauet, Kjøbenhavn 1858. Prenta i ny utgåve 2010.
- 3 «Sprogsagen og Ivar Aasen (Af Anmelderen af I. Aasens Oversættelse af Fridtjofs Saga i det nyere Landsmaal)», *Christiania-Posten* 3. og 4.12.1858.

Bokmeldingar

- 4 Sundt, Eilert: «Om det norske Sprog», *Folkevennen* 1858, SIDE KVA. Om *Fridtjofs Saga*.
- 5 [Melding av Ivar Aasen: *Fridtjofs Saga*, 1858, og S. Bugge: *Norske Folkeviser*, 1858], *Christiania-Posten* 21.10., 22.10., 22.11. og 23.11.1858.
- 6 [Melding av Ivar Aasen: *Fridtjofs Saga*, 1858], *Aftenbladet* 1.10.1858.

1859

- 1 *Indst. S. No. 35. 1859. Indstilling angaaende nogle Poster vedkommende Oplysningsvæsenets Fond. (Aftryk No. 26.), s. 106. Innstilling 30.11.1859 om å føre vidare stipend på 400 spesidalar til Ivar Aasen. Vedteke samrøystes i Stortinget 16.12.1859.*

Bokmeldingar

- 2 Arbo, Aksel: «Fridtjovs Saga i umskrift i dat nyare landsmål vid Ivar Aasen», *Dølen* 16.10.1859.

1862

- 1 [Redaksjonell kommentar], *Bergensposten* 18.2.1862. Etter melding om mållag i Kristiania.

Ordskifte i Trondheim, kronologisk ordna

- 2 [Leiarartikkel], *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger [Adresseavisen]* 21.12.1862. Åtak på Ervingen og landsmålet.
- 3 «'Ervingen'», *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger [Adresseavisen]* 23.12.1862. Svar på innlegg 21.12.
- 4 «Theatret. Langt fra og langt fra ikke», *Throndhjems Stiftsavis* 24.12.1862. Om framføringa av *Ervingen* frå 1855.
- 5 [Om *Ervingen* og teateret], *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger [Adresseavisen]* 27.12.1862.
- 6 X: [Om *Ervingen* og teateret], *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger [Adresseavisen]* 28.12.1862. Redaksjonell kommentar til stykket 23.12.
- 7 «Theatret», *Throndhjems Stiftsavis* 31.12.1862.

Bokmeldingar

- 8 [Om *Ervingen* og landsmålet], *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors-Efterretninger [Adresseavisen]* 28.12.1862.

1863

- 1 *Indst. S. No. 94. 1863. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 om nogle Bevilgninger af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond samt om det endelige Opgjør af dets Budget, s. 409. Innstilling 16.3. om vidareføring av stipend til Ivar Aasen på 400 spesidalar.*
- 2 «Korrespondance fra Christiasnia», *Stavanger Amtstidende* 8.7.1863. Notis om at Symra er utgitt, og at folk trur det er Ivar Aasen som er forfattaren. I same stykket skriv korrespondenten også om Vinjes bok *A Norseman's Views of Britain and the British*.

- 3 [Liste over alle bøker, bladstykke og viser på landsmål og bygdemål 1842–1862], *Den norske Folkeskole* 15.6.1863. Med tillegg i juli 1864.
- 4 *Storthingstidende* 8.4.1863, s. 517–518. Ordsките om vidareføring av stipend til Ivar Aasen. Stortinget vedtok innstillinga frå komiteen mot 1 røyst (Søren Jaabæk). Dette er det første refererte ordskitet om Ivar Aasen i Stortinget.

Bokmeldingar

- 5 [Botten-Hansen, Paul]: «Symra», *Illustreret Nyhedsblad* 28.6.1863. Bokmelding.
- 6 Reitan, Anders: «Hjertelag og Sang». *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 10.10.1863. Melding av *Symra*.
- 7 «Bognyt. Symra. (Af Ivar Aasen)», *Den norske Folkeskole* 1863, s. 281.
- 8 «Korrespondance til Intelligentssedlerne». *Christiania Intelligentssedler* 15.8.1863. Ein nordmann i København melder *Symra*.
- 9 «Literatur», *Illustreret Nyhedsblad* 3.7.1863. Melding av *Symra*.
- 10 «Literatur. Symra». *Aftenbladet* 2.11.1863. Halve framsida med fleire viser trykte in extenso.
- 11 «Symra». *Almueskole-Tidenden* 1863, s. 106. Melding av innsendar.

1864

- 1 [Ivar Aasen], i F.A. Brockhaus (red.): *Conversations-Lexicon*, 11. utgåva, Leipzig 1864–1868.

Bokmeldingar

- 2 A.J.: «Ivar Aasen. Norsk Grammatik». *Den norske Folkeskole* 1864, s. 363.
- 3 [Botten-Hansen, Paul]: «Literatur og Kunst. Norsk Grammatik af Ivar Aasen», *Illustreret Nyhedsblad* 3.4.1864.

1865

- 1 «Mange Bønder»: [«Hr. I. Aasen!»], *Ferdamannen* 9.12.1865. Ope brev.

Bokmeldingar

- 2 [Krohn, Henrik] H.K.: «Lidt om 'Norsk Grammatik af Ivar Aasen'», *Aftenbladet* 17.5. og 18.5.1865.
- 3 Nygaard, Marius: «Norsk Grammatik af Ivar Aasen», *Tidskrift for Philologi og Pædagogik*, 1865, s. 54–74. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 56–82.
- 4 Røst, Olaf: «Ivar Aasen», *Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen* 10.6., 24.6., 1.7. og 8.7.1865. Melding av *Norsk Grammatik*, 1864, biografi om Aasen og språkpolitisk drøfting.
- 5 «Kristiania», *Aftenbladet* 20.5.1865. Svar til Henrik Krohns artikkel 17.5. og 18.5.1865.

- 6 [Omtale av framsyning av *Ervingen* på Christiania Theater 17.5.1865], *Aftenbladet* 18.5.1865. Avis skriv om språket i stykket at det «i Skjønhed staar over det Sprog der sedvanlig lyder fra vor Scene».

1866

- 1 *Indst. S. No. 104*. 1866. Indstilling fra Kirkekommitteen om de Poster af Oplysningsvæsenets Fonds Budget, som vedkomme Almueskolevæsenet samt andre almennyttige Foranstaltninger. (Aftryk S. No. 4), s. 381. Innstilling 7.3.1866 om vidareføring av stipend til Ivar Aasen på 400 spesidalar. Vedteke samrøystes i Stortinget 4.4.1866.
- 2 Larsen, Peter: «Ivar Andreas Aasen», *Conversations Haandlexikon*, band I, Boghandler V. Pios Forlag, Kjøbenhavn 1866.

1867

- 1 Krohn, Henrik: «Ivar Aasen» (Fræge mann av bondestand!), *Smaakvæde*, E.B. Gjertsen, Bergen 1867. Dikt. Også prenta i *Skrifter av Henrik Krohn*, Kr. Madsens Boghandel, Bergen 1909, s. 69.
- 2 Krohn, Henrik: «Ivar Aasen» [Fremst millom frilyndte], *Smaakvæde*, E.B. Gjertsen, Bergen 1867. Dikt. Også prenta i *Skrifter av Henrik Krohn*, Kr. Madsens Boghandel, Bergen 1909, s. 70.
- 3 «Björgvin paa 24de Mai», *Ferdamannen* 24.5.1867. Referat frå møte med 150 frammøtte i Det norske Studentsamfund i Kristiania om kvelden 17.5.1867. «Nordmannen» blei sunge, Carl Johan Nielsen talte for Ivar Aasen, og både Bjørnson, Monrad og Vinje var til stades. Dette kan vere den første dokumenterte framføringa av «Nordmannen» som allsong. Referat frå festen også i *Aftenbladet* 18.5.1867 og *Morgenbladet* 19.5.1867. *Aftenbladet* identifiserer forfattaren av songen.

1868

- 1-5 [Klæbo, John] Filodemos Pedersen: «En Hilsen til Lærere», *Almueskole-Tidenden*. Del II av denne serien handlar om «Maalsagen» og er prenta 20.2., 1.3., 10.3., 20.4., 1.5., 20.6., 10.7., 20.8., 20.10. og 24.12.1868. Dei fem artiklane frå og med 20.4. handlar mest om Ivar Aasen. Serien blei prenta posthumt under tittelen «Træk af det norske folks aandsliv» i John Klæbo: *Digte og Fortællinger*, P.T. Mallings Boghandel Forlag, Kristiania 1888, s. 63–107, der Ivar Aasen er særleg omtalt s. 82–100.
- 6 «Maalstrævernes Program», *Aftenbladet* 18.1.1868.
- 7 «Maalstrævernes Æsthetik (Udtalelser)», *Aftenbladet* 25.1.1868.
- 8-13 «Maalstrævet. Om det norske målstræv. Av K. Knudsen, overlærer. Trykt på forfatterens kostning, *Morgenbladet* 30.1. (I), 2.2. (II), 9.2. (III), 23.2. (IV), 27.2. (V), 3.3. ((IV) (!)).
- 14 «Ultimatum (Udtalelser)», *Aftenbladet* 1.2.1868.

1869

- 1 Daa, Ludvig Kristensen: *Om Nationaliteternes Udvikling*, I. Abelsteds Forlag, Kristiania 1869, 319 s.
- 2 *Indst. S. No. 107*. 1869. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende de Poster paa Oplysningsvæsenets Fonds Budget, fom vedkomme Almueskolevæsenet og Fremme af videnskabelige Øiemed. (S. No. 15 og No. 44), s. 448. Innstilling 19.3.1869 om vidareføring av stipend til Ivar Aasen på 400 spesidalar. Vedteke samrøystes i Stortinget 16.4.1869.
- 3–6 [Janson, Kristofer]: «Kristofer Jansons literaturhistoriske Forelæsninger», *Bergens Tidende*. Om Ivar Aasen 15.4., 17.4., 19.4. og 20.4.1869. Utdrag prenta som kjellar i *Drammens Blad* 7.1. og 8.1.1870, men med ein feil som gjer at éi side manglar.
- 7 Mo, Hans: «Brevsending fraa Bergen», *Dølen* 28.2. Tale for Ivar Aasen.
- 8 «Ivar Aasen». *Dagbladet* 15.2.1869. Notis om at Ivar Aasen no er ferdig med oppslagsorda på bokstaven *i* og har skrive 3453 kvartsider til Norsk Ordbog. Han har fått materiale frå heile landet.

1870

- 1 Janson, Kristofer: «Ivar Aasen». *Drammens Blad* 7.1. og 8.1.1855. Referat av tale.
- 2 Roll, Ferdinand: «Norge i 1869». *Folkevennen* 1870, s. 219 f. Omtale av Aasens «Ordbog over det norske Sprog». Roll føregrip: «Nu endelig har han lagt den sidste Haand paa Værket og sendt det i Trykken». Aasen hadde ferdig eit første samla manuskript i desember 1869, og første heftet var trykt 25.3.1871.

1871

- 1 Fjærtøft, Olaus Johannes: [Om målforma til Ivar Aasen], *Fram* 5.8.1871.
- 2 «En Bonde»: «Ervingen», *Dagbladet* 8.3.1871.

Bokmeldingar

- 3 Liebrecht, Felix: [Melding av *Norsk Ordbog*, hefte nr. 1], *Göttingische gelehrte Anzeigen*, band 2, 1871, s. 1479–1480.
- 4 «Literatur. Ivar Aasen. Norsk Ordbog», *Skilling-Magazin* nr. 14 1871, s. 222.
- 5 «Norsk Literatur bedømt i Udlandet», *Aftenbladet* 2.10.1871. Om meldinga av Liebrecht.
- 6 Schjøtt, Steinar: «Norsk Ordbog», *Andvake* 1.4.1871.
- 7 «Norsk Ordbog af Ivar Aasen», *Bergens Adressecontours Efterretninger* 17.4.1871. Notis.

1872

- 1 Fjærtøft, Olaus Johannes: [Om målforma til Aasen], *Fram* 1872, s. 281–282.

- 2 Riste, Per: «Fraa vaare Bok-Seljarar», *Fraa By og Bygd*, Bergen 1872–73, s. 218–252. Om interessa for det nye landsmålet på dei stadene Ivar Aasen voks opp.

Bokmeldingar

- 3 Maurer, Konrad: «Norsk Ordbog af Ivar Aasen», *Germania*, band XVII, 1872, s. 235–238. Referert i *Morgenbladet* 24.7.
- 4 «Ivar Aasen og den nye Udgave af hans Ordbog», *Morgenbladet* 28.7.1872 og *Bergens Tidende* 30.7.1872. Om Maurers melding.
- 5 «Norsk Ordbog», *Norsk Folkeblad* 19.10.1872.
- 6 «Norsk Ordbog af Ivar Aasen», *Skilling-Magazin* nr. 23 1872, s. 367.
- 7 «Nye Bøger. Norsk Ordbog», *Norsk Folkeblad* 24. 8.1872.

1873

Bokmeldingar

- 1 Arnesen, Martin: [Norsk Ordbog], *Smaalenenes Amtstidende* nr. 58 1873. Ingen artikkel funnen i dette eller nærliggjande nummer, heller ikkje i 1874.
- 2 «Norsk Ordbog af Ivar Aasen», *Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung*, band XXI, 1873, s. 288.
- 3 «Literatur. Norsk Ordbog med dansk Forklaring af Ivar Aasen», *Bergens Tidende* 20.9.1873. Lang melding.

1874

- 1 [Gjessing, Matthias D.] dg: «Ivar Aasen, Professorgage», *Aftenbladet* 7.5.1874. Innlegg om at Aasen bør få ekstraordinær professorgasje på linje med Ernst Sars og ikkje stipend.
- 2 *Indst. S. No. 128*. 1874. Indstilling fra Kirkekomiteen angaaende de tilbagestaaende Poster paa Oplysningsvæsenets Understøttelsesfonds Budget og dette Budgets Opgjør. (Sth. Prp. No. 2), s. 431. Innstilling 23.5.1874 om å auke stipendet til Ivar Aasen med 125 spd. for tida 1.4.1874–30.6.1875.
- 3 *Storthingstidende* 1.6. og 2.6.1874, s. 912–913. Ordsifte om kor mykje stipendet til Ivar Aasen skal aukast. Mot 4 røyster vedtok Stortinget 2.6.1874 å auke stipendet med eit fast årleg tillegg på 200 spesidalar frå 1.4.1874.
- 4 Wittstock, Albert: *Autodidakten-Lexikon. Lebensskizzen derjenigen Personen aller Zeiten und Völker, welche auf aussergewöhnlichem Bildungs- und Entwicklungsgange sich zu einer hervorragenden Bedeutung in Kunst und Wissenschaft emporgearbeitet haben*, I, Abh. I, Leipzig 1874. Omtale av Ivar Aasen, s. 1–3.

Bokmeldingar

- 5 [Hølaas, Andreas] A.H.: «Literatur. Norsk Ordbog med dansk Forklaring af Ivar Aasen», *Dagbladet* 21.2., 23.2., 24.2., 26.2. og 27.2.1874.
- 6 Liebrecht, Felix: «Norsk Ordbog med dansk Forklaring af Ivar Aasen», *Zeitschrift für deutsche Philologie*, band V, 1874, s.369–378.

- 7 Theatergjenger: «Ervingen», *Dagbladet* 11.3.1874. Oppmodar teatret om å setje stykket opp att.
- 8 «Bøger og Blade», *Verdens Gang* 20.5.1874. Melding av *Ervingen*, 2. utgåva.
- 9 «Ivar Aasen berømt i Udlandet», *Bergensposten* 20.12.1874, tillegg. Artikkelen i Wittstocks leksikon omsett til dansk. Utdrag frå avisartikkelen i *Oplandenes Avis* 30.12.1874.
- 10 «Ivar Aasens Ordbog bedømt i Udlandet», *Aalesunds Tidende* 7.3.1874.

1875

- 1 Frisch, Carl Friedrich: [Ivar Aasen], F.A. Brockhaus (red.): *Conversations-Lexicon*, Leipzig 1875–1879.
- 2 «Skolemødet paa Fredrikshald», *Sandefjords Tidende* 28.7.1875. Referat frå tale av Olaf Røst, som mellom anna snakka om Norsk Ordbog.
- 3 «Skolemødet paa Fredrikshald», *Fredrikshalds Tilskuere* 5.8.1875. Referat frå tale av Olaf Røst, noko ulikt referatet ovanfor.

Bokmeldingar

- 4 «Symra», *Bergens Adressecontoirs Efterretninger* 14.9.1875. Kort melding.
- 5 «Symra. Tvo Tylfter med Visor og Riim», *Drammens Tidende* 23.9.1875. Meldaren framhevar notetillegget: «Selv for den, der ikke interessere sig synderlig for 'Maalet', vil der i de vakre Melodier derfor være fuld Valuta for de 15 Sh.»

1876

- 2 «En bonde som Komponist», *Namdals Tidende* 11.4.1876. Notis om at bonden Haslund har sett tonar til Symra-visene.

Bokmeldingar

- 2 «Heimsyn. (Af Ivar Aasen)», *Bergens Tidende* 10.6.1876.
- 3 «Symra», *Stavanger Amtstidende* 12.4.1876. «Skade, at de ere skrevne paa Maalet.»

1877

- 1 [Belsheim, Johs.]: «Ivar Aasen», *Almuevennen* 25.4.1877. Artikkelen er henta frå *Norsk Ordbog for almenlyttige Kundskaber*, som avisa skriv skulle kome ut året etter. Noko slikt verk er ikkje registrert i *Norsk bokfortegnelse*, men artikkelen er i all hovudsak identisk med den som står i *Norsk Haandlexikon for almenlyttige Kundskaber*, sjå 1879.
- 2 «Til Ivar Aasen. Av 3», *Oplandenes Avis* 25.5.1878. Dei tre innsendarane oppmodar Ivar Aasen om å omsetje Bibelen, gjerne som tillegg i denne avisa.

1878

- 1 Storm, Johan: *Det norske Maalstræv*, Kristiania 1878. 49 s.

Bokmeldingar, ordna kronologisk

- 2 «Literatur. Ivar Aasen, Norsk Navnebog», *Hamar Stiftstidende* 6.12.1878. Kort melding.
- 3 «Norske Navne», *Dagbladet* 6.12.1878.
- 4 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Drammens Tidende* 8.12.1878 og *Ringeriges Ugeblad* 17.12.1878.
- 5 «Ivar Aasen. Norsk Navnebog», *Verdens Gang* 10.12.1878. Kort melding.
- 6 «Literatur. Norsk Navnebog af Ivar Aasen», *Throndhjerms Adresse-contoires Efterretninger* 11.12.1878. Kort melding.
- 7 «Ivar Aasen. Norsk Navnebog», *Oplandenes Avis* 11.12.1878. Lang melding.
- 8 «Bognyt. Ivar Aasen. 'Norsk Navnebog'», *Romsdals Amtstidende* 13.12.1878
- 9 «Bøger til Anmeldelse. 'Norsk Navnebog' af I. Aasen», *Fredrikshalds Tilskuer* 14.12.1878.
- 10 [Garborg, Arne]: «Ivar Aasen: Norsk Navnebog», *Fedraheimen* 14.12.1878. Melding.
- 11 «Bognyt. Norsk Navnebog», *Hortens Blad* 18.12.1878.
- 12 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Bergens Adressecontoirs Efterretninger* 21.12.1878
- 13 «'Norsk Navnebog' af Ivar Aasen», *Tunsbergaren* 21.12.1878.
- 14 «Norsk Navnebog», *Kragerø Blad* 23.12.1878.
- 15 «Norsk Navnebog af Ivar Aasen», *Christianssands Stiftsavis* 24.12.1878.
- 16 «'Norsk Navnebog' af Ivar Aasen», *Dagsposten* 30.12.1878.

1879

- 1 Belsheim, Johs.: «Ivar Aasen», *Norsk Haandlexikon for almennyttige Kundskaber*, I, Chr. Johnsens Forlag, Kristiania 1879.
- 2 Gubernatis, Angelo de: «Aasen (Iwar-Andrea)» (!), *Dizionario biografico degli scrittori contemporanei*, Coi tipi dei successori Le Monier, Firenze 1879, s. 1.
- 3 Kr.: «Til Ivar Aasen», *Oplandenes Avis Tillægsblad* 9.8.1879. Oppmodar Aasen til å omsetje «grunnordi i kristendomen».
- 4 Maurer, Konrad: «Die Sprachbewegung in Norwegen», *Germania* XXV, 1879, s. 1–33.
- 5 Notis om oppføring av *Ervingen* i Paris 17.5.1879. *Fedraheimen* 28.5.1879.

Bokmeldingar

- 6 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Aalesunds Handels- og Søfartstidende* 15.2.1879.
- 7 O.H.: «Norsk Navnebog», *Brevigs Avis* 19.2.1879.
- 8 E.M.: «'Symra' af Ivar Aasen», *Nordre Bergenhus Amtstidende* 20.3.1879. Lang melding.
- 9 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Christianssands Stiftsavis* 3.4.1879.
- 10 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Romsdalsd Budstikke* 17.4. og 20.4.1879.

11 «Norsk Navnebog. Af I. Aasen», *Stavangeren* 30.5.1879.

1880

Bokmeldingar

1 «Norsk Navnebog. Af I. Aasen», *Nordre Bergenhus Amtstidende* 22.11.1880. Lang melding på nynorsk.

1881

- 1 «Lønstillæg til Ivar Aasen», *Aftenposten* 5.4.1881. Notis om tilråding frå gasje- og pensjonsnemnda.
- 2 «Et og Andet», *Morgenbladet* 23.4.1881 og *Bergens Tidende* 28.4.1881. Foreningen for norske Dialekter og Folketraditioner er skipa, og Ivar Aasen er både æresmedlem og styremedlem.

Bokmeldingar

- 3 «Norske Ordsprog, samlede og udgivne af I. Aasen», *Christianssands Stiftsavis* 22.12.1881. «Bør ikke savnes i noget Hjem».
- 4 «Norske Ordsprog, samlede og udgivne af I. Aasen», *Bergensposten* 24.12.1881.
- 5 «Norske Ordsprog», *Fedrelandet* 24.12.1881. «Ivar Aasens Navn er nok Anbefaling for Bogen.»

1882

Bokmeldingar

- 1 –h: «Bøger», *Verdens Gang* 27.7.1882. Melding av *Norske Ordsprog*, 2. utgåva.
- 2 «Norske Ordsprog», *Bergens Tidende* 14.2.1882. «Et Værk, som ikke alene Samleren, men hele vort Land har Ære af.»

1883

- 1 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 22.3.1883. Redaksjonell reoplikk til innsendaren S.A. som hevda at Aasen var «stø Høiremand». Denne notisen er ført opp av Anton Aure i kortkatalogen hans, men ikkje funnen i avisa, heller ikkje i nærleiken av datoen. Ymse digitale søk har ikkje gitt resultat.

1884

- 1 Storm, Johan: *Det nynorske Landsmaal*, København 1882.
- 2 «Til Ivar Aasen», *Oplanden Avis* 25.6.1884. Notis om at Stortinget har løyvt ei fast løn på 3500 kroner.

1885

- 1 Hovden, Anders: «Til Ivar Aasen» [Lat no Øyro faa Lov til aa lyda], *Fedraheimen* 9.9.1885. Dikt, sunge første gongen på stemne i Ivar Aasen-tunet 23.8.1885.

- 2 Halvorsen, J.B.: «Ivar Andreas Aasen», *Norsk Forfatterlexikon 1814–1880*, Band I, Den norske Forlagsforening, Kristiania 1885, s. 27–31.
- 3 Olsen, Ole L.: «Landsmaalets og Bygdemaalene som Overgangssprog til et Unionssprog», *Tiden* 6.6., 13.6. og 20.6.1885. I den første delen skildrar han eit møte og ein samtale med Aasen på Rød i Vestfold, som ut frå dagboka til Aasen og opplysningar av Olsen kan tidfestast til 5.–7.9.1861. Olsen meiner at korkje landsmål eller noko bygdemål kan bli «de dannedes Sprog».

1886

- 1 [Bergh, Hallvard?] H.B.: «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 25.12.1886. Med teikning av Mathias Skeibrok. Dette var den første teikninga av Aasen som blei offentleggjort.
- 2 Rolfsen, Nordahl: «Ivar Aasen». *Norske Digtere*, Ed.B. Giertsens Forlag, Bergen 1886, s. 395–397.
- 3 «Fra Ørsten», *Søndmørsposten* 9.8.1886. Forteljinga om då Ivar Aasen var heime for første gong på 31 år og gøymde seg vekk for dei mange som ville hylle han.
- 4 «Ivar Aasen har været ...», *Verdens Gang* 19.8.1886. Notis bygd på stykket i *Søndmørsposten*.
- 5 [Notis], *Oplandenes Avis* 11.8.1886. Aasen får løn på 3500 ktroner.

1887

- 1 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Til dem som forkynnder eller lærer i det norske Maal», *Dagbladet* 13.2.1887.
- 2 C.K.: «Hvorledes vi fandt Ivar Aasen», *Folkebladet* 30.1.1887. Også prenta under signaturen Sven i *Dagbladet* 5.8.1893.
- 3 {Halvorsen, J.B.} J.B.H.: «Ivar Aasen», *Folkebladet* 30.1.1887. Med teikning av Andreas Bloch.
- 4 «Ivar Aasen», *Ny Illustreret Tidende* 6.2.1887.

1888

- 1 Garborg, Arne: *Norsk eller Dansk-norsk?*, Mons Litleré, Bergen 1888. 40 s. Omtale av Ivar Aasen mellom anna s. 13.
- 2 «Gamle Ivar Aasen», *Verdens Gang* 17.3.1888.
- 3 «Ivar Aasen», *Illustreret Familieblad* 7.4.1888. Med teikning.
- 4 «Ivar Aasen og Politiet», *Verdens Gang* 24.2.1888. Ivar Aasen fall på det glatte fortau, og ein konstabel tok han med til rådstua. Avisen sende med ein mann og fekk sett Aasen fri. Han «gik stille og fredelig videre som om ingenting var hendt».

1889

- 1 Lærum, Gustav: [Teikning av Ivar Aasen, datert 1888], *Folkebladet* 15.4.1889, s. 110. Også prenta i *Folkebladet* 1913, s. 367.

- 2 [Vassbotn, Anders] Møregut: «Ivar Aasens Fødeheim», *Nora* nr. 12 1889, s. 177–179.

1890

- 1 [Stalleland, Kristen] –l–d: «Ivar Aasens barneheim», *Sysvorti, Vestmannen* 15.3.1890, *Kristianiaposten* 20.3.1890. Dikt: «I denne heimen liten og trong».
- 2 Vislie, Vetle: *A.O. Vinje*, Boklaget ved Mons Litleré, Bergen 1890. Om Ivar Aasen særleg s. 121–123.
- 3–9 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 3.5., 5.5., 6.5., 7.5., 8.5., 9.5. og 24.5.1890. Ivar Aasen har fått kungebetennesle, og avisa melder om helsetilstanden til Aasen igjen er ute og går, i Grændsen.
- 10 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 5.8.1890. Notis om 77-årsdagen.

1891

- 1 Aasmundstad, Peder Thorson: «Ivar Aasen i Faaberg», *Framgang* 11.2.1891. Teksten er henta frå hans eiga *Sagn-Samling*, der visstnok datert 12.2.1891. Også prenta av Per Åsmundstad i *Vestmannen* 20.5.1996, s. 13.

1892

- 1 Vislie, Vetle: «Ivar Aasen», *Tyrihans' julenummer*, 1892, s. 17–18. Med teikning av Gustav Lærum (heilfigur, med stокk).
- 2 [Vislie, Vetle]: «Hos Ivar Aasen», *Tyrihans' julenummer*, 1892, s. 18–20. Intervju med teikning av Gustav Lærum (sirkelrund).
- 4 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 3.5.1892. Dikt. Innsendt til konkurranse i regi av avisa.
- 4 «Til Ivar Aasen» [Sjå soli dalar mot kvelden], *Tyrihans' julenummer*, 1892, s. 20. Dikt.

1893

- 1 En Lærd: «Lidt om Ivar Aasens Personlighed», *Verdens Gang* 5.8.1903.
- 2 Garborg, Arne: «Til Ivar Aasen paa 80-Aars Dagen hans, 5te August 1893» [Huggjæv hovding], *Dagbladet* 5.8.1893, *Kristianiaposten* 8.8.1893, *Firda* 9.8.1893, *Søndmørsposten* 10.8.1893, *Nora* 1893, s. 68–69, og *Bogvennen* 1893, s. 76–77. Dikt. Også prenta i *Den 17de Mai* 24.9.1896.
- 3 [Hovden, Anders] Karl Koll: «Ivar Aasen», *Firda* 7.1.1893.
- 4 Johnsen, Peter Rosenkrantz: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 4.8.1893.
- 5 [Johnsen, Peter Rosenkrantz]: «Ivar Aasen i hans Hjem», *Dagbladet* 5.8.1893. Også prenta i *Søndmørsposten* 10.8.1893.
- 6 Lærum, Gustav: «En Protest», *Dagbladet* 5.8.1893. Kritikk av at *Verdens Gang* same dagen har prenta ei teikning av Aasen som han laga for *Folkebladet* 15.4.1889.

- 7 Mo, Hans: «Um og til Ivar Aasen. Ved Møtet i Ørsten paa 80-Aarsdagen hans 5te August 1893» [No skal de høyra, kva ho Mor fortalde], *Firda* 5.8.1893 og *Søndmøringen* 15.9.1893. Dikt. Også prenta i Reidar Djupedal og Terje Aarset: *Ei bok om Hans Mo, Ørsta Mållag, Ørsta* 1986, s. 169–170
- 8 [Riste, Per]: «Norsk Maal», *Firda* 26.8. 1893. Tale i Ivar Aasen-tunet 5.8.1893.
- 9 Steinsvik, Rasmus: «Ivar Aasen», *Bogvennen*, 1893, s. 102–108.
- 10 Vassbotn, Anders: «Ivar Aasen» [Store merkjesteinar i striden], *Firda* 2.1.1893. Dikt.
- 11 [Vassbotn, Anders] Bjørn Botnen: «Aasen-Festen», *Firda* 12.8.1893.
- 12 [Vassbotn, Anders]: «Bondehelsing til Ivar Aasen» [So segjer Segni fraa gamal Tid], *Søndmøringen* 11.8.1893, *Firda* 12.8.1893, *Søndmørsposten* 14.8.1893. Dikt.
- 13 «Festmødet paa Aasen», *Søndmørsposten* 14.8.1893.
- 14 «Feststemne», *Søndmøringen* 11.8.1893.
- 15 «Ivar Aasen», *Social-Demokraten* 5.8.1893. Omtale til 80-årsdagen.
- 16 «Ivar Aasen», *Ugebladet* 5.8.1893.
- 17 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 5.8.1893. Omtale til 80-årsdagen med teikning av Gustav Lærum, sjå Lærum 1893. Også prenta i *Søndmørsposten* 10.8.
- 18 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 8.8.1893. Notis.
- 19 «Ivar Aasen», *Kristianiaposten* 8.8.1893. Stykke om 80-årsdagen.
- 20 «Ivar Aasen hyldet», *Dagbladet* 6.8.1893.
- 21 «Ivar Aasens 80aarsdag», *Firda* 29.7.1893. Notis.
- 22 «Referat fraa Aasen-Møte», *Søndmøringen* 11.8., 18.8., 1.9., 8.9. og 15.9.1893.

1894

- 1 [Hamlander, Magnus] Djupdal, Magne: «Ivar Aasen», *Breidablik* 15.11.1894. (prøvenummer). Med teikning av Gustav Lærum. Utdrag prenta i *Norsk Tidend* 15.12.1894.
- 2 Hovden, Anders: «Ivar Aasen» [Aa Gud velsigne den Fagnamann], *Dagbladet* 31.8.1894. Dikt, skrive til melodien «Å køyre vatn». Også prenta i Anders Hovden: *Sunnmøringar*, Mons Litlerés Forlag, Bergen 1894, s. 5–7, og i *Den 17de Mai* 24.9.1896.
- 3 [Johnsen, Peter Rosenkrantz] –n: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 28.11.1894. Intervju. Også prenta i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva 2014, s. 360–361.

1895

- 1 [Johnsen, Peter Rosenkranz] Rz.J.: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 5.8.1895. Intervju. Også prenta i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva 2014, s. 361–363.
- 2 [Hamlander, Magnus] Djupdal, Magne: «Ivar Aasen», *Breidablik* 15.11.1895. Same forfattar, tittel og dato som i 1894, men artiklane er ulike.
- 3 [Tveiten, Hans?] T.: «Bilæte av Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 28.3.1895. Notis.
- 4 Vislie, Vetle: «Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1895, s. 257–271.
- 5 «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 5.8.1895.

6 «Statens kunstutstilling», *Den 17de Mai* 30.3.1895.

1896

- 1 Aasa: «Ivar Aasen», *Yggdrasil* 3.10. 1896.
- 2 [Barstad, Johannes A.] J.A.B.: «Ivar Aasen», *Stille Stunder* 26.9.1896.
- 3 [Barstad, Johannes A.] J.A.B.: «Ivar Aasen. Udvalgte Skrifter», *Stille Stunder* 14.11.1896.
- 4 Belsheim, Johannes: «Dei utvalde skriftene av Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 19.12.1896.
- 5 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Den moderne norske Literatur», *Kringsjaa* 30.4.1896. Også prenta i *Artikler og taler*, II, Kristiania og København 1913, s. 305–331, med omtale av Ivar Aasen s. 313–314. Dette avsnittet blei også prenta i *Dagbladet* 25.9.1896.
- 6 «Ein 14 aars gutunge»: «Ivar Aasen» [Han Ivar Aasen han strævad trutt], *Den 17de Mai* 13.10.1896. Dikt.
- 7 Eskeland, Lars: «Ivar Aasen» [Kvelden var komen], *Unge Skud* 1.10.1896, *Den 17de Mai* 8.10.1896 og *Bogvennen*, september–desember 1896, s. 97–99 (med teikning). Dikt.
- 8 Grini, Daniel: «Han Ivar» [Han gjekk so einsleg og stilla], *Den 17de Mai* 29.9.1896. Dikt.
- 9 [Hamlander, Magnus] Djupdal, Magne: „Ivar Aasen“, *Breidablik* 24.9.1896. Dikt
- 10 Henriksen, Finn Høgh: «Ivar Aasen», *Bergens Tidende* 24.9.1896. Nekrolog
- 11 Hjellbak, K.G.: «Aase-bjørki», *Den 17de Mai* 17.11.1896.
- 12 [Hovden, Anders] A.H.: [To notisar om Ivar Aasen], *Dagbladet* 10.10.1896.
- 13 [Johnsen, Peter Rosenkrantz] –n: «Ivar Aasen 83 Aar», *Dagbladet* 5.8.1896. Også prenta i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva 2014, s. 363–364.
- 14 Johnsen, Peter Rosenkrantz: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 29.9.1896. Intervju med Hagbard E. Berner.
- 15 [Johnsen, Peter Rosenkrantz] Rz.J., «Ivar Aasen», *Dagbladet* 5.10.1896.
- 16 Jæger, Henrik: *Illustreret norsk literaturhistorie*, II, første del, Kristiania 1896. Om Ivar Aasen s. 478–486.
- 17 Løland, Rasmus: «Velfar» [Stilt gjeng bodet paa folkemunne], *Den 17de Mai* 24.9.1896. Dikt. Også prenta i Rasmus Løland: *Skrifter i samling*, band IV, Det Norske Samlaget, Oslo 1942, s. 245–246.
- 18 [Løland, Rasmus] R.L.: «Bjørnsons tale i 'Broderskabets Kirke'», *Den 17de Mai* 1.10.1896.
- 19 Løland, Rasmus: «De gamle Maalmænd», *Dagbladet* 3.11.1896. Med redaksjonell hale.
- 20 Moren, Sven: «Ivar Aasen» [So slokna dagen braat for deg], *Østlandske Tidende* 2.10.1896. Dikt. Også prenta i *Den 17de Mai* 3.10.1896.
- 21 Møller, Halfdan: «Ei Vitjing hjaa gamle Ivar Aasen», *Stille Stunder* 3.10.1896, s. 78–79 og *Den 17de Mai* 15.10.1896.

- 22 Rysstad, Gunnar: «Ivar Aasen» [Og Ivar Aasen han gjekk og stulla], *Hugsjaa*, Haffner & Helles Forlag, Kristiania 1896, s. 27–28. Dikt.
- 23 [Steinsvik, Rasmus]: «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 24.9.1896.
- 24 Storm, Johan: *Norsk Sprog*, Kristiania 1896. Om Ivar Aasen særleg forordet.
- 25 Svindal, Ola: «Ved jordferdi hans Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 1.10.1896.
- 26 Vassbotn, Anders: «Ivar Aasen», *Unge Skud* 1.10.1896. Dikt.
- 27 Vestmannalaget: «Garborg – Aasen», *Verdens Gang* 25.9.1896.
- 28 Vislie, Vetle: [Innleiing], i Ivar Aasen: *Udvalgte skrifter*, P.T. Mallings Boghandels Forlag, Kristiania 1896, s. xi–xxiii.
- 29 Vislie, Vetle: «Anmærkninger», Ivar Aasen: *Udvalgte Skrifter* ved Vetle Vislie. P.T. Mallings Boghandels Forlag, Kristiania 1896, s. 453–456.
- 30 Vislie, Vetle: «Ivar Aasen», *Kringsjaa* 1896, s. 567–576.
- 31 Vislie, Vetle: «Aasens Søndmørsviser», *Dagbladet* 2.10.1896.
- 32 O.W.: «Ivar Aasen», *Søndmørsposten* 30.9.1896. Dikt.
- 33 [Annonse frå Aasen-slekta], *Den 17de Mai* 30.9.1896.
- 34 «Bjørnstjerne Bjørnson», *Aftenposten* 30.9.1896, morgonnummer. Kort referat frå tale i Broderskabets Kirke 29.9.1896.
- 35 «Bjørnstjerne Bjørnson», *Dagbladet* 30.9.1896. Referat frå tale i Broderskabets Kirke 29.9.
- 36 «Af Ivar Aasens Udvalgte Skrifter», *Ugebladet* 16.5.1896.
- 37 «Bjørnsons Tale i 'Broderskabets Kirke'», *Den 17de Mai* 1.10.1896.
- 38 «Ivar Andreas Aasen», *Social-Demokraten* 24.9.1896. Nekrolog.
- 39 [Ivar Aasen], *Aftenposten* 23.9.1896, kveldsnummer. Nekrolog.
- 40 [Ivar Aasen], *Aftenposten* 23.9. 1896, kveldsnummer, tillegg etter Aasens sjølvbiografi, sjå 1841.
- 41 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 23.9.1896. Nekrolog
- 42 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 29.9.1896. Notis om dødsbuet.
- 43 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 5.10.1896.
- 44 «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 10.3.1896. Om Aasen-bysta av Augusta Finne.
- 45 «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 6.8.1896. Om feiring av 83-årsdagen.
- 46 «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 24.9.1896.
- 47 «Ivar Aasen», *Folkebladet* 31.10.1896, s. 307–314. Med teikningar av Eilert Mehl (garden Åsen, 1889), Andreas Bloch (1886), Gustav Lærum (1889), og etter fotografi av Carl C. Wischmann (1884).
- 48 «Ivar Aasen», *Morgenbladet* 23.9.1896.
- 49 «Ivar Aasen», *Morgenbladet* 29.9.1896.
- 50 «Ivar Aasen», *Ugebladet* 22.8.1896.
- 51 «Ivar Aasen», *Ugebladet* 26.9.1896, s. 1. Nekrolog
- 52 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 24.9.1896. Nekrolog
- 53 «Ivar Aasen død», *Søndmørsposten* 25.9.1896.
- 54 «Ivar Aasen hyldet», *Dagbladet* 6.8.1896.
- 55 «Ivar Aasen moderat?», *Den 17de Mai* 15.10.1896.

- 56 «Ivar Aasens Begravelse», *Aftenposten* 29.9.1896, kveldsnummer.
- 57 «Ivar Aasens Begravelse», *Dagbladet* 28.9.1896. Notis
- 58 «Ivar Aasens Begravelse», *Social-Demokraten* 29.9.1896. Notis.
- 59 «Ivar Aasens Begravelse», *Søndmørsposten* 5.10.1896.
- 60 «Ivar Aasens Begravelse», *Ugebladet* 10.10.1896.
- 61 «Ivar Aasens Begravelse», *Verdens Gang* 30.9.1896.
- 62 «Ivar Aasens Død», *Dagbladet* 23.9.1896. Utdrag i «Ivar Aasens Død», *Bergens Tidende* 28.9.1896.
- 63 «Ivar Aasens Jordefærd», *Bergens Tidende* 3.10.1896.
- 64 «Ivar Aasens Jordefærd», *Dagbladet* 29.9.1896.
- 65 «Ivar Aasens jordefærd», *Social-Demokraten* 30.9.1896.
- 66 «Ivar Aasens jordferd», *Den 17de Mai* 29.9.1896.
- 67 «Ivar Aasens skrifter i utval», *Den 17de Mai* 9.5.1896.
- 68 «Ivar Aasens Udvalgte Skrifter», *Verdens Gang* 25.9.1896 og *Dagbladet* 30.9.1896. Annonse.
- 69 «Konsert», *Morgenbladet* 22.11.1896. Melding av Bokken Lasson-konsert med urframføring av Aasen-songar til melodiar av Christian Sinding.
- 70 «Mindetale», *Dagbladet* 24.9.1896.
- 71 «Nordhagens teikning av Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 24.3.1896. Notis.
- 72 «Nyt Subskriptionsværk», *Den 17de Mai* 16.5.1896. Annonse frå P.T. Mallings Bokhandel om Ivar Aasens *Udvalgte Skrifter*.
- 73 «Om Ivar Aasen», *Dagbladet* 29.9.1896. Notis om Bjørnson.
- 74 «Smaating om Ivar Aasen», *Verdens Gang* 29.9.1896 og *Bergens Tidende* 1.10.1896.
- 75 «Var Ivar Aasen romantikar?», *Den 17de Mai* 10.10.1896.
- 76 «Vestmannalagets Garborgkveld», *Bergens Tidende* 25.9.1896. Med kort referat frå minnetale om Ivar Aasen
- 77 «Aasen-Anecdoter», *Søndmørsposten* 7.10.1896.
- 78 [Notis om Aasen-teikningar], *Bogvennen*, januar–mars 1896, s. 31. Om bilete av Ivar Aasen.
- 79 [Notis], *Dagbladet* 25.9.1896.

Skrifter og tekstar 1897-2013

Nr. 269.

Kristiania

Onsdag 23. September 1896.

28. Aarg.

Dagbladet.

Onsdag 23. September 1896.

28. Aarg.

Nr. 269.

Kristiania

Onsdag 23. September 1896.

28. Aarg.

Forlang Frydenlunds Øl.

Setons Ceylon-The.

2den Etage.

Hest- & Vinterfraktoffe,

Dress- & Benklædestoffe,

Kamgarer, Cheviots & Serges,

Dameklæde & Kaabestoffe

en gros & en detail.

Kongensgade 27. 2den Etage.

Hans Backer.

Snekker B. B. Svemberg

Møbellager Akerst. 50, 1186

Verksteder Østergaards 21

Alt til Fagets henhørende udførelse

Easper Bingen, Guldmed.

Strømsøen No. 12.

H. Schjeldrup

Jægermestervik

Strømsøen 12. Kristiania

Sverre Prydz,

Holsteinsadvokat,

Prætor No. 2

Mitchells Whisky

er den bedste.

Setons Ceylon-The.

Importør af de bedste Ceylon- & Kaffeeplanter, udblandet af uforfalsket The. Ceylon- & Kaffeeplanter, udblandet af uforfalsket The. Ceylon- & Kaffeeplanter, udblandet af uforfalsket The.

Kunst.

Byen.

„Fram“-Fondet.

Ivar Aasen.

Stereoskopbilleder

Nansenfæstet.

Vejrudsigtene.

Kunst.

Byen.

„Fram“-Fondet.

Ivar Aasen.

Ivar Aasens eksemplar med sin egen nekrolog, skrevet av redaktør Lars Holst eller journalist Rosenkrantz Johnsen. Foto: Ivar Aasen-tunet.

1897

- 1 Falk, Hjalmar: «Ivar Aasen», *Arkiv för nordisk filologi* 1897, s. 376–381. Nekrolog
- 2 Felixson, Olafur: «Fraa heimbygdi hans Ivar Aasen», *Unge Skud* 16.12.1897.
- 3 Flo, Rasmus: [Omtale av «norske bøker i 1896»], *Syn og Segn* 1897, s. 59–62. Mellom anna om Ivar Aasen: *Udvalgte Skrifter*, 1896.
- 4 Garborg, Arne: «Minnekvad um Ivar Aasen. (Skrive til ein fest i Vestmannalaget)» [Trøytt naar Soli ho sig i Hav], *Den 17de Mai* 23.2.1897, *Dagbladet* 24.2.1897, *Verdens Gang* 25.2.1897. Dikt. Også «gjennomset og prenta i si rette Form» i Arne Garborg: *Vor Sprogudvikling. En Redegjørelse*, «Maalkassa», Kristiania 1897, s. 45–46, og under tittelen «Ivar Aasen» i *Spegjelen* 5.8.1913. Prenta med tone av Georg Gjerder i *Møre* 9.8.1918. Også prenta i Arne Garborg: *Skriftir i Samling*, band 6, Kristiania 1908, s. 358–359; *Skriftir i Samling*, band 6, Kristiania 1921, s. 319–320, *Skriftir i Samling*, band VII, Oslo 1944, s. 375–377, og i *Verk*, band 7, Aschehoug, Oslo 1980, s. 303–304.
- 5 Garborg, Arne: *Vor Sprogudvikling*, «Maalkassa», Kristiania. Omtale av Ivar Aasen fleire stader, mellom anna s. 24 og 27. Først prenta som artikkelserien «Ingen Maalstrid mere» i *Morgenbladet* 11.2., 18.2., 19.2., 23.2. og 24.2.1897.
- 6 Sivle, Per: «Ivar Aasen» [Han gjekk for seg sjølv, korkje halt eller skakk], Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og København 1909, s. 223–234. Melodi: «Ola Glomstulen». I boka *Nordmenn fra Henrik Wergeland til Nordahl Grieg*, ei samling minne- og hyllingsdikt redigert av Asbjørn Villum i 1951, er diktet datert 1897.
- 7 Vassbotn, Anders: «Aasen-steinen», *Den 17de Mai* 13.4.1897.
- 8 [Vassbotn, Anders] A.V.: «Aasen-steinen», *Den 17de Mai* 22.4.1897.
- 9 Wexelsen, V.A.: «Ivar Aasen», *Kirke og Kultur* 1897, s. 8–13 og 69–79.

1898

- 1 Belsheim, Johs.: «Fyre-Ord», i Ivar Aasen: *Ervingen*, Kristiania 189. s. i–ii.
- 2 [Fylsvik, O.E.] O.E.F.: «Ved Ivar Aasen sin Bautastein», *Ugebladet* 2.7.1898. Dikt, Med reportasje frå avdukinga av bautasteinen i Aasen-tunet 24.6.1898. Diktet er også prenta under tittelen «Ved Ivar Aasen-steinen» i *Den 17de Mai* 12.7.1898.
- 3 Hovden, Anders: «Talen ved avdukingi av Ivar Aasens bautastein. Jonsokdagen 1898», *Den 17de Mai* 25.7.1898.
- 4 J.G.: «Aasen-bautaen», *Den 17de Mai* 17.2.1898.
- 5 Moren, Sven: «Bjørnstjerne Bjørnson», *Breidablik* 16.11.1898. Om Bjørnson og Aasen.
- 6 Rusti, Olav: «Bautasteinen til minne om Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 28.2.1898.

- 7 Sars, J.E.: Brev til Bjørnstjerne Bjørnson 30.5.1898, sjå Sars 1957.
- 8 [Vassbotn, Anders] A.V.: «Ved Aasen-bautaen», *Heimhug* 1.10.1898.
- 9 «Ivar Aasens Bautasten», *Verdens Gang* 27.6.1898. Om avdukinga i Aasen-tunet 24.6.1898.
- 10 «Ivar Aasens Mindesten», *Dagbladet* 27.6.1898. Om avdukinga i Aasen-tunet 24.6.1898.
- 11 «Rasofiel Rioe paa Hareide», *Heimhug* 19.11.1898. Om avdukinga i Aasen-tunet 24.6.1898.
- 12 «Ungdomsstemna for Sunnmør. Aasenbautaen», *Unge Skud* 21.7.1898.
- 13 «Aasenbautaen avsløres», *Søndmørsposten* 29.6.1898.
- 14 «Aasensteinen», *Den 17de Mai* 24.6.1898.

1899

- 1-3 Belsheim, Johs.: «Ivar Aasen», *Folkevennen* 1899, s. 5–16, 65–75 og 129–141. Prenta i utvida form som eigen publikasjon i 1901.
- 4 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Maalet og vort Kulturliv», *Verdens Gang* 4.11. og 7.11.1899.
- 5 Garborg, Arne: «Slutningsbemerkninger», *Dagbladet* 31.10.1899.
- 6 [Hovden, Anders] A.H.: «Segner um Ivar Aasen», *Nationalbladet* 24.1. og 26.1.1899. Fem anekdotar.
- 7 [Ibsen, Henrik]: «Ibsen om Maalsagen», *Verdens Gang* 28.10.1899. Intervju med kommentar om Ivar Aasen.
- 8 Rolfsen, Nordahl: «En fransk visit hos en norsk mand», *Ringeren*, II, 1899, s. 334.
- 9 Sars, Johan Ernst: «Bidrag til en Karakteristik af A.O. Vinje». *Folkevennen* nr. 1 januar 1899. Portrett. Trykt under tittelen «Aasen og Vinje» i *Den 17de Mai* 26.5. og 31.5.1899. Også trykt i J.E. Sars: *Samlede Værker. 4. Portrætter og Essays* Kristiania 1912, s. 337–359. Med omtale av Aasen og om dei to saman.
- 10 [Vartdal, H.] H.V.: «J. Belsheim». *Heimhug* 25.3.1899. Kort referat frå stykket i *Folkevennen* av Belsheim same året.
- 11 «Bjørnson om Maalstrævet», *Morgenbladet* 24.10.1899.
- 12 «Korleis eg vart kjend med Ivar Aasen, fortalt i Maallaget i Aalesund». *Heimhug* 4.2.1899. Ei kvinne som ikkje blir identifisert, har i eit foredrag fortalt om år i Christiania, der ho bude vegg-i-vegg med Ivar Aasen, og at ho saman med ei veninne etter kvart blei kjend med han og fleire gonger vitja han.
- 13 «Korleis vilde Ivar Aasen ha teke det?», *Breidablik* 14.12.1899.

1900

- 1 Austlid, Andreas: «Ivar Aasen», *Norsk høgskuleblad* 1.1.1900, s. 97–101.
- 2 [Ekroll, Einar]: [Intervju], *Søndmørsposten* 21.9.1900.
- 3 [Garborg, Arne] g: «Tvo folkeskaldar. Bjørnson og Aasen», *Den 17de Mai* 19.4.1900. Også prenta i *Heimhug* 9.5.1900.

- 4 Garborg, Arne: «Aasen-minne. Korleis mitt namn kom under paa innsendarbreve», *Den 17de Mai* 15.10.1900. Også prenta i *Heimhug* 24.10.1900.
- 5 Johnsen, Peter Rosenkrantz: «Norsk Ordbog. Tredje Oplag», *Dagbladet* 9.9.1900.
- 6 [Koht, Halvdan] H.K.: «Literatur», *Varden* 28.3.1900. Melding av Ivar Aasen: *Norsk Grammatik*, 2. opplaget, Kristiania 1899.
- 7 Koht, Halvdan: «Ivar Aasens minne», *Den 17de Mai* 13.10.1900.
- 8 [Kringen, Olav] Kr.: «Ivar Aasens mindesmærke», *Social-Demokraten* 5.11.1900.
- 9 «Ivar Aasens Mindesmærke», *Verdens Gang* 23.10.1900. Eit inlegg om at han må få eit minnesmerke på grava si.

1901

- 1 Belsheim, Johs.: *Ivar Aasen. En Levnetsskildring*, Jacob Dybwad forlag, Kristiania 1901, 64 s. Utvida versjon av serie i *Folkevennen* 1899.
- 2 Bugge, Frederik Moltke: «Uprenta brev fraa 1841 um Ivar Aasen fraa rektor Fr. M. Bugge», *Syn og Segn* 1901, s. 337–341. Ved Halvdan Koht, med korte innleiande merknader
- 3 [Kringen, Olav] Kr.: «Ivar Aasen», *Social-Demokraten* 26.9.1901. Melding av Johannes Belsheim: *Ivar Aasen*, 1901.
- 4 Moe, Moltke: *Katalog over manuskripta etter Ivar Aasen på Universitetsbiblioteket i Oslo. Ms 4 ° 915*, utarbeidd av Moltke Moe 1901–02, med mange seinare oppdateringar og tilretteleggingar for databaseformat.
- 5 N.: «Bognyt», *Dagbladet* 30.10.1901. Melding av Johannes Belsheim: *Ivar Aasen*, 1901.
- 6-10 Næss, H.J.: «Ivar Aasens Ungdom», *Akershus Budstikke* 26.11., 28.11., 30.11., 3.12. og 5.12.1901.
- 11 «Blix-festen», *Den 17de Mai* 21.5. og 23.5.1901. Med referat frå tale av Elias Blix på 65-årsdagen 19.5.1901.
- 12 «Ivar Aasen», *Søndmørsposten* 30.10.1901.

1902

- 1 Collin, Chr.: [Innleiing] til «Et Brev fra en Storthingsmand (og Bonde) til sin Hjembygd. Oversat til romdalsk (?) af Ivar Aasen», *Samtiden* 1902, s. 476–477. Også prenta under tittelen «Et spøkefullt samarbeide mellom Bjørnson og Aasen», *Ordet* nr. 6 1965, s. 214–216.
- 2 Garborg, Arne: *Ivar Aasen*, Norske folkeskrifter nr. 2, Norigs ungdomslag og Student-maallaget, Oslo 1902, 28 s. 2. opplaget kom i 1903 (23 s.), 3. opplaget i 1909, og heftet var då prenta i 8000 eksemplar. Ny utgåve i 1923. Også prenta i Arne Garborg: *Artiklar og talar II*, Verk, band 11, Aschehoug, Oslo 1981, s. 181–195.
- 3 Garborg, Arne: «Ivar Aasen og den norske 'Maalsak'», *Norden* ca. 15.11.1902, s. 66–77. Redigert utdrag frå *Ivar Aasen*, Norske folkeskrifter nr. 2.
- 4 Hægstad, Marius: «Uprenta skrift av Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 16.8.1902.

- 5 Aasen, Ivar: «Dagbog paa en Reise til Trondheim i Juli Maaned 1942». Ved Halvdan Koht, *Syn og Segn* 1902, s. 151–160 og 226–235 med kort innleiande merknad.
- 6 [Koht, Halvdan]: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 20.4.1902. Om Ivar Aasens dagbok i *Syn og Segn* 1902.
- 7 Larsen, O. J. (red.): «Brev til Henrik Krohn fraa A. O. Vinje og fraa Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1902, s. 296–301.
- 8 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 20.4.1902. Om Ivar Aasens reise til Trondheim sommaren 1842, etter *Syn og Segn* 1902. Forfattaren er truleg Peter Rosenkrantz Jensen. Mot slutten heiter det: «Ivar Aasens Historie er en Tragedie, stiltferdig og uden Larm, men af gribende Magt.»
- 9 «Uprenta skrift etter Ivar Aasen», *Vestlandet* 13.8.1902. Med innleiing til teksten «Umbyte i Bokmaalet».

1903

- 1 Koht, Halvdan: «Aasen – Ross», *Den 17de Mai* 5.5.1903.
- 2 Mortensson Egnund, Ivar: *Ivar Aasen – Ein norsk kulturmann*, Jensens trykkeri, Kristiania 1903, 60 s.
- 3 Sivle, Per: *Hans Ross til Syttiaarsdagen. Festkvelden 15. februar 1903*, Kristiania 1903. Også prenta i *Skrifter. I, Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og København 1909, s. 222–223. I diktet blir Hans Ross og Ivar Aasen kontrasterte.
- 4 Sivle, Per: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 17.5.1903. Dikt, skrive til avdukinga av steinen på grava til Ivar Aasen 17.5.1903. Også prenta i Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og København 1909, s. 223–224.
- 5 Storm, Johan: *Landsmaalet som Kultursprog*, Rigsmaalsforeningens Forlag, Kristiania 1903. 89 s. Om Ivar Aasen mellom anna s. 18 og 46.
- 6 «Ivar Aasens Bauta», *Aftenposten* 18.5.1903.
- 7 «Aasen-steinen», *Den 17de Mai* 19.5.1903. Referat frå avdukinga.

1904

- 1 Hovden, Anders: «Ivar Aasen» [‘Der kjem min Gud med sitt store ljøs!’], *Jolekvelden 1904*, s. 6. Dikt. Også prenta i Anders Hovden: *Utpaa Djupi og andre dikt*, Olaf Norlis Forlag, Kristiania 1909, s. 88. To strofer også prenta i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1913, s. 15; 2. utgåva 1944, s. 19; og 3. utgåva 1996, s. 23.

1905

- 1 Christensen, Hjalmar: *Det nittende aarhundredes kulturkamp i Norge*, Aschehoug, Kristiania 1905. Om Ivar Aasen s. 235–246.

1906

- 1 Grytnes, Henr.: «Eit ord om Ivar Aasen», *Ungdommen* 10.3.1906.

1907

- 1 Aukrust, Olav: «'Isolation'», *Den 17de Mai* 16.4.1907.

1908

- 1 Aure, Anton: «Paa Aasengarden», *Romsdals Budstikke* 16.5.1908.
- 2 Austlid, Andreas: «Hjaa Ivar Aasen». *Joletre* 1908, s. 4–7. Også prenta i *Møre-Nytt* 23.12.1999. Skildrar vitjing hos Ivar Aasen i Teatergt. 6 i mai 1879.
- 3 Haukenæs, Thrond S.: «Frå Ivar Aasens ungdom og reiseliv», *Historier og Sange*, Granvin 1908, s. 7–13. Første del av kapitlet handlar om ein lensmann heldt på å arrestere Ivar Aasen i 1843, siste del er forteljinga «Ivar Aasen som gjenfærd». Utdrag frå desse to forteljingane blei prenta i *Dag og Tid* 19.12.1996.
- 4 Koht, Halvdan: «Gamle samlagsminne og samlagsmenn», *Syn og Segn* 1908, s. 263–271. Om Ivar Aasen i Det Norske Samlaget s. 266.
- 5 Moe, Moltke, «Ivar Aasen og landsmaalet», *Den 17de Mai* 29.10., 5.11. og 7.11.1908. Referat av ein tale.
- 6 «Ivar Aasen og austlandsmaalet», *Den 17de Mai* 8.10.1908.
- 7 «Ivar Aasens fødested», *Vestlands-Posten* 31.7.1908. Artikkel nr. V i ein serie «Sommerbreve».
- 8 N.T.: [Ja her hev guten leika tidt], *Vestlands-Posten* 31.7.1908. Dikt.

1909

- 1 Sivle, Per: «Ivar Aasen (Daa han døyddde)», Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og København 1909, s. 108–109. Dikt.

1910

- 1 Garborg, Arne: [Notat om Ivar Aasen], *Dagbok 1905-1923*, III, Aschehoug, Oslo 1925, s. 54–55. Skrive 13.7.1910.
- 2 «Aasen-steinen. Ingen medaljon!» *Den 17de Mai* 14.4.1910.

1911

- 1 Liestøl, Knut: «Merknader», Ivar Aasen: *Skrifter i Samling. Trykt og uttrykt. I.* Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1911, s. 274–280
- 2 Mo, Hans: «Ein firkløver», *Gula Tidend* 30.10.1911 og *Møre* 4.11.1911. Mellom anna om vitjing hos Ivar Aasen 20.7.1874.
- 3 Raknes, Ola: «Ivar Aasen: Skrifter i samling», *Dagbladet* 26.10.1911. Melding.
- 4 Sletto, Olav: «Daa Ivar Aasen steig fram. Minningar fraa Hallingdal», *Den 17de Mai* 23.5.1911. Også prenta i *Dølaminne* 1984, s. 108–111.
- 5 «Ivar Aasens skrifter i samling», *Berrgens Tidende* 28.10.1911.

1912

- 1 Arvesen, Olaus: *Oplevelser og Erindringer*, Cappelen, Kristiania 1912. Om Ivar Aasen s. 57–63.
- 2 Hannaas, Torleiv: «Etterskrift til 'Samtale imellem to Bønder'», *Gula Tidend* 3.1.1912.
- 3 Liestøl, Knut: «Merknader», i Ivar Aasen: *Skrifter i Samling. Trykt og utrykt*. II. Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1912, s. 303–304.
- 4 Liestøl, Knut: «Merknader» og «Etterord», i Ivar Aasen: *Skrifter i Samling. Trykt og utrykt*. III. Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1912, s. 384–387.
- 5 Moe, Moltke: «P.A. Munch og det nasjonale gjennombrudd», *Maal og Minne* 1912, s. 117–128. Også prenta i Knut Liestøl (red.): *Moltke Moes samlede skrifter, II*, Oslo, s. 294–297, og i utdrag som «P.A. Munch og Ivar Aasen», i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 90–92.
- 6 Tømmeraas, E.: «Ivar Aasen», truleg 1912, ukjend publikasjon.

1913

- 1 Asphaug, Halfdan: «Eit minneskrift um Ivar Aasen», *For Bygd og By* 3.8.1913, s. 234.
- 2 [Aure, Anton] A.A.: «Ivar Aasen-fest», *Gula Tidend* 6.8.1913 og *Norig* 7.8.1913. Referat frå fest på Seland ved Flekkefjord 3.8.1913.
- 3 [Aure, Anton] A.A.: «Ivar Aasen-fest», *Den 17de Mai* 9.8.1913. Referat frå fest på Seland ved Flekkefjord 3.8.1913, ikkje identisk med referatet ovanfor.
- 4 Barstad, Johannes A.: «Eit og anna um Ivar Aasen her heime», *Den 17de Mai* 5.8.1913.
- 5 Barstad, Johannes A.: «Ivar Aasen i heimegrendi. Nokre minneord paa hundradaarsfesten i Aasentunet 22. juni 1913», *Syn og Segn* 1913, s. 305–314.
- 6 Barstad, Johannes A.: «Ivar Aasens hundradaarsdag», *Stille Stunder* 2.8.1913, s. 121–124.
- 7 Berggrav, Eivind: «Ivar Aasen», *Kirke og Kultur* 1913, s. 447–448
- 8 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Maalsagens Stilling i vort Kulturliv», foredrag i Logens store sal 23.10.1913, *Artikler og taler*, II, Kristiania og København, s. 408–415.
- 9 Brinchmann, Chr.: «Ivar Aasen», *Aftenposten* 5.8.1913.
- 10 Bruland-Nilssen, Kaia: «Ivar Aasen 5. aug. 1813–5. aug. 1913», *Hver 8. dag* 3.8.1913.
- 11 Brørs, Sturla: «Ivar Aasen» [Heil deg hovding], *Spegjelen* 5.8.1913. Dikt.
- 12 F.: «Ivar Aasen», *Møre* 6.8.1913. Omtale av Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen*, 1913.
- 13 «Gammel Elev»: «En gammel venstreveteran», *Dagbladet* 22.6.1913.
- 14 Garborg, Arne: «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 2.8., 5.8., 9.8. og 14.8.1913. Også prenta i *Jubilæumsboken. Fra 14 til 14*, Kristiania 1914, s. 125–130.

- 15 Garborg, Arne: «[Brev fraa] Valstad 15.8.1913», *Gula Tidend* 5.7.1913, *Bonden* 9.7.1913 og i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, Minnesota 1913, upaginert.
- 16 Garborg, Arne: «Ivar Aasen 5. august 1913–5. august 1913», *Spegjelen* 5.8.1913. Utdrag frå *Ivar Aasen*, Norske folkeskrifter, nr. 2, 1902.
- 17 Garborg, Arne: «Ivar Aasen – Diktaren», i Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 175–201.
- 18 Hamar, Olav: «Ivar Aasen og aandslivet på Sunnmør», *Den 17de Mai* 5.8.1913.
- 19 Hammer, Olav: «(Daa soli rann yver Norigs jord)». *Gula Tidend* 6.8.1913. Dikt. Framført på hundreårsfest for Ivar Aasen i Bergen 5.8.1913.
- 20 [Hognestad, Peter] P.H.: «Ivar Aasen», *Stille Stunder* 16.8.1913, s. 131–132.
- 21 Hoprekstad, Olav: «Ivar Aasen», *Gula Tidend* 7.8. og 9.8.1913. Tale ved Aasen-fest på Nordnes i Bergen 4.8.1913.
- 22 Hovden, Anders: «Ivar Aasen. (Or folkemergen er han runnen)», i Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 7. Dikt. Også prenta i Anders Hovden: *Fagnafolk*, Lunde & Co.s Forlag, Bergen 1938, s. 31–32.
- 23 Hovden, Anders: «(Som fatig renning upp han rann)». Dikt. Opningsstrofe i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1913, s. 5 og framhald s. 12. Likeins i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1944, s. 7 og 15, og i 1996, s. 13 og 20. Første strofa er også prenta i «Smaasegner um Ivar Aasen», 1913, s. 203
- 24 Hovden, Anders: «Ivar Aasen i det daglege liv», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, [Moorhead 1913], upaginert
- 25 Hovden, Anders: [Dikt om Ivar Aasen] [Hæv er han som med hollvyrk hand], *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Oslo 1913, s. 30 og 47; 2. utgåva 1944, s. 36 og 56; og 3. utgåva 1996, s. 38 og 54.
- 26-38 Hovden, Anders: *Ivar Aasen i kvardagslaget. (Utklyppsbok i «Spegjelen»)*, føljetong i *Spegjelen* 5.8.–17.9.1913, 52 s. 2. utgåva kom 1944, 3. utgåva i 1978 (uendra), og ny utgåve i 1996.
- 39 Hovden, Anders: «Smaasegner um Ivar Aasen», i Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 201–219. Vesentleg utvida frå serien i *Nationalbladet* i 1899.
- 40 Hovden, Anders: «Tale, 7. juni 1913 ved avdukinga av Aasen-monumentet ved Concordia College, Montreal, Minnesota». Blyantskriven kladd i Ms.fol. 3849: 28:b, Handskriftsamlinga, Nasjonalbiblioteket i Oslo.
- 41 Hægstad, Marius: [«Det fagraste maal som paa jordi er»], i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913. upaginert. Dikt, i handskrift.
- 42 Hægstad, Marius: «Domar um Ivar Aasen», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert, 11 s. med foto.
- 43 Hægstad, Marius: «Ivar Aasen og den finske vitskapsmannen», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead 1913, upaginert.

- 44 Janson, Kristofer: *Hvad jeg har set og oplevet*. Kristiania 1913. Om Ivar Aasen s. 44 f.
- 45 Koht, Halvdan: «Fraa den fyrste maalstrævestida. Brev fraa Rektor M. Nygaard til Ivar Aasen», i *Festskrift til William Nygaard i anledning av hans 25-års jubilæum som forlagsbokhandler*, Det Mallingske Bogtrykkeri, Kristiania 1913, s. 142–155.
- 46 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen – Granskar og målreisar», i Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 11–174.
- 47 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen og ungdomen», *Bodstikka* nr. 1 1913, s. 1–2.
- 48 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen. Født 5. august 1813», *Social-Demokraten* 4.8.1913.
- 49 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen – 1813 – 5te august – 1913», *Symra*, 9, 1913, s. 145–161
- 50 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen», *Ord och Bild* 1913, s. 421–431. Også prenta i Halvdan Koht: *Norsk vilje*, Noregs Boklag, Oslo 1933, s. 104–119, og i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 9–23.
- 51 [Kringen, Olav] Kr.: [Melding av Halvdan Koht: *Ivar Aasen*], *Social-Demokraten* 2.8.1913.
- 52 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1913, s. 315–351. Utgitt med etterord og bibliografier av Reidar Djupedal i 1963.
- 53 [Midttun, Olav]: «Ivar Aasen. 100 aars minne», *Norig* 10.7.1913. Referat frå tale.
- 54 M.V.: «Ivar Aasen», truleg 1913, ukjend publikasjon.
- 55 Nærup, Carl: «Ivar Aasen. 1813–1913», *Tidens Tegn* 5.8.1913. Også prenta under tittelen «Ivar Aasen. 5.8.1913» i Carl Nærup: *Ord for dagen*, Gyldendal, Oslo 1929, s. 315–319.
- 56 Naadland, Jakob: «Ivar Aasen. 1813 – 5. August – 1913», *Norig* 5.8.1913.
- 57 Raknes, Ola: «Ivar Aasens skrifter i samling», *Dagbladet* 26.1.1913. Melding.
- 58 [Reite, Peter Thoresen] P.R.: «Ved Aasen-stytta den 7de juni» [I dag er me samla til fest for dit yrke], i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert. Dikt.
- 59 [Reite, Peter Thoresen] P.R.: «Ivar Aasen-monumentet», *Dagbladet* 16.1.1913. Om monumentet som skal avdukast i Moorhead 7.6.1913.
- 60 Reite, P.Th. (red.): *Til Aasens Minde*. Samlet og utgit ved P.Th. Reite. Moorhead, Minnesota, 1913, 32 s.
- 61 Rytter, Henrik: «Ivar Aasen 1813 – 5. august – 1913», *Høgskulebladet* 5.8.1913, s. 161–162.
- 62 Rytter, Henrik: «Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1913, s. 356–359. Dikt
- 63 [Sakshaug, Ingvald] I.S.: «Litt frå livs- og arbeidssoga hans», *Høgskulebladet* 5.8.1913, s. 162–164.
- 64 [Skrede, Anders]: «Ivar Aasen og vaaren», *Høgskulebladet* 25.4.1913, s. 95–96, og *Spegjelen* 17.5. Først prenta i *Gudbrandsdølen*. Også prenta i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva 2014, s. 353–354.

- 65 Vassbotn, Anders, «Ivar Aasen», *Tidsskrift for Sunnmør historiske lag* 1913, s. 5–15.
- 66 Vislie, Vetle: «Ivar Aasen. 1813 – 5. august – 1913», *For Bygd og By* 3.8.1913, s. 226–230.
- 67 «Det norske maale. Eit eventyr», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert. Stykke innsendt av «ei polsk fødd dame», først prenta i *Den 17de Mai*.
- 68 *Fest til minne om Ivar Aasen hundradaarsdagen den 5. august 1913*. Program, 3 s., truleg i Oslo.
- 69 «Fraa Aasen-festen paa Liselund», *Høgskulebladet* 25.8.1913, s. 180–181.
- 70 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 5.8.1913.
- 71 «Ivar Aasen», *Gula Tidend* 4.8.1913.
- 72 [Ivar Aasen], *Morgenbladet* 5.8.1913, morgonnummeret
- 73 «Ivar Aasen», *Norske Intelligenssedler* 5.8.1913
- 74 «Ivar Aasen», *Norsk skoletidende* 1913, s. 531–532.
- 75 «Ivar Aasen. Minnefestar i 1913», *Bodstikka* 1913, s. 2–3.
- 76 «Ivar Aasen. Bondeungdomslagets fest», *Social-Demokraten* 6.8.1913. Med referat av tale av Halvdan Koht.
- 77 «Ivar Aasen – et hundredearsminde», *Folkebladet* nr. 31 1913, s. 361–364. Med teikning av Eivind Mehl (1889).
- 78 «Ja, det var ein ovleg Fagnad», *Gula Tidend* 4.8.1913. Dikt.
- 79 «Kringjsjaa», *Stille Stunder* 19.7.1913. Om hundreårsfesten for Ivar Aasen i Aasen-tunet.
- 80 «Minneskrifti om Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 2.8.1913.
- 81 «Nogen av Ivar Aasens venner i det unge Norge sender sine hilsender [!] i anledning dagen – den 7de Juni», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert. Utsegner frå ti personar: Henrik Angell, Chr. Bruun, Henr. Frisak, Arne Garborg, Wollert Konow, Elias Melvær, Anton J. Rønneberg, Hans Seland, Bernt Støylen, Jens Tvedt.
- 82 «Riksmålsfolket og Ivar Aasen», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert. Først prenta i *Søndmørsposten*, ukjend dato.
- 83 «Smaadrag or Ivar Aasen sitt liv», *Norig* 5.8.1913.
- 84 «Aasen-dagen», *Solsprett* 1913, s. 30.
- 85 «Aasen-festen», *Dagbladet* 6.8.1913.
- 86 «Aasen-festen paa Fana», *Gula Tidend* 4.8.1913.
- 87 «Aasen-minnet i Vesterheimen», *Den 17de Mai* 7.6.1913.
- 88 «Aasenfesten», *Gula Tidend* 6.8.1913.
- 89 «Aasenfesten i Moorhead», *Den 17de Mai* 1.6.1913.
- 90 «Aasenfesten i Bondeungdomslaget», *Den 17de Mai* 7.8.1913.
- 91 *Aasen-stemna i Fana og Bergen* 3., 4., og 5. august 1913. Program.
- 92 «100 år», *Møre* 2.8.1913.
- 93 «100-aarsjubilæet», *Social-Demokraten* 5.8.1913.

1914

- 1 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen», i Halvdan Koht (red.): *Vore Høvdinger. Portrætter av berømte nordmænd*, Brun, Trondhjem 1914, s. 137–140.
- 2 Moe, Moltke: «Det nationale gjennombrud og dets mænd (P. Chr. Asbjørnsen – Jørgen Moe – Ivar Aasen)», i Gerhard Gran: *Nordmænd i det 19de aarhundrede, II*, Aschehoug, Kristiania 1914. Om Ivar Aasen s. 275–326. Også prenta i *Moltke Moes samlede skrifter. Utgitt ved Knut Liestøl, III*, Aschehoug, Oslo 1927, s. 144–196.

1915

- 1 Mo, Hans: *Myntmeisteren. Sspel i tri vendingar omkring Ivar Aasens eventyr*. Olaf Norlis forlag, Kristiania 1915. 69 s.

1916

- 1 Elling, Catharinus: «Folkemelodien og vore digtere», *Maal og Minne* 1916, s. 171–176.
- 2 J.F.: «Daa Ivar Aasen fekk seng i kjøken 'saman med den andre rekarfantent'», *Den 17de Mai* 18.8.1916.

1917

- 1 Koht, Halvdan: «Forord» og «Oplysninger», i Ivar Aasen: *Reise-Erindringer og Reise-Indberetninger 1842–1847*. Utgit av Det Kgl. norske Videnskabers Selskab ved Halvdan Koht. Trondhjem 1917, s. V–VII og s. 163–189. 2. utgåva i faksimile, Vestanbok Forlag 1990.

1918

- 1 [Falk, Arne]: «Minne fraa Dølering-dagarne», *Den 17de Mai* 6.4.1918. Utsegner frå H.E. Berner om Ivar Aasen, mellom anna om livretten hans, sild og poteter. Utdrag prenta i redigert form under tittelen «For 50 og 100 år sidan» i Arne Falk: *Frifant-epistlar*, Noregs Boklag, Oslo 1969, s. 59–63.
- 2 Kolsrud, Sigurd: «Ivar Aasens ferdaminne», *Syn og Segn* 1918, s. 239–240.
- 3 Uppdal, Kristofer: «Ivar Aasen-monumentet. Utkast til Aasen-monument komponert av bilæthoggar Munthe Svendsen», *Den 17de Mai* 21.2.1918.
- 4 Vislie, Vetle: «Attersyn. Wergeland, Aasen, Vinje», *Den 17de Mai* 10.4.1918. Dikt.
- 5 «Ivar Aasen og strilarne», *Norig* 29.11.1918. Notis.
- 6 «Ivar Aasens reiseerindringer», *Tidens Tegn* 9.1.1918. Om Halvdan Kohts utgåve frå 1917.

1919

- 1 Barstad, Johannes A.: «Ivar Aasen og fødeheimen hans», *Møre Tidend* 26.2.1919.
- 2 Burgun, Achille: *Le développement linguistique en Norvège depuis 1814, Band I*, Jakob Dybwad, Oslo 1919. Band II kom i 1921.

- 3 «Ei liti Ivar Aasen saga», fortald av Jakob N. Kobberstad, *For Bygd og By* 12.1.1919, s. 2.
- 4 «Tonediktaren Ivar Aasen», *For Bygd og By* 12.1.1919, s. 1–2. Også prenta i *Gula Tidend* 22.1.1919.
- 5 «Fraa kransingi paa Vaar Frelzers gravlund 17. mai», *Den 17de Mai* 20.5.1919. Referat frå tale av Olav Midttun.

1920

- 1 Gjærde, Jørgen: «Aasen-Minne», *Den 17de Mai* 19.2.1920.
- 2 Reynolds, Hans: «Ved Ivar Aasen-steinen» [Det gustar kaldt, ja, det er Haust herinne –], *Dagsens dikt*, Tvedte, Oslo 1920.

1921

- 1 Burgun, Achille: *Le développement linguistique en Norvège depuis 1814, Band II*, Jakob Dybwad, Oslo 1921. Band I kom i 1919.
- 2 [Hannaas, Torleiv] T.H.: «Eit bortgløymt arbeid av Ivar Aasen», *Norsk Aarbok* 1921, s. 12–17, med innleiande merknader s. 12–13.
- 3 Schjelderup, Gerhard og O.M. Sandvik (red.): *Norges musikhistorie*, I, Kristiania 1921, s. 86. Utsegn om Aasens kjennskap til «Draumkvedet».
- 4 Stalleland, Kristen: «Sidste instiget hja Ivar Aasen», *Ung-Norig*, nr. 7 1921, s. 159–160.
- 5 Vaage, Ragnvald: «I Aasen-Stova», *Norig* 27.4.1921.

1922

- 1 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen og 'Dølen'», *Syn og Segn* 1922, s. 1–13.
- 2 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen og fornorskingi», *Maal og Minne* 1922, s. 1–19.
- 3 [Refsdal, Ivar]: «Ivar Aasen sin ungdomskjærleik», *Gula Tidend* 23.6.1922. Samandrag av Thoresens artiklar i *Glommen*. Prenta usignert i *Midnattsol* 5.6.1924.
- 4 Th.: «Eit minne», *Høgskulebladet* 3.2.1922; *Fjordabladet* 1.6.1922. Fleire Aasen-anekdotar og ei ganske detaljert forteljing om feiringa av Ivar Aasen på 83-årsdagen i 1896.
- 5 Thoresen, Herman: «Ivar Aasens ungdomskjærighet», *Glommen* 10.6. og 12.6.1922.

1923

- 1 Eskeland, Lars: «Ivar Aasen og den nynorske maalreisingi», *Ung-Norig* 1923, s. 201–220.
- 2 Eskeland, Lars: *Ivar Aasen. Ei folkeskrift*, Lunde & Co.s Forlag, Bjørgvin 1923. 51 s.
- 3 [Falk, Hjalmar] Hj.F.: «Ivar Aasen», *Salmonsens konversationsleksikon*, I, København 1923.

- 4 Garborg, Arne: *Ivar Åsen*, Norske folkeskrifter nr. 2, Noregs Ungdomslag og Student-mållaget, Oslo 1923, 23 s. På tittelbladet står «Fjorde opplaget» av skriftet frå 1902, men med ny tittel og endra utstyr må dette reknast som ei ny utgåve. Samla opplag er no 10 000 eksemplar.
- 5 Knudsen, D.F.: «Et brev om norsk sprog fra rektor D.F. Knudsen. Ved Didrik Arup Seip», *Maal og Minne* 1923, s. 156–160.
- 6 Knudsen, Trygve: *P.A. Munch og samtidens norske sprogstræv*, Gyldendal, Kristiania 1923. Om Ivar Aasen s. 64–70.
- 7 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen», *Norsk Biografisk Leksikon*, I, Aschehoug, Kristiania 1923, s. 45–62.
- 8 Lindberg, Jens: «Innleiding», i Ivar Aasen, *Norske Minnestykke*, Kristiania 1923, s. IX–XIV.
- 9 Raknes, Ola: «Ivar Aasen», i Illit Grøndahl and Ola Raknes: *Chapters of Norwegian literature*, Gyldendal, London, Copenhagen and Christiania 1923, pp. 127–139.
- 10 Sletto, Olav: «Daa Ivar Aasen steig fram. Minningar fraa Hallingdal», *Den 17de Mai* 23.5.1923.

1924

- 1 Indrebø, Gustav: [Innleiing] «Fire brev fraa Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1924, s. 20–21. Brev frå Aasen til Carl Richard Unger.

1925

- 1 Agerholt, Johan: «Norsk maalbunad». *Den 17de Mai* 5.8.1925. Melding av Ivar Aasen: *Norsk maalbunad*, 1924
- 2 Kolsrud, Sigurd: [Innleiing til] «Poesiens lille Have i Norden. Et satirisk Digt i Søndmørsk Dialekt av Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1925, s. 49–50.
- 3 Kolsrud, Sigurd: «Innleiding», i Ivar Aasen: *Norsk Maalbunad. Samanstilling av norske Ord etter Umgrip og Tyding*. Det norske Samlaget, Oslo 1925, s. V–XII. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 93–102
- 4 Rigstad, Ole Olsen: «Et møte med Ivar Aasen», *Orkdølafylket*, hefte 74, 1925, ei side. Om eit møte med Ivar Aasen 14.7.1846.
- 5 Ristesund, J.: «Utrykt dikt av Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 28.1.1925. Om minnediktet til Sivert Aarflot, og utdrag frå diktet.

1926

- 1 Hovden, Anders: *Attersyn*, Norli, Oslo 1926. Om Ivar Aasen s. 53–94. 2. opplaget same året og 3. opplaget 1928, 4. auka utgåva (= 2. utgåva) 1943 med nytt opplag 1959 (kalla 5. utgåva) og ny utgåve 1993.
- 2 Knudsen, Trygve: «Opfatningen av bymålene gjennom det 19. århundrede. Spredte trekk», *Maal og Minne* 1926, s. 129–149.

- 3-4 Liestøl, Knut: «Merknader», i Ivar Aasen: *Skrifter*. Andre utgaava, I–II, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1926, s. 276–281 (band I) og s. 304 (band II).
- 5 Reinton, S.: [Innleiing] «Brev til Sander Røo 13.11.1877», *Dølaminne* 1926, s. 36–38. Sjå også Lars Reinton 1929 og Magne Myhren 1984.
- 6 [Straume, Karl]: «Ei apokryfisk soge um kvar Ivar Aasen budde i Oslo», *Den 17de Mai* 28.5.1926. Intervju.
- 7 Straume, Karl: «Ivar Aasens bustad», *Den 17de Mai* 29.5.1926. Notis med retting til artikkel i same avisa gå dagar før.

1927

- 1 Seip, Didrik Arup: «Ivar Aasen: Søndmørsk Grammatik eller Kort Underretning om Bygdemaalet paa Søndmør», *Arkiv for nordisk filologi*, 1927, s. 95
- 2 «Ivar Aasens skuespil 'Ervingen' kringkastes mandag 28. februar», *Hallo-hallo*, nr. 9 1927, s. 1–2.

1928

- 1 «En historie om Ivar Aasen», *Nationen* 17.2.1928.

1929

- 1 [Rysstad, Gunnar]: «Små sogor um Ivar Aasen», *Norsk Ungdom* 1929, s. 141–142 og *Norsk Barneblad* 16.11., s. 349.
- 2 Reinton Lars: «Eit ukjent brev frå Ivar Aasen», *Tidens Tegn* 13.7.1929 og *Buskerud Dagblad* 20.7.1929. Om eit brev til Sander Røo 13.11.1877, sjå også S. Reinton 1926 og Magne Myhren 1984. Med teikning av Olav Rusti.
- 3 Sagen, Einar: «Ivar Aasen-sogor», *Norsk Barneblad* 21.12.1929, s. 380–381.

1930

- 1 Fonnefoss, skulestyrar: «Då Ivar Aasen høgtida joli i Kristiansand», *Agder Tidend* 20.12.1930.

1931

- 1 Aretino: «Dosent Keilhau og Sunnmørs nasjonalsang», *Tidens Tegn* 17.12.1931.
- 2 Haugen, Einar: «The Origin and Early History of the New Norse Movement in Norway», i *Publications of the Modern Languages Association (PMLA)*, 1931, s. 558–597.
- 3 Keilhau, Wilhelm: *Det norske folks liv og historie gjennom tidene. IX. Tidsrummet 1840 til omkring 1875*, Aschehoug, Oslo 1931. Om Ivar Aasen s. 306–314.

1932

- 1 Beyer, Harald: *Norsk litteraturhistorie*. Til orientering og selvstudium, Aschehoug, Oslo 1932. Ivar Aasen s. 114–115 og 124–125. Nye utgåver i 1952,

- 1963, 1970, 1978 og 1996 med større tekstendringar i 2. utgåva og ei mindre tekstendring i 3. utgåva.
- 2 Handagard, Idar: « (Det grov i grunnen ein meistersmed) », *Den 17de Mai* 22.1.1932. Dikt, utan tittel. Også prenta i Idar Handagard: *Ivar Aasen*, 1946 med seinare opplag og utgåver.
 - 3 Haugen, Einar: «The Linguistic Development of Ivar Aasen's New Norse», i *Publications of the Modern Languages Association (PMLA)*, 1933, s. 558–597. Også prenta i *Studies by Einar Haugen. Presented on the occasion of his 65th birthday*, Mouton, The Hague – Paris 1972, s. 25–57
 - 4 Haugen, Einar: «Ivar Aasen as a Writer of Dano-Norwegian». *Scandinavian Studies and Notes*, 12, Utah 1932, s. 53–63. Også prenta i *Studies by Einar Haugen. Presented on the occasion of his 65th birthday*, Mouton, The Hague, Paris 1972, s. 58–63.
 - 5 Kristensen, Anna: «Ivar Aasen og nordmenn no», *Sogns Avis* 26.4.1932. Kommentar til Keilhau 1931.
 - 6 Kvalheim, Wilhelm: «Ivar Aasen. Nokre ord um den medferd han hev fenge i den nye Noregs-soga», *Gula Tidend* 14.1.1932. Kommentar til Keilhau 1931.
 - 7 Lindström, Erik: *Nordisk folkelivsskildring*, Norstedts, Stockholm 1932. Om Ivar Aasen s. 84–86.
 - 8 Lorentzen, P.A.: «Vinje og sproget», *Drammens Tidende* 2.1.1932, s. 10–13. Spesialutgåve til hundreårsjubileet om A.O. Vinje i *Drammens Tidende*.
 - 9 Paasche, Fredrik: «Ivar Aasen», i *Norges litteratur fra 1814 til 1850-aarene*, i Francis Bull og Fredrik Paasche: *Norsk litteraturhistorie*, band III, Aschehoug, Oslo 1932, s. 542–559.
 - 10 Øverås, Asbjørn: *Norsk reising. Til dei som er for og mot*, Eige forlag, Orkanger 1932. Om Ivar Aasen særleg s. 189–200. Ny utgåve 1942.
 - 11 «Ein Aasen-kveld med horn og tenner i Bondeungdomslaget», *Den 17de Mai* 23.1.1932. Referat frå tale av Henrik Rytter om Keilhau 1931.
 - 12 «Ivar Aasen», *Norig* 14.5.1932.

1934

- 1 Handeland, Oscar: «Ivar Åsen», *Vaarløysing*, II, Lunde & Co., Bergen 1934, s. 55–59.

1935

- 1 Anker, Øyvind og Rolf Haffner (red.): «Ivar Andreas Aasen», *Nyco Konversasjonsleksikon*, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1935.
- 2 Hovden, Anders: «Ivar Åsens bustad», *Norsk Tidend* 9.11.1935.
- 3 «[David] Monrad Johansen um Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 20.11.1935.
- 4 Keilhau, Wilhelm: *Det norske folks liv og historie gjennom tidene. IX. Tidsrummet fra omkring 1875 til omkring 1920*, Aschehoug, Oslo 1935. Om Ivar Aasen og landsmålet s. 199–202 og s. 309.

- 5 Straume, Jens: «Aasen», i Olav Riste og Oddvin Øvrelid (red.): *Volda Gymnas 1910–1935*, Volda 1935, s. 28–29. Om vitjing i Ivar Aasen-tunet.
- 6 «Ivar Aasen», *Gula Tidend* 7.9.1935.
- 7 «Ivar Aasens Umsetjing av 'Fadervaar'», *Hordaland Folkeblad* 13.11.1935.

1936

- 1 Dale, Johs. A.: «Eit hundreårs-minne», *Norsk Tidend* 16.1.1936. Om skriftet «Om vort Skriftsprog»
- 2 Hovden, Anders: «Ivar Aasen», i Anders Hovden, *Mennesker jeg møtte. Tolv radioforedrag*, Oslo 1936, s. 16–23.
- 3 Hovden, Anders: «Minne frå Åsen-tunet», *Norsk Tidend* 7.10.1936.
- 4 Seip, Didrik Arup: «Norske oversettelser av og norsk korrespondanse om «En finsk bondepiges kjærlighedssang»», *Edda*, 36, 1936, s. 83–116.
- 5 «Eit minnesmerke over Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 8.1.1936.
- 6 «Ivar Åsen». Jakob Friis og Trond Regna (red.): *Arbeidernes Leksikon*, 6, Arbeidermagasinets Forlag, Oslo 1936.

1937

- 1 Heggstad, Leiv: *Skal storverket til Ivar Aasen øydeleggjast? I- eller a-mål?* Johansen & Nielsen, Oslo 1937. 8 s.
- 2 Kiran, Hartvig: *Bakgrunnen for Ivar Aasens dikting. Liv og dikt til ikring 1850. Med tillegg om litterært program*, upublisert hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Oslo 1937. 109 s.
- 3 «Møll og støv fortærer Ivar Aasens etterlatte eiendeler» *Sunnmøre Arbeideravis* 21.7.1937
- 4 «Det må takast betre vare på dei ting som er att etter Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 29.7.1937.
- 5 «Ivar Aasen – nynorskens far», i Chr.A.R. Christensen (red.): *Familieboken. Verket om virkelighgetens verden*, band 1, Aschehoug, Oslo 1937, s. 2–3.
- 6 «Ivar Aasen var det mest sympatiske menneske eg hev møtt», *Møre* 11.2.1937. Intervju med Eilert Mehl, som i 1889 laga den eldste kjende teikninga av Ivar Aasen-tunet.
- 7 «Ivar Aasen-museet på fødestaden hans», *Sunnmørsposten* 14.8.1937. Intervju med Jon Aasen.

1938

- 1 «Den uærbødige»: «Ivar Aasen», *Romsdals Budstikke* 12.11.1938.
- 2 Indrebø, Gustav: «Dei nye rettskrivingsreglane», *Bergens Tidende* 25.10., 26.10., 27.10. og 28.10.1938.
- 3 Indrebø, Gustav: «I-mål, a-mål og bygdemål på vestlandet», *Gula Tidend* 3.9. og 6.9.1938.
- 4 Sandnes, Asbjørn: «Ivar Aasen», *Nordfjord Folkeblad* 26.7., 28.7. og 30.7.1938.

- 5 Straumsheim, Henrik: «Intervju med Jon Aasen», *Ørsta Avis* 9.8.1938. Utskrift av intervju i NRK 7.8.1938.
- 6 [Sunde, Olav] O.S.: «Minnesteinen over Ivar Aasen», *Fjordabladet* 6.8.1938. Svar til Asbjørn Sandnes.
- 7 Wildenvey, Herman: *Den nye rytmen*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1938. Om samtale med Yngvar Nielsen om Ivar Aasen s. 291–293.
- 8 «Eldtrygt hus for Ivar Aasens samlingar», *Møre* 22.12.1938
- 9 «Nytt steinhus til Aasensamlingane», *Ørsta Avis* 30.12.1938

1939

- 1 Digernes, Ivar: «Eit mislukka 'museum' som ikkje bør ha stønad», *Dagbladet* 21.4.1939.
- 2 Digernes, Ivar: «Noko um Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 19.5., 26.5. og 2.6.1939.
- 3 Digernes, Ivar: «Han Ola Rotevatn», *Sunnmøre Arbeideravis* 12.6.1939. Tilsvaret til Ola Rotevatn
- 4 Digernes, Ivar: «Ivar Aasen. Guten som vart fødd i en 'bondes hytte'», *Arbeidermagasinet*, nr. 38 23.9.1939, s. 4–9 og 56–58. Framsidemotivet i nr. 47 frå 25.11. er ein kommentar til den debatten om Aasen-museet denne aertikkelen var ein del av.
- 5 Indrebø, Gustav: *For Ivar Aasen*, Lunde & Co.s Forlag, Bergen 1939. 19 s. Opptrykk av artiklane frå Bergens Tidende og Gula Tidend 1938.
- 6 Indrebø, Gustav: «Ivar Aasen. Uppgåva peika ut leidi for honom», i *Norsk og unorsk*, Noregs Boklag, Oslo 1939, s. 6–7.
- 7 Krokann, Inge: «Ivar Åsen og det ny-norske Norge», *Dansk Udsyn*, 3, 1939.
- 8 Lid, Johannes: «Ivar Aasens herbarium», *Norsk Botanisk Forenings Meddelelser* 1939, s. 67–80.
- 9 Rotevatn, Ola: «Kommunisten Ivar Digernes», *Sunnmørsposten* 6.6. 1939. Svar på innlegg av Ivar Digernes i *Dagbladet* 21.4.1939 og *Møre-Nytt* mai–juni 1939.

1940

- 1 Beyer, Harald: «Romantikken», i Anders Bugge og Sverre Steen (red.): *Norsk kulturhistorie. Billeder av folkets dagligliv gjennom årtusenwer*, 4, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1940. Om Ivar Aasen s. 327–329.
- 2 Holmboe, Jens: «Ivar Aasens plantesamling», *Aftenposten* (kveldsnummer) 5.4.1940 og *Ørsta Avis* 10.4.1940.
- 3 [Aarflot, Sivert M.] S.Aa.: «Ivar Aasen-museet i Ørsta blir virkelighet», *Aftenposten* 16.3.1940.
- 4 «Ei framifrå stemne i Hovden og Aasen», *Møre* 6.8.1940.

1941

- 1 Dalgard, Olav: «Ivar Aasen stig fram», *Stavanger Aftenblad* 25.4.1951. Også prenta med undertittelen «Eit hundreårsminne» i *Syn og Segn*, s. 466–471.

- 2 Lid, Johannes: «Ivar Aasens herbarium», *Nytt magasin for naturvitenskapene*, 1941, s. 57–80.
- 3 [Midttun, Olav]: «Eit av dei største geni landet hev fostra ...», *Bergens Tidende* 20.3.1941. Referat frå tale i BUL Ervingen 19.3.1941.
- 4 Myre, Olav: «Bøker og bilder av Ivar Aasen», *Bokvennen*, nr. 1, mars 1941, Olaf Norlis antikvariat, Oslo, s. 1–8.
- 5 Sundberg, Ewald: «Ivar Aasen – vitskapsmannen, vismannen og diktaren», *Heim og Ætt*, nr. 3 1941, s. 8–9.

1942

- 1 Borgersen, Mathias: «Ivar Aasen», i Mathias Borgersen, *Nasjonalt gjennombrudd i norsk åndsliv. Tiden fra Petter Dass til Per Sivle*, Gunnar Stenersens Forlag, Oslo 1942, s. 99–117.
- 2 Eidnes, Hans: «Ivar Åsen og Nord-Noreg», *Håloygminne* 1942, s. 209–223. Også prenta i *Håloygminne* nr. 2 2013, s. 25–35.
- 3 Haugen, Einar: «Ivar Aasen's Writings in New Norse», *Norwegian Word Studies*, Madison 1942, s. iii–78.
- 4 Haugen, Einar: *Norwegian Word Studies, vol. I, The vocabularies of Sigrid Undset and Ivar Aasen*, University of Wisconsin Press, Madison 1942.
- 5 Størmer, Carl M.: «Øieblikksfotografier av kjente folk på Carl Johan for nesten femti år siden», *St. Hallvard* 1942, s. 145–147.
- 6 Øverås, Asbjørn: *Norsk reising. Til dei som er for og mot*. Noregs Boklag, Oslo 1942. Om Ivar Aasen s. 189 ff. Ny utgåve av boka frå 1932.

1943

- 1 Hovden, Anders: *Attersyn*. Olaf Norlis Forlag, Oslo 1943. 4. auka utgåva (= 2. utgåva). Om Ivar Aasen særleg s. 54–94. 1. utgåva 1926 med 2. opplaget ukjent år og 3. opplaget 1928, og ny utgåve 1993.
- 2 Riste, Olav: «Noko om Ivar Aasens giftartankar. Tre nyoppdaga brev», *Syn og Segn* 1943, s. 104–113.
- 3 Størmer, Carl M.: «Øieblikksfotografier av kjente folk på Carl Johan for nesten femti år siden», *St. Hallvard* 1943, s. 37–39.
- 4 Voss, Johan Fredrik: «'Prøver af Landsmålet i Norge'», *Norsk Ungdom* 1943, s. 21–22.

1944

- 1 Handagard, Idar: *Ivar Aasen*, Småskrifter for bokvenner, 59, Damm, Oslo 1944, 27 s.
- 2 Hovden, Anders: *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Fonna Forlag, Oslo 1944. 2. utgåva av boka frå 1913.
- 3 Jensen, Jens Marinus: «Ivar Aasen», *Norske profiler*, Nyt Bogforlag, Odense 1944, s. 8–27.

- 4 Skulerud, Olai: *Voksterlina åt nynorsken i siste hundreåret. Prøvefyrelesing halden ved Bergens Museum 4. oktober 1943*, Lunde & Co.s Forlag, Bergen 1944.

1945

- 1 Astrup, Knud: «Det norske Sprogs Genrejser», *Centrum*, Århus, januar–februar 1945, s. 4–6.
- 2 Hellevik, Alf: «Om tilhøvet mellom skriftmål og talemål», *Syn og Segn* 1945, s. 271 ff.
- 3 Tylden, Per, «Romantisk syn og realistisk sans i Ivar Aasens målgransking og utforming av landsmålet», *Syn og Segn* 1945, s. 311–323. Også prenta i Per Tylden: *Tidi kjem aldri att. Kåseri og utgreiingar*, Noregs Boklag, Oslo 1979, s. 112–127.
- 4 [Vehus, Aslak]: «Menneske eg minnest. Aslak Vehus i Vinje fortel um Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 21.2.1945.
- 5 «Minne om Ivar Aasen», *Telemark Tidend* 26.10.1945.

1946

- 1 Armand, Eilif: «Ivar Aasen – vitenskapsmann og dikter», *Arbeiderbladet* 21.9.1946.
- 2 Endresen, Klaus: «Ivar Aasen – e[i]n nøvding i norsk målgransking», *Stavanger Aftenblad* 20.9.1946.
- 3 Fagerhol, Jon: «Eit og anna frå samvære med Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1946, s. 353–363.
- 4 Gullvåg, Olav: «Sproget – språket – målet», *Verdens Gang* 2.7.1946.
- 5 Handagard, Idar: *Ivar Aasen*, Norsk Bokhandel, Oslo 1946, 40 s. Ny utgåve av skriftet frå 1944, no med diktet «Ivar Aasen» frå 1932 på s. 38–40, men utan tittel. Skriftet frå 1946 kom i ny utgåve i 1956.
- 6 Handagard, Idar: «Ivar Aasen», *Folket* 20.9. og 1.10.1946.
- 7 Haukaas, Kaare: *Lista yver Ivar Aasen-boksamlingi*, Aarflots Prenteverk, Volda 1946, 117 s.
- 8 Helland, Alv H.: «Ivar Aasen», i *Fortellinger av Norges historie. III. Et byggende århundre*, Cappelen, Oslo 1946, s. 116–120.
- 9 Kr.S.: «Minnekveld for Ivar Aasen i ungdomslaga», *Norsk Tidend* 7.11.1946.
- 10 Liestøl, Knut: «Ivar Aasens kongstanke: Målreisinga skulle brøyte veg for eit folkeleg kulturliv», *Verdens Gang* 21.9.1946. Også prenta under tittelen «Mannen og livsverket hans» i *Norsk Tidend* 7.11.1946.
- 11 [Liestøl, Knut]: «Merknader», i Ivar Aasen: *Dikting*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1946, s. 276–281.
- 12 LK.: «Spreidde tankar kring Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 28.9.1946.
- 13 R.S.: «'Vi må gå Ivar Aasens veg ...' Vellukka minnekveld på Det Norske Teatret», *Verdens Gang* 24.9.1946.
- 14 Skirbekk, Håvard: «Ivar Aasen», *Norsk skuleblad*, nr.37 1946, s. 689–690.

- 15 Skulerud, Olai: «Ivar Aasen. Tankar ved 50-års minnet etter hans død», *Bergens Tidende* 18.10.1946. Også utgitt som særtrykk, og prenta i *Diakonforbundets Julehefte* 1951, s. 10–11
- 16 Strand, Peder M.: «Ivar Aasens og Anders Hovdens minne», *Møre* 3.8.1946.
- 17 Vik, Jette: «Ivar Aasen», *Romsdals Budstikke* 28.9.1946.
- 18 Wildenvey, Herman: «Ivar Aasen», *Drammens Tidende* 5.10.1946.
- 19 Østbø, Bjarne: «Ein milepåle i det norske reisingsverket. Femti år sidan Ivar Aasen la staven ned», *Norsk Tidend* 19.9.1946.
- 20 Aall, Diderik M.: «Min første visit hos Ivar Aasen – november 1882», *By og Bygd* 1946, s. 22–24.
- 21 Aarflot, Maurits R.: «Ivar Aasen». Foredrag på Nørve i Ålesund hausten 1946. Manuskript (avskrift etter original), arkiv Ivar Aasen-tunet.
- 22 «Ei framifrå stemne i Hovden og Aasen», *Møre* 6.8.1946.
- 23 «Ivar Aasen», *Norsk Barneblad* 28.9.1946, s. 172.
- 24 «Ivar Aasen-kveld i Brevik», *Brevikposten* 28.4.1946.
- 25 «Ivar Aasen-museet opna», *Norsk Tidend* 8.8.1946.
- 26 *Minnekveld for Ivar Aasen*. Program, Det Norske Teatret, Oslo 23.9.1946.

1947

- 1 Hovdan, Peder: *Eit norsk Noreg*, Det Norske Samlaget, Oslo 1947.
- 2 Skard, Vemund: «To brev frå Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1947, s. 30–37.

1948

- 1 Bakken, Ove: «Eit hundreårsjubileum», *Romsdals Budstikke* 12.10.1948.
- 2 Bergwitz, Hallvard: «Var Ivar Aasen målromantikar?», *Norsk Tidend* 22.4.1948.
- 3 «Fridtjof»: «Små soger um Ivar Aasen», *Valdres* 23.12.1948. Datert Bellingmo 1936
- 4 Digernes, Ivar: «Ivar Aasen og Sivert Aarflot», *Norsk Tidend* 20.12.1948.
- 5 [Digernes, Ivar] I.D.: «Hundre år siden norsk språk ble 'oppdaget'», *Friheten* 24.2.1948.
- 6 Hjort, Harald: «Ivar Aasens vurdering av sitt eget arbeid», *Morgenbladet* 20.8.1948.
- 7 Islandsmoen, Olaus: «Ivar Aasen og det norske målet», *Morgenbladet* 14.9.1948. Svar til Hjort.
- 8 Midttun, Olav: «Ivar Aasen: 'Det norske Folkesprogs Grammatik'», *Syn og Segn* 1948, s. 97–110. Også prenta i Olav Midttun, *Menn og bøker*, Oslo 1963, s. 19–37.
- 9 Munch, Anton Mydske: «Eit 100 års minne», *Møre* 19.5.1948.
- 10 [Ratche, Arthur] Rtc: «Ivar Aasens vurdering av sitt eget arbeid», *Morgenbladet* 9.7.1948. Intervju med Harald Hjort, som utdjupa synspunkta i artikkel i avisa 20.8.1848.
- 11 Ratche, Arthur: «Syv meter smale skogplantningsteiger i nabolaget av Ivar Aasens barndomshjem», *Morgenbladet* 17.9.1948.

- 12 Vågslid, Eivind: «Eit hundradårs minne. Ivar Aasen: Det norske Folkesprogs Grammatik», *Gula Tidend* 12.3.1948, *Agder Tidend* 12.3.1948 og *Stavanger Aftenblad* 12.3.1948.
- 13 Vågslid, Eivind: «Brotet med det danske målet i Noreg», *Austland* 20.5.1948. Om 1848-ordoka.
- 14 Vågslid, Eivind: «Grunnmuren under det norske riksmålet», *Kooperatøren* 1948, s. 99–100.
- 15 Øverås, Asbjørn: «Rektor Bugge og Ivar Aasen», *Nidaros* 3.4. og 5.4.1948.
- 16 [Aarflot, Maurits]: «Atterreisinga av det norske skriftmålet», *Møre* 22.5.1948.
- 17 [Aarflot, Maurits]: «Eit 100 års minne. Ivar Aasen: Det norske folkesprogs grammatik», *Møre* 29.5.1948.
- 18 «Ivar Aasen i ungdomsåra», *Møre* 26.8.1948.

1949

- 1 Digernes, Ivar: «Ivar Aasen i heimegrenda», *Magasinet for alle* 12.3.1949, s. 29–31.
- 2 Thorsen, Per: [Forord og ordforklaringar] i Ivar Aasen: *Ervingen. Songspel i ei vending*. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1949.

1950

- 1 Arne, Einar: «Bygdi som fostra Ivar Aasen – og bur seg til stemna», *Gula Tidend* 5.7.1950.
- 2 Clausen, Conrad: «Ivar Aasen i lyrikken», *Gula Tidend* 5.7.1950.
- 3 Djupedal, Reidar: *Noko om Ivar Aasen i åra 1840–1860. Særleg arbeidet hans med landsmålet*, upublisert hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Oslo 1950.
- 4 Eidnes, Hans: «Ivar Åsen og Nord-Noreg», *Norsk Tidend* 6.7.1950.
- 5 Fraenkl, Pavel: «Lyrikaren Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1950, s. 441–449.
- 6 Heiestad, Nicolai: *En liten gut ifra Vaterland. Minner fra 80-årenes Christiania*, Oslo 1950, s. 11.
- 7 Hellevik, Alf: «Boka vi byggjer på», *Norsk Tidend* 6.7.1950.
- 8 Hellevik, Alf: «Ved hundreårsminnet om Aasens ordbok», *Syn og Segn* 1950, s. 289–295.
- 9 Hoff, Ingeborg: «Noko om Ivar Aasen og Austlandsmåla», *Gula Tidend* 5.7.1950.
- 10 Hoff, Ingeborg: «'Ordbok over det norske Folkesprog'. Til hundradsårsminnet», *Bergens Tidende* 17.7. og 18.7.1950.
- 11 Iversen, Ragnvald: «To brev frå Ivar Aasen», *Verdens Gang* 25.2.1950. Brev frå Julius Gude med innleiande merknader.
- 12 Kjær, Margrete: *Nils Kjær og hans samtidige. Erindringer 1895–1934*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1950. Om Ivar Aasen-bysta av Augusta Finne s. 85–86.
- 13 Koht, Halvdan: «Frå Ivar Aasen til Det Norske Teatret», *Norsk Tidend* 6.7.1950.
- 14 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen og det norske folkemålet», *Arbeiderbladet* 22.7.1950. Også prenta i Halvdan Koht: *Menn i historia*, Aschehoug, Oslo 1963, s. 131–135.

- 15 Krohn, Henrik: «Brev frå Henrik Krohn til Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1950, s. 337–340.
- 16 L.: «Då Ivar Aasens ordbok kom», *Agder Tidend* 4.7.1950.
- 17 Liestøl, Knut: «'Det norske Folkesprog' frå Ivar Aasen til i dag», *Norsk Tidend* 6.7.1950. Også prenta i *Norsk folkemål. Grunnskifter og innlegg gjennom hundre år. Til Halvdan Koht på åttiårsdagen 7. juli 1953*, ved Bjarte Birkeland og Reidar Djupedal, Det Norske Samlaget, Oslo 1953, s. 287–291.
- 18 Pedersen, Gunnar: «Eit hundreårsminne», *Gula Tidend* 5.7.1950, *Hardanger* 18.7.1950.
- 19 Riste, Olav: «Eit etterleivt Aasen-dikt», *Syn og Segn* 1950, s. 159–162.
- 20 Riste, Olav: «Eit hundreårsjubileum», *Sunnmørsposten*, ukjend dato, men sikkert år. Udatert klipp i Djupedal-arkivet, Ivar Aasen-tunet.
- 21 Riste, Olav: «Ivar Aasen og 100 års høgtidinga for ordboka. Litt etterrakster», *Møre* 19.8.1950.
- 22 Salhus, Steinar: «Ivar Aasens ordbok 100 år», *Verdens Gang* 27.7.1950.
- 23 Seip, Didrik Arup: «Norsk ordbok», *Verdens Gang* 18.11.1950.
- 24 Skeidsvoll, Einar: «Frederik Bugge og Ivar Aasen», *Gula Tidend* 5.7.1950. Melding av Asbjørn Øverås: *Frederik Moltke Bugge, II*, 1950.
- 25 [Strand, Peder M.] P.M.S.: «Storstemna millom dei gamle fjell i syningom», *Møre* 11.7.1950.
- 26 Vandvik, Eirik: «Frå folkemål til kulturmål. Hundre års måldyrking har vist at Ivar Aasen hadde rett», *Norsk Tidend* 6.7.1950.
- 27 Vesaas, Tarjei: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 18.11.1950. Prolog til festmøte i Universitetsaulaen i Oslo 17.11.1950 ved 100-årsjubileet for *Ordbog over det norske Folkesprog* og utgivinga av første heftet av *Norsk ordbok*. Også prenta i Bjarte Birkeland og Reidar Djupedal (red.): *Norsk folkemål. Grunnskifter og innlegg gjennom hundre år. Til Halvdan Koht på åttiårsdagen 7. juli 1953*, Det Norske Samlaget, Oslo 1953, s. 292–293. Også prenta i Olav Vesaas (red.): *Tarjei i tale*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 105–106.
- 28 Vikøren, Olav: «Ovar Aasen sin kongstanke». *Austland* 5.10.1950.
- 29 Welle, Ivar: «Minne um Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1950, s. 211–215.
- 30 Øverås, Asbjørn: *Ivar Aasen og Frederik Moltke Bugge – Det Kogl. Norske Videnskabers Selskab. Ei minneskrift*, Aschehoug, Oslo 1950, 92 s. Utdrag or Asbjørn Øverås: *Frederik Moltke Bugge. Kulturarbeid og kulturstrid i 1830–40-åra, I–II*, Aschehoug, Oslo 1949–50.
- 31 Aarflot, M.A.R. (red.): *Ivar Aasen. Brev til vener i heimbygda*. Med opplysningar og merknader, Volda 1950, s. 153–183.
- 32 [Aasen, Jon] J.Aa.: *Ivar Aasen Museum*, Ørsta 1950. Brosjyre for Ivar Aasen-museet.
- 33 «Fråsegner om Ivar Aasen og 'Norsk Ordbog' frå alle landsens kantar», *Gula Tidend* 5.7.1950. Rundspørjing med svar frå 15 personar: Marius Evjeberg, Johan Falkberget, Kaare Fostervoll, Hallvard Framnes, Johannes Heggland, Hilda

- Heilkås, Eirik Hirth, Olav Hoprekstad, Ragnvald Indrebø, R. Ingvaldstad, Olav Kielland, Olav Midttun, Peder Vik, Tore Ørjasæter, Hans Aarnes.
- 34 Ivar Aasen 17. november 1950. 4 s. Program for festmøte i Oslo i regi av Det Norske Samlaget.
- 35 «Ivar Aasen skapte det urikkande grunnlaget», *Norsk Tidend* 23.11.1950.
- 36 «Ivar Aasens livsverk», *Møre* 8.7.1950. Leiar.
- 37 «Landsens fremste menn seier si meining. Om Ivar Aasen og livsverket hans», *Norsk Tidend* 6.7.1950. Rundspørjing med svar frå 14 personar: Paal Berg, Anton Berge, Eivind Berggrav, Johan Falkberget, Einar Gerhardsen, Magnhild Hagelia, Hans Heiberg, Reidar Kjellberg, Lars Moen, Konrad Nordahl, G. Natvig Pedersen, Arne Rostad, Klaus Sunnanå, A.H. Winsnes.
- 38 «Minnefrimerke i 1950 for Norsk Ordbok og Ivar Aasen?», *Møre* 18.2.1950.

1951

- 1-2 Djupedal, Reidar: «Aasen og venene i heimbygda», *Norsk Tidend* 15.2. og 22.2.1951.
- 3 Indrebø, Gustav: *Norsk Målsoga*, [Norsk Bokreidingslag], Bergen 1951, 502 s. Om Ivar Aasen s. 422–464. Også prenta i Gustav Indrebø: *På norsk grunn*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1989, s. 11–59. Ny utgåve 2001.
- 4 Øverås, Asbjørn: «Ivar Aasen og Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab». Tale på høgtidsdagen 26.2.1951. *Det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs Forhandlinger*, XXIV, Trondheim 1951, s. 22–31. Også prenta i Asbjørn Øverås: *Frå virke og vitskap*, Aschehoug, Oslo 1956, s. 74–86.
- 5 Øverås, Asbjørn: «Aasenbrev til vener i heimbygda», *Gula Tidend* 10.2.1951. Melding av M.A.E. Aarflot (red.): *Ivar Aasen. Brev til vener i heimbygda*, 1950.

1952

- 1 Beyer, Harald: *Norsk litteraturhistorie*, Aschehoug, Oslo 1952. Om Ivar Aasen s. 227–229. Nye utgåver i 1963, 1970, 1978 og 1996 med ei lita tekstendring berre i 3. utgåva.
- 2 Dale, Johs. A.: *Den eldste nynorske dramatikken*. Selskapet til vitenskapenes fremme. Småskrifter nr. 4, Eide, Bergen 1952. 25 s.
- 3 Djupedal, Reidar: «Eitt sindur um V. U. Hammershaib og norsku vinmenn hansara», *Útiseti* 1952, s. 88–112.
- 4 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasen: Heimvegen», *Syn og Segn* 1952, s. 326–328.
- 5 Furuberg, M.: «Då Ivar Aasen var skodespelar», *Gula Tidend* 30.1.1952.
- 6 Sletten, Klaus: *Då dagen rann. Frå Wergeland til dei frilyndte ungdomslaga*, I kommisjon hos Noregs Boklag, Oslo [1952]. Om Ivar Aasen særleg s. 69–70.
- 7 «Minnestytta over Ivar Aasen ferdig», *Norsk Tidend* 30.10.1952. Intervju med Dyre Vaa.
- 8 [Notis med referat frå tale av Arne P. Moe], *Møre-Nytt* 20.6.1952.

- 9 «Aasen-monumentet er ei landssak», *Norsk Tidend* 31.1.1952. Intervju med Arthur Klæbo.

1953

- 1 Domino: «Desemberkveld i Teatergata». *Norsk Tidend* 19.12.1953. Refleksjonar om gata der Ivar Aasen budde i 22 år.
- 2 Framnes, Hallvard: «Nynorsk skriftmål 100 år. 'Prøver af Landsmaalet i Norge' av Ivar Aasen, Christiania 1853», *Bergens Tidende* 3.7.1953 og *Gula Tidend* 8.7.1953.
- 3 Granum, Einar: «Omkring Ivar Aasens gamle hatt», *Dagbladet* 14.3.1953. Med teikningar av Granum.
- 4 Handagard, Idar: «Ivar Aasen», *Gula Tidend* 29.8. og 5.9.1953. Sjå Handagard 1946.
- 5 Riste, Olav: «Sunnmøre og kulturlivet i hovudstaden for 100 år sidan», *Sunnmørsposten* 4.7.1953.
- 6 Riste, Olav: «Korleis dei fekk lura seg til eit bilete av Ivar Aasen», *Verdens Gang* 23.7.1953.
- 7 Rogne, Karl: «Tankar kring Aasen-stemna i Ørsta», *Gula Tidend* 15.8. og *Austland* 24.9.1953.
- 8 Straumsheim, Henrik: «Ivar Aasen. (Då monumentet hans vart avduka)», *Ungdomsvon* 20.8.1953. Dikt. Truleg framført ved avduking av Ivar Aasen-statuen i Ørsta 8.8.1953.
- 9 Thesen, Rolv: *Diktaren og bygda. Ætt og Arv*, Aschehoug, Oslo 1953. Om Ivar Aasen s. 36–42.
- 10 Voss, Johan Fredrik: «Eit hundreårsminne». 'Prøver af Landsmaalet i Norge' av Ivar Aasen, Christiania 1853», *Nationen* 12.6.1953 og *Gula Tidend* 5.8.1953.
- 11 «Ein hovding var han og slik skal han minnast!» *Norsk Tidend* 15.8.1953. Referat frå Aasen-stemnet med avduking av Aasen-statuen i Ørsta.
- 12 «Film om Ivar Aasen?», *Norsk Tidend* 4.7.1953.
- 13 «Ivar Aasen. Litt um mannen og livsverket hans», *Møre* 8.8.1953.
- 14 «Ivar Aasen-høgtida vart ei storstemne», *Møre* 11.8.1953.
- 15 «Ivar Aasen stemna opna i dag». *Norsk Tidend* 8.8.1953.
- 16 «Kritikk over at Koht heldt avdukingstalen», *Møre* 15.8.1953. Opptrykk av innlegg av A. Skåsheim i *Bergens Tidende* 12.8.1953.
- 17 «Ivar Aasens sanger vil alltid være folkeeie», *Aftenposten* 10.8.1953. Referat frå avduking av Aasen-monumentet i Ørsta
- 18 *Program for Ivar Aasen-stemna i Ørsta 8.–9. august 1953*. 12 s.

1954

- 1 Djupedal, Reidar: [Innleiing], i Ivar Aasen: *Bidrag til vort Folkesprogs Historie*, Oslo 1954, s. v–ix.

- 2 Djupedal, Reidar: «'Trastaboka' etter Ivar Aasen», *Tidsskrift for Sunnmøre historielag* 1954, s. 81–86.
- 3 Orheim, Matias: *Livet sjølv. Skrifter i samling*, I, Lunde & Co., Bergen 1954. Om Ivar Aasen og Ivar Aasen-museet s. 67–68, med tekstutdrag frå *Vårsol*, Breim, 24.10.1908.
- 4 Osa, Lars: *Med pensel og feleboge. Minne frå ein lang arbeidsdag i stilla og i storm*, John Griegs Forlag, Bergen 1954. Om Ivar Aasen s. 59–61.
- 5 Riste, Olav: «Diktarkrinsen omkring Ekset i Volda. Ivar Aasens fyrste diktarmiljø og eit lite 100-årsminne», *Syn og Segn* 1954, s. 224–230.
- 6 Øverland, Arnulf: «Ivar Aasen», i Arnulf Øverland: *Det har ringt for annen gang*, Oslo 1954, s. 172–178. Tale ved grava til Ivar Aasen 17.5.1946.
- 7 «100 år sidan første nynorske spelestykket kom», *Sunnmørsposten* 4.3.1954.
- 8 «Ivar Aasen-gata», *Sunnmørsposten* 25.9.1954.

1955

- 1 Djupedal, Reidar: «Aasen og 'Ervingen'», *Syn og Segn* 1955, s. 145–156.
- 2 Djupedal, Reidar, «Ervingen - eit hundreårsminne», *Møre-Nytt* 13.6.1955 og *Sunnmørsposten* 18.5.1955. Også prenta i Roar Rønning et al. (red.): *Hovdebygdingar - i samhald og virke*. Hovdebygda søge- og velferdslag, [Ørsta] 2005, s. 202–205.
- 3 Riste, Olav: «'Ervingen'», *Fossegrimen*, nr. 2 1955, s. 65–72.
- 4 [Osnes, Hans B.] H.B.O.: «Ivar Aasensteinen på Aasentunet i Ørstad [!]', *Sunnmørsposten* 18.6.1955 og *Midnattsol* 19.6.1955.
- 5 Sørbø, Fridtjov: «Ivar Aasen», *Morgenbladet* 30.12.1955.

1956

- 1 [Gulbrandson-Hansen, Trygve]: «Med aviser til Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 15.12.1956. Intervju.
- 2 Handagard, Idar: *Ivar Aasen*, Norsk Bokhandel, Oslo 1956. 40 s. Ny utgåve av skriftet frå 1946 med nytt forord. Diktet «Ivar Aasen» frå 1932 på s. 39–40 har fått tittelen «Ettermæle».
- 3 Holth, Åsta: «Møte med Ivar-bygda», *Sunnmørsposten* 22.5.1956. Holth var i Volda 14.4. og fekk Sunnmørsprisen
- 4 Midttun, Olav: «Ivar Aasens bolig», *Aftenposten* 20.12.1956.
- 5 *Norske portretter. Forfattere. Med innledning av Francis Bull*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1956. Om Ivar Aasen s. 37–40, 132–133 (bilete) og katalog s. 274.
- 6 Sørbø, Fridtjov: *Ivar Aasen og striden i dag*, Oslo 1956. Tale ved grava til Ivar Aasen 14.8.1955 for utsendingane til landsmøte i Noregs Mållag.
- 7 Welle, Ivar: «Ivar Aasen», *Nationen* 22.9.1956.

1957

- 1 Alvsen, Ruth: «Eit liv på tronge vegar». *Varden* 2.5.1957. Melding av Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, I, 1957.
- 2 Bårdsgård, John: «Ivar Aasen og 'det norske Folkesprog'», *Ordet* nr. 7 1957, s. 358–360.
- 3 Dale, Johs. A.: «Dei eldste nynorske katekismene», *Fossegrimen* nr. 1 1957, s. 1–11.
- 4 Djupedal, Reidar: «Ei vise av Ivar Aasen om Skandinavismen», *Gula Tidend* 26.2.1957. Også utgitt som særprent same året.
- 5 Djupedal, Reidar: *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band I. Brev 1828–1861*, Det Norske Samlaget, Oslo 1957. 509 s. Brev frå Aasen, opplysningar, merknader.
- 6 Sars, J.E.: Brev til Bjørnstjerne Bjørnson 30.5.1898, i J.E. Sars: *Brev 1850–1915*, Oslo 1957, s. 200.

1958

- 1-3 Berg, Einar, «Ivar Aasen om norsk mål og målreising», *Norsk skuleblad* 3.6.1958, s. 436–439, 24.5.1958 s. 529–530 og 31.5.1958 s. 563–564.
- 4 Dale, Johs. A.: «Ivar Aasen på granskarferd og friarføter», *Norsk Tidend* 15.2.1958. Også melding av Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, band I, 1957.
- 5 Djupedal, Reidar: *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band II. Brev 1862–1896*, Det Norske Samlaget, Oslo 1958. 439 s. Brev frå Aasen, ein del brev til Aasen, ein del tekstar av Aasen, opplysningar, merknader, register.
- 6 Djupedal, Reidar: «Om Ivar Aasens brev». *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band II. Brev 1862–1896*. Det Norske Samlaget, Oslo 1958, s. 369–403. Også med ein del variantar og utdrag av variantar av Aasen-tekstar.
- 7 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen i brev», *Syn og Segn* 1958, s. 97–104.
- 8 Slyngstad, Sigurd: «Målgranskaren Ivar Aasen og ordboki hans», *Austland* 17.9.1958.
- 9 Sørbo, Fridtjov: «Målstrid eller kulturkamp?», *Morgenbladet* 24.5.1958. Også utgitt som særtrykk av Ivar Aasenringen i Oslo. 7 s.
- 10 [Solheim, Torolv] Ivar Øyjore: «Samtale med Ivar Aasen», *Fossegrimen* 1958, s. 216–223
- 11 Sun: «Aasen tviheldt på gåsepenn og gotisk skrift», *Nationen* 13.12.1958. Intervju med Reidar Djupedal.
- 12 Vatile, Martin A.: «Målsong», truleg 1958, ukjend publikasjon. Dikt.

1959

- 1 Dale, Johs. A.: *Frå «Ervingen» til «Anne Gonge»*. Nynorske skodespel for amatørar, Noregs Boklag, Oslo 1959. Om Ivar Aasen s. 11–15.
- 2 Djupedal, Reidar: «Om *Symra*», i Ivar Aasen: *Symra og andre dikt*. Ved Reidar Djupedal, Noregs Boklag, Oslo 1959, s. 64–76. Med merknader og ordtydingar s. 76–82. 2. opplaget 1960.

- 3 Djuepdal, Reidar: «Brev til Ivar Aasen om norske plantenamn», *Blyttia* 1959, s. 61–66.
- 4 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen på eldre dagar», *Syn og Segn* 1959, s. 145–151. Melding av *Brev og Dagbøker*, band II, Oslo 1958.
- 5 [Moren, Sigmund] S.M.: «Ivar Andreas Aasen», i Francis Bull ofl. (red.): *Gyldendals store konversasjonsleksikon*, Oslo 1959.
- 6 Rabben, Bjarne: «Brevskrivaren Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 11.6.1959. Melding av *Brev og Dagbøker*, band II, Oslo 1958.

1960

- 1 Djupedal, Reidar: *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band III. Dagbøker 1830–1896*, Det Norske Samlaget, Oslo 1960. 539 s. Dagbøker, opplysningar, merknader, register.
- 2 Djupedal, Reidar: «Om Ivar Aasens dagbøker». *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band III. Brev 1828–1861*, Det Norske Samlaget, Oslo 1960, s. 477–484.
- 3 Koht, Halvdan: «Dagbøkene etter Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1960, s. 257–263.
- 4 «Er Aasen-bjørka eldst i landet?» *Norsk Tidend* 18.8.1960.

1961

- 1 Arneson, Johannes: *År eg minnest – menn eg møtte*, Noregs Boklag, Oslo 1961. Om Ivar Aasen s. 136–139
- 2 McFarlane, James: «Ivar Aasen: Brev og dagbøker», *Erasmus* 1961, nr. 11–12, sp. 339–341. Omtale av *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker I–III*, 1957–60.
- 3 Tylden, Per: «Ivar Aasen som han var», *Gula Tidend* 9.12.1961. Melding av *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker, I–III*, 1957–60.

1962

- 1 Bukdahl, Jørgen: «Wergelands-syn og Aasen-realisme», *Bygdekunst* 1962, s. 16–18. Også prenta i *Folkehøgskulen*, nr. 1, 1977.
- 2 Hoff, Ingeborg: «Opning og lågning», *Maal og Minne* 1962, s. 122–143.
- 3 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen på nye vegar», *Norsk Tidend* 1.8.1962.
- 4 Renberg, Arthur: «Martin Luther og Ivar Aasen», *Ordet* 1962, s. 347–351.

1963

- 1 aob: «Ivar Aasen var ungkar, felespelar og republikanar. Underlege svar på rundspørjing mellom folk i Bergen», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 1 og 6.
- 2 Arneson, Johannes: «Hjå Ivar Aasen i Holbergsgate 21», *Norsk Tidend* 1.8.1963.
- 3 Auberg, Arne: *Ivar Aasen*, Rune, Trondheim 1963, 32 s.
- 4 Berg, Einar: «Nokre tankar om Ivar Aasen og livsverket hans. Var han romantikar eller realist?», *Norsk skuleblad* 1963, s. 1974–1976 og 1985

- 5 Beyer, Harald: *Norsk litteraturhistorie*, Aschehoug, Oslo 1963. Om Ivar Aasen s. 104–105 og 114–115. 1. utgåva kom i 1933, 2. utgåva i 1952, 4. utgåva i 1970, 5. utgåva i 1978 og 5. utgåva i 1996.
- 6 Birkeland, Bjarte: «Ivar Aasen – og det som grodde etter han», *Syn og Segn* 1963, s. 288–299.
- 7 Bjørkum, Andreas: *Ivar Aasen. Studieplan*, Oslo 1963.
- 8 Bø, Olav: «Språkgranskaren Ivar Aasen», *Dagbladet* 3.8.1963.
- 9 Christophersen, H.O.: «Valfart til dikter-tun i Ørsta», *Aftenposten* 8.8. og 9.8.1963, begge kveldsnummer.
- 10 Dale, Johs. A.: «Ivar Aasens kulturprogram», *Programbladet* nr. 11.
- 11 Djupedal, Reidar: «Etterord», i Ivar Aasen, *Symra og andre dikt*, Noregs Boklag, Oslo 1963, s. 110–122. 3. auka og reviderte opplaget av boka frå 1959, med 4. opplaget i 1975. Med «Ordtydingar» s. 123–131. Etterordet også prenta i Ivar Aasen, *Symra*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 77–102 og i Ivar Aasen: *Symra*, 2013, s. 89–98
- 12 [Djupedal, Reidar]: «Etterord» i Knut Liestøl: *Ivar Aasen*, Norske folkeskrifter, 95, Noregs Boklag, Oslo 1963, s. 54–57. Med bibliografiane «Ivar Aasens skrifter og utgreiingar» s. 58–63 og «Om Ivar Aasen. Stutt bibliografi» s. 64–67.
- 13 e.e.: «Morsom Aasen-utstilling i Universitetsbiblioteket», *Dagbladet* 4.8.1963.
- 14 Ebbing, Hans: «Folkevett i fyndord – og Ivar Aasen», *Verdens Gang* 1.8.1963.
- 15 Eide, Nils Th.: «Ved Ivar Aasens 150 års jubileum», *Kirke og kultur* 1963, s. 495–500. Preike i Ørsta kyrkje, noko utvida
- 16 Finnset, Arnstein: «Ivar Aasen», *Norges Handels- og Sjøfartstidende* 2.8.1963.
- 17 Grimstad, Ivar: «Lensmann H. Daae Qvale fann Aasen-manuskript i biblioteket på Solnør», *Sunnmørsposten* 17.8.1963. Førstesideoppslag under tittelen «Aasen-dikt funne i arkiv på Solnør».
- 18 Grøvik, Ivar: «Ivar Aasen. Mannen og livsverket hans», *Norsk ungdom* 1963, s. 167–170.
- 19 Grøvik, Ivar: «Ivar Aasen og heimbygda hans», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 12
- 20 Haugholt, Karl: «Ivar Aasen var ensom i Kristiania – lengtet stadig etter å få sitt eget hjem», *Aftenposten* kveldsnummer 3.8.1963.
- 21 Hellevik, Alf: «Ved Aasen-minnet», *Syn og Segn* 1963, s. 275–287. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 130–143, og i Alf Hellevik: *Språkkrøkt og språkstyring. Eit utval av artiklar*, Det Norske Samlaget, Oslo 1979, s. 22–34.
- 22 [Hjelle, Lars] L.Hj.: «Ivar Aasen» [Geniets sjølvgløymande skaparkraft], *Møre* 29.6. Dikt.
- 23 [Hovden, Anders]: «Hjå Ivar Aasen i Teatergata 6», *Norsk Tidend* 1.8.1963. Reportasje sett saman av utsegner frå Hovden
- 24 Høydal, Reinh.: «Tett ved stova stod ei bjørk so breid. Tankar kring Ivar Aasens lyrikk», *Sunnmørsposten* 3.8.1963.

- 25 [Håland, Per] P.H.: «Ivar Aasen – kraftstasjonen for sunnmørsk næringsliv», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 11–12.
- 26 Knudsen, Trygve, «Sprogforskeren Ivar Aasen», *Maal og Minne* 1963, s. 135–153. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 202–221.
- 27 Krokann, Inge: «Ivar Aasen». Tale ved nedlegging av krans på grava til Ivar Aasen 5.8. Manuskriptet i Ms.4° 4286: 23, Handskriftsamlinga, Nasjonalbiblioteket i Oslo.
- 28 Kvamme, Torvald: «Banebrytar eller nedbrytar?», *Norsk skuleblad* 1963, s. 158–1510
- 29 Kvamme, Torvald: «Kva ville Ivar Aasen?», *Norsk skuleblad* 1963, s. 1621–1622
- 30 Liestøl, Knut: *Ivar Aasen*. Norske Folkeskrifter, 95. Noregs Boklag, Oslo 1963, 53 s. 2. utgåva av Liestøl 1913. med tillegg av Reidar Djupedal. 67 s.
- 31 Midttun, Olav: «Idégrunnlaget», i Nils Sletbak (red.): *Det Norske Teatret femti år 1913–1963*, Det Norske Samlaget, Oslo 1963. Om Ivar Aasen og *Ervingen* s. 22–23.
- 32 Midttun, Olav, «Ivar Aasen og skulen», *Norsk skuleblad* 1963, s. 1219–1220.
- 33 Midttun, Olav: «Ivar Aasen», *Samtiden* 1963, s. 462–473.
- 34 [Midttun, Olav]: «Ei merkeleg åndsmakt steig fram or folkegrunnen med Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 30.9.1963. Referat frå tale i Volda.
- 35 Riste, Olav: «Ivar Aasen og Aarflotane i Volda», *Gula Tidend* 3.8.1963, s. 3.
- 36 Salhus, Steinar: «Ivar Aasen og norsk kulturutvikling», *Bergens Tidende* 29.1.1963.
- 37 Sandvik, Sigurd: «Ivar Aasen 1813–1963», *Bergens Tidende* 3.8.1963.
- 38 [Sivertsen, Helge]: «– Han er en del av vårt fedreland», *Aftenposten* morgonnummer 5.8.1963. Reportasje frå jubileumsfeiringa i Oslo.
- 39 Skrede, Ragnvald: «Ivar Aasen – diktaren», *Dagbladet* 1.8.1963.
- 40 Skrede, Ragnvald: [«Ivar Aasen»], *Dagbladet* 21.8.1963.
- 41 Skånland, Halfdan: «Banebrytar eller nedbrytar? Refleksjonar kring Ivar Aasen-jubileet», *Norsk skuleblad* 1963, s. 1284–1285.
- 42 Sommerfelt, Alf: «The creation of a literary language. Ivar Aasen's Norwegian Landsmaal», *Norsk Tidsskrift for Sprogvidenskap*, XX, 1963, s. 162–182. Sjå også Sommerfelt 1975.
- 43 Straumsheim, Henrik: «Ivar Aasen – diktaren som vart vitskapsmann og vismann», *Sunnmørsposten* 3.8.1963.
- 44 Utne, Edmund: «Ivar Aasen sitt verk og vi unge», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 11.
- 45 Vesaas, Tarjei: «Ivar Aasen 150 år». Tale ved kransnedlegging på grava til Ivar Aasen i Oslo 5.8.1963. Prenta i Olav Vesaas (red.): *Tarjei i tale*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 144.
- 46 «Aldri har nokon sunnmøring fått så mykje heider og ære!», *Sunnmørsposten* 6.8.1963.

- 47 «Det er den unge Ivar Aasen me skal minnast. Varm heider til mannen og livsverket», *Gula Tidend* 6.8.1963. Referat frå festmøte i Universitetsaulaen i Oslo 3.8.
- 48 *Festmøte 16. oktober 1963*. 4 s. Program for festmøte i BUL Ervingen i Bergen
- 49 «Han var ein vegbrøyttar i norsk kulturliv», *Norsk Tidend* 1.8.1963, s. 7–10. Rundspørjing med svar frå 19 personar: Hanna Berg Angell, Paal Berg, Kjell Bondevik, Johan Borgen, Trond Hegna, Einar Hovdhaugen, Halvdan Koht, Kristian Langlo, Olav Lid, Per Lønning, Olav Midttun, Bent Røiseland, Helge Sivertsen, Tormod Skagestad, Sigmund Skard, Tarjei Vesaas, Aslaug Vaa, Dyre Vaa, Egil Aarvik.
- 50 [Ivar Aasen], *Morgenposten* 30.7.1963.
- 51 «Ivar Aasen i kvardagslaget», *Sunnmørsposten* 3.8.1963. Tre aneksdotar frå boka av Anders Hovden med same tittelen, første gongen utgitt 1913.
- 52 *Ivar Aasen 1813–1963. Minne- og hyllingsprogram Det Norske Teatret 27. november 1963*.
- 53 «Ivar Aasen holdt på å bli arrestert», *Aftenposten* morgonnummer 6.8.1963.
- 54 «Ivar Aasen-jubileet i Ørsta», *Møre* 2.7.1963.
- 55 «Ivar Aasen-utstillinga opna på Universitetsbiblioteket», *Sunnmørsposten* 6.8.1963.
- 56 «Ivar Aasens heim i Oslo», *Aftenposten* kveldsnummer 2.8.1963.
- 57 «Kva har Ivar Aasen gjeve folket?», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 4 og 7–9. Rundspørjing med svar frå 34 personar: Alv Askeland, Ingjald Bolstad, Kjell Bondevik, Jan-Magnus Bruheim, Halvdan Wexelsen Freihow, Hallgeir Furnes, Ivar Grøvik, Olav H. Hauge, Einar Hovdhaugen, Ragnvald Indrebø, Hartvig Kiran, Halvdan Koht, Kristian Langlo, Lars Leiro, Magne Lerheim, Steinar Line, Karl C. Lyche, Bjarne Lyngstad, Sigmund Lystrup, Olav Midttun, Ingvald Raknem, Lars Ramndal, Bent Røiseland, Ingebjørg Kasin Sandsdalen, Klara Semb, Helge Sivertsen, Harald Sæverud, Lars Tvinde, Per Tyldum, Tarjei Vesaas, Ragnvald Vaage, Knut Ytre-Arne, Asbjørn Øye og Olav Åmdal.
- 58 «Oslo i Ivar Aasens tegn», *Dagbladet* 31.7.1963. Notis på Bysiden om jubileumsfeiringa dei neste dagane.
- 59 *Program. 150-års høgtida for Ivar Aasens fødsel i Ørsta laurdag 29. og sundag 30. juni 1963*. 8 s.
- 60 *Program for minnehøgtidene i Oslo 3.–5. august 1963*. 8 s.
- 61 «Sunnmøring om Ivar Aasen på TV», *Sunnmørsposten* 3.8.1963. Førehands-omtale av tv-programmet «Ivar Aasen – eit 150 års minne» av Egil Johan Ree med sunnmøringen Lasse Thorsweth som fotograf. NRK sender programmet 4.8.1963.
- 62 *Til minne – i takksemd – på veg fram*. Flygeblad for tabula gratulatoria i boka *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, utgitt av Noregs Mållag 1964. Flygebladet har dateringa «1813 – 5. august – 1913».

1964

- 1 Arneson, Johannes: *100 år og minnest mangt*, Noregs Boklag, Oslo 1964. Om Ivar Aasen s. 95–97
- 2 Birkeland, Bjarte: «Nynorsk dikting etter Ivar Aasen», i Ivar Eskeland (red.): *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, Noregs Mållag, Oslo 1964, s. 39–56. Også prenta i Bjarte Birkeland: *Essay i utval*, Det Norske Samlaget, Oslo 1986, s. 92–107.
- 3 Bondevik, Atle: '...det Bergenske Maalstræv'. Henrik Krohn og flokken hans, upublisert hovudfagsoppgåve i nordisk, Universitetet i Bergen 1964.
- 4 Bull, Francis: «Norsk diktning i de siste halvannet hundre år», i Johan T. Ruud (red.): *Dette er Norge 1814–1964*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1964. Om Ivar Aasen særleg s. 233
- 5 Carlson, Camilla: «Det er rart de tør si det...», *Verdens Gang* 20.5.1964. Om ordbøker.
- 6 Dale, Johs. A.: *Nynorsk dramatikk i hundre år*, Det Norske Samlaget, Oslo 1964. Om Ivar Aasens *Ervingen* s. 21–24
- 7 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasen, målgranskaren og målreisaren», i Ivar Eskeland (red.): *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, Noregs Mållag, Oslo 1964, s. 9–21.
- 8 Eskeland, Severin: «Om nynorsk til omsetjing», i Ivar Eskeland (red.): *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, Noregs Mållag, Oslo 1964, s. 57–64.
- 9 Haga, Arnfinn: «Ivar Aasen eller nesjakongane?», *Bergens Tidende* 3.1.1964.
- 10 Kiran, Hartvig: «Dikt og sanning. Litt om bakgrunnen for Ivar Aasens dikting og tankar om diktekunst», i Ivar Eskeland (red.): *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, Noregs Mållag, Oslo 1964, s. 23–57.

1965

- 1 Djupedal, Reidar: *Ivar Aasen på strilelandet*, Bergen 1965, 56 s.
- 2 Flatøy, Olav: «Litt om Ivar Aasen og reisene hans i Nordhordland», *Bergens Tidende* 3.9.1965
- 3 Haugen, Einar: «Construction and Reconstructon in Language Planning: Ivar Aasen's Grammar», i *Word* 1965, s. 188–207. Også prenta i *Studies by Einar Haugen. Presented on the occasion of his 65th birthday*, Mouton, The Hague – Paris 1972, s. 461–478, og på norsk med tittelen «Konstruksjon og rekonstruksjon i språkplanlegging: Ivar Aasens grammatikk», i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 159–183.
- 4 Landråk, Håkon B.: «Ivar Aasen på Voss». *Bergens Tidende* 30.9.1965.
- 5 Rabben, Bjarne: *Herøysoga. Gardar og folk III*, Herøy 1965, s. 500. Om Ivar Aasen og tenestejenta Berte på prestegarden i Stokksund.
- 6 Thesen, Rolv: *Diktaren og bygda. Storfolk og bonde*, Aschehoug, Oslo 1965. Om Ivar Aasen s. 65–70.
- 7 «Et spøkefullt samarbeide mellom Bjørnson og Aasen», *Ordet* nr. 6 1965, s. 214–216. Også prenta i *Samtiden* 1902.

1966

- 1 Beyer, Edvard: *Utsyn over norsk litteratur*, C.W.K. Gleerup Bokförlag, Lund 1966. Om Ivar Aasen s. 46–47. Utgitt på norsk første gongen i 1967.
- 2 [Dale, Johs. A.] J.A.D.: «Ivar Andreas Aasen», *Norsk allkunnebok*, X, Fonna Forlag, Oslo 1966, spalte 1355–1359.
- 3 Haugen, Einar: *Language Conflict and Language Planning: The Case of Modern Norwegian*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1966. xvi + 393 s.
- 4 Hoff, Ingeborg: «Om 'opning' og 'opne' vokalar», *Maal og Minne* 1966, s. 135–143.
- 5 [Kvaale, Torodd] tekå: «Siste jul for Ivar Aasens hus», *Norsk Tidend* 13.12.1966. Huset blei rive vinteren 1969.
- 6 Røssaak, Egil: *Havet i lyrikken til Ivar Aasen*, Anders Hovden og Henrik Rytter, upublisert hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Oslo 1966.
- 7 Ulvestad, Bjarne: «Vokalsystematikken til Ivar Aasen», *Maal og Minne* 1966, s. 35–52.

1967

- 1 Beyer, Edvard: *Utsyn over norsk litteratur*, Cappelen, Oslo 1967. Om Ivar Aasen s. 46–47. Identisk med den svenska utgåva frå 1966. 2. utgåva 1971, 3. utgåva 1978 og 4. utgåva 1983.
- 2 Djupedal, Reidar: «Selskabsvise. Av Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 29.5.1967. Merknader av Reidar Djupedal.
- 3 Landråk, Håkon B.: «Ivar Aasen gjennom Rogaland», *Bergens Tidende* 16.5.1967.
- 4 Øverås, Erik: *Løft ditt hode – Ivar Aasen 1813–1896; i 1963 var det 150 år sidan han vart fødd*, Ottestad 1967. 23 s.

1968

- 1 Beyer, Edvard: «Nynorske blankvers. Shakespeare på Det Norske Samlaget», i Bjarte Birkeland ofl. (red.): *Det Norske Samlaget 1868–1968*, Det Norske Samlaget, Oslo 1968, s. 188–193. Også prenta under tittelen «Nynorske blankvers. Shakespeare-omsetjingar frå Ivar Aasen til Halldis Moren Vesaas» i Edvard Beyer: *Forsking og formidling*, Aschehoug 1990, s. 196–210
- 2 Dahl, Willy: «Ivar Aasen som lyriker. En tale til 150-årsjubileet», i *Perspektiver. Essay om norske klassikere*, J. W. Eide, Bergen 1968, s. 45–54.
- 3 Djupedal, Reidar: «Ei framtid på borg», i Bjarte Birkeland ofl. (red.): *Det Norske Samlaget 1868–1968*, Det Norske Samlaget, Oslo 1968, s. 20–58.
- 4 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg* 1968, s. 113–136.
- 5 Djupedal, Reidar: «'To Mr. Aasen with the Author's Compliment», *Norsk Tidend* 18.5.1968. Mest om A.O. Vinje og litt om Ivar Aasen, illustrert med kvittering for betalt Dølen-abonnement.

- 6 Hoff, Ingeborg: «Ivar Aasen und seine Nachfolger», i artikkelen «Norwegische Mundartforschung», *Zeitschrift für Mundartforschung*, Beihefte, Neue Folge, Nr. 6 1968, s. 407–421. Prenta på norsk i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975.
- 7 Kruse-Bjørge, Magnus: «Skodespelaren Ivar Aasen var blyg», *Sunnmørsposten* 13.7.1968. Same historia som Furuberg 1952.
- 8 Ulvestad, Bjarne: «Der Begriff 'offener Vokal' in der norwegischen Mundart-phonetik», *Arkiv för nordisk filologi* 1968, s. 203–217.

1969

- 1 Berg, Per Olav: «'Sprogforsker Ivar Aasen, Theatergaden 6' – no skal huset rivast», *Dag og Tid* 30.1.1969.
- 2 Djupedal, Reidar: «Ein vendekneik i norsk målstrid. Frå ordskiftet i 1852», *Arkiv för nordisk filologi* 1969, s. 206–234.
- 3 Djupedal, Reidar: «Frå dansk-norsk skriftmål til norsk landsmål. Om målskiftet i Ivar Aasens dikting», *Edda* 1969, s. 361–399.
- 4 Haugen, Einar: *Riksspråk og folkemål. Norsk språkpolitikk i det 20. århundre*, Universitetsforlaget, Oslo 1969, 362 s. Omsetjing av Haugen 1966.
- 5 Titlestad, Torggrim: «Politikar og revolusjonær: Ivar Aasen og den nasjonale arven vår», *Morgenbladet*, 7.10.1969.
- 6 Titlestad, Torggrim: «Ivar Aasen ut or skuggen som politikar og humanist», *Gula Tidend* 4.12.1969.
- 7 Tylden, Per: «Ivar Aasen», i Per Tylden: *Tidi kjem aldri att. Kåseri og utgreiingar*, Noregs Boklag, Oslo 1969, s. 167–178. Udatert foredrag, ikkje trykt før.
- 8 Ulvestad, Bjarne: «Begrepet åpen vokal hos Aasen og i tradisjonen», *Maal og Minne* 1969, s. 123–152.
- 9 Wildenvey, Herman: «Ivar Aasen», i *Efterklang. Artikler og kåserier*, Gyldendal, Oslo 1969, s. 11–14.
- 10 «'Og huset stender laust'». *Norsk Tidend* 20.2.1969. Framsidefoto med bilettekst om rivinga av Teatergata 6 i Oslo. Bildet viser restane av leiigheita til Ivar Aasen, der han budde i 22 år.

1970

- 1 Beyer, Harald og Edvard Beyer: *Norsk litteraturhistorie*, 3. utgåva, Aschehoug, Oslo 1970. Om Ivar Aasen s. 164–165. 1. utgåva kom i 1933, 2. utgåva i 1952, 3. utgåva i 1963, 54. utgåva i 1978 og 6. utgåva i 1996.
- 2 Titlestad, Torggrim: «Ivar Aasen og den nasjonale arven vår», *Vestlandsfa'n*, februar 1970, s. 1 og 5

1971

- 1 Beyer, Edvard: *Utsyn over norsk litteratur*, Cappelen, Oslo 1971. Om Ivar Aasen s. 72–73. 2. utgåva av boka frå 1967, med endra tekst, prenta i 2. opplaget 1974. 3. utgåva 1978 og 3. utgåva 1983.
- 2 Finnvik, Tomas: «Ivar Aasen og EEC», *Dag og Tid* 24.–30.3.1971.
- 3 Haga, Arnfinn, *Ivar Aasen eller småkongane? Målreising eller målblanding*. Norheimsund [1971]. 8 s.
- 4 Slyngstad, Sigurd: «Målgranskaren Ivar Aasen og orboki hans», *Noreg* nr. 2/3 for mars/april 1971.

1972

- 1 Skard, Vemund: *Frå «Dølen» til «Fedraheimen». Målstriden 1870–1877*, Oslo 1972. 96 s.

1973

- 1 Synnevåg, Mons: «Ivar Aasen tykte betre om Bergen enn Nordhordland», *Gula Tidend* 4.8.1973.
- 2 [Ådland, Einar] E.Å.: «Ivar Aasen-museet i Ørsta blir studiesenter», *Dag og Tid* 14.8.1973.

1974

- 1 Sørland, Rune: *Ivar Aasens Ervingen. Analyse og vurdering av form, idé og funksjon*, upublisert hovudfagsoppgåve i nordisk, Universitetet i Bergen 1974.
- 2 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen – målreisar og målpolitikar», *Dag og Tid* 1.10.1974. Også prenta noko omskrive i Magne Myhren, *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 198–201.
- 3 Ørjasæter, Johan: «Ivar Aasen», truleg 1974, ukjend publikasjon. Dikt.

1975

- 1 Djupedal, Reidar: «Etterord», i Ivar Aasen: *Heimsyn*, Fonna Forlag, Oslo 1975, s. 79–99.
- 2 Hauge, Ingard: «Ivar Aasen», i Edvard Beyer (red.): *Norges litteraturhistorie*, band 2, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1975, s. 385–395.
- 3 Hoff, Ingeborg: «Nokre drag or målføregranskinga åt Ivar Aasen», i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Det Norske Samlaget, Oslo 1975, s. 184–197
- 4 Lauvhjell, Arne: «Meiningar om Ivar Aasen», *Mål og Makt*, nr. 4 1975, s. 17–20. Melding av Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975.
- 5 Myhren, Magne (red.): *Ei bok om Ivar Aasen. Språkgranskaren og målreisaren*, Det Norske Samlaget, Oslo 1975.
- 6 Myhren, Magne: «Ivar Aasen – målgranskar og oppsedar til medvit om språket», *Mål og Makt*, nr. 4 1975, s. 1–16.

- 7 Rommetveit, Magne: «Artiklar om Ivar Aasen», *Dag og Tid* 21.11.1975. Melding av Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975.
- 8 Sommerfelt, Alf: «Eit litteraturspråk blir skapt. Ivar Aasens norske landsmål», i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 144–158. Norsk omsetjing av Sommerfelt 1963.
- 9 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen and the codification of New Norse», i *The New Norse Language Movement*, Forlaget Novus, Oslo 1975, s. 40–47.
- 10 «Ivar Andreas Aasen», i Gero von Wilpert (red.): *Lexikon der Weltliteratur*, Band I, Alfred Kröner Verlag, Stuttgart 1975.
- 11 «Ivar Aasen», i Øyvind Blom og Preben Munthe (red.): *Familieboka*, band 10, Aschehoug, Oslo 1975, s. 479–480. Variant av teksten i *Familieboken*, 1937.
- 12 *Ivar Aasen. Ei artikkelsamling til husbruk*, Møre og Romsdal distriktshøgskole, Norsklinja, Volda 1975.

1976

- 1 Christophersen, H. O.: «Valfart til diktertun vestpå», i H. O. Christophersen: *Over stokk og sten. Med forskere, diktere og andre langfanter*, Grøndahl, Oslo 1976, s. 54–65.
- 2 Fidjestøl, Bjarne: «Innleiing», i *Soga om Fridtjov den frøkne*. Omsett av Ivar Aasen, Det Norske Samlaget, Oslo 1976, s. 7–23.
- 3 Myhren, Magne: «Talemålsgrunnlaget for preteritumsformene på ade hjå Ivar Aasen», *Norskraft*, nr. 8 1976, s. 71–72.
- 4 Myhren, Magne: «To bøker av Ivar Aasen i nye utgåver. Nye emne krev nytt ordtilfang!», *Dag og Tid* 28.5.1976. Omtale av *Hemsyn* (ny utgåve 1976) og *Norsk Maalbunad* (ny utgåve 1976).
- 5 Rue, Olav Hr.: «Heimsyn. Nye utgåver av Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1976, s. 379–381.
- 6 Vikør, Lars S.: «Ei bok om Ivar Aasen», *Språklig Samling*, nr. 1 1976, s. 15–16. Melding av Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975.
- 7 [Aasen, Ivar]: «By-livet behager meg aldeles ikke →», i Yngvar Ustvedt: *På tomannshånd med dikterne. Nye intervjuer med norske klassikere fra Petter Dass til Arnulf Øverland*, Gyldendal, Oslo 1976, s. 68–84.

Debatt om Ivar Aasens seksualliv ordna kronologisk

- 8 Skard, Sigmund: «André Bjerke og gravfreden», *Aftenposten* 1.4.1976.
- 9 Steffens, Knut E.: «Ivar Aasens seksualliv», *Dag og Tid* 9.4.1976. Også tekstrute med utførlege sitat frå Herman Wildenvey: *Den nye rytmen*, 1938, sjå Wildenvey 1938.
- 10 Byberg, Jan E.: «På horehus», *Dag og Tid* 13.4.1976.
- 11 [Bolstad, Helge Arild] -bols: «Ivar Aasen», *Dag og Tid* 26.3.1976.
- 12 Baukholm, Eindride: «André Bjerke fer med lygn!» *VG* 20.4.1976
- 13 Hovden, Anders A.: «Horehus og språkstrid», *Dag og Tid* 23.4.1976.

- 14 Skard, Sigmund: «K.E. Steffens' sladder», *Dag og Tid* 23.4.1976.
- 15 Skartveit, Andreas: «K.E. Steffens' fantasiliv», *Dag og Tid* 23.4.1976.
- 16 [Steffens, Knut E.]: «– Eg kjenner ei reint sportsleg glede ved å debattere», *Dag og Tid* 27.4.1976. Knut E. Steffens i samtale med Tor Gabrielsen.
- 17 [Gabrielsen, Tor] g: «'Seksualliv'», *Dag og Tid* 30.4.1976.
- 18 Sørebo, Herbjørn: «Synspunkt», *Dag og Tid* 30.4.1976.
- 19 Brundtland, Knut M.: «Tråkig moralisme», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 20 Norderval, Monrad: «Ivar Aasens ettermæle», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 21 Skard, Sigmund: «Sladder og sanninga», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 22 Steffens, Knut E.: «Seksuallivet i sin rette samanheng», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 23 Sødal, Henrik: «Søppel», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 24 Lande, Trygve: «Samlaget si seriøse sømd», *Dag og Tid* 14.5.1976.
- 25 Skard, Sigmund: «Fjora og dei fem høns», *Dag og Tid* 14.5.1976.
- 26 Økland, Einar: «Reisebrev om lygesoger og ymse norske hugsmål», *Dag og Tid* 25.5.1976.
- 27 Steffens, Knut E.: «Sigmund Skards intellektuelle samantrot», *Dag og Tid* 28.5.1976.
- 28 Thorsen, Tore: «Ivar Aasens privatliv – endå ein gong», *Dag og Tid* 28.5.1976.
- 29 Stefanussen, Edith: «Kvinnetankar om Einar Økland med fleire», *Dag og Tid* 4.6.1976.
- 30 Hompland, Andreas: «Med ei dulle på fanget ...», *Dag og Tid* 4.6.1976.
- 31 «Ivar Aasens privatliv», *Gula Tidend* 5.6.1976, *Vest Land* 10.6.1976 og *Agder Tidend* 29.7.1976. Artikkel frå Nynorsk Pressekontor.
- 32 Gabrielsen, Tor: «'Koldt Vand meget at anbefale'», *Dag og Tid* 11.6.1976. Eit apropos til debatten om Ivar Aasen og kvinnene hans.
- 33 Guhnfeldt, Olaf: «Vrøvl om Steffens», *Dag og Tid* 15.6.1976.
- 34 Olsnes, Aanund: «Om sladder og springskallar», *Dag og Tid* 25.6.1976.
- 35 Ryste, Anders: «Har ikkje stempla Steffens som materialist!», *Dag og Tid* 29.6.1976.
- 36 Ødegård, Knut: «Aasen og eg ved sommarhuset», *Dag og Tid* 6.7.1976.
- 37 Steffens, Knut E.: «Ivar Aasens erotikk», *Møre* 27.7.1976.
- 38 Steffens, Knut E.: «Språk og erotikk», *Sunnmørsposten* 9.8.1976.
- 39 Olsnes, Aanund: «Nei, men Steffens då!», *Dag og Tid* 10.8.1976.
- 40 Steffens, Knut E.: «Om påstått sverting av Ivar Aasens minne», *Nye Troms* 14.8.1976.

1977

- 1 Bakås, Anne Marie, Mari-Helga Helgetveit og Ragnhild Omtveit: *Selektiv Ivar Aasen-bibliografi 1840–1975*, upublisert hovudoppgåve, Statens bibliotekhogskole, Oslo 1977.
- 2 Dahl, Willy: «Ein bondegut møter kapitalismen. Eller: Ivar Aasens lyrikk på ein annan måte», *Syn og Segn* 1977, s. 322–336. Også prenta i Knut Johansen (red.):

Tankar om dikting. Til Olav H. Hauge, Per Sivles forlag, Oslo 1978, s. 69–85, og på bokmål i *Unitekst*, 1977, s. 9–20.

- 3 Hoem, Edvard: *Tusen fjordar, tusen fjell*, Det Norske Samlaget, Oslo 1977. Skodespel.
- 4 Ørstavik, Ragnar: «Var Ivar Aasen tonediktar?», *Tidsskrift for Sunnmøre historielag* 1977, s. 65–67.

1978

- 1 Beyer, Edvard: *Utsyn over norsk litteratur*, Cappelen, Oslo 1978. Om Ivar Aasen s. 72–73. 3. utgåva av boka frå 1967. 4. utgåva 1983.
- 2 Beyer, Harald og Edvard Beyer: *Norsk litteraturhistorie*, 5. utgåva, Aschehoug, Oslo 1978. Om Ivar Aasen s. 171–172. 1. utgåva kom i 1933, 2. utgåva i 1952, 3. utgåva i 1963, 4. utgåva i 1970, 6. utgåva i 1998.
- 3 Hovden, Anders: *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Fønna Forlag, Oslo 1978. 60 s. 3. utgåva (opplaget) av boka frå 1913.
- 4 Myhren, Magne: «Ivar Aasen og jamveksregelen», *Arkiv för nordisk filologi* 1978, s. 192–198.
- 5 Seim, Signe: *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978. 32 s.
- 6 [Seim, Signe]: «Kjenner de han Ivar Aasen?», i *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 22. Song til bruk i skuleklassar.
- 7 Seim, Signe: «Ei kveldsstund med Ivar Aasen», i *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 24–29. Tablå til bruk i skuleklassar.
- 8 Seim, Signe: «Alltid åleine ...» [Alltid åleine], i *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 30. Dikt.
- 9 Seim, Signe: «Til minne om Ivar Aasen» [Han vart aldri ein av dei store], i *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 31. Dikt
- 10 Urke, Torbjørn: *Ivar Aasen-museet*, Ørsta 1978, 32 s. Stensilert hefte.
- 11 Vinje, Finn-Erik: *Et språk i utvikling*, Aschehoug, Oslo 1978. 423 s. Om Ivar Aasen s. 119–143.
- 12 Aarset, Terje: «Om ein tone til 'Gamla voner'», *Møre-Nytt* 25.7.1978.

1979

- 1 Myklebust, Ivar: «Ivar Aasen», i Ivar Myklebust: *Frå Erik Pontoppidan til Ivar Aasen*, Rune, Trondheim 1979, s. 92–110.
- 2 Try, Hans: «'En nations fornemste kjendemerke'», i *To kulturer, en stat 1851–1884*. Knut Mykland (red.): Norges historie, band 11, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1979, s. 365–373.

- 3 «Ivar Aasen», i Eldor Martin Breckan ofl. (red.): *Media. Cappelens Leksikon*, band 6, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1979, s. 418–419.

1980

- 1 Hoem, Edvard: «Om Ivar Aasen», i Kjell Heggelund m.fl.: *Forfatternes litteraturhistorie*. Bind 1, Gyldendal, Oslo 1980, s. 69–73.
- 2 Lystrup, Geirr: «Bokbåten», i Geirr Lystrup og Per Oddvar Hildre: *Barbershop på norsk*, Det Norske Samlaget, Oslo 1980. Vise der Ivar Aasen blir nemnd, etter debatt i Dag og Tid i 1976 om forholdet hans til kvinner.
- 3 Myhren, Magne: «Etterord» og «Merknader», i Ivar Aasen: *Millom bakkar og berg*, Bokklubben, Oslo 1980, s. 96–102.
- 4 Nordseth, Per: [Forord og kommentarar], i *Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne* af I. Aasen, Børsum, Oslo 1980.
- 5 Skard, Vemund: *Norsk språkhistorie 1814–1884, 2. foreløpige utgave*, Universitetsforlaget, Oslo–Bergen–Tromsø 1980. Om Ivar Aasen s. 75–92.
- 6 Aarnes, Sigurd Aa.: «Nasjonen finner seg selv», i Ingrid Semmingsen ofl. (red.): *Norges kulturhistorie*, band 4. Aschehoug, Oslo 1980. Om Ivar Aasen særleg s. 147–150.

1981

- 1 Almenningen, Olaf mfl.: *Språk og samfunn gjennom 1000 år. Ei norsk språkhistorie*, Universitetsforlaget, Oslo 1981. 3. utgåve 1987. Om Ivar Aasen s. 59–68.
- 2 Dahl, Willy: «Kulturkonservatisme og fremmedgjøring», i *Norges litteratur. Band I: Tid og tekst 1814 –1884*, Aschehoug, Oslo 1981, s. 214 – 219
- 3 Grøvik, Ivar, «Ivar Aasen som botanikar», *På Norske Vinger*, nr. 5 1981.
- 4 Haugland, Kjell: «Dei eldste målorganisasjonane», i Olaf Almenningen mfl. (red.): *Målreising i 75 år*, Fonna Forlag, Oslo 1981, s. 17–41.
- 5 Rabben, Bjarne: «Ivar Aasen i Herøy», *Folk og fortid. Tidsskrift for Herøy sogelag* 1981, s. 96–98.
- 6 Sandøy, Helge: «Ivar Andreas Aasen», *PaxLeksikon*, band 6, Pax Forlag, Oslo 1981, s. 589–591.
- 7 Venås, Kjell: «Frå folkemål til skriftmål», i Olaf Almenningen mfl. (red.): *Målreising i 75 år*, Fonna forlag, Oslo 1981, s. 313–349.
- 8 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen og målstriden i 1850- og 1860-åra», *Mål og Makt*, nr. 2 1981, s. 2–18.

1982

- 1 [Gundersen, Dag] DG: «Ivar Aasen», *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon*, Kunnskapsforlaget, Oslo 1982.

1983

- 1 Beyer, Edvard: «Ivar Aasen som dikter», i *Utsyn over norsk litteratur*, Cappelen, Oslo 1983, s. 63–64. 4. utgåva av boka frå 1967.
- 2 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasen. Mannen og verket. Til minne om at det i 1983 er 170 år sidan Ivar Aasen vart fødd», *Mot-Skrift*, nr. 2 1983, s. 1–55.
- 3 Djupedal, Reidar: «Om Ivar Aasen og 'Norske Ordsprog'», i Ivar Aasen, *Norske ordtak*, 3. utgåva, Vestanbok Forlag, Voss 1983, s. 313–359. 4. utgåva Vigmostad & Bjørke 2003
- 4 Grøvik, Ivar: «Stemne i Aasen-tunet», *Jul på Sunnmøre* 1983, s. 36–37
- 5 Krokvik, Jostein: «Kvifor ikkje eit årleg Aasen-stemne?», *Jul på Sunnmøre* 1983, s. 38
- 6 Walton, Stephen J.: «Hoem mot Aasen. Var Ivar Aasen klassesvikar?», *Syn og Segn* 1983, s. 204–214.
- 7 Walton, Stephen J.: «Aasen, Vinje og rasismen», *Dag og Tid* 23.6.1983.

1984

- 1 Hoel, Arve: *Ivar Aasen: Norsk Grammatik 1964*, upublisert hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Trondheim 1984.
- 2 Liestøl, Knut: *P. Chr. Asbjørnsen. Mannen og verket*, Tanum-Norli, Oslo 1984. Om Ivar Aasen særleg s. 233–243.
- 3 Myhren, Magne: «Eit brev frå Sander Røo til Ivar Aasen og eit bladstykke av Olav Sletto», *Dølaminne* 1984, med innleiing s. 106. Sjå også S. Reinton 1927 og Lars Reinton 1929.
- 4 Stegane, Idar: «Mot ein nynorsk litterær offentlegheit», *Eigenproduksjon*, nr. 22, 1984, s. 3–100.
- 5 Venås, Kjell: *For Noreg og Ivar Aasen. Gustav Indrebø i arbeid og strid*, Novus Forlag, Oslo 1984. Om Ivar Aasen mange stader, særleg s. 172–174, 199–201, 250–252, 282–285, 298–300
- 6 Walton, Stephen J.: «Innleiing», i Ivar Aasen, *Om grunnlaget for norsk målreising*, Vestanbok Forlag, Voss 1984, s. 7–51.
- 7 Aarset, Terje: «Tidt eg minnest –», *Møre-Nytt* 5.4.1984. Om bruken av formene *minnst* og *minnest*

1985

- 1 Bull, Tove: «Ivar Aasen med vår tids briller», *Mål og Makt*, nr. 2 1985, s. 12–16. Om Ivar Aasen, *Grunnlaget for norsk målreising*, 1984.
- 2 Djupedal, Reidar: «Frå folkemål til landsmål. Målførestykka i 'Prøver af Landsmaalet'», i Tove Bull og Anton Fjeldstad (red.): *Heidersskrift til Kåre Elstad*, Universitetet i Tromsø 1985, s. 321–355.
- 3 Engeset, Jens Kåre: «'Rik so var han din tanke, enn rikare hjarta ditt'. Om venskapen mellom Ivar Aasen og Anders Hovden», *Møre-Nytt* 26.12.1985. Også

- i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda sog- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 23–30.
- 4 Fjeldstad, Anton: «Ivar Aasens 'Gamle Norig' og det nye Noreg», i Tove Bull og Anton Fjeldstad (red.): *Heidersskrift til Kåre Elstad*, Universitetet i Tromsø 1985, s. 356–371.
 - 5 Helleve, Aslak L.: «Etterord. Prøver af Landsmaalet frå kulturhistorisk synstad», i Ivar Aasen, *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 3. utgåva, Vestanbok Forlag, Voss 1985, s. 137–144.
 - 6 Myhren, Magne: «Prøver af Landsmaalet: Frukt av målgransking, spire til ein litteratur», i Ivar Aasen, *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 3. utgåva, Vestanbok Forlag, Voss 1985, s. 145–157.
 - 7 [Straume, Gisle]: *Dikt og sanning. Eit Ivar Aasen-program sett saman av Gisle Straume*, Det Norske Teatret 1985. [37] bl. Rollehefte til oppsetjing i 1985.
 - 8 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen – samfunnskritikar og språkmann», *Mål og Makt*, nr. 4 1985, s. 2–22.
 - 9 Øye, Asbjørn: «Velgjerds mannen Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 17.12.1985. Også prenta i Roar Rønning mfl. (red.) *Hovdebygdingar - i samhald og virke*. Hovdebygda sog- og velferdslag, [Ørsta]. s. 214–215.
 - 10 Øye, Asbjørn: «Sunnmøre i norsk kulturliv», *Sunnmørsposten* 21.12.1985.

1986

- 1 Bondevik, Jarle: «Jacob Grimm og dei tre norske grammatikarane P.A. Munch, Ivar Aasen og Jakob Løkke», i *Eigenproduksjon*, nr. 27, 1986, s. 82–104. Også prenta i Ole-Jørgen Johannessen og Oddvar Nes (red.): *Folkemål, landsmål, bibelmål*. *Heidersskrift til Jarle Bondevik på 70-årsdagen 29. juni 2004*, Alvheim & Eide, Øvre Ervik 2004, s. 121–138.
- 2 «Professor Reidar Djupedal: Mogleg å rekonstruere Ivar Aasen sitt Oslo-husvære i Ørsta», *Møre-Nytt* 19.7.1986.
- 3 Djupedal, Reidar og Terje Aarset: *Ei bok om Hans Mo*, Ørsta Mållag, Ørsta 1986. Om Ivar Aasen mange stader, mellom anna «Hans Mo og Ivar Aasen», s. 164–170, og avsnitt særleg s. 112–113, 126–127, 156–157, 196–198, 200–201 og 262–263
- 4 Engeset, Jens Kåre: «Ivar Aasen og heimbygda», i «*Mi gamle grend*», Volda 1986, s. 5–19.
- 5 Gerdener, Wilhelm: *Der Purismus im Nynorsk. Historische Entwicklung und heutiger Sprachgebrauch*, Münster 1986.
- 6 Gripsrud, Jostein: *Folkeopplysningas dialektikk. Perspektiv på norskdomsrørsle og amatørteatret 1890–1940*, Det Norske Samlaget, Oslo 1986. Om Ivar Aasen og *Ervingen* særleg s. 41–65
- 7 Hanto, Kristian Ihle: *Ideologiar i norsk målreising*, Novus forlag, Oslo 1986, 120 s.
- 8 Hauge, Olav H.: [Om vitjing i Ivar Aasen-museet], *Dagbok 1924–1994*, band V, Det Norske Samlaget, Oslo 2000, s. 296–297. Innførsel 30.8.1986.

- 9 Hoksnes, Arild: «Eit matmål i syningom. Ivar Aasen og Henning Sommerro intervju av Arild Hoksnes», i Henning Sommerro: *Neonlys på Ivar Aasen*, Kirkelig Kulturverksted 1986. Baksida på omslag til LP-plate. Intervjuet har grafisk oppsett som i Dagbladet og er datert 30.5.1986.
- 10 Norheim, Marta: «På tide å rehabilitera Ivar Aasen», *Gula Tidend* 21.6.1986. Intervju frå NPK med Henning Sommerro. Også prenta i *VestPosten* 20.6.1986.
- 11 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen i ny utgåve», *Språklig Samling*, nr. 3 1986, s. 13–14. Melding av Ivar Aasen: *Om grunnlaget for norsk målreising*, 1984, og Ivar Aasen: *Prøver av landsmålet i Noreg*, 1985.
- 12 Walton, Stephen J.: «Aasens Prøver – 133 år etter», *Norsk Tidend* 20.2.1986.
- 13 Øye, Asbjørn: «Ivar Aasen mellom vitskapsmenn og diktarar», *Møre-Nytt* 4.1.1986.
- 14 Aarset, Terje: «*Prøver af Landsmaalet i Norge* i ny utgåve», *Møre-Nytt* 25.3.1986. Retting 3.4.1986.
- 15 «Ivar Aasen skreiv dikt i stabburet?», *Møre-Nytt* 6.9.1986.
- 16 «Ivar Aasen», i Henning Sommerro: *Neonlys på Ivar Aasen*, Kirkelig Kulturverkstad, Oslo 1986. Prenta på innerkonvolutt til LP-plate. Teksten er basert på «Ivar Aasen» av Johs. A. Dale i *Norsk allkunnebok*, 1966, og er truleg redigert av Arild Hoksnes.
- 17 «120 år gammalt bilete av Ivar Aasen er funne», *Møre-Nytt* 19.7.1986. Fotografi frå stemne i Ivar Aasen-tunet 5.8.1893.

1987

- 1 Bergem, Geir og Einar Leland: «Ivar Aasen på samlarferd i Orkdal 1846», *Årbok 1987 for Orkdal*, s. 43–47.
- 2 Bull, Tove: «To nordnorske ordsamlingar i grunnlaget for Ivar Aasens *Norsk Ordbog*», i Tove Bull ofl. (red.): *Mål og medvit. Heidersskrift til Kjell Venås på 60-årsdagen 30. november 1987, frå vener og læresveinar*, Novus forlag, Oslo 1987, s. 79–101.
- 3 Engeseth, Ragna ofl.: «Brann på Krøvel i 1833», *Ørstaminne. Årsskrift 1987*. Innleiing s. 42–45, før dei to dikta av Ivar Aasen debuterte med i 1833.
- 4 Fossestøl, Bernt: *Norske grammatikker på 1800-tallet*, Oslo-studier i språkvitenskap III, Novus forlag, Oslo 1987, 282 s.
- 5 Hallaråker, Peter: «Innleiing», til «Sunnmørske Stedsnavne. Av Ivar Aasen», *Namn og nemne* nr. 4 1987, s. 85–87.
- 6 Iversen, Bjørn: «Ukjent Ivar Aasen-manuskript funne», *Sunnmørsposten* 29.9.1987.
- 7 Jahr, Ernst Håkon: «Språkutviklinga etter 1814: språkstrid og språkplanlegging», i Egil Børre Johnsen (red.): *Vårt eget språk*, Bind 1, Aschehoug, Oslo 1987. Om Ivar Aasen s. 66–78. Også utgitt som *Utsyn over norsk språkhistorie etter 1814*, Novus forlag, Oslo, 1989, 95 s., 2. utgåva 1994.

- 8 Lystrup, Geirr: «På dialekt», *Vinjesvingen*, LP, Kirkelig Kulturverksted, Oslo 1987. Gjendikting av Milton Drake: «Java Jive», framført av Det Norske Kammerkor med dirigent Per Oddvar Hildre. Dikt.
- 8 Mæhle, Leif: «Scenespråket», i Egil Børre Johnsen (red.): *Vårt eget språk, Bind 11*, Aschehoug, Oslo 1987. Om Ivar Aasen s. 254–256.
- 9 Walton, Stephen J.: «Ludvig Holberg and Ivar Aasens *Ervingen*», *New Comparision* 1987, s. 52–61.
- 10 Walton, Stephen J.: *Farewell the Spirit Craven. Ivar Aasen and national romanticism*, Det Norske Samlaget, Oslo 1987. 344 s.
- 11 Økland, Einar: *Målstokken*. Illustrert av Arne Bendik Sjur, Det Norske Samlaget, Oslo 1987. Kortstokk med epigram om Ivar Aasen på kløver 2: «Ivar Aasen – den vesle nøkkelen til den store låsen».
- 12 Aarset, Terje: «Søndmørske Stedsnavne», *Namn og Nemne* nr. 4 1987, s. [85]–107.
- 13 «Ivar Aasen», *Nynorsk Leksikon*, Faktum Forlag, Oslo 1987. Notis
- 14 «Ivar Aasen var ein pioner også i stadnamngranskinga», *Møre-Nytt* 29.9.1987.

1988

- 1 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasen og den nye svartekunsten», *Syn og Segn*, nr. 1–2 1988, s. 70–88.
- 2 Djupedal, Reidar: «Om brørne Grimm. Professor Reidar Djupedal i samtale med Jon Rognes ved tohundreårshøgtida for Jacob Grimm 1985», i *Mot-Skrift*, nr. 1–2 1988, s. 9–15.
- 3 Engeset, Jens Kåre: «'Vi takkar den hand som lyfter opp vårt eige'. Om Ivar Aasen på 175-årsdagen 5.8.1988», *Møre-Nytt* 22.10.1988. Også i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 43–50
- 4 Kongslie, Ingeborg R.: «Skrivemåte og verdisyn i Ivar Aasens lyrikk», i *I klartekst – Festskrift til Bernt Fossetøl på 60-årsdagen 30. juli 1988*, Novus forlag, Oslo 1988, s. 90–104.
- 5 Masát, András: «Das Ringen um eine neue 'nationale' norwegische Schriftsprache in der Mitte des 19. Jahrhunderts. Ivar Aasen und die sprachlichen/lexikologischen Voraussetzungen für die entstehende Nynorsk-Literatur», i *Nordeuropa* 1988, s. 63–72.
- 6 Skjægstad, Lars: «Optegnelser» del II, i *Romsdal Sogelag. Årsskrift 1988*, s. 95–133. Om Ivar Aasen s. 128–132; brev frå L.S. til dottera om korleis Aasen hadde det i Oslo.
- 7 Tangen, Brynjulf Sælbinder: «Ivar Aasen født 1813 – 175 år. Rettskrivningen av 1938», *Lautin*, 14, 1988, s. 159–168.
- 8 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen – ut or klørne på nasjonalistane?», *Språklig Samling*, nr. 4 1988, s. 18–20. Melding av Stephen J. Walton: *Farewell the Spirit Craven*, 1987.

- 9 Åmås, Knut Olav: «175 år sidan Ivar Aasen vart fødd: Livsverket kosta han lykkja». *Bergens Tidende* 12.8.1988. Reportasje frå Aasen-tunet.
- 10 Aarset, Terje: «Ivar Aasen si siste vitjing i Ørsta», *Møre-Nytt* 5.11.1988.

1989

- 1 Berggreen, Brit: «Kulturen og 'nationaliteten'», *Da kulturen kom til Norge*, 2. utgåva, Aschehoug, Oslo 1989, s. 30–40
- 2 Bull, Tove: «Ordsamling i Nord-Noreg gjennom 300 år», i Olaf Almenningen og Oddrun Grønvik (red.): *Ord og mål. Festskrift til Magne Rommetveit*, Oslo 1989, s. 58–79.
- 3 Djupedal, Reidar, «'Prøver af Landsmaalet i Norge'», *Arkiv för nordisk filologi* 1989, s. 166–180.
- 4 Jakobsen, Alfred: «'Innvandringsteorien' og Ivar Aasen», *Håloygminne*, nr. 2 1989, s. 25–30 og *Mot-Skrift*, nr. 1–2 1989, s. 51–57.
- 5 Torp, Arne: «Om kong Christian, keiser Napoleon, Ivar Aasen og det norske språket i dag», *Norskraft*, nr. 60, 1989, s. 37–50.
- 6 «Ivar Aasen», *Nationalencyclopedia*, Bokförlaget Bra Böcker, Stockholm 1989. Notis.

1990

- 1 Beyer, Edvard: «Nynorske blankvers. Shakespeare-omsetjingar frå Ivar Aasen til Halldis Moren Vesaas», i Otto Hageberg mfl. (red.): *Forsking og formidling*, Oslo 1990, s. 196–210.
- 2 Vikør, Lars S.: «Liner i nyare norsk språkhistorie», *Eigenproduksjon*, nr. 37, 1990, s. 1–116. Om Aasen s. 35–50.
- 3 Walton, Stephen J.: «Den unge Aasen», *Skandinavistisk füzetek*, nr. 4 1990, s. 180–195.
- 4 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen: Klassereisar eller målreisar?», *Mål og Makt*, nr. 3–4 1990, s. 27–43, og *Eigenproduksjon*, nr. 43, 1991, s. 1–22.
- 5 Walton, Stephen J.: «Kva er ein nasjon?», *Mål og Makt*, nr. 1 1990, s. 1–24.

1991

- 1 Apelsest, Arne: *Tildriv og føresetnad for Ivar Aasen. Eit mentalitetshistorisk riss av Sunnmøre 1736–1836*, Volda Lærarhøgskule, skrift nr. 15, 1991, 160 s. Hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Bergen 1989.
- 2 Fyllingsnes, Ottar: «Ivar Aasen fortener noko større», *Dag og Tid* 11.4.1991. Om planane for Ivar Aasen-senteret.
- 3 Grimstad, Ivar: «Kva ville Ivar Aasen ha sagt i 1991?», *Syn og Segn* 1991, s. 310–314
- 4 Krokvik, Jostein, «Ivar Aasen på nært hald», *Vestmannen* nr. 1 1991.

- 5 Rue, Olav Hr.: «Med tusen bakkar blå». Forord i *Ivar Aasens beste*. Utval og forord ved Olav Hr. Rue, Det Norske Samlaget, Oslo 1991, s. 5–6. 2. opplaget 1996.
- 6 Veum, Aslaug og Egil Sundvor: «Aasen – eit nasjonalt trumfkort», *Næravisa*, ukjend dato 1991.
- 7 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen: korfor har det vore naudsynt med ein biografisk myte», i *Deutsch-Nordische Begegnungen*, red. Kurt Braummüller og Mogens Brøndsted, Odense 1991, s. 220–232.
- 8 Walton, Stephen J.: «To uprenta Aasen-tekstar», *Eigenproduksjon*, nr. 43, 1991, s. 23–35.
- 9 Walton, Stephen J.: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Det Norske Samlaget, Oslo 1991, 341 s.

1992

- 1 Almenningen, Olaf: «Nynorsken gjennom 150 år. Eit lengdesnitt», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 30–39.
- 2 Apelseh, Arne: «Det europeiske i det nynorske. Nokre sentrale utviklingsdrag på vegen mot eit nynorsk nasjonalspråk», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 46–62.
- 3 Bondevik, Jarle: «Forsking i det nynorske skriftspråket», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 40–42.
- 4 Bø, Erling: «Hovdebygda», VG 1.9.1992.
- 5 Bø, Erling: «Ivar Aasen og Europa», VG 6.9.1992.
- 6 Hallaråker, Peter: «Ivar Aasen og hans sunnmørsgrammatikkar», *Møre-Nytt* 5.5.1992. Melding av *Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen*, 1992.
- 7 Hoel, Merete Lie: «Ivar Aasen 1813–1896», i *Kunstnerne Oslo*, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1992, s. 21–26.
- 8 Jerdal, Ludvig: «Meir av Ivar Aasens verk fram i ljuset», *Dagen* 11.6.1992.
- 9 [Kløvning, Inge]: «Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen», *Møre* 10.3.1992.
- 10 Krokvik, Jostein: «Sunnmørsgrammatikken til Ivar Aasen», *Vestmannen* 20.5.1992.
- 11 [Longva, Skjalg]: «Ivar Aasen-selskapet gjev ut 'Sunnmørsgrammatikkane', *Møre-Nytt* 10.3.1992.
- 12 [Longva, Skjalg]: «Ukjende Aasen-teikningar forklarar retningsadverba», *Møre-Nytt* 17.3.1992.
- 13 Nerbøvik, Jostein (red): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, 158 s.
- 14 Nes, Oddvar: «Innleiing», i *Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes [hovudredaktør] og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar

- Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 1, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1992, s. xi–xxiiiI
- 15 Risa, Einar O.: «20 bind Ivar Aasen», *Stavanger Aftenblad* 13.6.1992.
 - 16 [Skarbø, Bjørn Steinar]: «Ivar Aasens grammatikkbok presentert på Solnør», *Bygdebladet* 11.3.1992.
 - 17 Stegane, Idar: «Nynorsk skriftkultur – ein møtestad mellom det folkelege og det akademiske», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 62–65.
 - 18 Tandstad, Kjetil: «Sunnmørsgrammatikken i bokform», *Sunnmørsposten* 10.3.1992.
 - 19 Venås, Kjell: *I Aasens fotefar. Marius Hægstad*. Novus Forlag, Oslo 1992. Om Ivar Aasen mange stader, særleg s. 25–28, 224–226, 279–281, 289–292, 360–362, 461–463
 - 20 Kjell Venås: «Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen», *Maal og Minne* 1–2/1994 s. [87]–100. Bokmelding.
 - 21 Veum, Aslaug: «Ivar Aasen førebilete i afrikansk målreising», *Møre-Nytt* 3.10.1992. Intervju med Oddrun Grønvik.
 - 22 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen and Europe», *Skandinavisk Füzetek*, 1992, s. 65–72.
 - 23 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen i eit europeisk perspektiv», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 43–46.
 - 24 Aarset, Terje: «Solnør-minne om Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 29.8.1992 og *Bygdebladet* 16.9.1992.

1993

- 1 Dahle, Jan Magne: «Grunnlova, ein føresetnad for Ivar Aasen», *Møre* 15.5.1993 og *Møre-Nytt* 15.5.1993. Melding av Arne Apelseth: *Tildriv og føresetnad for Ivar Aasen*, 1991
- 2 Engeset, Jens Kåre: «'Ord i arv og eige'. (Om Ivar Aasen og nynorsk-Bibelen)», *Møre-Nytt*, 6.2.1993. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 179–184
- 3 Hovden, Anders: *Atrersyn*, I kommisjon hos Det Norske Samlaget, Oslo 1993. 6. utgåva (= 3. utgåva). Om Ivar Aasen s. 55–94. 1. utgåva kom 1926 med 2. opplaget same året og 3. opplaget 1928, med ny utgåve 1943.
- 4 Lotherington, Tom: *Wildenvey – et dikterliv*, Aschehoug, Oslo 1993. Om Ivar Aasen s. 39–41. Lothetington fortel at Herman Wildenvey som 11-åring las nekrologen om Ivar Aasen i *Verdens Gang*.
- 5 Venås, Kjell: «Ivar Aasen om norsk i høve til dei andre nordiske språka», *Mål og Makt*, nr. 3 1993, s. 14–25. Også prenta i *Gothenburg Papers in Theoretical Linguistics* 69 II, 1994, s. 385–397, og i Kjell Venås: *Målvoitskap og målrøkt. Festskrift på 70-årsdagen 30. november 1997*, Novus Forlag, Oslo 1997, s. 248–261

- 6 Venås, Kjell: «Ivar Aasen, språksaka og framvoksteren av ein norsk nasjonal identitet», *Mål og Makt*, nr. 1–2, s. 33–46.
- 7 Venås, Kjell: «Ivar Aasen: Norsk Grammatik. Ei bok – eit språk – eit kulturgrunnlag», i Per Strømholm (red.): *Bokspor. Norske bøker gjennom 350 år*, Oslo 1993, s. 81–98. Også prenta i Kjell Venås: *Målvitskap og målrøkt. Festskrift på 70-årsdagen 30. november 1997*, Novus Forlag, Oslo 1997, s. 231–247
- 8 Vikør, Lars S. og Arne Torp: *Hovuddrag i norsk språkhistorie*, Ad Notam Gyldendal, Oslo 1993, 342 s. Om Ivar Aasen s. 145–179.
- 9 Aarnes, Sigurd Aa. «'Nya visor' – Ivar Aasens forfatterskap», i Bjarne Fidjestøl ofl.: *Norsk litteratur i tusen år. Teksthistoriske linjer*, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1993, s. 253–255.
- 10 Aarset, Terje: *Ivar Aasen. Dikting på vers. Ein bibliografi*, Volda 1993. Manuskript.
- 11 Aarset, Terje: «Segna om Klokkeurda». *Møre-Nytt* 2.9.1993.
- 12 «100 år sidan fyrste ungdomssamlinga i Aasen-tunet», *Møre-Nytt* 5.8.1993.

1994

- 1 Alhaug, Gulbrand: «Ivar Aasen og forenklingsregelen – tjukkna eller tjukna?», i Johan Myking, Helge Sandøy og Ivar Utne (red.): *Helsing til Lars Vassenden på 70-årsdagen*, Universitetet i Bergen 1994, s. 17–25.
- 2 Almenningen, Olaf: «Ivar Aasens målsamlingar», *Klassekampen* 10.9.1994. Melding av *Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen*, 1992, og *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*, 1994.
- 3 Almenningen, Olaf: «Aukande interesse for Aasen», *Norsk Tidend* 19.10.1994.
- 4 Aske, Inger H.: «Ny Aasen-bok på marknaden», *Møre* 9.4.1994.
- 5 Djupedal, Torkjell: «Ingen ting frå UB i Djupedal-samlinga», *Møre-Nytt* 28.4.1994.
- 6 Grimstad, Ivar: «I Ivar Aasen sine fotefar gjennom heimlege grender», *Møre-Nytt* 6.12.1994.
- 7 Hoel, Oddmund Løkensgard: «Ordbøkene til Ivar Aasen. Prinsipp og metodar for innsamling og utval av ord», *Maal og Minne*, nr. 3–4 1994, s. 147–166.
- 8 Kjersem, Jakob: «Mannen og verket», *Fylket* 8.9.1994.
- 9 Krogsæter, Johan: «Målsamlingar frå Sunnmøre», *Sunnmørsposten* 23.4.1994.
- 10 Krokvik, Jostein: «Målsamlingar frå Sunnmøre 1839–44», *vestAvisa* 5.5.1994.
- 11 Krokvik, Jostein: «Engelsk syn på Ivar Aasen», *Vestmannen* 20.5.1994, s. 8 – 10. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, 1991.
- 12 Krokvik, Jostein: «Ivar Aasen og Vanylven», *Tidsskrift for Vanylven Sogelag* 1994, s. 6–11.
- 13 Krokvik, Jostein: «Målsamlingar frå Sunnmøre 1839–44», *Vestmannen* 20.6.1994. Melding av *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*, 1994.
- 14 [Longva, Skjalg]: «Aasen-selskapet gjev ut sunnmørske ordsamlingar». *Møre-Nytt* 23.3.1993.
- 15 [Longva, Skjalg]: «Ivar Aasen – stadig aktuell». *Møre-Nytt* 9.4.1994.

- 16 Linn, Andrew Robert: *Grammar Writing in Norway from the Seventeenth Century to the Nineteenth Century. Ivar Aasen's Det norske Folkesprogs Grammatik (1848) and Norsk Grammatik (1864) in context*, upublisert PhD-avhandling, Cambridge University 1994.
- 17 P[amp], B[engt]: «Ivar Aasen, Målsamlingar frå Sunnmøre», *Arkiv for nordisk filologi* 110, 1995, s. 249–250.
- 18 Rabben, Bjarne: «Målsamling av Ivar Aasen», *Vestlandsnytt* 6.5.1994.
- 19 Venås, Kjell: «Noko om Ivar Aasen», *Syn og Segn*, nr. 3 1994, s. 242–252.
- 20 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen innafrå», *Dag og Tid* 13.5.1994. Melding av *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*, 1992.
- 21 Aarflot, Olav: «Ei interessant og morosam bok!» *Møre* 5.5.1994. Om *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*.
- 22 Aarset, Terje: «Innleiing», i *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset [hovudredaktør]. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 2. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1994, s. XVII–XLIV
- 23 Aarset, Knut Arne: «Nye forvitnelege ord frå Aasen», *Sunnmørsposten* 9.4.1994.
- 24 Aarset, Terje: «Aasen-manuskripta – ei presisering», *Møre-Nytt* 30.4.1994. Svar til innlegg frå Torkjell Djupedal 28.4.
- 25 «Ivar Aasen», *Aschehoug og Gyldendals store ettbindsleksikon*, Kunnskapsforlaget, Oslo 1994.

1995

- 1 Berglund, Birgitta: «Ivar Aasens og Sjur Sexes antikvariske reisevirksomhet på Helgeland i 1846. '-den norske Folkestammes Indvandring- fra Lapmarken til Helgeland-'», i *Årbok for Helgeland* 1995, s. 96-105.
- 2 Bondevik, Jarle: «Innleiing», i *Målsamlingar frå Bergens Stift av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik [hovudredaktør], Oddvar Nes og Terje Aarset Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 3. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1995, s. IX–XVIII. Med kart over reisene 1842–1844.
- 3 Brunstad, Endre: *Nasjonalisme som språkpolitisk ideologi. Om nynorsk, frisisk og færøysk målreising*, KULTs skriftserie nr. 36, Noregs Forskingsråd, Oslo 1995, 255 s.
- 4 Engeset, Bergljot: «Ivar Aasen som aldri før», *Dialog, Posten Noreg*, nr. 4 1995.
- 5 Engeset, Jens Kåre: «Stemne i Aasen-tunet», *Møre-Nytt* 28.12.1995.
- 6 Fredheim, Anne Gro: «Sognesprogets mærkelige Egenhed», *Sogn Avis* 30.10.1995.
- 7 Grepstad, Ottar: *Ivar Aasen-året 1996. Forprosjekt*, [Noregs Mållag, Oslo] 1995. «Merkedagar i Ivar Aasens liv», «Ivar Aasen i foto og biletkunst» og «Fakta om Ivar Aasen», vedlegg II, IV og V.
- 8 Krogsæter, Johan: «Treng Noreg eit nasjonalt språk?», *Nationen* 27.12.1995. Også prenta i *Nytt i Uka* 3.1.1996 og *Bergens Tidende* 16.1.1996.

- 9 Krokvik, Jostein: «Ivar Aasen og Hallstein Lade», *Tidsskrift for Vanylven Sogelag* 1995, s. 48.
- 10 Larsen, Idalou: «Ivar Aasen i alle hjerter», *Nationen* 21.6.1995.
- 11 [Longva Skjalg]: «Målsamlingar frå starten på langferda», *Møre-Nytt* 28.10.1995.
- 12 Nerbøvik, Jostein: «I fotefara til Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 16.9.1995.
- 13 Randen, Olav: «Ivar Aasen 1836 og målsaka i dag», *Norsk Tidend* nr. 3 1995. Utdrag frå leiartale på landsmøtet i Noregs Mållag 1995.
- 14 Røyrane, Eva: «Mil etter mil for målet». *Bergens Tidende* 30.12.1995. Med kart over reisaene 1842–1844
- 15 Skjerdal, Terje: «Ny Ivar Aasen-bok klar», *Sogn Dagblad* 30.10.1995.
- 16 Tjomsland, Nina: «Mislykket frier, flink botaniker – og norskdommens store far», *Stavanger Aftenblad* 18.12.1995.
- 17 Tungesvik, Steinulf: «Ivar Aasens reiser i Noreg», i Ottar Grepstad: *Ivar Aasen-året 1996. Forprosjekt*. [Noregs Mållag, Oslo] 1995, vedlegg III
- 18 Venås, Kjell: «Ivar Aasen og svenske språkfolk», i *Svenska landsmål och svenskt folkliv*, 1995, s. 399–407. 102
- 19 Venås, Kjell, «Ivar Aasen», i «Kvinner og menn som heimelsfolk om målføre», *Maal og Minne* 1995, s. 189–191
- 20 Venås, Kjell: «Med Ivar på landsmøte», *Norsk Tidend* nr. 3 1995. Tale på landsmøtet i Noregs Mållag 1995
- 21 Veum, Aslaug: «Ivar Aasen – eit lite geni frå steinrøysa», *Trønderbladet* 28.12.1995. Også prenta i *Dag og Tid* 4.1.1996 og fleire andre aviser. Artikkel frå Nynorsk Pressekontor.
- 22 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen i Herøy», *Vestlandsnytt Jul* 22.12.1995.
- 23 Aarflot, Olav: «Målsamlingar frå Bergens Stift av Ivar Aasen», *Møre* 5.12.1995.

1996

- 1 Akselberg, Gunnstein: «Jakob Sande og Ivar Aasen. Noko om språket i lyrikken til Jakob Sande», i *Jakob Sande* (årbok) 1996, s. 78–97.
- 2 Almenningen, Olaf, «Nynorsk i Noreg i dag», *Språknytt*, nr.1 1996, s. 38–42.
- 3 Almenningen, Olaf: «Då tida var fullkomen», *Dag og Tid* 5.12.1996. Melding av Kjell Venås: *Då tida var fullkomen*, 1996.
- 4 Alnæs, Karsten: «Norsk mistro», *Dagbladet* 19.3.1996.
- 5 Alnæs, Karsten: «Ivar Aasens livløse kropp», *Dagbladet* 3.6.1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 6 Alnæs, Karsten: «Nynorsk tvelys», *Dagbladet* 30.9.1996.
- 7 Andersen, Agder: «Var han rasist?», *Tønsbergs Blad* 6.6.1996.
- 8 Andersen, Anders M.: «Feil at språkmannen Ivar Aasen mislikte bøndene på Jæren», *Stavanger Aftenblad* 14.10.1996.
- 9 Andreassen, Gudmund: «Ivar Aasen og nynorsken», *Nordlandsposten* 11.1.1996.

- 10 Apelsest, Arne: «Ein europear så god som nokon?», *Syn og Segn*, nr.1 1996, s. 33–47. Også prenta i Olav Randen (red.): *Ivar Aasen i samtid og notid. Ein studiering utarbeidd av Noregs Mållag*, Noregs Mållag, Oslo 1996, s. 10–26.
- 11 Apelsest, Arne: *Mellom tradisjon og innovasjon. Utgangspunkta for Ivar Aasens tidlege målstrev*, hefte nr. 2, Skrifter frå Ivar Aasen-året, Oslo 1996. 35 s.
- 12 [Apelsest, Arne]: «Nynorsk – ein politisk faktor i eit nytt demokrati», i Asgjerd Taksdal (red.): *Mannen og verket*, hefte nr. 3, Skrifter frå Ivar Aasen-året, Oslo 1996, s. 8–11. Redigert samandrag frå Arne Apelsest: *Mellom tradisjon og innovasjon. Utgangspunkta for Ivar Aasens tidlege målstrev*, 1996.
- 13 Apelsest, Arne: «Ivar Aasen, 'det norske' og 'det europeiske'», *Tidsskrift for Sunnmøre historielag* 1996, s. 39-62.
- 14 Bentzrød, Sveinung Berg: «Ivar Aasen på tegneseriens dialekt», *Aftenposten* 19.9.1996.
- 15 Bere, Knut og Nils Taklo: «Ordførarane sin tale under opninga av Ivar Aasen-året», *Møre* 3.1.1996.
- 16 Berg, Sigrun Høgetveit: «Vad fräckt, Ivar Aasen!», *Språknytt*, nr. 1 1996, s. 43–45.
- 17 Bergheim, Nils Oddvar: «Ivar Aasen og Andris E. Vang», *Valdres* 24.9.1996.
- 18 Berkaak, Odd Are: «Om 'norsk nerk' og 'virtuelle selv': Noen refleksjoner omkring kulturarv og formidlingsideologier», *Norsklæraren*, nr. 4 1996, s. 5–14.
- 19 Beyer, Harald og Edvard Beyer: *Norsk litteraturhistorie*, 5. utgåva, Tano Aschehoug, Oslo 1996. Om Ivar Aasen s. 173–174, uendra frå 4. utgåva. 1. utgåva kom i 1952, 2. utgåva i 1963, 3. utgåva i 1978 og 4. utgåva i 1978.
- 20 Bonde, Arne: «Ivar Aasen på prærien», *Bergens Tidende* 7.6.1996.
- 21 Bonsaksen, Gunnar: «Ivar Aasen og kristentroen», *Dagen* 31.8.1996.
- 22 Brunstad, Endre: «Færøysk og frisisk målreising», *Språknytt*, nr. 1 1996, s. 35–37.
- 23 Bull, Tove, «Aasen, språk og identitet», *Språknytt*, nr. 1 1996, s. 17–20.
- 24 Burgess, J. Peter: «Ivar Aasens (att)skaping av det europeiske», *Syn og Segn* 1996, s. 361–370.
- 25 Bø, Erling: «Ivar Aasen (39) – ingen latsabb», *VG* 4.8.1996.
- 26 Bø, Erling: «'Semje!'», *VG* 6.8.1996. Reportasje frå planting av bjørk i Ivar Aasen-tunet 5.8.
- 27 Clausen, Harald O.: «... men Aasen kom aldri til Askøy», *Askøyværingen* 30.4.1996.
- 28 Dommersnes, Susanne H.: «Ivar Aasen: – Om hundre år er allting gløymt», *Vest-Telemark Blad* 4.1.1996, *Grannar* 8.1.1996 og fleire andre aviser.
- 29 Eikaas, Ludvig: «Noreg rundt med Ivar Aasen», *Buss-ekspressen* nr. 1 1996.
- 30 Engeset, Jens Kåre: «18-arige Ivar Aasen var lærar for 72 born på elleve gardar», *Møre-Nytt* 7.9.1996. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 17–22
- 31 Engeset, Jens Kåre: «Ivar Aasen og kristendomen», *Møre-Nytt* 26.9.1996. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 38–42

- 32 Engeset, Jens Kåre: «I austerveg får Ivar Aasen og nynorsken», *Møre-Nytt* 12.11.1996.
- 33 Engeset, Jens Kåre: «'Du sådde frø og til ein renning vart det' – om den unge Ivar Aasen og Sunnmøre», *Sunnmørsposten*, 3.8.1996. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 7–16
- 34 Eskeland, Bård: «Ivar Aasen, Knud Knudsen og språknormalane i dag», *Mål og Makt*, nr. 4 1996, s. 28–47.
- 35 Espe, Alfred: «Ivar Aasen si samlarferd i Sogn vinteren 1842–43», *Helg og kvardag, Kyrkjelydsblad for Lærdal*, desember 1996, s. 10–11.
- 36 Falch, Marta Østerås: «Ivar Aasen og Trøndelag», *Årbok*, Nord-Trøndelag historielag 1996, s. 71–75.
- 37 Flø, Randi: «Folkelesnad om Ivar Aasen», *VestAvisa* 17.10.1996 Intervju med Jostein Krokvik.
- 38 Fretland, Jan Olav: «'Levemaaden er udskeiende og tøilesløs.' Om kva Ivar Aasen opplevde då han gjesta Sogn vinteren 1842–43», *Årbok for Sogn* 1996, s. 97–111.
- 39 Frislid, Eldrid: «Minne frå 1971 i Ivar Aasen-året», *Arbeiderbladet* 12.10.1996. Dikt.
- 40 Furre, Berge: «Da nynorsk vart kyrkjemål», *Aftenposten* 5.10.1996. Også prenta i *Syn og Segn* nr. 1 1997, og i Berge Furre: *Sant og visst. Artiklar, foredrag og preiker*, Redigert av Ottar Grepstad, Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 213–222. Om Ivar Aasen særleg s. 213–215.
- 41 Fyllingsnes, Ottar: «Ivar – trastungen», *Dag og Tid* 22.2.1996. Intervju med Oddvar Vasstveit.
- 42 Fyllingsnes, Ottar: «Aasen-utstilling utan Aasen», *Dag og Tid* 22.2.1996. Omtale av utstillinga *Ivar Aasen. Den lange reisa 1842–1846* på Nasjonalbiblioteket.
- 43 Fyllingsnes, Ottar: «Ivar Aasens tre kvinner», *Dag og Tid* 12.9.1996. Intervju med Arild Midthun.
- 44 Faarlund, Jan Terje: «Ivar Aasen som syntaktikar», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 21–23.
- 45 Gausdal, Anne-Line E.: «Ivar Aasen gramatikk i ny drakt», *Møre* 7.9.1996.
- 46 Gausdal, Anne-Line E.: «Fyrste vitskaplege verk om det norske språk», *Møre* 14.9.1996.
- 47 Gjerdåker, Johannes: «Då tida var fullkomen», *Vestmannen* nr. 8 1996, s. 8–9. Melding av Kjell Venås, *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, 1996.
- 48 Garborg, Arne: *Ivar Aasen*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1996, 67 s. Ny utgåve av skriftet frå 1902 i miniformat.
- 49 [Geitvik, Hans H.] Rimgauken: «Ivar Aasen-året», *Møre* 3.2.1996. Dikt.
- 50 Gjerdåker, Johannes: «Orda våre. Ivar Aasen og Aasta Hansteen», *Hordaland* 13.1. 1996.
- 51 Gjerdåker, Johannes: «Då tida var fullkomen», *Vestmannen* 20.10.1996, s. 8–9. Melding av Kjell Venås: *Då tida var fullkomen*, 1996.

- 52 Gjerdåker, Johannes: «Føreord», i Ivar Aasen: *Symra*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 11–21.
- 53 Gjerdåker, Johannes: «Ivar Aasen – diktar og granskar, sosial frigjerar og nasjonal målreisar», *Vestmannen* 20.11.1996, s. 8–9. Melding av Jostein Krokvik, *Ivar Aasen. Diktar og granskar, sosial frigjerar og nasjonal målreisar*, 1996.
- 54 Gjerdåker, Johannes: «Ny bok om Ivar Aasen av Stephen Walton», *Vestmannen* 20.8.1996, s. 10–12. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 55 Gjessing, Gunvor: «Dialekt-Norge på langs med skreppe og dagbok», *Aftenposten* 20.2.1996.
- 56 Greipsland, Torbjørn: «Utan Ivar Aasen ingen salmesong», *Nationen* 10.2.1996. Intervju med Kjell Venås
- 57 Greipsland, Torstein: «Utan Ivar Aasen ingen salmesong», *Farsunds Avis* 10.2.1996. og fleire andre aviser. Melding frå Kristeleg Pressekontor. Intervju med Kjell Venås.
- 58-63 Grimstad, Arne: «Dei sju mytane om Ivar Aasen». Artikkelserie i *Vikebladet/Vestposten* 1996. Artikkel nr. 3 26.4., nr. 4 27.4., nr. 5 6.5., nr. 7 7.5.
- 64 Grimstad, Ivar: «'Hosehælane hans Ivar'», *Vikebladet/Vestposten* 26.10.1996.
- 65 Grødeland, Svein: «Ned frå pidestallen», *Jærbladet* 8.11.1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 66 Gåsvær, Kolbjørn: «Ivar Aasen og Namdalen», *Årbok for Namdalen* 1996, 39-42.
- 67 Haganæs, Jul: «Ivar Aasen», *Valdres* 19.7.1996.
- 68 Hallaråker, Peter: «Aasen var privatstudent, ikkje huslærer i Herøy», *Møre-Nytt* 19.9.1996 og *Vestlandsnytt* 24.9.1996.
- 69 Hallaråker, Peter: «Ivar Aasen og nynorsk som religiøst mål», *Møre-Nytt* 14.11.1996 og *Vestlandsnytt* 22.11.1996.
- 70 Hamre, Kari: «Kroppen til Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 20.4.1996 og fleire andre aviser. Intervju med Stephen J. Walton frå Nynorsk Pressekontor.
- 71 Hansteen, Hans Marius: «Ivar Aasen som klassikar», *Syn og Segn* 1996, s. 371–377.
- 72 Haukenæs, Thrond S.: «Byfærden», *Dag og Tid* 19.12.1996. Sjå Haukenæs 1908.
- 73 Haukenæs, Thrond S.: «Gjenfærdet», *Dag og Tid* 19.12.1996. Sjå Haukenæs 1908.
- 74 Hegge, Per Egil: «Sprelsk og spenstig», *Aftenposten* 21.4.1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 75 Heggelund, Odd: «Ivar Aasens dialektferd i Midt-Østerdal», *Østerdal Budstikke*, veke 25 1996.
- 76 Hegna, Hallvard: «Ivar Aasen», *Rjukan Arbeiderblad* 25.10.1996.
- 77 Helgheim, Roald: «I Ivar Aasens fotefar», *Klassekampen* 20.4.1996.
- 78 Hellesylt, Odd-Arne: «Ivar Aasens boksamling», *Sunnmørsposten* 31.12.1996.
- 79 Herbjørg: «Gåva», *Arbeiderbladet* 4.10.1996. Dikt.
- 80 Hetland, Olav: «Då Ivar Aasen vitja Hjelmeland, Fister og Årsal», *Bygdaposten* 29.11.1996.

- 81 Hjelmtveit, Sissel-Anny: *Ivar Aasen i Nordhordland og den gamle postvegen gjennom Lindås*, Seim 1996, 11 s.
- 82 Hoel, Oddmund Løkensgard: *Nasjonalisme i norsk målstrid 1848–1865*, KULTs skriftserie nr. 51, Noregs forskingsråd, Oslo 1996, 418 s.
- 83 Hoel, Oddmund L.: «Kva ville Aasen?», i Asgjerd Taksdal (red.): *Mannen og verket*. Hefte nr. 3, Skrifter frå Ivar Aasen-året 1996, Oslo 1996, s. 16–19
- 84 Hoem, Edvard: *Mitt tapre språk*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996. Om Ivar Aasen, særleg s. 20–32.
- 85 Holsbøvåg, Kåre Magne: «Ivar Aasen og Romsdal», *Årsskrift*, Romsdal sogelag 1996, s. 226–228.
- 86 Horvli, Oddmund: «Aasen-året 1996», *Opdalingen* 10.1.1996 og *Trønderbladet* 11.1.1996. Dikt.
- 87 Hovden, Anders: *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, 123 s. Med «Tillegg og merknader» ved Karl-Anders Hovden, s. 59–123. 1. 4. utgåva av boka som første gongen kom ut i 1913.
- 88 Hovden, Anders: «Ivar Aasen i kvardagslaget», *Dag og Tid* 4.1.–5.3.1996. Sju artiklar med utdrag frå 1996-utgåva.
- 89 Hovdenakk, Sindre: «Europeeren Ivar Aasen», *Dagbladet* 29.2.1996.
- 90 Hovland, Ragnar: «Aasen, Jagland og alle vi andre», *Dag og Tid* 31.10.1996.
- 91 Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 83. Dikt.
- 92 Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen lagar ein skjemtesong om herren sin», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 86. Dikt.
- 93 Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo, s. 87. Dikt.
- 94 Hovland, Ragnar: «Over prærien», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 88. Dikt. Spelt inn på singel-cd-en *Anarki i Noreg / Ivar Aasen og katten hans* av Dei Nye Kapellanane i 1998, og på cd-en *Living next door to Alice Cooper* under tittelen «Ivar Aasen og katten hans» av Dei Nye Kapellanane i 1999.
- 95 Hovland, Ragnar: «På fjorden», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 84. Dikt.
- 96 Håberg, Albert: «Ivar Aasen og Herøy», *Folk og fortid. Tidsskrift for Herøy sogelag* 1996, s. 8–13.
- 97 *Ivar Aasen. Eit forfattarhefte*. Biblioteksentralen i samarbeid med Ivar Aasen-året 1996, Oslo 1996. Stensilert, upaginert.
- 98 Jahr, Ernst Håkon: «Ivar Aasens kropp». *Bergens Tidende* 12.11.1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 99 Jansson, Bente Kolberg: «Ivar Aasen i Østfold?», *Indre Smaalenenes Blad* 30.8.1996, *Rakkestad Avis* 4.9.1996 og *Fredriksstad Blad* 24.9.1996.
- 100 Jerdal, Ludvig: «Eit sjølvstendig språk», *Dagen* 6.3.1996.

- 101 Jerdal, Ludvig: «Ivar Aasen, den radikale målreisaren», *Vestmannen* 20.10.1996, s. 9.
- 102 Jonsmoen, Ola: «Portrett av ein antihelt», *Vårt Land* 17.9.1996.
- 103 Kjølås, Harald: «Han Aase-Andeas i Kristiania», *Sunnmørsposten* 9.8.1996.
- 104 Kjølås, Harald: «Ivar Aasen og kjærleiken», *Sunnmørsposten* 17.8.1996.
- 105 Kjølås, Harald: «Beste boka om Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 8.11.1996. Melding av Jostein Krokvik: *Ivar Aasen*, 1996.
- 106 Kleiva, Turid: «Ivar Aasen i Gudbrandsdalen», *Gudbrandsdølen og Lillehammer Tilskuer* 5.10.1996.
- 107 Klepp, Reidar: «Ivar Aasen, Berte og Bakke-Pål», *Møre-Nytt* 21.9.1996.
- 108 Klepp, Reidar: «Berte sin song», *Møre-Nytt* 21.9.1996. Dikt
- 109 Kleveland, Åse: «Tale ved opninga av Aasen-året», *Odin* 5.1.1996.
- 110 Knapskog, Karl: «Den store lekamleggjeringa», *Dag og Tid* 25.4.1996. Melding av Stephen J. Walton, *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 111 Kristiansen, Hans: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 15.12.1996. Dikt.
- 112 Krogsæter, Johan: «Ivar Aasen 1896–1996 ...», *Nytt i Uka* 8.2.1996.
- 113 Krogsæter, Johan: «Mål og makt i Noregs land», *Sunnmørsposten* 13.3.1996.
- 114 Krogsæter, Johan: «Den store meisteren», *Nytt i Uka* 5.6.1996.
- 115 Krokvik, Jostein: *Ivar Aasen. Diktar og granskar, sosial frigjerar og nasjonal målreisar*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1996, 272 s.
- 116 Krokvik, Jostein: «Aasens fyrste store vitskapsverk», *Vestmannen* 15.12.1996, s. 14. Melding av Ivar Aasen: *Det norske Folkesprogs Grammatik*, 1996.
- 117 Krumsvik, Magne Jonny: «Strålande fødselsdagsfest i Aasen-tunet», *Møre* 8.8.1996.
- 118 Lande, Trygve: «Føreord» i Arne Garborg: *Ivar Aasen*, Norsk Bokreidingslag, ny utgåve, Bergen 1996, s. 5–11.
- 119 Langseth, Torbjørn: «Ivar Aasen om navn på nytt skip på Mjøsa», *Samhold* 29.3.1996.
- 120 Larsen, Idalou: «Nå er det Ivar Aasen-år», *Nationen* 6.1.1996.
- 121 Larsen, Turid: «Den biografiske fiksjon», *Arbeiderbladet* 22.4.1996.
- 122 Leland, Einar: «Ivar Aasen i Orkdal 1846», *Årbok for Orkdal* 1996, s. 18–26. Forelesing ved Aasen-seminar på Bergem 18.8.1996.
- 123 Linn, Andrew Robert: «The creation of Norwegian and the creation of its creator. Stylistic features in works by and about Ivar Aasen», i *Studies in the development of linguistics in Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden*, Carol Henriksen, Even Hovdhaugen, Fred Karlsson and Bengt Sigurd (red), Novus Forlag, Oslo 1996, s. 150–174.
- 124 [Longva, Skjalg]: «Allmuge-grammatikk mest for språkfolk –», *Møre-Nytt* 14.9.1996.
- 125 Lund, Jørn: «Aasen set fra Danmark», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 14–16.
- 126 Lundeby, Einar: «Ivar Aasen som veiviser til bokmålet», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 11–13.

- 127 M.V.: «'Ivar Aasen – ein framifrå vitskapsdmann'», *Bygdanytt* 6.8.1996.
- 128 Moe, Karin: «Nynorsk lyrikk frå Aasen til Olav H. Hauge», *Mål og Makt* nr. 1–2 1996, s. 57–61.
- 129 Moe, Karin: «Ivar Aasen og den nynorske kritikken. Tale ved Ivar Aasen-bysta på Universitetet i Oslo 2.9.1996 (utan stolar)», *Mål og makt* nr. 3 1996, s. 14–16.
- 130 Monsson, Odd: «Språkvitskapen på 1700-talet: eit grunnlag for Ivar Aasen», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 22–32.
- 131 Mossefinn, Lars: «Ivar Aasen i 11/8-takt», på Fliflet/Hamre Energiforsyning: *Moro post mortem*, VossaJazz 1996. Innleiing datert 8.11.1996 på cd med konsertopptak frå tingingssverk på VossaJazz 1996.
- 132 Myhren, Magne: «Ivar Aasen og ordtøker – frå granskingsemne til nydikta versline», *Norsk litterær årbok 1996*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 199–229.
- 133 Myhren, Magne: «688 og 799 sider om Ivar Aasen», *Språknytt* nr.4 1996, s. 5–6, 14.
- 134 Myhren, Magne: «Noko om Ivar Aasen og gudbrandsdalsmålet», *Årbok for Gudbrandsdalen* 1996, s. 87–96.
- 135 Myhren, Magne: «Tri Valdres-tekster. Prøver af Landsmaalet i Norge», *Årbok for Valdres* 1996, s. 173–180.
- 136 Myklebust, Hege og Mona Stormark: «Om hundre år er allting gløymt», *StudVest* 21.1.1996.
- 137 Nerbøvik, Jostein: «I fotefara til Ivar Aasen». Innsyn og utsyn». Vandring Hovdebygda – Ekset 20.3. Manuskript, arkiv Ivar Aasen-tunet.
- 138 Nerbøvik, Jostein: «I Ivar Aasens fotefar», *Sunnmørsposten* 7.9.1996. Også prenta i *Nasjonsbygging og modernisering*, 2000, s. 279–282
- 139 Nordheim, Bjørn: «Lys over Ivar Aasen», *Trønderbladet* 8.6.1996.
- 140 Norheim, Olav: «Ivar Aasen og Ringerike», *Ringerike* 1996, s. 14–16.
- 141 Often, Anders: «Botanikaren Ivar Aasen», *Mål og Makt* nr. 4 1996, s. 3–13.
- 142 Osland, Erna og Arild Midthun: *Ivar Aasen. Ei historie om kjærleik*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, 64 s. Grafisk roman.
- 143 Ottósson, Kjartan G.: «Ivar Aasen – málfræðingur og íslandsvinur», *Lésbok Morgunbladsins* 12.10.1996.
- 144 Pedersen, Rune: «Ivar Aasen nördst i grendom», *Helgeland Arbeiderblad* 25.11.
- 145 Pollestad, Kjell Arild: «Ivar Aasen og eg», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 46.
- 146 Randen, Olav (red): *Ivar Aasen i samtid og notid. Ein studiering utarbeidd av Noregs Mållag*, Noregs Mållag, Oslo 1996, 56 s.
- 147 Ruud, Edvard: «Ivar Aasen» [Det er eit namn som lyser], *Møre* 20.1., *Firda* 22.1., *Sunnmørsposten* 6.2., *Vestmannen* 20.2.1996. Dikt.
- 148 S.A.K.: «Ræppen om Ivar», *Varden* 8.6.1996. Dikt.
- 149 Sandvik, Sigurd: «Ivar Aasen og livsverket hans», *Menneskevennen* nr. 4 1996.
- 150 Sandvik, Sigurd: «I Ivar Aasens fotefar», *Bergens Tidende* 5.12.1996. Melding av Jostein Krokvik: *Ivar Aasen*, 1996.

- 151 Segberg, Torkjel: «Ivar Aasen i Setesdal», *Jol i Setesdal*, 34, 1996, Mållaga i Iveland, Evje/Hornnes, Bygland, Valle og Bykle, Bygland.
- 152 Skadberg, Gunnar A.: «Ivar Aasen på Finnøy: 'Madonner og Jomfruer saave paa Marken og Aakrene'», *Øyposten* 12.1.1996.
- 153 Skardberg, Gunnar: «Ivar Aasen si ferd gjennom Rogaland hausten 1844», *Sydvesten. Lokal- og slektshistorisk magasin for Rogaland* nr. 2 1996, s. 4–6.
- 154 Skjekkeland, Martin: «Ivar Aasen i møte med dagens samfunn», *Fædrelandsvennen* 27.4.1996.
- 155 Sletten, Torstein: «Godord om en sunnmøring», *Bergens Tidende* 30.12.1996.
- 156 Smedvig, Hjørdis: «– Utan Aasen ingen Prøysen», *Stavanger Aftenblad* 3.2.1996. Intervju med Asgjerd Taksdal.
- 157 Solli, Arne: «Nynorsktalende engelskmann med Aasen-biografi», *Klassekampen* 29.1.1996 og fleire andre aviser. Tekst frå NTB.
- 158 Stavland, John: *Lærarhefte. Eit studiehefte frå Hordaland teater i samband med fram- syninga "Millom bakkar og berg - eit Ivar Aasen-program"*, Hordaland teater, [Fana] 1996, 16 s.
- 159 Spurkeland, Jan: «Ivar Aasen og den store barnedåpen», *Strilen* 3.6.1996. Dikt.
- 160 Steffens, Knut E.: «Ivar Aasen. Sprogforsker og målreiser», *Ordet* nr. 3 1996, s. 6-9.
- 151 Steffens, Knut E.: «Ivar Aasens estetiske logikk», *Vestmannen* 20.8.1996, s. 4–5.
- 162 Steffens, Knut E.: «Provokasjonar om Ivar Aasen», *Dag og Tid* 11.4.1996.
- 163 Steffens, Knut E.: «Varmt og godt om Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 16.11.1996. Melding av Jostein Krokvik: *Ivar Aasen*, 1996.
- 164 Strømnes, Frode J.: «Kva arbeidsvilkår ville Aasen fått i dag?», *Sunnmørsposten* 29.5.1996.
- 165 Sørbo, Jan Inge: «Ivar Aasen – dead or alive?», *Stavanger Aftenblad* 13.1.1996.
- 166 Sørbo, Jan Inge, «Portalen til nynorsk-lyrikken. Om Ivar Aasens lyrikk», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 55–65.
- 167 Taksdal, Asgjerd (red.): *Mannen og verket*, hefte nr. 3, Skrifter frå Ivar Aasen-året, Oslo 1996, 32 s. Hefte til vandreutstillinga «Ivar Aasen – mannen og verket».
- 168 [Taksdal, Asgjerd]: «»Ein liten mann kan kasta stor skugge», i Asgjerd Taksdal (red.): *Mannen og verket*, hefte nr. 3, Skrifter frå Ivar Aasen-året, Oslo 1996, s. 4-7. Biografisk artikkel
- 169 Tandstad, Bent J.: «Ivar Aasen er laus i Oslo», *Sunnmørsposten* 6.1.1996.
- 170 Tangen, Håvard: «'En ultra-norsk fløy'. Um Aasen og nynorsk i sogefaget», *Mål og Makt* nr. 4 1996, s. 14-27.
- 171 Torp, Arne: «Knud Knudsen og Ivar Aasen – jamlikar og motpolar», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 8–10.
- 172 Tyldum, Ingrid: «Ein idealist og hans verk», *Valdres* 8.11.1996.
- 173 Tåvær, Astrid: «Ivar Aasen på Helgeland», *Helgelands Blad* 28.11.1996.

- 174 Urke, Torbjørn: *Ivar Aasen – for han gav oss ein arv til å bruka. Undervisningsstoff om Ivar Aasen, nynorsk språk og nynorsk diktning*, Landssamanslutninga av nynorskkommunar, Oslo 1996, 48 s.
- 175 Vangsnes, Øystein Alexander: «Målsamlingar frå Bergens Stift av Ivar Aasen», *Sogn Avis* 10.7.1996.
- 176 Vasstveit, Oddvar: «Ivar Aasen-arkivet på Universitetsbiblioteket i Oslo», *Cursus Librorum*, Melding nr. 1 1996, upaginert, og *Bokvennen* nr. 2 1996, s. 15.
- 177 Vatne, Bente: «... just et Folkesprog», *VG* 26.9.1996.
- 178 Venås Kjell: «Den lange ferda», *Apollon* nr. 2 1996, s. 14–17.
- 179 Venås, Kjell: *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, Novus forlag, Oslo 1996, 688 s.
- 180 Venås, Kjell: «Etterord», i Ivar Aasen, *Skrifter i Samling*, Gyldendal, Oslo 1996, s. 390–404/III. Ny utgåve av *Skrifter i Samling I–III*, 1911–12.
- 181 Venås, Kjell: «Ivar Aasen», i *Ivar Aasen. Eit forfattarhefte*, 1996, 3 s.
- 182 Venås, Kjell: «Ivar Aasen», i Harro Stammerjohann: *Lexicon Grammaticorum. Who's Who in the history of World Linguistics*, s. 1–2, Tübingen 1996.
- 183 Venås, Kjell: «Ivar Aasen – språkgranskaren og målreisaren», *Mål og Makt* nr. 1–2 1996, s. 4–18.
- 184 Venås, Kjell: «Ivar Aasen-året 1996», i *KLPkontakt*. Informasjonsblad fra Kommunal landspensjonskasse. Sommeren 1996. 2 s.
- 185 Venås, Kjell: «Lat det ganga fram, lat det siga. Ivar Aasen som oppehaldar og fornyar», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 11–21.
- 186 Venås, Kjell: *Livssoga åt Ivar Aasen*, Ivar Aasen-året 1996, Oslo 1996. 29 s.
- 187 Venås, Kjell: «Nokre merknader om Ivar Aasen», *Aftenposten* 6.8.1996. Svar til Knut Ødegård 20.6.1996.
- 188 Venås, Kjell: «Normering i Aasens ånd», *Mål og Makt* nr. 1–2 1996, s. 77–89.
- 189 Venås, Kjell: «Om Ivar Aasen i eit minneår», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 1–7.
- 190 Veum, Aslaug: «Geniet frå steinrøysa», *Dag og Tid*, 4.1.1996.
- 191 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen», *Nordisk Tidsskrift* nr. 5 1996, s. 405–420
- 192 Vinje, Finn-Erik: «En hypokonder fra Ørsta», *Skolefokus* nr. 17 1996, s. 24–26. Melding av Stephen Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996, og Kjell Venås: *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, 1996.
- 193 Votlo, Martin: «I Ivar Aasen-året», *Bygdanytt* 29.3.1996, *Askøyværingen* 10.5.1996, *Sunnmørsposten* 31.5.1996, *Vestmannen* 20.6.1996. Dikt.
- 194 Walton, Stephen J.: «Då kjendisen Ivar Aasen gjekk bort», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 3–10.
- 195 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen sett frå Cublington», i Bente Kolberg Jansson og Roger Lockertsen, *På godt nynorsk. Nynorsk som sidemål for vidaregåande skole*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 61–62.
- 196 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen. Tale på 'Nynorsk Varieté' 26. september 1996», *Mål og Makt* nr. 3 1996, s. 3–5.
- 197 Walton, Stephen J.: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, 799 s.

- 198 Walton, Stephen J.: «Nokre drag ved Aasens ungdomsdikting», *Norsk litterær årbok 1996*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 179–198.
- 199 Walton, Stephen J.: «Romantisk på to måtar», *Dag og Tid* 28.11.1996. Melding av Erna Osland og Arild Midthun: *Ivar Aasen*, 1996.
- 200 Walton, Stephen J.: «The centenary of the death of the father of nynorsk. A feature of the post-modern politics of identity», *The Norseman* nr. 4–5 1996, s. 4–9.
- 201 Wandrup, Fredrik: «Ivar Aasen-snurrebass?», *Dagbladet* 6.1.1996.
- 202 Widnes, Marie Lovise: «Ivar, med iver om Ivar», *Vikebladet/Vestposten* 29.10.1996. Svar til Ivar Grimstad 26.10.1996.
- 203 Wiland, Sverre: «‘So er da noko aafaatt med alle desse Ting’. Aasens lyrikk og vurderinger av den», *Norsklæraren* nr. 4 1996, s. 22–31.
- 204 Willoch, Kåre: «100 år etter Ivar Aasen», *VG* 18.9.1996.
- 205 Wist, Hedvig: «Ivar Aasen og eg», i *Du mitt Nordmøre* 1996, s. 9–14.
- 206 Worren, Dagfinn: «Antirasisten Ivar Aasen», *Dag og Tid* 15.5.1996.
- 207 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen», *Vestlandsnytt* 18.7.1996.
- 208 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen i Bergens Stift», *Dag og Tid* 15.2.1996. Melding av *Målsamlingar frå Bergen Stift av Ivar Aasen*, 1995.
- 209 Worren, Dagfinn: «Tydelege Ivar Aasen», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 24–26. Om Ivar Aasen som ordboksforfattar.
- 210 Ystad, Vigdis: «Ivar Aasen – nyttepoet eller sann diktar?», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 27–30.
- 211 Ødegård, Knut: «‘Maskinen er fiin og meget sammensat ...’», *Aftenposten* 20.6.1996.
- 212 Økland, Einar: «Ivar Aasens draum», *Aasen-året. Meldingsblad for Ivar Aasen-året* nr. 10 1996. Dikt. Også prenta i *Varden* 4.1.1997 og i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling*, 1997, s. 36.
- 213 Økland, Einar: «Post mortem», *Bergens Tidende* 26.1.1996. Også prenta i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling*, 1997, s. 21–26.
- 214 Økland, Einar: «Tråden. Ein prolog til Ivar Aasen-året 1996», *Møre-Nytt* 3.1.1996. Dikt. Også prenta i *Studienytt* nr. 1 1996, *Program for Ivar Aasen-året 1996*, s. 5, i *Du mitt Nordmøre* 1996, s. 7–8, og i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling*, 1997, s. 18–19.
- 215 Øyehaug, Gunnhild: «Ivar Aasen og Rasmus Rask», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 48–54.
- 216 Øyri, Audun: «Ivar Aasens kropp», *Tidsskrift for Den norske Lægeforening* nr. 30 1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 217 Aadnesen, Ådne: «Han leita fram sjølvkjensla vår», *Bondebladet* 17.12.1996.
- 218 Aarnes, Asbjørn: «Ivar Aasen og de to kilder til norsk kultur», *Aftenposten* 19.6.1996.
- 219 Aarset, Terje: «Eit brev [frå Arne Erdal, Hareid,] til Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 29.6.1996 og *Vikebladet Vestposten* 4.7.1996.

- 220 Aarset, Terje: «Eit Aasen-manuskript på Nordfjord Folkemuseum», *Årbok for Nordfjord* 1996, s. 139–147.
- 221 Aarset, Terje: «'Grønlandsvisa' om eit ektepar på Sula», *Møre-Nytt* 7.5.1996.
- 222 Aarset, Terje: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Det norske Folkesprogs Grammatik*, 2. utgåva, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 1, Høgskulen i Volda 1996, s. ix–xxxiv.
- 223 Aarset, Terje: «Nordmannen», *Møre-Nytt* 21.9.1996.
- 224 Aarset, Terje: «Tonediktaren Ivar Aasen», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 31–34.
- 225 [Aarset, Terje]: «Tone frå Volda i Aasen si 'Symra'», *Møre-Nytt* 20.6.1996. Intervju ved Skjalg Longva om Symra-tonane frå 1860-åra
- 226 Åsen, Kjell: «'Heller norsk havrebrød enn tysk honningkake», *Varden* 26.10.1996.
- 227 Åsen, Kjell: «Litt om Ivar Aasens språkpolitiske program», *Varden* 19.10.1996.
- 228 «Ivar Aasen. Den lange reisa 1842–1846», *Cursus Librorum*, Melding nr. 1 1996, Universitetsbiblioteket i Oslo. Med artikkel av Oddvar Vasst veit, kjeldeinformasjon om teikningar som er viste i utstillinga, og biografisk informasjon om teiknarane.
- 229 «–Ei stormfane for folkeleg frigjering», *Møre-Nytt* 1.10.1996. Reportasje frå jubileumsfeiringa i Oslo.
- 230 «Ei vise på veggen i Follestadalen», *Møre-Nytt* 6.2.1996. Om «En ny Vise»
- 231 «Ivar Aasen i Helgheim», *Kvinnheringen* 22.11.1996.
- 232 «Ivar Aasen i Østfold», *Halden Arbeiderblad* 23.8.1996.
- 233 «Ivar Aasen og småfolkets kultur», *Friheten* 18.12.1996.
- 234 «Liten mann med stor skugge», *Vårt Land* 20.1.1996.
- 235 «Sættesdølane trudde Ivar Aasen var ein fant», *Fædrelandsvennen* 16.3.1996.
- 236 «Aasen kom til Festspela», *Næravisa* 13.9.1996.

1997

- 1 Apelsest, Arne: «Ivar Aasen's Debt to European Thought. The Regional Perspective», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 261-278.
- 2 Bull, Tove: «The Struggle for the Past. Comments on Løkenstgard Hoel's Paper», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 305-306.
- 3 Bryhni, Inge: «Ivar Aasen og geologien», i *Stein* 1997, s. 70-74.
- 4 Dale, Bjørn Jonson: «Ut med Aasen – inn med Dass?», *Dag og Tid* 19.1.1997.

- 5 Dalen, Arnold (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, 156 s.
- 6 [Fehn, Sverre]: «Aasen-tunet skal gje att Aasen, språket og lyden», *Møre-Nytt* 12.4.1997.
- 7 Grepstad, Ottar: «Aasen-årets politiske nachspiel». *Dagbladet* 11.1.1997. Også prenta i *Det nynorske blikket*, Det Norske Samlaget, Oslo 2002, s. 121–128.
- 8 Haukenæs, Thron S.: [«Spøkjelset», i Oddmund L. Hoel (red.): *Ivar Aasen. Livet og verket*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997. Forteljning frå Haukenæs 1908 omsett til nynorsk.
- 9 Hjorthol, Geir (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, 122 s.
- 10 Hjorthol, Geir: «Ivar Aasen?», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 4-12.
- 11 Hjorthol, Geir: «På spor etter Ivar Aasen. Anders Hovdens *Ivar Aasen i kvardagslaget*», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 24-36.
- 12 Hoel, Oddmund L.: «Language Traditionalism and the Nationalism Conflict after 1814», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 297-304.
- 13 Hoel, Oddmund L.: «Livet», i *Ivar Aasen. Livet og verket*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997. Samleboks med 1 cd-rom-plate for pc og Mac. Biografi om Ivar Aasen i seks bolkar: Ungdomstid, Ferder, Nynorsken, Diktaren, Kristianiaborgaren og På eldre dagar. Lansert 19.6.
- 14 Hoel, Oddmund L.: «Marcus Jacob Monrad som målpolitikar», i Ruth Vatvedt Fjeld og Boye Wangenstein (red.): *Normer og regler. Festskrift til Dag Gundersen*, Kunnskapsforlaget, Oslo 1997, s. 43–58.
- 15 Hoel, Oddmund L.: «'Vi have med Beklagelse seet Ivar Aasens Navn i Spidsen for disse Sprogets Babylonere'. Reaksjonar på Ivar Aasen 1840-70», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 71-84.
- 16 Kjølås, Berit Susanne: «Ny ordskatt frå Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 9.10.1997.
- 17 Kløvning, Inge: «Nye steg i Aasen sitt fotspor», *Møre* 9.10.1997.
- 18 Krokvik, Jostein: «Ei Aasen-skildring i Aasen-året», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 61-70.

- 19 Kruken, Kristoffer: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne* [1878]. Ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet. nr. 3. Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. IX–XXII
- 20 Linn, Andrew Robert: *Constructing the grammars of a language. Ivar Aasen and nineteenth century Norwegian linguistics*, The Henry Sweet Society studies in the history of linguistics vol. 4, Nodus Publikationen, Münster 1997, 224 s. Byggjer på Ph.D.-avhandlinga frå 1994
- 21 [Longva, Skjalg]: «Fjerde ordsamlinga frå Aasen-selskapet», *Møre-Nytt* 9.10.1997.
- 22 Myhren, Magne: «Ivar Aasen: Prøver af Landsmaalet i Norge. Merknader til folkloristisk inndeling og terminologi», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 19-33.
- 23 Myhren, Magne: «Gamlestevet og Ivar Aasen», i *Hugbod. Heidersskrift til Leif Mæhle på 70-årsdagen*. Redigert av Liv Bliksrud og Vigdis Ystad. Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 70-[91]
- 24 Myhren, Magne: «En prydelse for vår litteratur», *Dag og Tid* 24.4.1997. Melding av Ivar Aasen: *Det norske Folkesprogs Grammatik*, 1996.
- 25 Nedrelid, Gudlaug: «'Eit namn lyt allting hava' - Ivar Aasens Norsk Navnebog og den nordiske namnerenessansen», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 35-47.
- 26 Nerbøvik, Jostein: *Holmgang med havet 1838–1914. Volda-soga 1800 –1945*. Volda kommune, Volda 1997. Om Ivar Aasen mellom anna s. 35–37 og s. 47–48.
- 27 Nes, Oddvar: «Innleiing», i *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes [hovudredaktør] og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 4. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1997, s. XI–XLII. Med kart over reisene 1844–1845
- 28 Røyneland, Unn (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, 320 s.
- 29 Sande, Erling: «Ivar Aasen og Videnskabsselskabet (DKNVS)», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 85-89.
- 30 Seip, Anne-Lise: *Nasjonen bygges 1830–1870*, Knut Helle (red.): Aschehougs Nor- geshistorie, band 8, Aschehoug, Oslo 1997. Om Ivar Aasen s. 31–32

- 31 Skjekkeland, Martin: «Ivar Aasen i møte med talemålet på Agder», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 105-119.
- 32 Skjekkeland, Martin (red.): *Meir om Ivar Aasen. Fem tilskott frå Høgskolen i Agder*, Skriftserie nr. 22, Høgskolen i Agder, Kristiansand 1997. 78 s.
- 33 Steffens, Knut E.: «Dass, Aasen og Bjørnson», *Dag og Tid* 6.2.1997. Svar til Dale 19.1.1997.
- 34 Stegane, Idar: «Aasens lyrikk i litteraturhistorier og nynorsktradisjon», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 85-95.
- 35 Steinfeld, Torill: «A Touch of Blue. Comments on Apelsest's Paper», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 279-283.
- 36 Sørbo, Jan Inge: «Portalen til nynorsk-lyrikken», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 96-108.
- 37 Venås, Kjell: «Ivar Aasen: 'Sprogformen bør kun være een'», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 121-132.
- 38 Venås, Kjell: «On Democratization and Nationalism. Comments on Walton's Paper», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 292-296.
- 39 Venås, Kjell: «Hugsviv frå noko samvær med Ivar Aasen», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 49-60.
- 40 Vevle, Odd: «Vegetasjonstypar i Ivar Aasen sitt landskapsrom. Om Ivar Aasen som botanikar og om karplantene i plantesamlinga hans», i *Rapport botanisk serie* 1997, NTNU Vitenskapsmuseet, Trondheim 1997, s. 164-172.
- 41 Vikør, Lars S.: [Melding av] *Målsamlingar frå Bergens Stift av Ivar Aasen*, Bergen 1995. *Maal og Minne* nr. 2 1997, s. 213-218.
- 42 Walton, Stephen J.: «The Relationship between Political Processes in the Nineteenth Century: Nationalism and Democratisation», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 284-291.

- 43 Walton, Stephen J.: «Om biografien som historiografisk diskurs», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 13-23.
- 44 Walton, Stephen J.: «'So flådde dei Aasen, og lema han sund: hei fara, og lema han sund: og boka vog sekstan og tjuge pund'. Om å skrive ein lang Aasen-biografi», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 37-48.
- 45 Wiland, Sverre: «'Mellom bakkar og berg utmed havet'. Om Ivar Aasen som lyrikar», i Martin Skjekkeland (red.): *Meir om Ivar Aasen*, Kristiansand 1997, s. 52
- 46 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen i sør og aust», *Dag og Tid* 23.7.1998.
- 47 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen per definisjon», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 133-145.
- 48 Økland, Einar: «Tid for hylling», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 109-120. Også trykt i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling. Essay, artiklar, epistlar*. Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 13-38
- 49 Aarset, Terje: «Ivar Aasen og Trøndelag», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 147-156.

1998

- 1 Apelsest, Arne: «Sivert Aarflot og Ekset-institusjonen», i Egil Børre Johnsen og Trond Berg Eriksen red.): *Norsk litteraturhistorie. Norsk sakprosa frå 1750 til 1995*, band I, Universitetsforlaget, Oslo 1998, s. 212-215
- 2 Baklid, Herleik: «'-for dei gav oss ein arv til aa gøyma'. Ivar Aasen og folkeminnene», *Maal og Minne* nr. 2 1998, s. 151-[164]
- 3 Bondevik, Jarle: «Innleiing», i *Målsamlingar 1851-1854 av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik [hovudredaktør], Oddvar Nes og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 5. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998, s. XI-XLII. Med kart over reisene 1846-1847
- 4 Bondevik, Jarle: «Bergensord i målsamlingane til Ivar Aasen», i Gunnstein Akselberg og Jarle Bondevik (red.): *Ord etter ord. Heidersskrift til Oddvar Nes 27. desember 1998*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998, s. 49-56. Datoen skal vere 28.12. Også prenta i Ole-Jørgen Johannessen og Oddvar Nes (red.): *Folkemål, landsmål, bibelmål. Heidersskrift til Jarle Bondevik på 70-årsdagen 29. juni 2004*, Alvheim & Eide, Øvre Ervik, s. 13-21.

- 1999

- 439

- 4 Langslet, Lars Roar: *I kamp for norsk kultur. Riksmålsbevegelsens historie gjennom 100 år*. Riksmålsforbundet, Oslo 199. Om Ivar Aasen s. 14–26, med fyldig utdrag av referatet i *Verdens Gang* frå Bjørnsons tale 23.11.1899.
- 5 [Longva, Skjalg]: «Aasen leitte ikkje etter eldste orda», *Møre-Nytt* 30.12.1999.
- 6 Sortland, Bjørn ofl.: *Den lange vegen. Ein 7 min. animert dokkefilm for Ivar Aasentunet*, Studio Magica, Oslo 1999. Manuskript og dreiebok til film for Ivar Aasentunet. Manglande finansiering gjorde det umogleg å produsere filmen.
- 7 Venås, Kjell: «Aasen er komen til seks», *Dag og Tid* 9.3.2000.
- 8 Vikør, Lars S: «Åkergalte, pløsa og skval», *Gudbrandsdølen/Dagningen* 15.3.2000. Melding av *Målsamlingar 1851–1854 av Ivar Aasen*.
- 9 Aam, Svein: «Ivar Aasen ord for ord», *Sunnmørsposten* 30.12.1999.
- 10 Aarset, Terje: «Innleiing», *Målsamlingar 1851–1854 av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset [hovudredaktør]. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 6. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1999, s. XI–LIII. Med geografisk register og kart over reisene 1851–1854.
- 11 «Ny ordsfatt frå Ivar Aasen-selskapet», *Møre* 30.12.1999.

2000

- 1 Akselberg, Gunnstein: [Melding av Ivar Aasen: *Ordbog over det norske Folkesprog*, ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset], *Namn og nemne*, 17, 2000, . 117.
- 2 Almenningen, Olaf: «Ivar Aasens målsamlingar 1851–1854», *Norsk Tidend* nr. 1, februar 2000 og *Vestmannen* 10.6.2000.
- 3 Almenningen, Olaf: «Eit retteleg storhende», *Norsk Tidend* nr. 5, desember 2000.
- 4 Andersen, Ole-Einar: «Hugnaleg attekost for Aasen», *Adresseavisen* 29.6.2000.
- 5 Askeland, Norunn: «Mannen som opna bøker for folk», *Tønsbergs Blad* 9.8.2000.
- 6 Bondevik, Jarle og Magne Myhren: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Dansk-norsk Ordbog* [1883]. Redigert av Jarle Bondevik [hovudredaktør], Oddvar Nes og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 10. Bergen 2000, s. IX–XXVI
- 7 Bø, Erling: «Eit monument for heile folket», *VG* 22.6.2000.
- 8 Dalen, Arnold: «Nokre leksikologiske synspunkt på Ivar Aasens målsamlingar», i *Ord om ord* nr. 6, 2000, s. 70–75.
- 9 Haga, Sverre Gunnar: «Lenge leve Ivar Aasen!», *Dagbladet* 22.6.2000.
- 10 Horn, Ellen: «Tale ved opninga av Nynorsk kultursentrum», i *Du mitt Nordmøre* 2000, s. 137–139.
- 11 [Kløvning, Inge]: «Aasen-ordbok i ny utgåve», *Møre* 13.6.2000.
- 12 Kløvning, Inge: «Nytt Aasen-verk er tilgjengeleg», *Møre* 2.9.2000.
- 13 Krogsæter, Johan: «Målsamlingar av Ivar Aasen», *Nationen* 3.4.2000.
- 14 Kruken, Kristoffer og Terje Aarset: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Ordbog over det norske Folkesprog* [1850]. Ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset. Det Norske Samlaget, Oslo 2000, s. ix–xxx.

- 15 [Longva, Skjalg]: «Gir ut Aasen si ordbok 150 år etterpå», *Møre-Nytt* 17.12.1998.
- 16 [Longva, Skjalg]: «Aasen si ordbok eigna til å forandre –», *Møre-Nytt* 27.6.2000.
- 17 [Longva, Skjalg]: «Gir ut Aasen si fornorskingsordbok», *Møre-Nytt* 2.9.2000.
- 18 Nerbøvik, Jostein: *Nasjonsbygging og modernisering*, Høgskulen i Volda, Volda 2000. Om Ivar Aasen særleg s. 255–289.
- 19 Nerbøvik, Jostein: «Fram då, frendar!», i *Nasjonsbygging og modernisering*, Høgskulen i Volda, Volda 2000, s. 286–289. Tale ned nedlegging av grunnstein i Ivar Aasen-tunet 15.9.1996.
- 20 Nerbøvik, Jostein: «Ivar Aasen. Mannen og tida», i *Nasjonsbygging og modernisering*, Høgskulen i Volda, Volda 2000, s. 255–275. Bygd på manuskript til foredrag i Nordens hus, Reykjavík, hausten 1996.
- 21 Nerbøvik, Jostein: «Ivar Aasen-instituttet. Idédugnad», i *Nasjonsbygging og modernisering*, Høgskulen i Volda, Volda 2000, s. 276–278. Kåseri ved idédugnad på Sæbø i Ørsta 27.2.1996.
- 22 Nerbøvik, Jostein: «Ivar Aasen og Sverre Fehn», *Sunnmørsposten* 24.6.2000.
- 23 Nord, Ragnar W.: «Språk og fornuft», *Dagens Næringsliv* 18.6.2000.
- 24 Nupen, Stein: «Bygginga av steinhuset i Aasen-tunet», *Møre-Nytt* 21.11.2000.
- 25 Olstad, Ragnhild: «Aasen-ordbok i ny drakt», *Næravisa* 7.4.2000.
- 26 Plazack, C[hrister]: «Målsamlingar 1851–1854 av Ivar Aasen», *Arkiv for nordisk filologi* 115, 2000. Sjå også *Arkiv for nordisk filologi* 114, 1999, s. 253.
- 27 Seinss, Cecilie N.: «Aasen på nytt», *Dag og Tid* 6.7.2000.
- 28 Tandstad, Kjetil: «Ivar Aasens trufaste petimeter», *Sunnmørsposten* 17.4.2000.
- 29 Venås, Kjell: *Ivar Aasen og universitetet*, Universitetet i Oslo, Oslo 2000, 96 s.
- 30 Aam, Svein: «Dialektbibel i ny utgåve», *Sunnmørsposten* 29.6.2000.
- 31 Aarset, Terje: «Ivar Aasen og ‘Songen um Klokka’», *Møre-Nytt* 25.11.2000. Også prenta i Friedrich von Schiller, [i umskrift av] Ivar Aasen, *Songen um klokka*. [s.n.], Ørsta. s. [14]–[17], eit programhefte til konsertar i Ørsta kyrkje 25.11.2000, Volda kyrkje 26.11.2000, Volda kyrkje 13.9.2001 og i Det Norske Teatret 15.9.2001.
- 32 «Ivar Aasen-ordbok i ny utgåve», *Uniforum* 24.8.2000.
- 33 «Ny utgåve av Aasens 1850-ordbok», *Språknytt* nr. 3 2000, s. 20.

2001

- 1 Andersen, Per Thomas: *Norsk litteraturhistorie*, Universitetsforlaget, Oslo 2001. Om Ivar Aasen s. 195–197. Nye opplag 2002, 2006 og 2008, 2. utgåva 2012.
- 2 Berggreen, Brit: «Som en Criticus complet. Ivar Aasen om kulturen og bondelivet. Foredrag holdt på fellesmøte i Bergen den 2. november 2000», i *Det norske videnskaps-akademi, Årbok 2000*, s. [260-278].
- 3 Bjørkum, Andreas: «Ivar Aasen og Universitetet», *BUL-stikka* nr. 5 2001, s. 22 – 23.
- 4 E[dlund], L[ars]-E[rik]: «Dansk-norsk Ordbog av Ivar Aasen», *Arkiv for nordisk filologi* 116, 2001, s. 323.

- 5 Fjeld, Ruth Vatvedt: «Ivar Aasen Ordbok over det norske Folkesprog (1850)», *International Journal of Lexicography* 14, 4.12.2001.
- 6 Gjerdåker, Johannes: «Ei nyutgåve av Aasen, og ei som er i kjømda», *Vestmannen* 20.5.2001 og *BUL-stikka* august 2001.
- 7 Hallaråker, Peter: «The Nynorsk language – yesterday, today and tomorrow», i Heinrich P. Kelz ofl. (red.): *Europäische Kleinsprachen. Zu Lage und Status der kleinen Sprachen zu der Schwelle zum dritten Jahrtausend*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2001, s. 41–58.
- 8 H[allberg], G[öran]: «Ordbog over det norske Folkesprog [1850]», *Arkiv for nordisk filologi* 116, 2001, s. 326.
- 9 Indrebø, Gustav: *Norsk målsoga*, Norsk bokreidingslag, Bergen 2001. Om Ivar Aasen s. 443–480. Første utgåva kom i 1951.
- 10 Jakobsen, Bjørn Egil: «Ivar Aasen rasistisk», *Finnmark Dagblad* 27.4.2001. Om bruk av «Nordmannen» i ei utstilling for Husbanken om gjenreisinga av Finnmark. Med oppslag på førstesida: «»Ivar Aasen for rasistisk». Oppfølging i NRK Dagsrevyen 27.4.2001.
- 11 Kløvning, Inge: «Nye ordsfattar frå Aasen», *Møre* 22.12.2001.
- 12 [Longva, Skjalg]: «Aasens samling frå friarferda til Volda», *Møre-Nytt* 15.12.2001.
- 13 [Lund, Jørn] JL: «Ivar Aasen», *Den Store Danske Encyclopedi*, Danmarks Nationalleksikon, København 2001.
- 14 Nes, Oddvar: «Innleiing», i *Målsamlingar 1855–1861 av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes [hovudredaktør] og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 7. Norsk Bokreidingslag, Bergen 2001, s. ix–lx. Med geografisk regvister og kart over reisene 1855–1861.
- 15 Neumann, Iver B.: «Aasen som en fremmed for seg selv», *Nytt norsk tidsskrift* nr. 1 2001, s. [101]–103. Melding av J. Peter Burgess: *Ivar Aasen's logic of nation*, 1999.
- 16 [Nystø, Sven Roald]: «– Ivar Aasen er ikke støtende», *Finnmark Dagblad* 28.4.2001.
- 17 Røssaak, Eivind: «Figura futurum og estetisk nytelse. Strategier i Aasens nasjonslogikk», *Kri.Sirkelen* nr. 1 2001, s. 33–37.
- 18 Scorpius: «Ivar Aasen og gjenreisinga», *Finnmarken* 28.4.2001.
- 19 Sørensen, Øystein: «Det ekte norske skriftspråk», «Ivar Aasen som romantiker?» og «Motbør», i *Kampen om Norges sjel*. Trond Berg Eriksen og Øystein Sørensen (red.): *Norsk idéhistorie*, band III, Aschehoug, Oslo 2001, s. 199–220.
- 20 Vesaas, Olav: *A.O. Vinje. Ein tankens hermann*, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 2001. Om Ivar Aasen m.a. s. 187–192.
- 21 Vikør, Lars S.: «Til en dansk-norsk Ordbog av Ivar Aasen», *Språklig samling* nr. 1–2 2001, s. 21–23.
- 22 Weiberg-Aurdal, Arnold: «Ivar Aasen – målgranskar og folkeven». *Årbok for Sykkylven* 2001, s. 51–53.
- 23 Aam, Svein: «På jakt etter kvinnfolk», *Sunnmørsposten* 20.12.2001.

- 24 «Ukeslutt», *Finnmark Dagblad* 28.4.2001. Usignert spaltist om debatten om «Nordmannen».

2002

- 1 Askedal, John Ole og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen - vandreren og veiviseren*, Embla forlag, Oslo 2002. 258 s.
- 2 Askedal, John Ole: «Normproblemet hos Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 79–106.
- 3 Bondevik, Jarle: «Innleiing», i *Målsamlingar 1862–1883 av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik [hovudredaktør], Oddvar Nes og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 8. Norsk Bokreidingslag, Bergen 2002, S. IX–LXVI. Med geografisk register og kart over reisene 1862–1883.
- 4 Engeset, Jens Kåre: *Anders Hovden. Diktarprest og folketalor*, Det Norske Samlaget, Oslo 2002. Om Ivar Aasen særleg s. 60–91.
- 5 Gjerdåker, Johannes: «Om Ivar Aasens reiser», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 55–74.
- 6 Gjerdåker, Johannes: «Om diktet 'Vidsidh' av Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 107–125.
- 7 Gundersen, Dag: «Ivar Aasen som leksikograf og leksikolog», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 9–31.
- 8 Gaarder, Andrea: «Ivar Aasen og opplysningsvirksomheten på Ekset», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 41–54.
- 9 Hageberg, Otto: «Ivar Aasen i norsk litteratur», i John Ole Askedal og Ann-Berit Aarnes Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 139–155.
- 10 Kjølås, Harald: «Målsamlingar i nyutgåve», *Sunnmørsposten* 23.12.2002.
- 11 Kolstad, Hans: «Naturfølelsen hos Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 177–193.
- 12 [Longva, Skjalg]: «Ivar Aasens 'siste reis'», *Møre-Nytt* 10.12.2002.
- 13 Lundeby, Einar: «Ivar Aasen og Østlandet», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 127–138.
- 14 Myhren, Magne: «Ivar Aasen og norske folkeminne – vitskapsteig og diktaryrke», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 195–217.
- 15 Nedrelid, Gudlaug: [Melding av Ivar Aasen: *Ordbog over det norske Folkesprog*, ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset], *Norsk lingvистisk tidsskrift* nr. 1 2002, s. 119–124.
- 16 Nordahl, Helge: «Bygdenorske ordtak – europeisk retorikk», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 219–233. Også prenta som etterord i Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 4. utgåva, Vigmostad og Bjørke 2003, s. 363–377
- 17 Rønning, Roar: «Ivar Aasens 'siste reis'», *Møre-Nytt* 10.12.2002.

- 18 Venås, Kjell: «Ivar Aasen – mannen, tida og verket», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 9–31.
- 19 Venås, Kjell: «Ivar Aasen i Hallingdal og Valdres» i Ivar Aasen, *Ord, uttrykk og inntrykk frå Hallingdal og Valdres*, Boksmia, Ål 2002, s. [7]-17.
- 20 Vige, Rolf: «Poesien hos Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann-Berit Aarnes Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 157–176.
- 21 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen i heilfigur(ar)», *Norsk Lingvistisk Tidsskrift* 2002, s. 201–216. Melding av Jostein Krokvik: *Ivar Aasen*, 1996, Kjell Venås: *Då tida var fullkomen*, 1996, Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996, Andrew Robert Lynn: *Constructing the Grammars of aLanguage*, 1997.
- 22 Vikør, Lars S.: «'Nye' målsamlingar av Ivar Aasen», *Ord och bild* nr. 8 2002, s. 114–116. Melding av *Målsamlingar 1855–1861 av Ivar Aasen*, 2001.
- 23 Vikør, Lars S.: «Nordmannen», *Venneskrift til Gulbrand Alhaug*, Universitetet i Tromsø, Tromsø 2002, s. 234–238.
- 24 Vinje, Finn-Erik: «'Jeg vilde saa inderlig gjerne faa bruge det rette norske ord'. M.B. Landstad i lys av språk- og nasjonalitetsideologi på 1800-tallet», *Kirke og kultur*, nr. 4 2002, s. [381]–393.
- 25 Worren, Dagfinn: [Melding av *Målsamlingar 1851-1854 av Ivar Aasen*, redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset], *Norsk lingvistisk tidsskrift* nr. 1 2002, s. 102-118.
- 26 Aarnes, Asbjørn: «De to kilder til norsk kultur», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 235–247.
- 27 Aarset, Terje: «Skjeladet hans Ivar [Aasen]», *Møre* 23.7.2002.
- 28 «Då Ivar Aasen gjesta Valdres i 1845», *Valdres* 16.11.2002.

2003

- 1 Almenningen, Olaf: «Den viktigaste og beste ordboka», *Norsk Tidend* nr. 5 2003. Melding av Ivar Aasen: *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*, 2003.
- 2 Alnæs, Karsten: *Mot moderne tider*, Historien om Norge, band 3, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 2003. Om Ivar Aasen s. 219–225.
- 3 Bondevik, Jarle: *Og ordet vart nynorsk. Soga åt den nynorske Bibelen*, Norsk Bokreidingsforlag, Bergen 2003. Om Ivar Aasen særleg s. 33–34 og 50–63.
- 4 Engeset, Jens Kåre: *Glimt frå soga til Ivar Aasen-museet 1897–2000*, Nynorsk kultursentrum, Ørsta 2003. Stensilert, 74 s. Vedlegg: skyldskifte på garden Åsen 11.7.1941, kontrakt om Ivar Aasen-museet 15.7.1941, skøyte å grunn for Ivar Aasen-museet 17.7.1941, brosjyren Ivar Aasen-museet frå 1950, brev frå Ivar Aasen-museet til kyrkje- og undervisningskomiteen i Stortinget 25.9.1970, utdrag frå forprosjekt Ivar Aasen-tunet 1992, og avtale om bruk av garden Åsen 10.3.1999.
- 5 Gjerdåker, Johannes: «Ivar Aasen si norske ordbok med ny skrift», *Hordaland* 27.9.2003 og *BUL-stikka* nr. 8 2003 s. 21. Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003.

- 6 Gjerdåker, Svein: «Ny utgåve av Norsk Ordbok [sic]», *Dag og Tid* 20.9.2003.
- 7 Grepstad, Ottar: «Innsida», *Dag og Tid* 16.5.2003. Temaside om «Nordmannen».
- 8 Hallaråker, Peter: «Ivar Aasen frå 1856: Norske ordtak blir som nye», *Sunnmørsposten* 20.10.2003. Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003.
- 9 Hallaråker, Peter: «Norsk Ordbog – eit nasjonalt standardverk», *Møre-Nytt* 23.10.2003 og *Sunnmørsposten* 10.11.2003. Melding av Ivar Aasen: *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*, 2003.
- 10 Helleve, Eirik: «Selskapsleik om sunnmørsnaturen» i *Sunnmøre. Fra tare til tind. Årbok*, Den Norske Turistforening 2003. s.42-49.
- 11 Krokvik, Jostein: «Aasens målsamlingar 1862–1883», *Vestmannen* nr. 1, januar/februar 2003.
- 12 Krokvik, Jostein: «Aasens hovudverk med latinsk skrift», *Vestmannen* nr. 6, desember 2003.
- 13 Kruken, Kristoffer og Terje Aarset: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*. Ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset, Det Norske Samlaget, Oslo 2003, s. ix–xxxvi.
- 14 [Longva, Skjalg]: «Ei Norsk Ordbog som er lett å lese», *Møre-Nytt* 23.9.2003.
- 15 Myhren, Magne: «Ordtøke og Ivar Aasen», *Dag og Tid* 27.9.2003. Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003.
- 16 Myhren, Magne: [Melding av *Målsamlingar 1855-1861* av Ivar Aasen], *Norsk lingvistisk tidsskrift* nr. 1 2003, s. 83-85.
- 17 Nilssen, Olaug: «Personleg nynorskbrukande kvinne», *Syn og Segn* nr. 2 2003, s. 90–95.
- 18 Ommedal, Arne: [Melding av *Ord, uttrykk og inntrykk frå Hallingdal og Valdres* / Ivar Aasen], *Dølaminne* 2003, s. 159–161.
- 19 Seiness, Cecilie N.: «Norsk Ordbog i ny utgåve», *Dag og Tid* 20.9.2003.
- 20 [Toft, Martin]: «Ivar Aasen for folket», *Uniforum* 2.10.2003.
- 21 Tvinnereim, Jon og Oddbjørn Melle: *Fjordbygder i forandring*, Lesja 2003. Om Ivar Aasen s. 13–16, 38 og 44.
- 22 Vestenfor, Oddmund: «Gode norske ord til landsmålet», *Ord om ord* 9, 2003, s. 102–107.
- 23 Wangensteen, Boye: [Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 4. utgåva], *Ord om ord*, 9, 2003, s. 108-109.
- 24 Øyehaug, Gunnhild: «Love has led me here», *Syn og Segn* nr. 2 2003, s. 96-101.
- 25 Aarset, Knut Arne: «Ord-bibelen er klar», *Sunnmørsposten* 24.9.2003.

2004

- 1 Almenningen, Olaf: «Norsk Ordbog (1973)», *Prosa* nr. 3 2004, s. 13.
- 2 Almenningen, Olaf: [Melding av Ivar Aasen: *Norsk Ordbog*, ny utgåve], *Ord om ord*, 2004, s. 81-83.
- 3 Egeland, Tor Magne: «Arnulf Øverland og Ivar Aasen», *Dag og Tid* 31.7.2004. Om Øverlands tale i 1946.

- 4 Engeset, Jens Kåre: «'Namnevisa' og ungdomsdiktinga til Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 28.12.2004.
- 5 Harsson, Margit, [Melding av: Jarle Bondevik ofl. (red.): *Målsamlingar 1862-1883* av Ivar Aasen], *Dølaminne* 2004, s. 157–160.
- 6 Helleve, Eirik: «'Det vert hugnadsame timar aa stella med desse saker'. Då Hovdebygda fekk det fyrste personmuseet i landet», *Møre-Nytt* 23.12.2004.
- 7 Michelsen, Per Arne: [Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003], *Norsklæraren* nr. 3 2004, s.55–57.
- 8 Nerbøvik, Jostein: *Myndige møringar 1740–1870. Volda-soga 1800–1945*, Volda kommune, Volda 2004. Om Ivar Aasen mellom anna s. 265–270.
- 9 Sørbø, Jan Inge: «Ivar Aasen: Portalen til nynorsklyrikken», i *Frå gamle fjell til magma. Linjer i nynorsk lyrikk*, Det Norske Samlaget, Oslo 2004. 190 s.
- 10 Teigen, Håvard: «Takk for Norske ordtak!», *Norsk Tidend* nr. 1 2004. Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003.
- 11 Worren, Dagfinn: [Melding av *Ivar Aasen. Vandreren og veiviseren*, 2002], *Maal og minne* nr.2 2004, s. 202-209.
- 12 Worren, Dagfinn: «Målsamlingar 1862–1883 av Ivar Aasen», *Norsk lingvистisk tidsskrift* 22, 2004, s. 97–102.
- 13 Øvrelid, Ragnar: [Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003], *Språklig samling* nr. 3 2004, s. 7.
- 14 «Ordtaksti opna på Måge», *Hardanger Folkeblad* 29.11.2004. Sti med 12 ordtak av Ivar Aasen.

2005

- 1 Almelid, Håkon: «Frå songskatten vår: 'Gamle grendi'», *Utdanning* nr. 14 2005, s. 32
- 2 Bull, Tove: «Ivar Aasen», *Norsk biografisk leksikon*, Kunnskapsforlaget, Oslo 2005, band X, s. 175–177.
- 3 Burgess, J. Peter: *Ivar Aasen's logic of nation. Toward a philosophy of culture. Followed by: On our written language; On culture and Norwegianness; Recollections of the language debate of Autumn 1858 / by Ivar Aasen*, Høgskulen i Volda 2005. 189 s. Ny revidert utgåve av boka frå 1999.
- 4 Engeset, Jens Kåre: «Ervingen. Eit 150-årsminne og eit 111-årsminne», *Møre-Nytt* 12.3.2005.
- 5 Engeset, Jens Kåre: «Dåpsfest for ferja 'Ivar Aasen'», i *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 57–61. Kåseri 11.6.1998.
- 6 Fiskvik, Astrid: «Dikteren som skapte landsmålet», *Familien* nr. 21 2005, s. 48–51. Reportasje frå Ivar Aasen-tunet i serien «Norske forfatterhjem».
- 7 Helleve, Eirik: «'Det siges, at man pleier overlade slige Sager til Musæer'», i Roar Rønning ofl. (red.): *Hovdebygdingar - i samhald og virke*, Hovdebygda soge- og velferdslag, [Ørsta] 2005, s. 29–48.

- 8 Hovde, Hallvard: «Då han Steinar og han Halle stal tobakk frå Ivar Aasen», i Roar Rønning ofl. (red.): *Hovdebygdingar - i samhald og virke*, Hovdebygda soge- og velferdslag, [Ørsta] 2005, s.187-188.
- 9 Krogstad, Morten Wessel: «Kunstnerhjemmet – speil eller titteskap?», *Fortidsvern* nr. 1 2005, s. 4–8
- 10 Venås, Kjell: *Sigurd Kolsrud*, Novus Forlag, Oslo 2005. Om Ivar Aasen mange stader, særleg s. 186–189, 231–233, 277–288, 317–318
- 11 Aarset, Terje: «Ivar Aasen på Solnør», *Årsskrift 2005. Skodje sogelag*, s. 51–59.
- 12 «Ivar Aasen», *The New Encyclopædia Britannica*. Fifteenth Edition. Encyclopædia Britannica, Inc., Chicago et.al 2005.

2006

- 1 Bondevik, Jarle, Oddvar Nes og Terje Aarset: «Innleiing» i Jarle Bondevik ofl. (red.): *Namnesamlingar av Ivar Aasen*, Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 9. Norsk Bokreidingslag, Bergen 2006, s. ix–xlvi
- 2 Bondevik, Jarle: «Ny bok i serien med etterlatne manuskript av Ivar Aasen», *Vestmannen* nr. 6, desember 2006, s. 7.
- 3 Bø, Gudleiv: *Å dikte Norge. Dikterne om det norske*, Fagbokforlaget, Bergen 2006. Om Ivar Aasen særleg s. 133–151.
- 4 Fet, Jostein: *Eksetiana. Aarflots Prenteverk 1809–1935*, Det Norske Samlaget, Oslo 2006. Mange referansar til tekstar av Ivar Aasen som blei trykte på Ekset.
- 5 Grepstad, Ottar: *Viljen til språk. Ei nynorsk kulturhistorie*, Det Norske Samlaget, Oslo 2006. Om Ivar Aasen s. 47 –94, 100–102, 117–119.
- 6 Grepstad, Ottar: «Mannen som gjekk så skeivt», *Syn og Segn* 2006, s. 4–14
- 7 Grepstad, Ottar: «Eit skriftspråk nedanfrå», i *Vestlandets historie*, band 3, Vigmostad & Bjørke, Bergen 2006. Om Ivar Aasen s. 172–177.
- 8 Grønstøl, Sigrid Bø: «Vestlandslitteraturen», i *Vestlandets historie*, band 3, Vigmostad & Bjørke, Bergen 2006. Om Ivar Aasen s. 211.
- 9 [Gundersen, Dag] DG: «Ivar Aasen», *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon*, 4. utgåva. Kunnskapsforlaget, Oslo 2006.
- 10 Johnsen, Egil Børre: *Unorsk og norsk. Knud Knudsen. En beretning om bokmålets far*, Bokbyen Forlag, Tvedestrand 2006. Om Ivar Aasen mellom anna s. 75–76, 171–172, 189–193, 218–219, 239–240, 289–290, 313–315, 348–349.
- 11 Kleiva, Turid: «Ivar Aasen i Gudbrandsdalen», *Årbok for Gudbrandsdalen* 2006, s. 162–177.
- 12 Kløvning, Inge: «Ordsfatt etter Aasen», *Møre* 28.10.2006.
- 13 Kløvning, Inge: «Presten hjelpste Ivar Aasen med sexualia!», *Møre* 4.11.2006. Presten var teologistudenten Anders Hovden.
- 14 Krokvik, Jostein: «Ivar Aasens gamalnorske lesebok», *Vestmannen* nr. 3 2006, s. 4–5.
- 15 Nordal, Svein: «Har saumfare skrifter og notat etter Ivar Aasen i fjorten år», *Møre-Nytt* 28.10.2006.

- 16 Nynorsk pressekontor: «Namnesamlingane til Ivar Aasen i bokform», *Møre-Nytt* 24.10.2006.
- 17-27 Rygh, Astri Eidseth og Svein Blindheim: *Grammatikk og kjærleik*, Nynorsksenteret, Volda 2006. CD med melodiar av Svein Blindheim. Teksthefte med 11 songar: «Ank», «Filago Mimina», «Munnar å mette», «Flogvit», «Subjekt», «Grammatikk og kjærleik», «Ho e so fine», «Kundskaben ædler manden», «Uro», «Saknad» og «Målet du gav oss».
- 28 Schiøtz, Cato og Bjørn Ringstrøm: *Norske førsteutgaver. En hjelpebok for samlere av skjønnlitteratur*, Bjørn Ringstrøms antikvariat, Oslo 2006. Om Ivar Aasen s. 353–355.
- 29 Skarbø, Bjørn Steinar: «Språket har vorte fattigare på presise ord og uttrykk», *Bygdebladet* 28.10.2006.
- 30 Solvang, Elisabeth: «Aldri lei av Aasen», *Sunnmørsposten* 30.10.2006.
- 31 Welle, Kari Gerhard: «Ivar Aasen – det vesle mennesket i den store naturen», *Møre-Nytt* 21.12.2006.
- 32 Wetås, Åse: «Namnesamlingar av Ivar Aasen», *Nytt om namn* nr. 44, 2006, s. 75–76.

2007

- 1 Almenningen, Olaf: «Ivar Aasens grunnskifter og metode», *Norsk Tidend* nr. 2 2007.
- 2 Drange, Ernst Berge: *Rasmus Løland. Barnebokpioneren frå Ryfylke*, Det Norske Samlaget, Oslo 2007. Om Ivar Aasen særleg s. 317–321 og 348–352.
- 3 Fidjestøl, Alfred: *Eit halvt liv. Ein biografi om Per Sivle*, Det Norske Samlaget, Oslo 2007. Om Ivar Aasen særleg s. 28–32 og 66–68.
- 4 Haslum, Vidar: «Namnesamlingar av Ivar Aasen», *Studia Anthroponymica Scandinavica* 25, 2007, s. 147–149.
- 5 Hovdenakk, Sindre: *Alt er politikk. Hagbard Berner og hans tid*, Det Norske Samlaget, Oslo 2007. Om Ivar Aasen særleg s. 50–59.
- 6 Korsmo, Eli Kristine: «Følgde Aasens målsamlingar i 15 år», *På Høyden* 10.1.2007 og *Norsk Tidend* nr. 2 2007.
- 7 Lomheim, Sylfest: *Språkreisa. Norsk gjennom to tusen år*, N.W. Damm & Søn, Oslo 2007. Om Ivar Aasen særleg s. 271–278 , 282–285 , 291–296.
- 8 Nes, Otto: «På jakt etter solen. Om ordbøker», *Bokvennen* nr. 3 2007, s. 58–63
- 9 Vallevik, Elisabet: «To store leksikografar», *Dag og Tid* 9.11.2011. Om Samuel Johnson og Ivar Aasen.
- 10 Versto, Olav: «Volda Open», *VG* 30.6.2007.
- 11 Ådland, Einar: «Femten år med Aasen», *Dag og Tid* 23.2.2007.

2008

- 1 Aschim, Anders: *Ein betre vår ein gong. Elias Blix*, Det Norske Samlaget, Oslo 2008. Om Ivar Aasen mellom anna s. 95–99, 122–128 og 159–165.

- 2 Fosse, Jon: «Måse og gran. Ved planting av ny tunbjørk i Ivar Aasen-tunet 30. april 2008», i Ottar Grepstad: *Ivar Aasen-tunet gjennom 200 år*, Nynorsk kultursentrum, Ørsta 2008, s. [4–5].
- 3 Grepstad, Ottar: *Ivar Aasen-tunet gjennom 200 år. Minebok 30. april 2008*, Nynorsk kultursentrum, Ørsta 2008. 32 s. Utgitt til opning av ny utescene og planting av ny bjørk i Aasen-tunet 30.4.2008.
- 4 Hyvik, Jens Johan: «– *hvorfor har ikke Norge et eget nationalt Sprog?*» *Språk og nasjonale forestellingar i Noreg 1739–1850*, avhandling, Universitetet i Oslo 2008. 333 s. Utgitt i revidert form som bok i 2009.
- 5 Myhren, Svein Arne: «På sporet av nynorsken i Ivar Aasens fotefar. Om Ivar Aasens innsamlingsarbeid i Fjotland og indre Vest-Agder juli 1858», *Fjotlands-rosa.no*, lesedato 21.2.2014.
- 6 Myhren, Svein Arne: «Då Ivar Aasen møtte Tosten i Lindhommen. Litt kring Ivar Aasens innsamlingsarbeid i Fjotland juli 1858», *Årsskrift (Kvinesdal historielag)* 2008, s. 167–175.
- 7 Runde, Olga Støylen: *Bernt Støylen. Ein biografi*, Det Norske Samlaget, Oslo 2008. Om Ivar Aasen særleg s. 26–27, 45–46, 290–291 og 313–314.

2009

- 1 Fosse, Jon: «Sokkane til Ivar Aasen», i Dagfinn Worren (red.): *Ivar Aasen-almanakken 2009*, Dag og Tid, Oslo 2009, s. 116–117.
- 2 Furseth, Martin: «Eit ukjent Ivar Aasen-dikt frå 1891», i Roar Rønning (red.). *Hovdebygda – er aldri eins å sjå*, Hovdebygda sog- og velferdslag, [Ørsta] 2009, s. 9–12.
- 3 Grepstad, Ottar: «Ivar Aasen», *Allkunne.no*. 2009. Utvida og oppdatert i 2013.
- 4 Grepstad, Ottar: «Songen om Noreg», *Dagens Næringsliv* 3.9.2009. Om «Nordmannen».
- 5 Halse, Per: *Gudsord og folkemål. Framveksten av nynorsk kyrkjespråk 1859–1908*, avhandling til ph.d.-graden, Universitetet i Oslo 2009.
- 6 Hyvik, Jens Johan: *Språk og nasjon 1739–1868*. Norsk målreising I, Det Norske Samlaget, Oslo 2009. Om Ivar Aasen særleg s. 260–290.
- 7 Myhren, Magne, «Ivar Aasen i arbeid med stadnamn. Opplysningar om stadnamn i Norsk Ordbog (1873)», *Nytt om namn* nr. 49, 2009, s. 41–53.
- 8 Venås, Kjell: *Hans Ross. Målføregranskar, ordbokskrivar og grammatikar*, Novus Forlag, Oslo 2009. Om Ivar Aasen mange stader, særleg s. 16–20, 30–36, 55–57, 66–98, 106–121, 137–142.
- 9 Aarset, Terje: *Den nynorske songskatten*, Fagbokforlaget, Bergen 2009. «Mellom bakkar og berg» s. 21–32, «Dei gamle fjelli» 33–42.
- 10 Aarset, Terje: «Boksar – eit slag under beltestaden», *Møre-Nytt* 5.12.2009.
- 11 Aarset, Terje: «'Voni er vaar beste Skatt'», *Dag og Tid* 18.12.2009.

- 12 «Bokbombe frå Hovdebygda soge- og velferdslag: Publiserer ukjent Ivar Aasen-dikt», *Møre-Nytt* 3.12.2009. Om «Voni», som blei publisert i *A-Magasinet* i 1961.

2010

- 1 Bakken, Sidsel Sandum: *Pedagogiske aspekter ved Ivar Aasens arbeid. En sammenfatning av primærkildeopplysningmer*, masteroppgåve i nordisk didaktikk, Universitetet i Oslo 2010. 105 s.
- 2 Bø, Ola E.: «Klovner i kamp», *Syn og Segn* nr. 1 2010, s. [16]-27.
- 3 Dobloug, Mikkel: «Ivar Aasens minne og ønske», *Gudbrandsdølen Dagningen* 24.9.2010.
- 4 Ellingsen, Gunnar: «Ivar Aasen som elev og lærar», *Møre-Nytt* 13.2.2010. Utdrag frå Gunnar Ellingsen: *Nærings- og kultursoge for Ørsta*, I, Ørsta 2011.
- 5 Gatland, Jan Olav: *Ord og orgasme. Ein biografi om Ola Raknes*, Det Norske Samlaget, Oslo 2010. Om Ivar Aasen særleg s. 31–32.
- 6 Grepstad, Ottar: «Ivar Aasens reiser 1842–1883», *Aasentunet.no* 2010. Dokument i Excel-format med oversyn over reiser og strekningar, dag for dag.
- 7 Grepstad, Ottar: *Avisene som utvida Noreg. Nynorskpressa 1850–2010*, Det Norske Samlaget, Oslo 2010, s. 17–37, 42–43 og 91–99.
- 8 Helleve, Eirik: «Noko om Reidar Djupedal i åra 1950–1960», *Syn og Segn* 2010, s. 42–50. Særleg om arbeidet hans med brev og dagbøker av Ivar Aasen.
- 9 Lægreid, Erling: «Arthur Klæbo, tobakkstjuven», *Dag og Tid* 9.4.2010. Også prenta i Erling Lægreid: *Nærgåande skisser*, Det Norske Samlaget, Oslo 2011, s. 56–58. Om eit påstått tjuveri av tobakk frå Aasen-samlinga i Ivar Aasen-museet.
- 10 Moen, Olav Andreas: «Tollkasserar Aage Claudius Schult. Ein svært musikk- og dialektinteressert ogndaling», *Årbok / Nord-Trøndelag historielag* 2010, s. 91–95. Om Schults korrespondanse med Ivar Aasen.
- 11 Myhren, Magne: «Ivar Aasen til fots i norsk fjellheim», *Norsk årbok, Andre rekke*. Høgnorskringen, Oslo 2010. s. 75–[78].
- 12 Økland, Einar: «'Hallelujah, I'm a bum'», i Dagfinn Worren (red.): *Ivar Aasen-almanakken 2010*, Dag og Tid, Oslo 2010, s. 118–120.

2011

- 1 Ellingsen, Gunnar: «Ivar Aasen som skuleelev og skulehaldar», *Nærings- og kultursoge for Ørsta, I. Ca. 1600–1837*, Ørsta kommune, Ørsta 2011, s. 289–292.
- 2 Hoel, Oddmund Løkensgard: *Mål og modernisering 1868–1950*. Norsk målreising II, Det Norske Samlaget, Oslo 2011. Om Ivar Aasen m.a. s. 60–62.
- 3 Lunden, Eldrid: «Ivar Aasen som humorist?», i Dagfinn Worren (red.): *Ivar Aasen-almanakken 2011*, Dag og Tid, Oslo 2011, s. 126–127.
- 4 Nielsen, May-Brith Ohman: «Ny norskdom, folkespråk i endring», i *Norgegr. Norges historie*, band III 1840–1914, Aschehoug, Oslo 2011, s. 182–185.

- 5 Skre, Arnhild: *Hulda Garborg. Nasjonal strateg*, Det Norske Samlaget, Oslo 2011. Om Ivar Aasen mellom anna s. 57–60 og 496–497.

2012

- 1 Andersen, Per Thomas: *Norsk litteraturhistorie*, 2. utgåvam Universitetsforlaget, Oslo 2012. Om Ivar Aasen s. 195–197. 1. utgåva kom i 2001, uendra tekst i 2. utgåva.
- 2 Lundemo, Trygve: «Utrolig hvor mye leven en ensom horekunde kan være i stand til å skape», *Adresseavisen* 29.12.2012.
- 3 Lægroid, Erling: «Reidar Djupedal: klassisk musikk og whisky», i *Fleire nærgående skisser*, Det Norske Samlaget, Oslo 2012, s. 26–28. Litt om Reidar Djupedal og Ivar Aasen.
- 4 Myhre, Jan Eivind: *Norsk historie 1814–1905. Å byggje ein stat og skape ein nasjon*, Det Norske Samlaget, Oslo 2012. Om Ivar Aasen s. 59–61.
- 5 Nordal, Hild: «Trendy Ivar-truse» (side 1) og «Kastar kleda for Ivar Aasen» (side 2–3), *Sunnmørsposten* 20.12.2012. Kulørt reportasje om Ivar Aasen-boksaren og sportstoppen «Mellom bakkar og berg».
- 6 Olje- og energidepartementet: «Draupne får namnet Ivar Aasen», *Regjeringa.no* 10.9.2012. Pressemelding om namn på nytt oljefelt.
- 7 Ørbek, Bjørn Kristen: «Om å feire Ivar Aasen», *Hamar Arbeiderblad* 8.9.2012.

2013

- 1 Akselberg, Gunnstein: «Den førebiletlege folkeboka om Ivar Aasen», *Hordaland* 22.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 2 Almenningen, Olaf: «Kom med visor», *Klassekampen* 16.11.2013. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 3 Andenæs, Ulf: [Ivar Aasen], *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 4 Apelseth, Arne: «Språkprogram som retorisk øving», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 15–19.
- 5 Aune, Kolbjørn: «Ivar Aasen og Fosen», *Årbok for Fosen* 2013, s. [39]–42.
- 6 Austigard, Edmund: «Takk, Ivar Aasen!», *NRK Ytring.no* 5.8.2013.
- 7 Bjørkedal, Hege: «Ballongar og songar for Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 6.8.2013.
- 8 Botheim, Sigrid og Guri Sørungård: «Ivar Aasen i 200», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 9 Botheim, Sigrid Sørungård og Sigurd Brørs: «Eg byggjer opp eit språk» [Eg byggjer opp eit språk], *Dag og Tid* 2.8.2013. Dikt.
- 10 Brakstad, Ida Veiden: «200 år med hat og kjærlighet», *Adresseavisen* 6.8.2013.
- 11 Burgess, Peter J.: «Learning to be Norwegian: Nation-building as cultural pedagogy in Aasen, Kristvik, Hellesnes and Slagstad», i Jens Johan Hyvik og Stephen Walton (red.): «*Der var ruskut å leggja utpå*». Ti år med mastergraden i nynorsk skriftkultur, Novus, Oslo 2013, s. 55–82.
- 12 Bæra, Gunnar: «Ivar Aasen og Hallingdal», *Hallingdølen* 6.8.2013.

- 13 Bø, Gudleiv: «Ivar Aasen. Nasjonsbyggjar og diktar». Kåseri i Bærum Mållag 7.3.2013, *Bærummaallag.com*, lesedato 21.2.2014.
- 14 Bø, Gudleiv: «Makelaus blome i norsk litteratur», *Dag og Tid* 8.11.2013. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 15 Christiansen, Atle: «Vi trenger flere Aasen-biografier», *Aftenposten* 5.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 16 Christiansen, Inger Johanne: «Aasen-diskografi», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 227–234.
- 17 Christophersen, Helge Olav Strømme: «Et geni er 200», *Sunnmørsposten* 6.8.2013.
- 18 Collett, John Petter: «Slitsam detaljrikdom», *Dag og Tid* 16.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 19 Crawford, Jackson: «Dikt til Ivar Aasen» [Takk vere æveleg deg, Ivar Aasen], *Tvedestrandsposten* 8.8.2013. Framført ved grava til Ivar Aasen i Oslo 5.8.2013.
- 20 Djupedal, Reidar: «Om *Symra*», i Ivar Aasen: *Symra*, Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 89–98. Opptrykk frå 1959-utgåva av *Symra*.
- 21 Djupedal, Reidar og Terje Aarset: «Ordtydingar», i Ivar Aasen, *Symra*, Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 71–84.
- 22 Dvergsdal, Arne: «Liten mann, stor misjon». *Dagbladet* 29.7.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 23 Edland, Åsulyv: «Ivar Aasen 200 år», *NRK Gull* 2.8.2013. Med informasjon om utvalde radioprogram som NRK Gull sender 5.8.2013.
- 24 Egeland, John Olav: «Ivar Aasen sett fra Bærum», *Dagbladet* 5.8.2013.
- 25 Eide, Elisabeth S.: «Fattig og språkrik, Ivar Aasen», i *Bøker i Norge. Boksamlinger, leseselskap og bibliotek på 1800-tallet*, Pax Forlag, Oslo 2013, s. 218–220. Også omtale av Aasen-samlinga andre stader i boka.
- 26 Espeland, Arne: «En ny nasjonalsang?», *Klassekampen* 15.10.2013. Om «Nordmannen».
- 27 Evang, Sonja: «Grunnleggjaren av nynorsken», *Frimerkeposten*, Posten Noreg, nr. 4 2013, s. 10–11 med vising av frimerke s. 14–15.
- 28 Figueiredo, Ivo de: «Mannen, språket og landet», *Morgenbladet* 2.–8.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 29 Finne, Sara: «–Han var nok litt sta, han Ivar Aasen!», *Hordaland* 6.8.2013. Intervju med Lars Hirth Nesheim (100).
- 30 Flo, Sigbjørn: «Takk skal du ha, Ivar Aasen!», *Møre-Nytt* 24.8.2013.
- 31 Folkvord, Magnhild: *Fredrikke Marie Qvam*, Det Norske Samlaget, Oslo 2013. Omtale av Ivar Aasen særleg s. 26–28.
- 32 Fosse, Jon: «Vesle Vitet strekk ikkje til, ei tru må stydja uppunder», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 33 Fossheim, Kristian: «Ivar Aasen og jølstringane», *Firda* 12.1.2013.
- 34 Fridtun, Kristin: «Ivar Aasen i Leiret», *Østlendingen* 13.3.2013.

- 35 Fridtun, Kristin, «Ivar Aasen - rota til alt vondt?», *Norsklæraren* nr. 3 2013, s. 52-58.
- 36 Fridtun, Kristin: «Tre mytar om Ivar Aasen», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 37 Gatland, Jan Olav: *Ivar Aasen og Bergen. Ein utstillingskatalog til 200-årsjubileanten*, Universitetet i Bergen 2013, 24 s.
- 38 Grenersen, Anne: «Arven etter Aasen», *Avisa Nordland* 3.1.2013.
- 39 Grepstad, Ottar: *Bibliografi over Ivar Aasens publiserte skrifter*, Nynorsk kultursentrum, Ørsta 2013. 66 s. E-bok, Aasentunet.no. 2. utgåva 2014.
- 40 Grepstad, Ottar: *Historia om Ivar Aasen*, Det Norske Samlaget, Oslo 2013, 375 s. 2. opplaget 2013 med mindre rettingar, 3. opplaget 2013 med mindre rettingar.
- 41 Grepstad, Ottar: *Historia om Ivar Aasen*, søkbar versjon av manuskriptet, berre tilgjengeleg for kjøparane av boka, publisert på Allmenningen.no 1.8.
- 42 Grepstad, Ottar: «Kor høg var Ivar Aasen?» Notat med signert vedlegg av Hallbjørn Staurset 21.5.2013. Arkiv Ivar Aasen-tunet.
- 43 Grepstad, Ottar: «Skulen banaliserer Ivar Aasen», *Bergens Tidende* 5.8.2013.
- 44 Grepstad, Ottar: «Feilvurderingar om Ivar Aasen», *Aftenposten* 14.8.2013.
- 45 Grepstad, Ottar: «Historikaren om Ivar Aasen», *Dag og Tid* 30.8.2013.
- 46 Grepstad, Ottar: «Myteknusing», *Norsk Tidend* nr. 4 2013, s. 20–21. Intervju ved Kjartan Helleve.
- 47 Grepstad, Ottar: «Det er vistnok mange, som nu ville spørge, om Folket her i Norge ogsaa virkelig har et Sprog for sig selv», *Norsk Tidend* nr. 4 2013, s. 22–23. Utdrag frå *Historia om Ivar Aasen*.
- 48 Grepstad, Ottar: «Reisene gjennom språket», *Historie* nr. 2 2013, s. 50–63. Utdrag frå *Historia om Ivar Aasen*.
- 49 Grepstad, Ottar: «Hauge, Aasen og allmugen», *Dag og Tid* 13.9.2013.
- 50 Grepstad, Ottar: «Då landsmålet blei nynorsk», *Dag og Tid* 20.12.2013.
- 51 Grepstad, Ottar: «Historia om Iver Andreas», *Hovdebygdingar – med hug til si heimlege strand. «Mi gamle grend»*, skrift nr. 22, Hovdebygda 2013, s. 9–33.
- 52 Grepstad, Ottar: *Språksansen. Kalender om all verdas språk*, Det Norske Samlaget, Oslo 2013, innførslar 1.2., 18.3., 12.6., 5.8., 26.8.
- 53 Grov, Astrid Marie: «Ivar Aasen – ein politisk diktar?», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 20–22.
- 54 Hagland, Jan Ragnar: «Ivar Aasen og Selskabet i Trondheim», *Dag og Tid* 18.1.2013.
- 55 Hagland, Jan Ragnar: «Ivar Aasen og Trondheim», *Adresseavisen* 5.8.2013.
- 56 Halse, Per: «Eit livsverk bore av tru», *Vårt Land* 5.8.2013.
- 57 Halse, Per: «Høgskulen i Volda hyllar nynorskens far», *Sunnmørsposten* 5.8.2013.
- 58 Hansen, Ivar Roger, «Ivar Aasens reise til Helgeland 1846», *Årbok for Helgeland*, Helgeland historielag 2013, s. 136-149.

- 59 Hansen, Ivar Roger: *Mot fedrene fjell. Komponisten David Monrad Johansen og hans samtid*, Kolofon Forlag, Oslo 2013. Om Ivar Aasen særleg s. 184–186 og 373–375.
- 60 Hatle, Sverre: «Med Ivar Aasen i 200 år», *Driva* 5.8.2013.
- 61 Haugan, Jens: «Frå Otfrid von Weissenburg til Ivar Aasen», *Hamar Dagblad* 24.1.2013, *LNK-nytt* 24.1.2013, *Hamar Arbeiderblad* 25.1.2013.
- 62 Haugan, Jens: «Hurra for Ivar Aasen og Språkåret 2013», *Hamar Dagblad* 9.8.2013, *Hamar Arbeiderblad* 16.8.2013, *Jul i Valdres* 2013, s. 24.
- 63 Haugan, Jens: «Ivar Aasen – språkets messias», *Hamar Dagblad* 1.8.2013, *Gudbrandsdølen Dagningen* 2.8.2013, *Hamar Arbeiderblad* 3.8.2013, *LNK-nytt* 6.8.2013.
- 64 Haugan, Jens: «Ivar Aasen var ein travel mann», *YouTube*, publisert 25.7.2013. Song.
- 65 Haugan, Jens: «Ivar Aasen var ein travel mann», *YouTube*, publisert 5.9.2013. Variant av songen ovanfor.
- 66 Haugan, Jens: «Ivar Aasens minne», *Gudbrandsdølen Dagningen* 30.9.2013.
- 67 Haugan, Jens: «Språkåret – Aasen i Hedmark», *Hamar Dagblad* 10.10.2013, *Hamar Arbeiderblad* 12.10.2013, *Østlendingen* 12.10.2013.
- 68 Hoem, Edvard: «Europearen Ivar Aasen», *Klassekampen* 28.8.2013.
- 69 Hoem, Edvard: «Ivar Aasen i Venezia», *Klassekampen* 4.9.2013.
- 70 Hoem, Edvard: «Songdiktarane Aasen og Bjørnson», *Dag og Tid* 9.8.2013.
- 71 Hoem, Edvard: «Takk, Ivar Aasen», *Klassekampen* 3.8.2013.
- 72 [Hovde, Rune]: «– Ivar Aasen gjer Ørsta unik», *Møre-Nytt* 3.8.2013. Intervju med ordføraren i Ørsta.
- 73 Hyvik, Jens Johan: «Ivar Aasen og teorien om to kulturar», *Norsk Tidend* nr. 1 2013, s. 16–17.
- 74 Hæreid, Gunnar O.: «Takk, Ivar Aasen», *Fylkesmannsbloggen*, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane 5.8.2013.
- 75 Høghaug, Leif og Cathrine Strøm: «I dialog med verdslitteraturen», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 76 Julsen, Roar: «Hvorfor mislyktes Ivar Aasen?», *Fredriksstad Blad* 5.8.2013.
- 77 Jøsevoll, Martin: «En sprek 150-åring», *Helgeland Arbeiderblad* 29.11.2013.
- 78 Kløvning, Inge: «Har skapt ny vår på litterær blomstereng», *Møre* 16.11.2013.
- 79 Knatten, Kaja: «Samlet romeriksord», *Romerikes Blad* 5.8.2013.
- 80 Krístjánsson, Mímir: «Ivar!», *Klassekampen* 6.8.2013.
- 81 Kruken, Kristoffer: «Originale Aasen», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 29–31.
- 82 Lien, Anette: «Ivar Aasens glemte vestfoldord», *Tønsberg Blad* 3.8.2013.
- 83 Lilleøy, Stein Arne: «På sporet av Ivar Aasen», *Vestlandsnytt* 3.9.2013.
- 84 Longva, Skjalg: «Ivar Aasen til kaffibordet», *Møre-Nytt* 5.11.2013. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 85 Longva, Skjalg: «Med plagene bak seg ...», *Møre-Nytt* 28.12.2013.

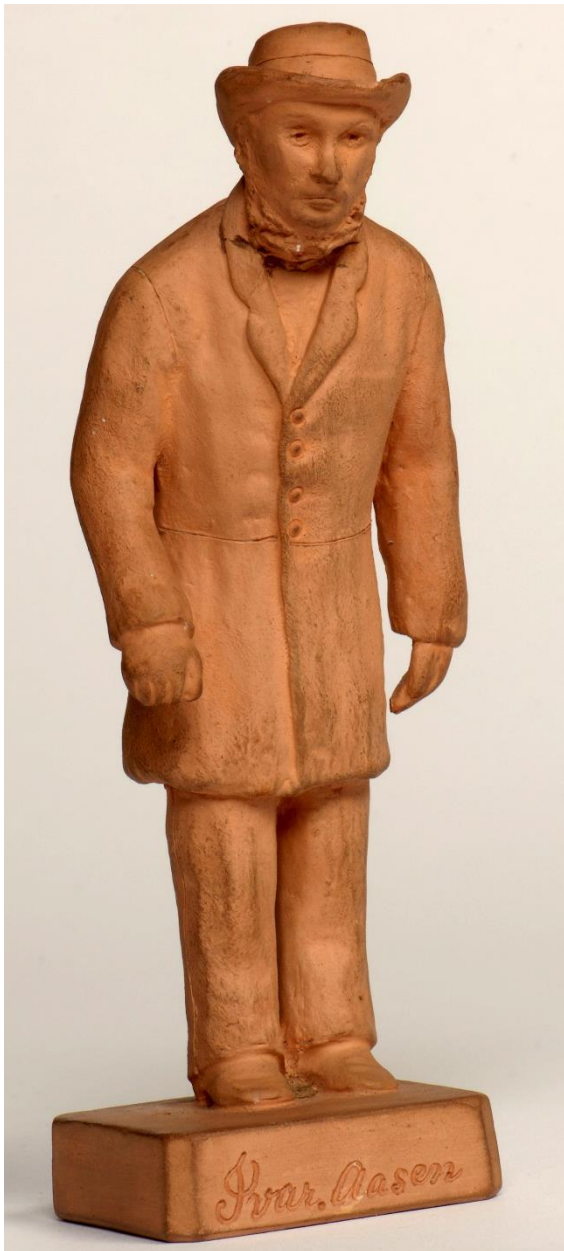
- 86 Marøy, Lars Bjarne: «Ivar Aasen og fyregangsmennene i Bergen», *Målmannen* nr. 3 2013, s. 4–7.
- 87 Miljeteig, Oddny: «Ivar er årets mann!», *Bergensavisen* 31.7.2013.
- 88-145 Mo, Jostein O.: «Ivar Aasen i samtid og ettertid. Illustrasjonar i utval ved Jostein O. Mo». Artikkelserie i *Møre-Nytt* frå og med 5.1.2013. Avisa prenta 58 artiklar i denne serien i 2013, og serien heldt fram i 2014, 2015, 2016 og blei avslutta 29.12.2017 med stykke nr. 255.
- 146 Monsson, Odd: «Tradisjon og fornying. Eit studium i Ivar Aasens fonologiske metode», i Jens Johan Hyvik og Stephen Walton (red.): «*Der var ruskut å leggja utpå*». *Ti år med mastergraden i nynorsk skriftkultur*. Novus, Oslo 2013, s. 161–181.
- 147 Mork, Karl Peder: «Vår mann Ivar Aasen», *Tidens Krav* 5.8.2013
- 148 Myhren, Magne: «Leksikalsk samheng mellom M.B. Landstad: Norske Folkeviser og Ivar Aasen: Norsk Ordbog», i Tom Schmidt (red.): *Målblomar til Margit. Veneskrift til Margit Harsson på 70-årsdagen den 9. juni 2013*, Novus Forlag, Oslo 2013, s. 103–123.
- 149 Nicolaysen, Bjørn Kvalsvik: «Ei historie og nokre spørsmål», *Prosa*, nr. 5/6 2013, s. 20–27. Om *Historia om Ivar Aasen* av Ottar Grepstad og *Ivar Aasens kropp* av Stephen J. Walton.
- 150 Nilssen, Gjermund: «Aasen-ånden lever!», *Nye Troms* 3.8.2013.
- 151 Nordal, Hild: «Kva betyr Ivar Aasen for deg?», *Sunnmørsposten* 5.8.2013. Rundspørjing med Sunniva Selena Bolseth (30), Fredrik Johansen (23), Loc Mangala (14), Sigrid Nupen (22), Vebjørn Oasdal (16), Kristian Røv (14), Anne Mette Standal (26) og Sveinung Tilseth (15).
- 152 Nordal, Lars Ivar: «Med nase for systematikk», *Møre-Nytt* 3.8.2013. Intervju med Torbjørn Urke om plantesamlinga til Ivar Aasen.
- 153 Nore, Aslak: «Svensk kunnskapsløshet», *VG* 27.1.2013. Kommentar til Martin Aagaard i *Aftonbladet* 18.1.
- 154 Norheim, Øyvind: «Aasen i sangbøkene», i Ivar Aasen: *Symra*, Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 209–225.
- 155 Nøkleby, Olaf: «Ivar Aasen på Toten og Hadeland», *Oppland Arbeiderblad* 5.8.2013 og *Hadeland* 7.8.2013.
- 156 Nøstdal, Kjell: «Arven etter Ivar Aasen», *Fjordabladet* 3.8.2013.
- 157 Nøttveit, Andra Rygg: «Ivar Aasen toppa på Twitter», *Framtida.no* 6.8.2013.
- 158 Odland, Paul: Til lags åt mange», *Dagen* 21.11.2013. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 159 Reinholt, Tone Lundeberg: «Fann språkskattar i Telemark», *Varden* 11.5.2013.
- 160 Revheim, Hanna Huglen: «Oppfordrar til å flagge for Aasen», *Bergens Tidende* 4.8.2013.
- 161 Roaldseth, Sarqa Lovise: «Ivar Aasen inspirerer til song og musikkvideo», *NRK.no/mr* 5.8.2013.
- 162 Runde, Ingvild: «Symra lansert i Aasen-tunet», *Møre-Nytt* 5.11.2013.

- 163 Røhnebæk, Trond: «Ivar Aasen - et jubileum verd?», i *Årbok / Ringsaker, Veldre og Brøttum historielag* 2013, s. 76–79.
- 164 Sandal, Reidar: «Språkåret var året som verka», *Bergens Tidende* 29.12.2013.
- 165 Sandelson, Solveig Grødum: «Aasens fart og fargar», *Stavanger Aftenblad* 5.8.2013.
- 166 Stegane, Idar: «Symra 150 år», i Ivar Aasen: *Symra*, Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 85–88.
- 167 Storstrand, Lars-Toralf: «Til lukka med dagen, Ivar Aasen!», *Karmsund Avis* 5.8.2013. Intervju med Solgunn Liestøl.
- 168 Svendsen, Åsmund: *Halvødan Koht. Veien mot framtiden. En biografi*, Cappelen Damm, Oslo 2013. Om Ivar Aasen særleg s. 70–75.
- 169 Sæbønes, Rune: «Kulturministeren takka Ivar Aasen», *Fjordingen* 7.8. og *Møre-Nytt* 8.8.2013.
- 170 Sæbønes, Rune: «Presenterer praktverket i Aasen-tunet: – Symra er grunnlaget for den nynorske lyrikken», *Møre-Nytt* 31.10.2013.
- 171 Sætre, Vidar: «Spørsmål til Ottar Grepstad», *Norsk Tidend* nr. 5 2013, s. 25. Om forståinga av Ivar Aasen.
- 172 Sørbø, Jan Inge: «Ivar Aasen om Aasen-mytane», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 173 Sørbø, Jan Inge: «Dei store linjene», *Klassekampen* 17.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 174 Sørensen, Reidun R.: «Har Ivar Aasen gjort deg stolt?», *Oppland Arbeiderblad* 5.8.2013 og *Hadeland* 7.8.2013.
- 175 Søyland, Aud: «200 år med Ivar Aasen», *Valdres* 1.8.2013.
- 176 Tajik, Hadia: «Tale ved opninga av Språkåret 2013», *Regjeringa.no / Kulturdepartementet / Dokumentarkiv / Talar og artiklar*. Også prenta i *Så lenge der er språk, kjem det år. Årsrapport 2011–2014 for Språkåret 2013*, Ørsta 2014, s. 102–103. Framført i Kilden, Kristiansand 2.1.2013.
- 177 Tajik, Hadia: «All grunn til å feira», *Møre-Nytt* 3.8.2013.
- 178 Tajik, Hadia: [Om Ivar Aasen], *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 179 Tajik, Hadia: «Takk, Ivar Aasen!», *Regjeringa.no / Kulturdepartementet / Dokumentarkiv / Talar og artiklar*. Også prenta i *Så lenge der er språk, kjem det år. Årsrapport 2011–2014 for Språkåret 2013*, Ørsta 2014, s. 104–105. Tale på festmøte for Ivar Aasen i Ivar Aasen-tunet 5.8.2013.
- 180 Tandstad, Kjetil: «For lek og nerd», *Sunnmørsposten* 25.11. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 181 Tarberg, Odd: «Jesus, Ivar Aasen og sosialisme», *Dagsavisen* 3.9.2013.
- 182 Trøyflat, Marianne Granheim: «I fotefara til Ivar Aasen», *Framtida.no* 2.12.2013. Reportasje frå byvandring i Oslo 30.11.2013.
- 183 Urke, Torbjørn: «'Naar det laver av Blomar paa Straa'. Studiar i Ivar Aasens herbarium», *Blyttia* nr. 2 2013, s. 73–92.
- 184 Vangsnes, Øystein A.: «Nasjonalhelten og grunnleggjaren av norsk dialektologi: 200 år i dag», *Forskning.no* 5.8.2013, lesedato 21.2.2014.

- 185 Vasstveit, Ivar: «To hundre år millom bakkar og berg», *Stavanger Aftenblad* 5.8.2013. Intervju med Inger Bråtveit, Hadia Tajik, Helge Torvund og Tom Roger Aadland.
- 186 Vatne, Bjørn: «Skal ete som Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 7.3.2013. Reportasje om middag i Ivar Aasen-tunet med husmannskort frå Ivar Aasens tid.
- 187 Vikør, Lars S.: «Aasens målbunad», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 32–34.
- 188 Vold, Jan Erik: «Ivar Aasen. Nordmannen», i *Poesi ad lib. Tekster om dikt og diktere*, Gyldendal, Oslo 2013, s. 314–315.
- 189 Vonen, Arnfinn Muruvik: «Ivar Aasen angår oss alle», *Aftenposten* 10.8.2013.
- 190 Wang-Naveen, Mala: «Språk og demokratiet», *Aftenposten* 5.8.2013.
- 191 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen og Herøy», *Folk og fortid. Tidsskrift for Herøy sogelag* 2013, s. 32–46.
- 192 Aagaard, Martin: «Danskjävlar. Om den norska kulturens kärna», *Aftonbladet* 18.1.2013.
- 193 Aarset, Terje: «Verdi er vid og Vegar mange. Om ‘Ferdavisa’ av Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 21.12.2013.
- 194 Aarset, Terje: «‘Mellom bakkar og berg’ og Herøy», *Vestlandsnytt* 23.4.2013.
- 195 Aarset, Terje: «45 000 ord», *Møre-Nytt* 29.6.2013. Om ordtilfanget i *Norsk Ordbog*.
- 196 Aarset, Terje: «Merknader til *Symra*», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 99–106.
- 197 Aarset, Terje: «*Symra* 1863–1996. Ein kommentert bibliografi», i Ivar Aasen, *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 107–121.
- 198 Aarset, Terje: «Omsette Aasen-dikt. Ein bibliografi», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 113–132.
- 199 Aarset, Terje: «Tonar og tonetilvisingar til *Symra*-dikt», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Bergen 2013, s. 133–146.
- 200 Aarset, Terje: «Jakob N. Kobberstad – liv og lagnad», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 147–163. Om Ivar Aasen m.a. s. 152.
- 201 Aarset, Terje: «Aasen-songane», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 165–182.
- 202 Aarset, Terje: «Tonesette Aasen-dikt. Ein bibliografi», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 183–207.
- 203 Aarset, Terje: «Alfabetisk fyrstelineregister til alle strofene i *Symra*», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 235–237.
- 204 Aasen, Ivar: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, 275 s.
- 205 Aasen, Kjetil: «Ivar Aasen og norsk målføregransking», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 23–25.
- 206 «Et jubileum verd å feire», *Adresseavisen* 5.8.2013. Leiar.

- 207 «Takkar Aasen for forfattarskapen», *Bergens Tidende* 5.8.2013. Rundspørjing til sju personar. Linda Eide, Jon Fosse, Runar Gudnason, Thea Hjelmeland, Arne Hjeltnes, Oddny Miljeteig og Erik Ulfaby.
- 208 «Viser unik Aasen-samling i samband med jubileet», *Dagen* 1.8.2013. Intervju med Jostein O. Mo.

Dikt og songar til eller om Ivar Aasen

Denne vesle leirfiguren av Ivar Aasen gav Reidar Djupedal til Aasen-tunet, fortalde han i brev til Oslo bys museum 15. september 1986. Bymuseet svarte 7. oktober same året at figuren var laga ved Christiania Fayancefabrik, seinare Terracotta- og Fayancefabrik samt Potteri Ernst R. Bætzmann hadde etablert fabrikk i Platous gt. i 1874. Tre år seinare tok Christian Edvard Johnsen over og flytta fabrikk til Nordahl Bruns gt. 1. Fabrikk eksisterte til Johnsen døde i 1903. Figuren er mest truleg laga i åra 1896–1903.

Alle innførslane er med i bibliografien framanfor, også dei som blei prenta i 2014, men framførte i 2013.

Bjørnemyr, Tore: «Hyllest til Ivar Aasen» *Så lenge der er språk, kjem det år. Årsrapport 2011–2014 for Språkåret 2013*, Ørsta 2014, s. 65. Song [utdrag], urframført av elevane ved Greåker videregående skole 22.10.2013.

Bothheim, Sigrid Sørungård og Sigurd Brørs: «Eg byggjer opp eit språk» [Eg byggjer opp eit språk], *Dag og Tid* 2.8.2013.

Brørs, Sturla: «Ivar Aasen» [Heil deg hovding], *Spegjelen* 5.8.1913.

Crawford, Jackson: «Dikt til Ivar Aasen» [Takk vere æveleg deg, Ivar Aasen], *Tvedestrandsposten* 8.8.2013. Framført ved grava til Ivar Aasen i Oslo 5.8.2013.

«Ein 14 aars gutunge»: «Ivar Aasen» [Han Ivar Aasen han strævad trutt], *Den 17de Mai* 13.10.1896.

Eskeland, Lars: «Ivar Aasen» [Kvelden var komen], *Unge Skud* 1.10.1896.

Fosse, Jon: «Nett no», *Så lenge der er språk, kjem det år. Årsrapport 2011–2014 for Språkåret 2013*, Ørsta 2014, s. 101–103. Prolog ved opninga av Språkåret 2013 i Kilden, Kristiansand, 2.1.2013

Frislid, Eldrid: «Minne frå 1971 i Ivar Aasen-året», *Arbeiderbladet* 12.10.1996.

[Fylsvik, O.E.] O.E.F.: «Ved Ivar Aasen sin Bautastein», *Ugebladet* 2.7.1898. Med reportasje frå avdukinga av bautasteinen i Aasen-tunet 24.6.1898. Diktet er også prenta under tittelen «Ved Ivar Aasen-steinen» i *Den 17de Mai* 12.7.1898.

Garborg, Arne, «Til Ivar Aasen paa 80-Aars Dagen hans, 5te August 1893» [Huggjæv hovding], *Dagbladet* 5.8.1893.

Garborg, Arne: «Minnekvad um Ivar Aasen. (Skrive til ein fest i Vestmannalaget)» [Trøytt naar soli ho sig i hav], *Den 17de Mai* 23.2.1897.

[Geitvik, Hans H.] Rimgauken: «Ivar Aasen-året», *Møre* 3.2.1996.

Grini, Daniel: «Han Ivar» [Han gjekk so einsleg og stilla], *Den 17de Mai* 29.9.1896.

[Hamlander, Magnus] Djupdal, Magne: „Ivar Aasen“, *Breidablik* 24.9.1896.

Hammer, Olav: «(Daa soli rann yver Norigs jord)», *Gula Tidend* 6.8.1913. Framført på hundreårsfest for Ivar Aasen i Bergen 5.8.1913.

Handagard, Idar: «(Det grov i grunnen ein meistersmed)», *Den 17de Mai* 22.1.1932. Utan tittel. Også prenta i Idar Handagard: *Ivar Aasen*, 1946 med seinare opplag og utgåver.

- Haugan, Jens: «Ivar Aasen var ein travel mann», *YouTube*, 25.7.2014. Song
- Haugan, Jens: «Ivar Aasen var ein travel mann», *YouTube*, 5.9.2014. Variant av songen ovanfor.
- Herbjørg: «Gåva», *Arbeiderbladet* 4.10.1996.
- [Hjelle, Lars] L.Hj.: «Ivar Aasen» [Geniets sjølvgløymande skaparkraft], *Møre* 29.6.1963.
- Horvli, Oddmund: «Aasen-året 1996», *Opdalingen* 10.1.1996.
- Hovden, Anders: «Til Ivar Aasen» [Lat no Øyro faa Lov til aa lyda], *Fedraheimen* 9.9.1885. Framført første gongen på stemne i Ivar Aasen-tunet 23.8.1885
- Hovden, Anders: «Ivar Aasen» [Aa Gud velsigne den Fagnamann], *Dagbladet* 31.8.1894.
- Hovden, Anders: «Ivar Aasen» [’Der kjem min Gud med sitt store ljøs!'], *Jolekvelden 1904*, s. 6. Også prenta i Anders Hovden: *Utpaa Djupi og andre dikt*, Olaf Norlis Forlag, Kristiania 1909, s. 88. To strofer også prenta i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1913, s. 15; 2. utgåva 1944, s. 19; og 3. utgåva 1996, s. 23.
- Hovden, Anders: «Ivar Aasen. (Or folkemergen er han runnen)», i *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 7.
- Hovden, Anders: «(Som fatig renning upp han rann)». Opningsstrofe i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1913, s. 5 og framhald s. 12.
- Hovden, Anders: [Dikt om Ivar Aasen] [Hæv er han som med hollvyrk hand], *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Oslo 1913, s. 30 og 47; 2. utgåva 1944, s. 36 og 56; og 3. utgåva 1996, s. 38 og 54.
- Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 83.
- Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen lagar ein skjemtesong om herren sin», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 86.
- Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo, s. 87.
- Hovland, Ragnar: «Over prærien», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 88. Dikt. Spelt inn på singel-cd-en *Anarki i Noreg / Ivar Aasen og katten hans* av Dei Nye Kapellanane i 1998, og på cd-en *Living next door to Alice Cooper* under tittelen «Ivar Aasen og katten hans» av Dei Nye Kapellanane i 1999.
- Hovland, Ragnar: «På fjorden», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 84.
- Hægstad, Marius: [«Det fagraste maal som paa jordi er»], i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913. upåaginert, handskrift.
- Klepp, Reidar: «Berte sin song», *Møre-Nytt* 21.9.1996.
- Kristiansen, Hans: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 15.12.1996.
- Krohn, Henrik: «Ivar Aasen» (Fræge mann av bondestand!), *Smaakvæde*, E.B. Gjertsen, Bergen, 1867.

Krohn, Henrik: «Ivar Aasen» [Fremst millom frilyndte], *Smaakvæde*, E.B. Gjertsen, Bergen, 1867.

Lystrup, Geirr: «Bokbåten», i Geirr Lystrup og Per Oddvar Hildre: *Barbershop på norsk*, Det Norske Samlaget, Oslo 1980, s. 33–36. Ivar Aasen blir nemnd, etter debatt i Dag og Tid i 1976 om forholdet hans til kvinner.

Lystrup, Geirr: «På dialekt», *Vinjesvingen*, LP, Kirkelig Kulturverksted, Oslo 1987. Gjendikting av Milton Drake: «Java Jive», framført av Det Norske Kammerkor med dirigent Per Oddvar Hildre.

Løland, Rasmus: «Velfar» [Stilt gjeng bodet paa folkemunne], *Den 17de Mai* 24.9.1896. Også prenta i Rasmus Løland: *Skrifter i samling*, band IV, Det Norske Samlaget, Oslo 1942, s. 245–246.

Mo, Hans: «Um og til Ivar Aasen. Ved Møtet i Ørsten paa 80-Aarsdagen hans 5te August 1893» [No skal de høyra, kva ho Mor fortalde], *Firda* 5.8.1893.

Moren, Sven: «Ivar Aasen» [So slokna dagen braat for deg], *Østlandske Tidende* 2.10.1896.

Myklebust, Hilde: «Hei hurra for Ivar Aasen!», i Nynorsk kultursentrum: *Årsmelding og rekneskap 2013*, Ørsta 2014, baksida. Song skriven til og urframført ved 200-årsjubileet i Ivar Aasen-tunet, Ørsta 5.8.2013

M.V.: «Ivar Aasen», truleg 1913, ukjend publikasjon.

N.T.: [Ja her hev guten leika tidt], *Vestlands-Posten* 31.7.1908.

O.W.: «Ivar Aasen», *Søndmørsposten* 20.9.1896.

[Reite, Peter Thoresen] P.R.: «Ved Aasen-stytta den 7de juni» [I dag er me samla til fest for dit yrke], i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert.

Reynolds, Hans: «Ved Ivar Aasen-steinen» [Det gustar kaldt, ja, det er Haust herinne –], *Dagsens dikt*, Tvedte, Oslo 1920.

Ruud, Edvard: «Ivar Aasen» [Det er eit namn som lyser], *Møre* 20.1., *Firda* 22.1., *Sunnmørsposten* 6.2., *Vestmannen* 20.2.1996.

Rygh, Astri Eidseth og Svein Blindheim: *Grammatikk og kjærleik*, Nynorsksenteret, Volda, 2006. CD med melodiar av Svein Blindheim. Teksthefte med 11 songar: «Ank», «Filago Mimina», «Munnar å mette», «Flogvit», «Subjekt», «Grammatikk og kjærleik», «Ho e so fine», «Kundskaben ædler manden», «Uro», «Saknad» og «Målet du gav oss».

Rysstad, Gunnar: «Ivar Aasen» [Og Ivar Aasen han gjekk og stulla], *Hugsjaa*, Haffner & Helles Forlag, Kristiania 1896, s. 27–28. Dikt.

Rytter, Henrik: «Ivar Aasen», *Syn og Segn*, 1913, s. 356–359.

S.A.K.: «Ræppen om Ivar», *Varden* 8.6.1996.

Seim, Signe: «Kjenner de han Ivar Aasen?», i Signe Seim: *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 22. Song til bruk i skuleklassar.

Seim, Signe: «Alltid åleine ...» [Alltid åleine], i Signe Seim: *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*. Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 30.

Seim, Signe: «Til minne om Ivar Aasen» [Han vart aldri ein av dei store], i Signe Seim: *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*. Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 31.

Sivle, Per: «Ivar Aasen (Daa han døydde)», i Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og Kjøbenhavn 1909, s. 108–109.

Sivle, Per: «Ivar Aasen» [Han gjekk for seg sjølv, korkje halt eller skakk], *Dagbladet* 17.5.1903. Skrive til avdukinga av steinen på grava til Ivar Aasen 17.5.1903. Også prenta i Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og Kjøbenhavn 1909, s. 223–224. I boka *Nordmenn frå Henrik Wergeland til Nordahl Grieg*, ei samling minne- og hyllingsdikt redigert av Asbjørn Villum, er diktet datert 1897.

Sivle, Per: *Hans Ross til Syttiaarsdagen. Festkvelden 15. februar 1903*, Kristiania 1903. Også prenta i *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og Kjøbenhavn 1909, s. 222–223. I diktet blir Hans Ross og Ivar Aasen kontrasterte.

Spurkeland, Jan: «Ivar Aasen og den store barnedåpen», *Strilen* 3.6.1996.

[Stalleland, Kristen] –l–d: «Ivar Aasens barneheim», *Sysvorti, Vestmannen* 15.3.1890, *Kristianiaposten* 20.3.1890. «I denne heimen liten og trong».

Straumsheim, Henrik: «Ivar Aasen. (Då monumentet hans vart avduka)», *Ungdomsvon* 20.8.1953. Truleg framført ved avduking av Ivar Aasen-statuen i Ørsta 8.8.1953.

Tømmeraas, E.: «Ivar Aasen», truleg 1912, ukjend publikasjon.

Vassbotn, Anders: «Ivar Aasen» [Store merkjesteinar i striden], *Firda* 2.1.1893.

[Vassbotn, Anders]: «Bondehelsing til Ivar Aasen» [So segjer Segni fraa gamal Tid], *Søndmøringen* 11.8.1893.

Vassbotn, Anders: «Ivar Aasen», *Unge Skud* 1.10.1896.

Vatle, Martin A.: «Målsong», truleg 1958, ukjend publikasjon.

Vesaas, Tarjei: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 18.11.1950. Prolog til festmøte i Universitetsaulaen i Oslo 17.11.1950 ved 100-årsjubileet for *Ordbog over det norske Folkesprog* og utgivinga av første heftet av *Norsk ordbok*. Også prenta i Bjarte Birkeland og Reidar Djupedal (red.): *Norsk folkemål. Grunnskifter og innlegg gjennom hundre år. Til Halvdan Koht på åttiårsdagen 7. juli 1953*, Det Norske Samlaget, Oslo 1953, s. 292–293. Også prenta i Olav Vesaas (red.): *Tarjei i tale*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 105–106.

Vislie, Vetle: «Attersyn. Wergeland, Aasen, Vinje», *Den 17de Mai* 10.4.1918.

Votlo, Martin: «I Ivar Aasen-året», *Bygdanytt* 29.3.1996, *Askøyværingen* 10.5.1996, *Sunnmørsposten* 31.5.1996, *Vestmannen* 20.6.1996.

Økland, Einar: «Ivar Aasens draum», *Aasen-året. Meldingsblad for Ivar Aasen-året* nr. 10 1996. Dikt. Også prenta i *Varden* 4.1.1997 og i Einar Økland: *Frå helling via hyl-ling til halling*, 1997, s. 36.

Økland, Einar: «Tråden. Ein prolog til Ivar Aasen-året 1996», *Møre-Nytt* 3.1.1996. Dikt. Også prenta i *Studienytt* nr. 1 1996, *Program for Ivar Aasen-året 1996*, s. 5, i *Du mitt Nordmøre* 1996, s. 7–8, og i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling*, 1997, s. 18–19.

Ørjasæter, Johan: «Ivar Aasen», truleg 1974, ukjend publikasjon.
«Ivar Aasen», *Verdens Gang* 3.5.1892. Innsendt til konkurranse i regi av avisa.
«Ja, det var ein ovleg Fagnad», *Gula Tidend* 4.8.1913.
«Til Ivar Aasen» [Sjå soli dalar mot kvelden], *Tyrihans' julenummer* 1892, s. 20.

Etterskrift med takk

Ludvig Eikaas: Aasen-tunet, 1996. Eigar og foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

DEN IDEELLE BIBLIOGRAFIEN inneheld berre innførslar som bibliografen har hatt i hende eller kunna kontrollere digitalt. Det har ikkje vore mogleg i dette arbeidet, men det går fram av teksten kvar uvissa ligg.

Kvar einaste bibliografi er som eit festskrift til biblioteka. Det er også denne. Skiftande bibliotekarar i Ivar Aasen-tunet har gjort sitt. Nasjonalbiblioteket i Oslo ved Rebecca Boxler Ødegaard, Sofie Arneberg og Ellen Elisabeth Nicolaysen har ytt framifrå hjelp og fått nokre detaljrettingar til katalogane deira som takk. Frå anna hald hjelppte Knut Grepstad og Terje Aarset med å løyse opptil fleire floker.

Ein bibliografi treng andre bibliografiar. Blant mange gode hjelpebøker for bibliografar er to i ein klasse for seg – Jonas Skougaard: *Katalog over hans bibliotek, I–IV*, Oslo 1973, og Cato Schiøtz og Bjørn Ringstrøm: *Norske førsteutgaver*, 2. utgåva, Oslo 2006.

Våren 2013 gav boksamlaren Cato Schiøtz svært verdfull informasjon om førsteutgaver av Aasen-skrifter og mange råd om redigering og innhald. Det gjorde sitt til at bibliografien om publiserte skrifter blei meir systematisk, detaljert og ambisiøs enn først tenkt. Også Aasen-kjennaren Terje Aarset delte raust eigen kunnskap og transkriberte jamvel fleire manuskript til «Nordmannen».

Mellom dei mange som har gjort mykje med dette før, må Moltke Moe, Anton Aure og Reidar Djupedal framhevast særskilt. Utan deira eineståande arbeid ville tanken om å lage ein Aasen-bibliografi vore umogleg.

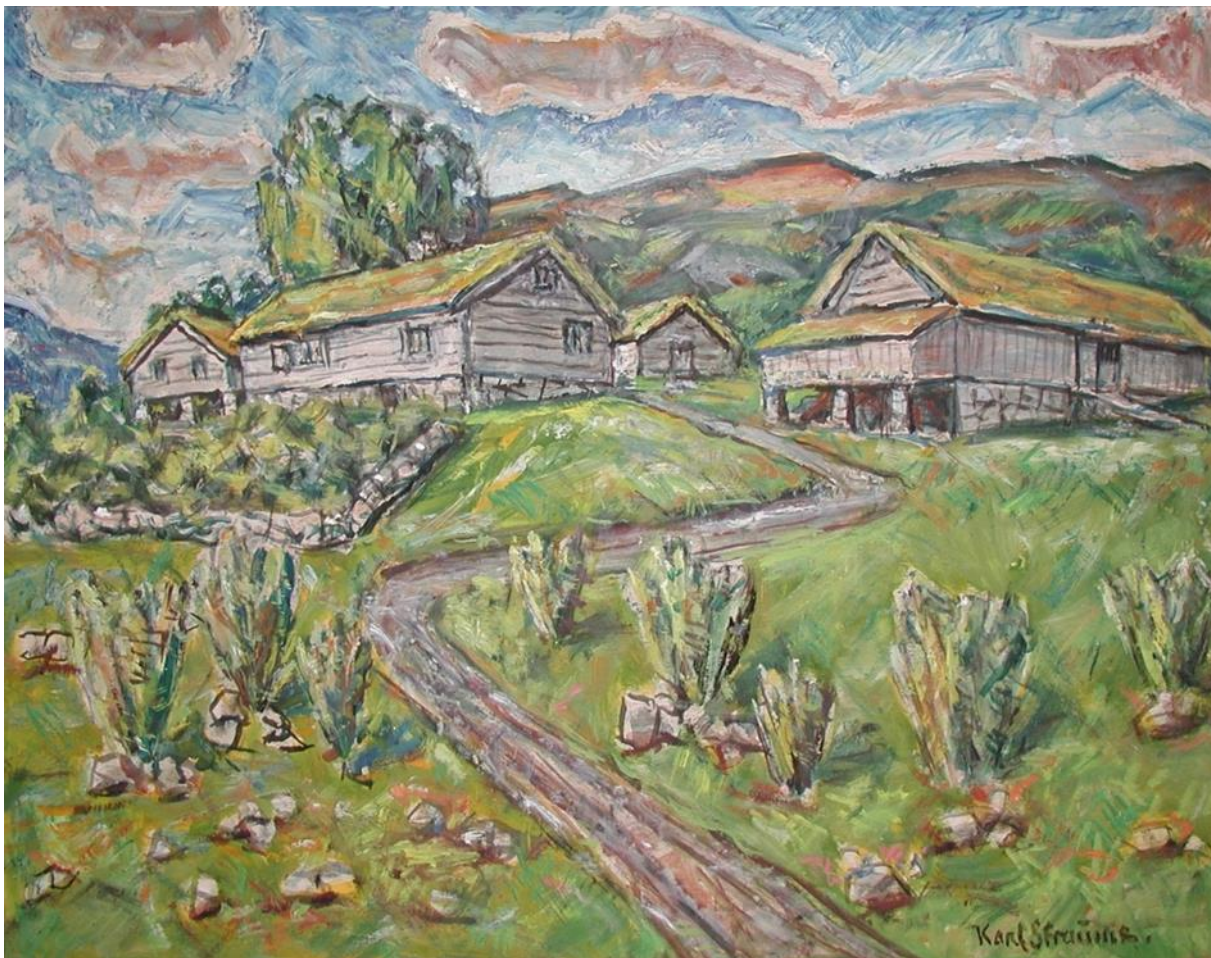
Undervegs har mange svara på stort og smått. Takk for all hjelp! Skulle noko vere oversett, misforstått eller unøyaktig, er merknader særskilt velkomne til admin@aasentunet.no.

Ivar Aasen-tunet, 23. juni 2018

Bonussider

Ivar Aasen-tunet, opna 2000. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Aasen-tunet, slik det kan ha vore på Ivar Aasens tid. Målarverk av Karl Straume, 1920-åra.
Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Om de latinske Bogstaver

Ivar Aasen

Man hører i denne Tid saa mange Forslag til Forandring og Ophævelse af gammel Brug, og deriblandt mangler det naturligvis ikke paa saadanne Forslag, hvis Nødvendighed og Nytte er saa tvivlsom, at man vanskelig kan finde nogen skjellig Grund derfor, men som alligevel fremstilles som aldeles nødvendige og gives en saadan Form, at de altid maa vinde en Deel Tilhængere, især hos de Folk, som ikke befatte sig med nogen streng Undersøgelse af Tingenes Nødvendighed, men kunde holde sig til det, som synes at være i Moden eller at skulle komme i Mode. Blandt andet har man i de senere Aar hørt megen Tale om, at det skulde være nødvendigt at afskaffe Frakturskriften eller de saakaldte gotiske Bogstaver, som nu almindeligt bruges i vore Bøger og dermed antage de latinske Bogstaver (Antikva-Skriften) til almindeligt Brug. Der har vanket meget varme Anbefalinger for denne Forandring; man har fortalt os, at det var nær ved, at Frakturen var afskaffet hos alle andre skikkelige Folk, og at vi alene stode tilbage som Efternølere, der vare bundne med Dumhedens og Fordommens Lænker; men at dog den gode Sag ogsaa her var paa saa god Vei til at vinde, at det kun gjaldt om at holde op med en unyttig Motstand og at gjøre Pinen saa kort som muligt.

Tilsidst er da en ny Paamindelse om en saadan Forandring fremkommen i tidsskriftet «Den norske Folkeskole», og dette Skrift haver ogsaa belavet sig paa, at det nu strax vid Midsommer kan udkomme med latinske Bogstaver. Det indeholder nemlig en Anmodning til sine Subskribenter, om at de, som holde paa Frakturen, skulle inden den Tid indsende sin Begjæring om at beholde denne Skrift, idet alle de, som af Magelighed, Glemsomhed eller Mangel paa Tid forsømme at indsende nogen Begjæring, ville ansees som samtykkende i den nye Tingenes Orden. – Nu er det meget rimeligt, at en stor Del af de ærede Skoleholdere og andre Subskribenter ville foretrække de latinske Bogstaver, som de nu saalenge have hørt anbefalede som det eneste rette og fornuftige. De ville vel ikke blive

anseede som udannede, fordomsfulde, vrangvillige Efternølere, der føre en unyttig Strid imod den sunde Fornuft. De ville vel heller ansees som fordomsfrie og forstandige Folk, der følge med Tiden og vide at slutte sig til den Sag, som bør seire, og som, efter hvad der fortælles, skal være saa nær ved at vinde Seier.

Men det kunde nu ogsaa være Tid at betragte Sagen fra en anden Side og se lidt nøiere efter, om denne Forandring virkelig er nødvendig, og om der vilde være noget vundet og ikke noget tabt ved at indføre den.

Først og fremst maa vi da gjøre Folk opmærksomme paa, at der er andre og større Folk end vi, som bruge Frakturskriften og at der vist ikke er nogen Udsigt til, at de skulde ville afskaffe den. Det er især de germanske Lande, som vi her have at se paa, og hvad disse Lande angaar, da er, saavidt jeg veed, Forholdet følgende. England, hvis Sprog er halv germansk og halv romansk, har sluttet sig til de romanske Folk og antaget de latinske Bogstaver. I Holland skal den latinske Skrift være den herskende. I det store Tydskland er derimod Frakturen den herskende Skrift, saa at kun en Deel (og som det synes, en meget liden Deel) af videnskabelige Værker gives med latinske Bogstaver. I Danmark er omtrent det samme Tilfældet. I Sverige udgiver man rigtignok en Mænde Bøger og Blade med den latinske Skrift, men den egentligt populære Litteratur gives nok fremdeles med Fraktur; visstnok er det saa lidet, vi faa se fra Sverige, at vi vanskelig kunne kjende Forholdet der, men det skulde dog undre mig, om det ikke udkommer langt flere Bøger om Aaret med Fraktur end med latinske Bogstaver. Men hvorledes det nu end forholder sig med et eller to af de mindre Lande, saa bliver det dog visst, at den allerstørste Masse af Litteraturen i de rent germanske Lande (Tydskland og Norden) trykkes med Frakturskrift. Det Folketal, som bruger denne Skrift, er altsaa temmelig stort, saa at Norges Indbyggere vel ikke kan anslaaes til mere end kun en Syvendedel af dette Tal. Og da nu disse Folkeslag ogsaa udgjør en egen Sproglægt, saa synes det ikke at være nogen Urimelighed, at de have et eget Alfabet, saa meget mere, som der endnu gives Folkeslægter i Europa, som have Alfabeter, der ere forskellige baade fra det gotiske og latinske Alfabet. Men ialfald saa synes det dog ikke at være Grund til nogen Frygt for, at Frakturskriften skulde forsvinde saa pludselig, at vi skulde komme til at staa alene tilbage med den. Og heller ikke synes det at være synderlig megen Grund til at ud-

skjælde os for Vrangvillighed og Fordomme, fordi vi fremdeles holde os til denne Skrift.

Frakturskriftens Modstandere tro at have faaet en mægtig Bestyrkelse derved, at enkelte store Sprogmænd, især Rask og Grimm, have erklæret sig for de latinske Bogstaver. Men med al Respekt for disse Mænd, tror jeg dog ikke, at man af deres Erklæring i denne Sag kan uddrage saa meget, som deres Tilhængere synes at ville. Hvor det gjælder om Sprogenes indre Væsen og Sammenhæng, har disse Sprogmænds Autoritet naturligviis en overordentlig Betydning; men hvor det kun gjælder om Skriftens eller Bogstavernes Form, maa dog ogsaa andre Folk have noget at sige, og ialfald maa da en Nation vide, hvad der falder den beleiligst og lettest at bruge. Om en Mand er nok saa stor i sin egentlige Videnskab, er det derfor ikke sagt, at han skal betragtes som et Orakel i slige Ting, som andre Folk kunne vide ligesaa god Besked om; og desuden er det jo bekjendt, at ogsaa store Mænd kunne have sine Nykker, og at det endog kan slumpe til, at flere af dem ere enige om en Paastand, som ikke saa ganske holder Stik. Folkenes Tarv er i dette Tilfældet ikke den samme som Videnskabsmandens; for den Sidste kunde det være bekvemt nok at have et Fælles-Alfabet for mange forskellige Sprog, men for almindelige ikkesprogkyndige Læsere er en saadan Bekvemmelighed til ingen Hjælp. Forøvrigt kan man sige, at disse Sprogmænds Ønske er allerede for en Deel opfyldt, idet adskillige videnskabelige Værker saavel i Tydskland som i Norden i de senere Aar ere trykte med den latinske Skrift, og det tør vel være muligt, at disse Mænd selv vilde tillade, at Folkeskrifter bleve trykte med Fraktur. Ialfald har jeg seet en Udgave af Grimms Æventyr, som i forrige Aar er trykt i Berlin med Frakturskrift, og deraf slutter jeg, at Grimm selv ikke tager det saa strengt med Skriften, og at han idetmindste tillader, at ogsaa Frakturskriften i visse Tilfælde kan beholdes.

Der har været anført nogle historiske Grunde for Latinskriftens Brug, men det seer dog ikke ud til, at der ved disse Grunde er nogetsomhelst Afgjørende. Lad det være, som det vil, med Skriftenes Forandringer i den nærmeste Tid efter Bogtrykkerkunstens Opkomst; det er et Spørgsmaal, som slet ikke vedrører Frakturens Nytte og Bekvemmelighed. For vort Vedkommende er det historiske Forhold simpelthen dette, at vi have havt Frakturskrift saalenge som Folk kan mindes, at vi altsaa ere vant til

den og finde os tjente med den. Og hvad den Skrift angaar, som vore Forfædre have brugt i Middelalderen, da kan jeg ikke skjønne rettere, end at denne helst har været et slags Frakturskrift, og jeg kan slet ikke tro, at nogen upaavirket Person, som seer de Facsimiler eller Skriftprøver, der følge med adskillige Udgaver af vore gamle Skrifter, skulde ville paastaae at denne Skrift har mere Lighed med den latinske Skrift end med Frakturen. Det er sandt nok, at den ikke ligner den gotiske Skrift, som man nu skriver efter Forskrifterne i Skolen, men saa ligner den da heller ikke Skriften paa vore latinske Forskrifter, hvorimod den synes at nærme sig meest til den trykte gotiske Skrift, altsaa til den Form, som egentlig tilkomme Navnet Fraktur, d.e. brukkede eller kantede Bogstaver.

Man har paastaaet, at den latinske Skrift er smukkere end Frakturen, og dette har nok ogsaa været den første og fornemste Grund, som man har gaaet ud ifra; thi de øvrige Grunde synes virkelig at være meget svage. Men dette er noget, som beror paa Smag og Behag, og hvorom der altsaa kan være forskellige Meninger. Jeg for min Deel synes nu, at begge Skrifter kan være omtrent lige Gode med Hensyn til Smukhed, og det er nok mange, som synes det samme; det er vel ogsaa mange som synes, at Frakturen er vel saa smuk som den latinske Skrift. Men om Smag og Behag kan man ikke disputere; den Ene siger Ja, og den Anden Nei, og den Enes Nei er ligesaa godt som den Andens Ja, saa at det tilsidst bliver de fleste Stemmer, som gjøre Udslaget. Imidlertid kan man let forestille sig, hvorledes det ene Slags Smag kan blive en Modesag, fremfor den anden. Man veed hvorledes det pleier at gaa til i slige Ting. En anseet Mand kommer til at fremsætte en Paastand, som egentlig grunder sig paa hans personlige Smag og Tykke; og det vil altid findes nogle, som holde med ham. Naar nu disse er saadanne Folk, som have megen Indflytelse, og som have det i sin Magt at gjøre sin Mening vidt og bredt bekjendt og understøtte den med en eller anden tilsyneladende Grund, saa vilde de snart faa en Mængde Tilhængere. Det vil ansees som noget klogt og fornuftigt, som et Beviis paa Udvikling og Dannelse at tiltræde denne Mening; og det er altfor vel bekjendt, hvor begjærlige Folk ere efter Alt, som kan give et Skin af Dannelse, eller som kan vise, at man staar et lidet Trin høiere end den store Mængde.

Men da det, som sagt, ikke nytter stort at stride om Smag og Behag, saa ville vi se os om efter mere væsentlige Grunde og søge noget, som ikke beror paa Smag og Tykke, men paa en virkelig Nødvendighed.

Vi gaa ud fra den simple Sætning, at Skrift er bestemt til Læsning, og jo lettere den er at læse, dess bedre er den. Naar man skal læse en Bog, maa man med Øinene gennemgaa alle de Ord og Bogstaver, som fordres i hver Linie og paa hvert Blad i Bogen. Da man nu sædvanlig bruger smaa Skrift, for at Bogen kan indeholde meget paa et lidet Rum, saa bliver der altsaa mange Linier paa een Side, og mange Bogstaver i enhver Linie, hvilket altsammen gjør Læsningen til en temmelig svær Forretning for Øinene. Læsningen maa saaledes ansees som et af de mest anstrængende Arbejder for Øinene, og at lette denne Anstrængelse maatte være Skriftens vitgtigste Formaal. Nu er det en bekjendt Sag, at en Rad af smaa likeskikkede Tingester besvære Øinene langt mere end en Rad af ulige Ting. En Rad af Nuller og Eental vil see meget simpelt ud og være ganske smuk at se til; men det ved jo dog enhver, at en saadan Rad er ikke let at gennemgaa med Øinene. Jo mere jevn og eensformig, jo mere rund og regelmæssig Skriften er, dessmere angriber den Øiet, og derimod jo mere ulige i Tykkelse og Bredde, jo mere kantede og ujevne Bogstaverne ere, dessbedre ere de for Øiet. Det staseligste er altsaa ikke det bekvemmeste, og her kommer det netop an paa Bekvemhed og ikke paa Stas. Og i denne Henseende har Frakturen, netop med sin ujevne og kantede Form, et Fortrin fremfor Latinskriften, saa at dette alene kunde være Grund nok til at foretrække den; og derfor tror jeg, at vi gjerne kunde anse det som en Lykke, at vi nu engang have Frakturskrift og have Leilighed til at beholde den.

Dertil kommer den Omstændighed, at Frakturen er den Skrift, som vort Folk er vant til, at Folket altsaa foretrækker denne Skrift for enhver anden, og at det vilde have megen Møie ved en Overgang til en anden Skrift. Denne Omstændighed bør ikke saa ganske slaaes hen i Veir og Vind, ialfald saa længe som det slet ikke er nogen Aarsag forhaanden, som kunde gjøre en Forandring nødvendig. For de Folk, hvis hele Ungdom er en stedsevarende Skolegang, kan det ikke være saa nøie med et Alfabet mere eller minder, men for dem, der skal opdrages til det tunge Arbeide, er det en anden Sag, fordi de hverken have Tid eller Leilighed til at lære mere end det, som er høist nødvendigt. Det er saa ganske naturligt, at

Folket maa være utilbøieligt til saaledes at løbe over fra det ene til det andet, og naar Folkets Tilbøielighed er saa uskyldig og saa vel begrundet som i dette Tilfælde, da indseer jeg ikke, hvorfor man saaledes idelig skal buldre og raabe efter en Forandring og tale om Stordom og Daarskab og desige Ting. Jeg synes nog, at man kunde lade det være nok med de Byrder, som man er nødsaget til at paalegge Folket, og afholde sig fra at opfinde nye Plager, som ikke ere nødvendige.

Endelig maa man spørge om, hvad der skulde være vundet ved at antage den latinske Skrift istedet for Frakturen. Vor Skrift bliver dog derved ikke mere national enn før; thi det ene Alfabet indeholder dog netop de samme Bogstaver eller Lydtegn som det andet, saa at der slet ikke blev større Anledning til at betegne nogen national Sprog-Lyd; hvis dette skulde skee, maatte man altsaa have nye Typer. Vor Forbindelse med Udlandet vilde blive netop den samme som før; vi vilde nok behøve den samme Tid som nu til at lære Fransk eller Engelsk, og Franskmanden og Engelskmanden vilde nok behøve den samme Tid til at lære vort Sprog. Vor Udvikling og Dannelses vilde ikke i mindste Maade forfremmes derved; thi dertil hører noget ganske andet end at lære et nyt Alfabet, saa at dersom vi f. Ex. vilde ligne Engelskmanden i Opfindsomhed og Kunstflid, da maatte vi nok have ganske andre Hjælpemidler til Raadighed.

Det nægtes ikke, at det vel, trods alle disse Omstændigheder, kunde være nødvendigt at gjøre en Forandring, hvis det var sandt, som man har slaaet paa, at al Verden udenfor os bruge de latinske Bogstaver. Men den Dag er ikke kommen, og saavidt vi kan skjønne, er det ikke engang sandsynligt, at den vil komme. Thi saalænge som Litteraturens største Forraad i Tydskland og Danmark gives med Fraktur, kan man endnu ikke sige, at Frakturen er «feig», da nemlig den Skik at give enkelte videnskabelige Værker med latinske Bogstaver endnu kun maa betragtes som en Mode, der ligesaa snart kan gaa tilbage som fremad, saaledes som det skeer med adskillige andre Moder. Det er altsaa for tidligt at tale om en Seier, som er saa uvis; og det er ogsaa for tidligt for os at gjøre Foranstaltninger for et Tilfælde, som enten kommer seent eller aldrig.

Jeg tror altsaa at vi gerne kan slaa os til Ro med det, som vi have, og at vi slet ikke behøve at gjøre Bønner og Ansøgninger om at blive det kvit. Det er nok at tænke paa alligevel; der er Anledning nok til at reformere og gjøre Forandringer, men det er da bedst at holde sig til mere Væsentlige

Ting og tænke paa saadanne Forandringer, som ere virkelig nødvendige og kunne blive til nogen sand og væsentlig Lykke.

Morgenbladet 20.4.1854, ikkje trykt seinare

Om Sorg

Ivar Aasen

Lesaren maa ikki taka til Graaten, med det sama han ser denne Yverskrifti; det vilde gjera meg vondt um eg skulde grøta honom med det, for eg er redd for at han vil koma til at læ, naar han kjem ned etter Bladet.

Det er underlegt med det; sume Folk hava Sorgi inne og sume ute; det er faae, som hava hena baadi ute og inne. Det vilde no ogso vera formykit af det vonde det; det kann somenn vera nok at hava hena paa den eine Staden.

Her teker eg paa ein gamal Skik, som kann vera ven med Maati. Eg trur derfor ikki, at eg vil faa nokot fram med denne Sorgi ute. Men det kann ogso vera verdt at tala um hena likevel; nokot kunde eg daa faa fram tilslutt.

Den løglegaste Suti er den, som stender i Aviserne under «Dødsfald». Om den mindste Reivlingen og den mest navnlause Mann elder Kone døyr, so skal det forteljast i Aviserne, og som tidast med ei lang smaklaus Meining attaat. Dersom Ein ikki fekk seg ein god Laatt af so mange narrelege Daudalysingar (Dødsanmeldelser), so vilde denne Skiken vera utoleleg for alle andre en Aviserne, som tena ein god Skilling paa honom. Sovidt eg veit er denne Skikken ingenstad heller so aalmenneleg som her og i Danmark, imindsto kann heller ikki i eit større Land alle Stakkarar og Smaaborn takast med, for det vore for uhorveleg mange.

Det maatte vel vera nok, veit eg, at lysa yvir store Handelsfolk og Verksmennar, som kunde vera til Gagn i Handel og Vandel, likeins yvir Embættesmennar, endaa Embættet altid vilde lysast fritt, so Folk kunde vita at søkja det. Men at Fader og Moder koma stigande med fult langt Namn og fortelja, at det ni Dagar gamle Barnet deira døydde, det er berre til at aatløgja seg, istadenfor at vi elles vilde tykkjast vondt om deim. Det hever ingen fleire Skyldfolk og Kjenningar, en han kunde rekkja at skriva deim til, og det gjera vel dei fleste kvaar som er. Yvir ni af ti slike Lysingar maa ein utropa: «Var dei og dei Makarne ogso til og miste Barnet sit.» Og

so fær Ein med det sama ogso tidt vita, kor mange dei hava havt og mest aljamt fær ein no vita det, naar ein af dei sjølve døy. «Var den og den ulykkekke Møykjerring ogso til og den arme Sveinkallen!»

Tru det var ikki best at dei døy ugjeten, liksom Ein livde?

Lykkeleg er den, som liver løynd (*felix qvi occulte vivit*) sagde ein romersk Diktar, som elles ikki livde etter desse sine Ord, for han vilde gjerne verda navngjeten. Det er vel so med dei fleste, at dei gjerne vilja koma paa Manna-Tunga; vi vita, at ein Grækar, som hét Alchidiadis, endaa hogg Halen af ein Hund for dette sama. Han vilde at han kom frametter, naar gamle Konur i Athenen krossade seg yvir dene gudlause uge Mannen, som halsstytte Hunden. Bikkja bar Navnet hans gjennom Gaturne. Han vardt ein stor Mann for han gav Folk nokot at bjona paa.

Kver og ein af os, som fara med at skriva til Prent, vil minnast den Hugnad og Gledi, som strøymde gjennom honom, daa han fyrst saag Navnet sit paa Prent paa ein so prydnadsfull Stad, som under ein Avisartikel eller eit Dikt. Han maa minnast, at han las og gledde paa navnet sit, og lagde Bladet burt og tok det atter og las og gledde. Denne Hugnad og Gledi og Lesing og Gloing vardt mindri og mindri alt ettersom Navnet vardt tidare og tidare, til dess han vardt so leid af det, at han visste, han inkje Namn burde havt.

Men vi, som soleides ero mette af at sjaa Navnet vaart paa Prent, vi hava ingen Rett til at læ aat Folk, fordi dei ogso vilja sjaa Navnet sit, Eg tenkjer meg den Vyrtnad som Proprietær «Ohle Ohlzen Scharfvebagchen» maa kjenna med seg sjølv, naar han slær up Morgenbladet, og seer sit og Kones Namn, som er Petronelle Juliane Wilhelmine Scharfvebagchen fødd Heüch. Det hever gjengjit hena som andre Kvendi, stakkar, at ho med Giftermaalet miste sit gamle Navn og maatte taka Mannens; derfor maatte ho til Scharfvebagchen setja: fødd Heüch.

«At det behagedes den Alvise Thorsdagen den 14de dennes at tage til sig Barnet i en Engels Skikkelse vor ugifte søn Carl Johan. I fjorten Dage levde han i denne syndige Verden og to forudgangne Brødre og 1 dødfødt Søster modtage ham hisset. To Engle af Smaasøstre og tre robuste Brødre begræde med os sørgende Forældre hans altfor tidlige Bortgang, som bekjendt gjøres for fraværende Slægt og Venner. Han døde under de ubarmhjertligste Lidelser. Fred med hans Støv og velsignet hans Minde!»

Scharfvebagchen, d. 29de Juli 1869.

Ohle Ohlzen Scharfvebagchen
Petronelle Juliane Wilhelmine Scharfvebagchen, født Heüch

Dølen 31. juli 1859, ikkje trykt seinare

Landsmaalets Tilblivelse

Ole L. Olsen

En Høstaften samme Aar som Risør var bleven ødelagt af en Ildebrand, kom jeg md Dampskib til denne By. Da vi kom ind paa Havnen, havde vi foran os den raserede Brandtomt, men paa begge Sider af Havnen fandtes endeel Bygninger, som havde undgaaet Ødeleggelsen. Saasnart Skibet havde stoppet op og Færgebaaden lagt ind til samme, viste der sig at være en større Tilstrømning af Passagerer til disse end jeg forud havde tenkt, og da jeg frygtede for at blive husvild for Natten eller se mig nødt til at fare en Mil landveis til nærmeste Skydsstation, Rød, skyndte jeg mig til Baadene og troede mig være blandt de første, som bleve færgede iland. Færgemanden førte os til den vestre Side af Byen, og underveis spurgte jeg ham, hvor han troede, at jeg kunde faa Hus for Natten. Han viste mig et lavt lidet Hus, som laa paa det saakaldte «Verdens Ende», hvis Ende altsaa endnu ikke var kommen, og jeg begav mig dit i den Tro, at jeg var den første af Passagererne som vilde naa derhen.

Jeg maatte gaa et par Trin ned fra Jordsmonet for at komme paa Husets Gulv, men inde i Huset saa alt net og hyggeligt ud. Jeg blev venligt modtaget og anvist et lidet Værelse lige ved Gangen. Døren fra dette Værelse til Sideværelset – et Hjørneværelse – stod aaben og da jeg ved at kaste et Blik derind saa, at dette var større og hyggeligere end mit Værelse, spurgte jeg Værten, om jeg ikke kunde faa det, men fik til Svar, at det allerede var optaget. Da jeg havde spist til Aften og jeg havde erfaret, at det var en Herre, som havde indlogeret sig i Sideværelset, søgte jeg at sætte mig i Forbindelse med ham, hvilket jeg antog var en høist uskyldig Sag, da vi to saaledes af Skjæbnen var henkastede sammen paa en Brandtomt. Paa mit Spørgsmaal om, hvor fra han var, fik jeg til Svar, at han var fra Christiania, og paa Spørgsmaalet om hvor længe han havde været der paa Stedet, svarede han, at han netop var kommen med Dampskibet. Jeg yttrede min Forundring over, at han var kommen forud for mig og ligesaa forundrede vare vi begge over at have reist med samme

Dampskib hele Dagen uden at have seet hinanden. Da han derhos oplyste at han var fra Christiania og jeg af hans Udseende antog ham for en Skolelærer, spurgte jeg ham, om saa var Tilfældet, men fik til Svar, at han ikke var lærer men havde noget med *Sproget* at gjøre.

Det er altsaa Hr N.N., jeg har den Fornøielse at tale med? spurgte jeg.
Ja det var nu saa.

Jeg tillod mig at spørge ham om Reisens Maal og fik til Svar, at han skulde til Præsten Berg i Dybvaag. Efter at have sagt ham, at jeg skulde til Klokkergaarden i Holt og at det glædede mig at faa Følge med ham, bemærkede han, at han agtede at tage Baadskyds til Dybvaag; men da han aldrig før havde været i Holt og Reisen til Dybvaag kunde gjøres over Tvede-strand som Fodtur, gik han ind paa at tage Landveien.

Jeg lovede ham godt Nattelogi den næste Aften paa gaarden nedre Solberg i Holt og inviterede ham til min Svoger til Middag den derpaa-følgende Dag.

Vi spiste den næste Dag Frokost sammen og efter hans Forslag gik vi derefter ud for at tage Stedet lidt i Øiesyn. Vi gik opp paa Fjeldet, saa en Stund ud over Fjorden og nød den friske Morgenluft. Derpaa vendte vi os om for at betragte Landet indover fra Byen. Jeg havde allerede om Aftenen sagt til Hr. N.N., at jeg aldeles vilde rette mig efter ham paa Turen. Vilde han gaa hurtigt, skulde jeg gaa hurtigt, vilde han gaa langsomt, skulde jeg gaa langsomt o.s.v. Da vi nu som sagt stod paa Fjeldet og betragtede Landet, syntes jeg, at det tog noget lang Tid førend Hr. N.N. lod mærke, at han nu havde seet nok og at vi kunde vende tilbage til Huset; men mit Forsæt tro – at rette mig efter ham – ventede og ventede jeg, uagtet jeg forlængesiden syntes at have faaet nok af det magre Syn, som den nøgne Fjeldflade frembød. Endelig brast min Taalmodighed og jeg sagde til ham, Kl. er henimod 8 ½, er det nu ikke paa Tide, at vi begive os paa Reisen? Men til min store Overraskelse fik jeg til Svar:

Det vilde have været heldigt, om vi havde staaet lidt nærmere de to Kjærringer derborte, som trætte. Kanske der kunde have været et og andet Ord at vinde for *Sproget*.

Et Lys gik nu op for mig. I al den Tid, jeg havde været staaet ørkesløs og kjedet mig, havde Hr. N.N. lyttet til disse Kjærringers Trætte. Jeg derimod var ikke tidligere bleven opmærksom derpaa, om jeg nok havde hørt lidt høirøstet Tale fra den Kant. Jeg gav mig nu strax i *Sprogets*

Tjeneste, men forgjæves. Kjærringerne befandt sig i en Afstand af mindst 400 Alen [250 m] fra os og vi kunde ikke opfange et eneste Ord; og da vi derhos vare enige om, at det vilde være faafængt at forsøge paa at nærme os dem paa det man kalder Skudvidde uden at forstyrre dem, da der ikke fandtes saameget som en Busk imellem os og dem, gik vi nu ned af Fjeldet.

Der var nu ikke mange Omstændigheder, som opholdt os længer. Vi betalte vore Regninger, sagde Værten Farvel og begav os henover Brandtomten. Vi spaserede forbi et par Telte, hvori der endnu var Beboere og det syntes os begge at være allerede noget koldt med den slags Husly for Nætterne. Saa kom vi da forbi Kirken og Landveien begyndte med en Bakke. Vi vare ikke komne mange Skridt opad denne, førend Hr. N.N. foreslog, at vi skulde sætte os ned og kaste et sidste Blik udover Byen og Fjorden. Saa skede og efter en Stund fortsatte vi Turen. Jeg lærte nu, at der er to Maader at være Turist paa. Den ene Maade er at sætte sig et Maal og at søge at naa dette Maal *i den kortest mulige Tid*. Den anden Maade er at nyde Dagen for hvert Øieblik og Naturen for hvert Skridt. Hr. N.N. viste sig at høre til den sidste Klasse af Turister og jeg havde Tiden for mig. Mange Skridt gik vi ikke før vi tog os en Hvil, og Conversationen led intet derved.

Da vi endelig naaede frem til Hovedveien ved Rød og vi kom ind paa Rød Station, viste Uhret, at Klokken var 1 ½. I Løbet af 5 Timer havde vi altsaa tilbagelagt 1 Mil. Kort før vi naaede did, var vor Samtale kommen ind paa Dødens (Vinjes) Skotlandsreise og Besvarelsen af Øiemedet med denne Reise var bleven os saa indviklet, at vi geraadede i en Latter, der lod Folkene paa Rød sætte flere Øine paa os, medens vi nød vort Maaltid. Da vi ikke trængte til anden Hvil end den, vi tog underveis, var vort Ophold her endt samtidig med Maaltidet, og vi startede nu videre og havde 1 ¼ Mil endnu at tilbagelægge inden Mørket og Natten faldt paa. Reisen gik nu paa samme Vis som om Formiddagen og ved 5-Tiden var vi naaede frem mod Lundegaardene (Lønne), hvor vi ved en Lade satte os ned og nød Udsigten udover Dalen. Samtalen var nu kommet ind paa Sprog.

Sig mig, Hr N.N., er Dødens Sprog norsk som Deres Sprog?

Nei det var nu ikke netop det.

Er da Knutssens Sprog saadant?

Nei det var ikke netop det.

Naar da disse Sprog ikke netop ere hverken det ene eller det andet, hverken dansk-norsk eller norsk, hvad ere de saa om jeg maa spørge?

Aa, Knutsen betragter nok sit Sprog nærmest som et *Overgangssprog*.

Ja saa! saa det er et Overgangssprog.

Ja, det var nok nærmest saa.

Min Overraskelse fik sit Udtryk i disse Ord.

Naar Knutsen kan lave istand et Overgangssprog og stille Fordring til Folk at lære det, saa anser jeg mig og enhver anden berettiget ti at lave istand *Overgangssprog*. Jeg tror nemlig, at hvad der i Sprogveien skal bydes og læres Folk, bør kunne fastslaaes som endeligt

Men hvad er saa det Sprog som De Hr. N.N. arbejder med?

Skal det blive Oldnorsk?

Nei, det er en Samling af de Ord, som have en mere almen Udbredelse og ikke blot findes i denne eller hin Dialekt.

Under saadanne Forhold mente jeg, at det ikke var at undres over, om der dengang fandtes Uoverensstemmelser og Forvirring i Skriftsproget, naar enhver kunde skrive efter sin Smag og sit Skjøn.

Omtent Kl. 7 ½ naaede vi Fostvedts-Broen (Veien var dengang endnu ikke omlagt) og i Fostvedtsbakken tog vi os en Hvil. Jeg maatte nu gjøre Hr. N.N. opmærksom paa, at vilde vi tilbagelægge den sidste Fjerding [2,8 km] paa samme Maade som hidtil, vilde vi ikke naa frem til vort Maal, førend Folkene paa begge Steder havde lagt sig. Nu gik det raskere fremad og vi naaede frem til Solberg netop som Folket der var i Begreb med at lægge sig.

Den næste Formiddag indfandt Hr. N.N. sig paa Klokkergaarden, blev præsenteret og derpaa overlod jeg til min Svoger at føre den sproglige Conversation med Hr. N.N.

Efter Middagen viste vi Hr. N.N. fra en god Udsigt Næs Værk og ontrent ved 4-Tiden fulgte vi ham et Stykke nedad mod Tvedestrand, hvorfra han fortsatte sin reise til Dybvaag, til ovennævnte Præst, der gjalt for en Ynder af Sproget.

Tiden 6. juni 1885

Natt til 5. juni 1861 braut det ut brann i Risør, og 14 timar seuinare var mykje av byen nedbrend. Tre månader seinare reiste Ivar Aasen til Agder, den gongen kalla Nedenæs. I dagboka si skreiv han om dei same døgn i 1861 som Olsen skildra:

5. *september*. Afreist. Farseddel med «Moss» til Risøyr: 2 dl, 98 s. Ombord: Middag 66; Øl 10,4. Iland 6. Talt med Provst Aas og fl. Godt Veir. I Risøyr sammen med Kand. Olsen.

6. *september*. Risøyr 72 s. Gaaet i Følge med Olsen til Broten og siden til Solberg i Holt (omtr. 3 M.). Paa Veien 20 s. Godt Veir, men varmt at gaae.

7. *september*. Længe paa Klokkergaarden hos Feragen. En Udflugt henimod Næs Værk. Paa Solberg 24 s. Om Kvelden til Tvedestrand (1/2). Tobak 8 s.

8. *september*. I Tvedestrand 96 s. Tilbaads til Eidbustrand (1/2), 36 s. Gaaet til Dybvaag (1/2). Ujævnt Land og vanskelig Vei. Talt med Berg.

9. *september*. Over i «Dyvaag» hos Berg.

«Landsmaalets Tilblivelse» var første av tre delar av ein artikkel Olsen publiserte under samletittelen «Landsmaalets og Bygdemaalene som Overgangssprog til et Unionssprog». Kven han var, var Reidar Djupedal usikker på, men kom til at det kunne vere læraren Ole L. Olsen (1830–1883), cand.theol. 1855, lærar i Moss. All den tid dette stod på trykk i 1885, var det då ei posthum utgiving.⁸²

Den omtalte svogeren er Andreas M. Feragen (1818–1912), lærar og klokkar i Holt, og lærebokforfattar. Han var gift med Elisabeth Olsen (1824–1885), dotter av skomakar Adrian Olsen og Elisabeth Corneliusdotter i Kristiansand.

I del to av artikkelen sin fortalde Ole L. Olsen kven N.N. var, og at han ikkje meinte å vere «ubehagelig imod Hr. Aasen». Det var gått så lang tid at «de dengang faldne Ord ikke med Sikkerhed kunde gjengives efter Hukommelsen». Det er nok så, men i det ytre hugsa han godt, for her er mange detaljar som stemmer med dagboknotata til Aasen.

Det Olsen fortalde i 1885, er ei av svært få augevitneskildringar om korleis Aasen arbeidde. Han tok seg god tid, hasta ikkje gjennom land-

⁸² Søk i *Digitalarkivet.no* har ikkje peikt på andre moglege kandidatar.

skapet, orienterte seg raskt på ein ny stad, var heile tida merksam på moglege språkkjelder, som dei to kranglande kvinnene, og han diskuterte gjerne også den språkpolitiske sida av saka.

Det kan verke rart at dei snakka om Skottland-reisa til Vinje nesten eit år før han la i veg. Det har seg slik at Vinje alt hausten 1860 hadde fått eit større stipend til den reisa, og hausten 1861 drog han til Vågå for å lære meir engelsk hos lord Blackwell. Iallfall Aasen visste nok om dette.

Olsen skreiv ei kuriøs reiseskildring som er eit sjeldan kjeldeskrift om korleis Ivar Aasen var ute blant folk på reisene sine.

Og meir til. Dybvåg var ein viktig stad i Ivar Aasens indre landskap. Onsdag 12. desember 1855 skreiv han i dagboka: *Tidende om Susannas død*. Meir var ikkje å seie. Susanne Daae var den store forelskinga hans, henne han aldri kunne få, eleven frå unge huslærarår på Solnør, han 29 og ho 18 då han reiste derifrå hausten 1842. Ho hadde besøkt han i hovudstaden, vore mykje sjuk og døydde på staselege Dybvåg prestegard der ho var på besøk fredag 16. november 1855, 31 år gamal.⁸³

Sju år seinare var Ivar Aasen på si sjelereise til Dybvåg. «Talt med Berg», skreiv han i dagboka. Aasen gjekk til Dybvåg og kom til ein gamal kjenning. Johan Peter Berg (1809–1884) frå Holmedal i Sunnfjord hadde vore kapellan i Borgund prestegjeld på Sunnmøre. Då han heldt avskilspreika si i Skodje kirke sommaren 1842, var Aasen i kyrkjelyden. Presten drog vidare til Fosnes i Trøndelag og fekk besøk av Aasen hausten 1846. Våren 1848 sende Aasen *Det norske Folkesprogs Grammatik* til Berg. Presteferda gjekk vidare til Skjold i Ryfylke, der Aasen besøkte han sommaren 1852. To år seinare flytta Berg til Dybvåg.⁸⁴

Dit reiste Susanne Daae for å vitje søstera Nikoline (Line) og svogeren Johan Peter Berg. Dei to hadde gifta seg jonsokdag 1842; ein dag Aasen brukte tik å stelle med blomane sine. Ein septemberdag i 1855 gjekk Ivar dit Susanne døydde. Han hadde noko språkleg å snakke med klokkaren om. Med presten og sin gode ven kunne det handle om meir.

⁸³ Ludvig L. Daae om dottera, sitert i Ivar Aasen: *Brev til vener i heimbygda*, Volda 1950, s. 167 f. Meir om Susanne Daae og Ivar Aasen i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 181 f.

⁸⁴ Marcus Bie: *Oplysninger om Norges Geistlighed siden 1814*, Kristiania 1885, s. 5, 31, 37 og 53. Opplysningar om ekteskap og venskap i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 36, 411 og 425; II, 1958, s. 346; III, 1960, s. 151, 162 og 187.

«Nordmannen» mellom diktet og songen

Eit essay om variantar, versjonar og tradering i moderne skriftkultur

Dei var der, alle tre. Aasmund Olavsson Vinje, Marcus Jacob Monrad, Bjørnstjerne Bjørnson. Men ikkje Ivar Aasen. Det var møte i Det norske Studentersamfund i Universitetsgaten 26 i Kristiania om kvelden 17. mai 1867. «Stemningen var meget animeret», rapporterte Dølen etterpå.⁸⁵

Å feire nasjonaldagen var blitt ei viktig markering for samfunnet. Til dette arrangementet hadde studentsamfunnet – må det ha vore – laga eit høvestrykk av «Nordmannen». Om lag 150 yngre og eldre møtte fram og hørde formann Fritz Hansen tale.⁸⁶ Etter talen song festlyden «Nordmannen», ei urframføring av ein ny versjon av den songen Ivar Aasen første gongen hadde publisert nær fire år tidlegare.

Etterpå var der fleire talar. Bjørnson talte for Nord-Noreg, Monrad skåla for Wergeland, Vinje talte for Monrad og Welhaven, framførte eit nytt dikt og prenta både dikt og tale i Dølen to dagar etterpå. Der var talar for svenskane, for Bjørnson, Vinje og Aasen. Nett den talen var det student Karl Johan Nielsen som heldt.

Denne 17. mai-festen er meir enn ein av mange slike festar. Dette er den tidlegaste kjende bruken av «Nordmannen» som allsong. Songen kan ha vore framført mange gonger før, men det er denne festen som er dokumentert. Diktaren oppsøkte sjeldan frivillig slike høve, og denne dagen heldt han seg heime med kraftig hovudverk, «verst ved Middag».⁸⁷

Korleis blir ein tradisjon til? Det må då vel finnast eit litterært verk som kan bere i seg nokre svar på den typen spørsmål. Det skulle ikkje forundre meg om diktet «Nordmannen» frå 1860-åra ville høve godt for ei

⁸⁵ Dølen 19.5.1867.

⁸⁶ Referat frå festen er prenta i *Ferdamannen* 24.5.1867, og det er nok skrive av Henrik Krohn. Referatet i Dølen 19.5.1867 er knappare, og der blir songen ikkje nemnd.

⁸⁷ Ivar Aasen i dagboka 17.5.1867.

synfaring inn i kulturhistoriske prosessen som ein tradisjon er. Inga vitenskapleg undersøking er til no laga som kan stø ein påstand om at «Nordmannen» er ein av svært få norske allsongar der eit breitt publikum kan meir enn første strofa eller dei første verselinjene. Og kan dei han ikkje, så møter dei ham likevel jamleg i songhefta til Ivars førtiårsdag, når Jon og Guri feirar sølvbryllaupsdag eller når Andreas skal dra i gang allsongen på hytta om kvelden.

«Folk flest ser ut til å kunna det, og det jamvel alle versa. Vi vil knapt finna noko tilsvarende døme i norsk litteratur», meinte kulturforskaren Reidar Djupedal for førti år sidan.⁸⁸ Då Nitimen i NRK hausten og vinteren 1994/95 utfordra lyttarane til å kåre Noregs nasjonalvise, var det berre «Du ska få en dag i mårå» av Alf Prøysen som fekk fleire røyster enn «Nordmannen». Det var ikkje meir enn 18 000 som røysta, så denne kåringa ville mest vere å rekne som eit støvfnugg i bokhylla, om det ikkje var for det at resultatet på alle vis verka greitt og rimeleg.⁸⁹

Iallfall har det vore slik ei tid, og framleis er det slik. Kva er det med denne songen? Korleis kunne desse strofene av Ivar Aasen bli så folkekjære, og kva kan historia om dette verket seie om fenomenet tradering? Og forresten, har vi å gjere med ein song eller eit dikt?

Trass i den posisjonen «Nordmannen» har fått, er det langt mellom studiane av dette verket i den omfattande litteraturen om Ivar Aasen. Den omfattande bibliografien over skrifter om Ivar Aasens verk har ingen innførslar som peikar i retning av studiar i «Nordmannen».⁹⁰ På sitt vanlege grundige vis har derimot Terje Aarset gjort greie for mange viktige hovudtrekk kring fenomenet versjonar av verket i ein avisartikkel i 1996. Nokre av dei som har redigert utvalde skrifter av Ivar Aasen, som Magne Myhren og Reidar Djupedal, har kommentert eitt og hitt mest i forbifarten.⁹¹ Dei to store Aasen-biografane Kjell Venås og Stephen Walton har i stor grad valt bort studiet av slike enkelttekstar og ser bort frå resepsjonen i ettertid av Aasen-tekstar. Når det så etter kvart blir tydeleg at ein del av

⁸⁸ Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 118.

⁸⁹ Ruben Friis i *Norges nasjonalviser*, Oslo 1995, s. 5.

⁹⁰ Ottar Grepstad: *Bibliografi over skrifter om Ivar Aasen*,. Ørsta 2014, digitalutgåve på Aasentunet.no.

⁹¹ Reidar Djupedal (1921-1989) emna truleg på ein tekstkritisk studie av heile verket *Symra*, og han har skrive fleire fine, presise og nyanserte studiar av tekstar i det verket. Heile historia fekk han aldri fortalt.

den kunnskapen som blir tradert om dette verket frå bok til bok og frå artikkel til artikkel, er nett så omtrentleg som berre munnleg tradisjon kan vere, er det berre å rydde plass på skrivebordet, heve blikket og prøve å gripe det som måtte vere der.

Denne studien tok til i 2002. «I dette prosjektet gjer vi greie for historia om denne mykje brukte allsongen», står det i *Årsmelding og rekneskap 2004* for Nynorsk kultursentrum, med eit optimistisk tillegg som er ei årsmelding verdig: «Arbeidet blir avslutta i 2005.» Arbeidet heldt fram med ujamne mellomrom fram til seinsommaren 2009. Ni år seinare blei manuskriptet teke fram att og slutført til eit essay om songen om Noreg.⁹²

Då eg tok til å leite etter stoff om «Nordmannen», tenkte eg at stikkprøver ville gi påliteleg informasjon. Det viste seg fort at mønsteret var så brokut at ambisjonsnivået måtte hevast. Materialet er til slutt blitt henta frå 226 songbøker og høvestrykk i tidsrommet 1871–2003. Dette er langt frå komplett, men utvalet er så stort at eg kan leggje til grunn at det er representativt.⁹³

Handskrivne og publiserte versjonar

«Nordmannen» er som kjent ein del av den boka Ivar Aasen gav ut første gongen i 1863, og som han kalla *Symra*. I arbeidet med visene i boka søkte Ivar Aasen mot det tette og stramme, mest ordtakliknande uttrykket. Endringane var ikkje alltid så store dei mange utkasta imellom, konsta-terer Kjell Venås.⁹⁴ Nokre dikt var det likevel meir arbeid med enn andre.

Han skreiv særleg mange versjonar av diktet «Nordmannen» som han jamvel publiserte. Det er i seg sjølv ikkje uvanleg i litteraturhistoria; der finst det tekstvariantar av mange dikt og songar.

Mellom 1863 og 1875 publiserte Ivar Aasen diktet seks gonger med til saman 11 strofer. Å arbeide så å seie i full offentlegheit med eit dikt på denne måten og innanfor ei så lite tidsrom er alt anna enn vanleg. Det er som om Ivar Aasen i si før-romantiske forståing av brukskunstens verdi

⁹² Ein kortversjon av den ufullførte studien blei publisert i *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 274–291. No blir fleire viktige moment der korrigerert.

⁹³ Eg har vore gjennom heile samlinga av songbøker ved Visearkivet i Oslo, det eg sjølv har av songbøker, dei som finst i biblioteket i Ivar Aasen-tunet og ved Volda folkebibliotek. Dessutan har Terje Aarset hjelpt til i ein del tvilsspørsmål.

⁹⁴ Kjell Venås: *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, Oslo 1996, s. 460.

har lagt vekt på det funksjonelle, ikkje berre det estetiske. Ved at han publiserte nye versjonar kunne han også finne ut kva som høvde best.

Aasen-kjennaren Reidar Djupedal merka seg variant- og versjonsmylderet i dette tilfellet: «Diktet om 'Nordmannen' vart Aasen derimot aldri ferdig med, tykte han. Til dette diktet finst det ei mengd kladdar, rettingar og utkast».⁹⁵ Med god hjelp trur eg at eg no har greidd å lage eit nokolunde oversyn over dette mylderet.⁹⁶

Frå 14 ulike manuskript kan det hentast ut i alt 15 grunnstrofer og mange variantar av strofer og verselinjer (vedlegg 1 og 2). Desse manuskripta ligg i Nasjonalbiblioteket, NTNU Universitetsbiblioteket og Ivar Aasen-tunet.

Å setje desse saman til eitt dikt inneber å godta at rekkjefølgja av strofene langt på veg må bli vilkårleg all den tid ingen veit korleis diktaren ville ha komponert diktet viss han nokon gong skulle ha kome på den tanken å publisere dei alle under eitt. Sjølv sette Ivar Aasen aldri meir enn åtte strofer på prent om gongen. Oppsettet i vedlegg 1 er difor mest gjort for å kunne halde orden på skilnadene mellom ulike trykte og handskrivne versjonar. For kvar strofe har eg markert kva versjon denne er brukt i. For kvar versjon er den innbyrdes rekkjefølgja av strofene i svar med dei handskriftene og trykte utgåvene som ligg føre.

Nasjonalbiblioteket har tre originale handskrifter til «Nordmannen». I tillegg har Nasjonalbiblioteket eit korrekturksemplar frå Aasen for første utgåva og eit for 1867-utgåva, brukt til tredje utgåva i 1875. Alle desse fem dokumenta er i Ms. 4° 915. Desse har eg prøvt å ordne kronologisk.

Manuskript NBO 915: 14.8A inneheld fem strofer i rekkjefølgja 1 8 9 10 14 (side 95 i den digitale fila). Strofene 8, 9 og 14 er ikkje med i andre handskrifter og blei første gongen prenta i *Ivar Aasens kropp* av Stephen J. Walton. Han tidfestar manuskriptet til 1862–63.⁹⁷ Meir spesifikt trur eg det er frå vinteren 1862–63. Då er dette den eldste versjonen av visa. Versjonen står som nr. 2 i eit manuskript med tre viser, mellom «Gamle Norig» og «Dei gamle Fjelli». Her er første strofa i «Nordmannen» skriven fullt ut.

⁹⁵ Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 118.

⁹⁶ Aasen-kjennaren og språkforskaren Terje Aarset transkriberte fleire av manuskripta som ligg i Ivar Aasen-tunet, og søkte på eitt punkt råd hos språkforskaren Kristofer Kruken.

⁹⁷ Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 710.

Manuskript NBO 915: 14.6 er det reinskrivne originalmanuskriptet til første utgåva av *Symra* (1863). «Nordmannen» har fem strofer og står som nr. 2.

Manuskript NBO 915: 14.8B er «Nordmannen» i seks strofer (side 93 i den digitale fila). Dette er eit reinskrive manuskript som er identisk med den utgåva som kom til 17. mai 1867.

Legget *Manuskript NBO 915: 14.7* inneheld eit korrekturtrykk for *Symra*, men utan tittelbladet. Dette kallar eg *Manuskript NBO 915: 14.7A*. Strofene i «Nordmannen» viser at førelegget er første utgåva frå 1863. Alle rettingane i visa gjeld rettskriving, der er ingen redaksjonelle meningsendringar. Der er sju rettingar. Aasen retta «ut mod Havet» til «ut med Havet», «hevrr Nordmannen» til «hever Nordmannen», «dugende Verk» til «dugande Verk», «lekk han Hug» til «fekk han Hug», «dei vikaste Heider» til «dei rikaste Heider», «kom kan bu» til «som kan bu» og «sin Rikdomn» til «sin Rikdom». Truleg er dette rettingar frå somaren 1863.

Det same legget *Manuskript NBO 915: 14.7* i inneheld eit korrekturtrykk av 3. utgåva med utgivingsåret 1874 på tittelbladet, retta til 1875. Dette kallar eg *Manuskript NBO 915: 14.7B*. Her har Aasen gjort fire små nye rettingar – «leiken» er retta til «Leiken» og «varmmre» til «varmare», han har sett inn komma etter «blenkte», og siste linja i siste strofa er rykt inn. Korrekturen er datert 19. november 1874.

NTNU Universitetsbiblioteket har eit manuskript til «Nordmannen» som eg kallar *Manuskript NTNU*. Til liks med *Manuskript NBO 915: 14.7B* er dette den trykte 1867-utgåva brukt som korrekturksemplar til tredje utgåva av *Symra* i 1875. Her har Aasen gjort tre andre rettingar – «hever» er retta til «heve» to stader i første strofa, og «ruskut at leggja» er retta til «ruskuta aa leggja». I dette trykket er endringane i *Manuskript NBO 915: 14.7* gjennomførte. Då må dette vere 2. korrekturen av den endelege versjonen, truleg mars eller april 1875.

Arkivet i Ivar Aasen-tunet inneheld 218 handskriftdokument av Ivar Aasen, gitt i gåve av familien Djupedal då Ivar Aasen-tunet blei opna i 2000, dessutan ein god del brev som er deponerte her av Sivert Aarflot-museet. Noko finst også i andre offentlege arkiv. Mellom alle desse handskriftene finst det mange utkast og variantar av delar av «Nordmannen». Arkivet i Ivar Aasen-tunet inneheld sju manuskript med ei eller fleire sgtrofer til «Nordmannen». Desse har eg nummerert som Aasen A–H.

Dei åtte manuskripta i Aasen.tunet er skrivne på fem ulike ark; B–D, F og G–H er på doble ark. Desse fem arka har ulike fargenyansar. Også pennane har vore ulike. Det ser såleis ikkje ut til at meir enn eitt manuskript er skrive om gongen. Penn og papir gir dermed ikkje grunnlag for å seie at manuskript på ulike ark er skrivne samstundes.

I tre av manuskripta skil visa seg meir eller mindre frå trykte versjonar eller andre handskrifter, men med fem strofer felles. At grunnstrukturen er så lik, tyder på at dei skriv seg frå same tidsrommet. Lenge gjekk eg ut frå at det var våren 1867. På dei fire sidene som inneheld manuskripta Aasen B, Aasen C og Aasen D identifiserte Terje Aarset eit notat med nr. 954 som kan knytast til ordet «Heid» i *Norsk Ordbog*.⁹⁸ Den delen av manuskriptet var ferdig tidleg i desember 1867, og nett på den tida arbeidde Aasen med 2. utgåva av *Symra*. Då kan truleg dei tre manuskripta daterast til hausten 1867.

Mot dette talar at dei tre manuskripta inneheld variantar av fire strofer som første gongen blei prenta i mai 1867. Dette gjeld strofe 2, 5, 11 og 12. Ivar Aasen kan ha arbeidd med strofene etter utgivinga, det er så, men då er det rart at det ikkje finst nokon utkast til nokon av dei før utgivinga. Vidare studiar får avklare dette betre. Eg hedl det iallfall for sannsynleg at alle dei aktuelle manuskripta er frå 1867. Men: Etter dagboka å døme brukte Aasen lite tid på revisjonen hausten 1867, medan revisjonen fram mot siste utgåva i 1876 strekte seg over eit halvt år. Då gir ikkje det vesle notatet med nr. 954 meining, så manuskripta til «Nord-mannen» må vere frå 1867.

Manuskript Aasen A med fem strofer er identisk med den første versjonen som kom på prent i 1863, berre ikkje reinskriven. Dette manuskriptet må difor reknast som eit førelegg til det endelege manuskriptet til førsteutgåva av *Symra*. Dette arbeidde Aasen med å reinskrive utover i april og mai 1863 til han leverte manuskriptet til trykkjeriet 26. mai 1863. Dermed kan truleg manuskript A tidfestast til våren 1863. Papiret er brungrnt, pennen brei og hard.

⁹⁸ Terje Aarset skriv i ein merknad i eiga transkribering: «954 viser til manuskriptet til *Norsk Ordbog* (1873). Dette kan daterast til førstninga av desember 1867. Aasen var ferdig med 39. heftet av manuskriptet til NO (til *havd*) 26. november 1867. Den 8. desember same året var han ferdig med 40. heftet, som gjekk til *heilsleg* (jf. Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, 3, Oslo 1960, s. 259)».

Manuskript Aasen B med seks strofer blei truleg til vinteren eller våren 1867. Det inneheld ei strofe som få hadde merka seg før eg publiserte den i Dag og Tid 15. mai 2003. Strofa skil seg så mykje frå dei andre at den må reknast som ei eiga strofe. Den står som strofe nr. 3 i ein versjon med seks strofer, der berre første strofa er som i andre kjende versjonar. Dei fire andre strofene i versjon C er variantar av strofer som elles er trykte. Samla sett blir likevel denne versjonen dermed nokså ulik dei andre versjonane. Aasen har sett ein skråstrek over heile manuskriptsida. Papiret er raudbrunt, pennen smal.

Manuskript Aasen C er ei einaste strofe, ein variant av strofe 5 i vedlegg 1. Strofa står på side 3 av dei fire sidene der Aasen B utgjer side 1. Også denne varianten er frå same tida som Aasen B, altså truleg hausten 1867. Papiret er som i B, men pennen smal og noko hardare.

Manuskript Aasen D med seks strofer står på siste sida av det handskriftet som inneheld manuskript B på første sida (av fire). Også her er variantar av dei to strofene frå 17. mai 1867. Strofe 5 i vedlegg 1 er strofe 3 i dette manuskriptet, men såpass ulik den trykte versjonen at heile manuskriptet for så vidt kunne reknast som ein eigen versjon. Tidfestinga må vere som for Aasen B og C. Det vil seie at han arbeidde vidare med dei to strofene som var nye til 17. mai 1867 før han la dei vekk. Papiret er som i B, pennen smal og hard.

Manuskript Aasen E med seks strofer inneheld variantar av nokre strofer som blei trykte til 17. mai 1867. Det kan truleg tidfestast til vinteren eller våren 1867. Papiret er grønt, pennen er brei og hard.

Manuskript Aasen F inneheld 12 heile variantar av strofe 10 og ti variantar av klinje 2 og 4. Den endelege strofa stod på trykk første gongen i 2. utgåva av *Symra* innunder jul 1867. Manuskriptet kan truleg tidfestast til hausten 1867. Papiret er lyst grønt, pennen tynn og lys.

Manuskript Aasen G med fire strofer og to variantar av ei strofe er det einaste manuskriptet utan opningsstrofa «Mellom bakkar og berg». Fire av strofene er nummererte. Av strofe 2 i vedlegg 1 er der to variantar, likeins av strofe 6. Manuskriptet er truleg også dette manuskriptet er frå hausten 1867. Aasen har sett ein skråstrek over heile manuskriptsida. Papiret er lyst raudbrunt, pennen tynn og hard.

Manuskript Aasen H inneheld to variantar av strofe 10. Dette er skrive på same arket som G, men med brei og hard penn.

Kort teoretisk mellomstikk

Trass i tekstførelegg til dels i gotisk handskrift og flust av uklare detaljar leg eg denne gongen til sides mykje teori om edisjons-filologi, tekstkritiske utgåver og annan herlegdom. Utan klare omgrep går denne teksten, som så mange andre, likevel raskt over frå å vere eit essay til å bli eit kaos. I det minste går det i denne studien eit skilje mellom *versjonar* av heile strofer eller dikt og *variantar* av verselinjer, delar av strofer eller heile strofer. For kvar strofe vil der ofte vere ei som kan definerast som *grunnstofa*. I tilfellet «Nordmannen» er det gjort for den strofa som blei trykt eller som tydeleg er skriven først.

Tidleg på 1980-talet arbeidde eg med ei hovudoppgåve i litteratur om høvesdiktning i EF-striden. Då måtte eg halde styr på omgrep som førelegg, variant, versjon og tradering. Der definerte eg dei same omgrepa annleis. Ein *variant* er ein tekst som er semantisk ulik ein original eller eit førelegg, skreiv eg, og viste til at slike variantar kan stivne til skriftleg fikserte tekstar, men også bli produktiv og på ny danne grunnlaget for nye variantar. Ordet *versjon* reserverte eg den gongen for det eg kalla akustiske versjonar av munnleg diktning som blei fiksert gjennom media av typen grammofon og fjernsyn. Slike versjonar representerte då gjerne individuelle tolkingar.⁹⁹

Med *tradering* vil eg meine spreiking eller publisering av munnleg diktning over tid, skreiv eg i 1983. Det meiner eg enno. Resten må tenkjast på ny slik at tydinga av variant og versjon kan bli kopla betre saman med typiske trekk ved skriftkulturen. Då som no er det Sven Hakon Rossel som har stått for den klassiske studien av emnet. I avhandlinga *Den litterære vise i folketraditionen* bygde Rossel på studiar av 36 600 tekstar. Av desse var 2400 litterære – men berre fire av desse studerte han i detalj.¹⁰⁰

Til skilnad frå munnleg diktning har ei litterær vise ein kjend for-fattar. For slike viser vil det finnast ein autentisk versjon frå forfattaren som kan kallast *grunntekst*, meiner Rossel. Traderingsprosessen for slike tekstar skjer over tid på tre nivå: Grunnteksten blir publisert i ulike trykk, som så etablerer ein munnleg tradisjon, og denne munnlege tradisjonen kan eventuelt skape ein ny versjon, ein ny tradisjon. I dei ulike skriftlege pub-

⁹⁹ Ottar Grepstad: *Balladen om Europa*, Oslo 1985, s. 35 ff.

¹⁰⁰ Sven Hakon Rossel: *Den litterære vise i folketraditionen*, København 1971.

liseringane kan det finnast til dels store avvik frå grunnteksten, men tekstendringane vil likevel vere større i den munnlege tradisjonen. Desse munnlege endringane kan skje gjennom omsynging i form av større eller mindre tekstendringar, isundsynging der meininga går i knas, og til rette-synging der den munnlege tradisjonen «forbetrar» teksten. Desse traderingsprosessane er ein vekselverknad mellom det stabile og det varierende, mellom det som kan utelatast og det som kan kome til utan å endre grunnstrukturen i teksten.

Ved at Aasen like godt publiserte fire versjonar, risikerte han å skape uvisse om kva som var denne grunnteksten.

Eit sidespor

Til feiringa av nasjonaldagen i 1867 låg det føre to trykk med «Nordmannen». Det eine av dei bar tittelen *Studentersamfundet 17de Mai 1867*. Andre småtrykk av songen er ikkje kjende frå Aasens tid. Så kvifor dette? Det veit visst ingen, men i 1922 dukka det opp ei historie som er for god til å vere sann.

Tradisjonssamlaren Johannes Skar, fødd 1837, skal ha hevda at han var den som fekk fram songen «Nordmannen».¹⁰¹ Det hadde seg slik at ein fest til fedreminnet blei arrangert kvart år i Kristiania. Dette var noko studentane hadde teke til med i 1847, skreiv Vinje i *Dølen*.¹⁰² I denne historia var det derimot målfolk som stod bak den årlege feiringa.

Dei ville ha Aasen til å skrive ein song til festen, og Sar tok på seg å få det til. Det duger eg ikkje til, sa Aasen, og ikkje har eg tid heller. Kunne han ha noko lifggjande, undrast Skar. Du får sjå i bordskuffa, svara Aasen. Der fann Skar noko som i ettertid blir omtalt om «ein samankrulla papirlapp». Han las det som stod på lappen med undring og blei «djupt gripen». På lappen stod «Nordmannen» slik vi kjenner den i dag, heiter det i forteljinga. «Kan du bruka det der», sa Aasen, «so gjerne det, men det er då visst berre noko fanteri.»

Her er det lite som stemmer.

I 1867 og seinare var «Nordmannen» spreidd og i bruk. Historia gir berre meining viss dette skjedde før sommaren 1863, men då var Johannes

¹⁰¹ Th.: «Eit minne», *Høgskulebladet* 3.2.1922.

¹⁰² «Christiania», *Dølen* 16.1.1859.

Skar sjuk og heime på Skard i Øyer.¹⁰³ Den versjonen Aasen då eventuelt hadde skrive, og som Skar eventuelt fann, var derimot ein heilt annan enn den endelege versjonen i 1875.

Der er ingen utførleg biografi om Johannes Skar, men han var svært lite i Kristiania i dei åra då Aasen arbeidde med «Nordmannen». I 1867 kom Skar dit først i slutten av mai, frå Hellas.¹⁰⁴ Dermed kan ikkje historia knytast til festen i Studentersamfundet. Fedreminne-festen blei halden 20. dag jul, så då blir også det feil.

Aasen noterte ikkje alle besøk i dagboka si, men Johannes Skar nemnde han første gongen i juli 1873, sonen Matias Skard i mars året etter. Det kunne handle om ein fest i 1874 eller 1875, men då var Skar i Setesdal.

Aasen kasta knapt papir, og det han hadde skrive, krølla han ikkje saman. Felles for dei manuskripta til «Nordmannen» som ligg føre, er at dei er glatte og fine, same kor mykje kladd dei har vore.

Dessutan, Aasen snakka ikkje ned denne songen. Den var så viktig for han at han arbeidde med den i 13 år. Eg trur han forstod at han var i ferd med å skape noko godt, ikkje noko fanteri.

Så nei, historia om då tradisjonssamlaren Johanes Skar fann ein song hos Ivar Aasen, manglar all den kvaliteten som prega Skars arbeid med det stoffet. Det som blei skrive ned i 1922, var truleg noko heilt anna enn det Skar fortalde ein gong før han døydde i 1914.

Visa som også blei eit dikt

Aasen-kjennaren Terje Aarset har med god grunn kalla *Symra* mor til alle dei nynorske songbøkene.¹⁰⁵ Ei slik utsegn burde få stå og lyse i fred.

Deen vesle boka svarar for ein annan litterær slektstradisjon også. Dette var jo også den boka som la grunnlaget for det nynorske diktet. Enkeltdikt på nynorsk var blitt publiserte før, det er ikkje det, og det fanst store mengder strofer, dikt og songar på dialekt frå både 1700-talet og tidleg 1800-tal. Med denne boka flytta diktaren brukslyrikkens former og seiemåtar inn i skriftlyrikkens spalter. Han gjorde det lett å byggje litte-

¹⁰³ Olav Bø: *Johannes Skar. Gudbrandsdølen som skapte «Gamalt or Sætesdal»*, Oslo 1953, s. 14.

¹⁰⁴ Olav Bø, same staden, s. 22.

¹⁰⁵ Terje Aarset i foredrag i Ivar Aasen-tunet 13.4.2003. Ikkje det at eg er sikker, men det anar meg at vi her har å gjere med eit stykk arabisk kulturimport. Ein despot i Midtausten lærte kring 990 Vesten uttrykket «alle krigars mor», og den seiemåten blei straks svært produktiv på mange språk.

rære samband frå den traderte songen over til det originale diktet. Det kan vere ein av grunnane til at det den dag i dag blir hevda med frasens tyngd at nynorsk er så vakkert i dikt.¹⁰⁶

Samlinga kom i tre utgåver:

- *Symra. Tvo Tylfter med nya Visor*, juni 1863¹⁰⁷
- *Symra. Tvo Tylfter med nya Visor*, 2. utgåva desember 1867¹⁰⁸
- *Symra. Tvo Tylfter med Visor og Rim*, 3. utgåva mai 1975¹⁰⁹

Som Stephen Walton har peikt på, er *Symra* inga laus eller tilfeldig samling av dikt.¹¹⁰ At han utan atterhald kallar verket ei diktsamling, nøyer eg meg med å registrere for seinare bruk. Boka er gjennomkomponert på finurleg vis. Fleire kladdar frå 1862 og 1863 syner at Aasen arbeidde mykje med sjølve innhaldslista og korleis samlinga skulle byggjast opp.

Diktet «Nordmannen» stod som nummer to i alle tre utgåvene, mellom «Gamle Norig» og «Dei gamle Fjelli», med «Fyrestev» som fast innleiing. Med «Nordmannen» som overskrift plasserte Aasen kort og godt sitt eige folk mellom historia i «Gamle Norig» og naturen i «Dei gamle Fjelli». Saman med to andre dikt utgjør dei fem første visene i boka ein bolc om menneskets rolle i historia og naturen. Som eit av fleire patriotiske dikt i boka om heimlandet er «Nordmannen» lite ha-stemt og utan den historiske patos som til dømes Bjørnsons dikt har så mykje av.

Nummera i versjonane nedanfor står ikkje i dei trykte utgåvene, men viser til vedlegg 1.

«Nordmannen», I, juni 1863

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[4] Og han vandest til Vaagnad og Møda,
der han laut vera herdig og sterk;
og han høyrer med Hugnad si Røda
um stor Manndom og dugande Verk.

¹⁰⁶ Verdien av det eg kallar den estetiske krafta i den nynorske skriftkulturen drøftar eg noko vidare i *Det nynorske blikket*, Oslo 2002, s. 218 ff.

¹⁰⁷ Ivar Aasen i dagboka 20.6.1863.

¹⁰⁸ Ivar Aasen i dagboka 12.12.1867.

¹⁰⁹ Ivar Aasen i dagboka 29.5.1875.

¹¹⁰ Stephen Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 711.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land.
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han hug til si heimlege Strand.

[13] Naar han kom paa dei rikaste Leider,
saag han tidt, at han litet var kjend;
men han visste ein Vyrtnad og Heider,
som kan bu i den armaste Grend.

[15] «Lat deim hava den Æra, dei kunna,
og sin Rikdom og Styrke dertil,
naar som berre dei meg vilja unna
at faa raada min Arv, som eg vil.»

Symra, 1863

Dagbøkene til Ivar Aasen syner korleis han arbeidde med desse utgåvene.

Den 4. november 1862 noterer han at han har laga eit oversyn over «paabegyndte Viser og Vers». Fram mot jul og utover vinteren strevar han med fleire av visene. «Nordmannen» nemner han ikkje spesielt verken no eller seinare. Derimot skriv han 29. november 1862: «Stor Studering paa en Vise (Gamle Norig).» Den 6. desember reinskriv han viser, men den 18. desember lyder det slik: «Atter tøvet med Viserne.» No går det i viser og grammatikk; i april 1863 har han teke til å lese korrektur på *Norsk Grammatikk*. Først 26. mai leverer han *Symra*-manuskriptet til bokprentaren Peter Tidemand Mallings.¹¹¹ Fire dagar seinare får Aasen første korrekturen.

Ein andre versjon blei trykt og brukt i Studentersamfundet i Christiania 17. mai 1867, altså eit halvt år før andre utgåva av *Symra* låg føre. Det ligg føre to særprent av songen til denne dagen, men innhaldet er det same i begge; det eine er berre prenta i mindre format på avisapir.¹¹² Truleg er

¹¹¹ Peter Tidemand Mallings (1807-78) hadde flytta til Christiania frå Drammen i 1829, og blei etter kvart ein av dei fremste boktrykkjarane i Noreg. Som forleggjar satsa han mest på skulebøker. Mallings var forleggjar for fleire av bøkene til Ivar Aasen, men hadde så dårlege røynsler med ein del av utgivingane at han etter kvart avviste fleire bøker på nynorsk. Men *Symra* gjorde både han og Ivar Aasen pengar på (Kjell Venås: *Då tida var fullkomen*, Oslo 1996, s. 250 og 464, og Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 536).

¹¹² Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Brev og dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 381.

det dette Aasen siktar til når han skriv i dagboka 16. mai 1867: «En ny Vise trykt.»

«Nordmannen», II, mai 1867

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
heve Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv heve Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[5A] Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

[6A] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[11A] Sud um Havet han stundom laut skrida.
Der var Rikdom paa Benkjer og Bord;
men kring um saag han Trældomen kvida,
og so vende han atter mot nord.

[12A] Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

*Studentersamfundet 17de Mai 1867, 1867
17 Mai, 1867*

Så er det ganske stille om samlinga i dagbøkene til Aasen fram til slutten av november 1867. Då tek han til med «Eftersyn af Symra». Revisjonen går fort. Det ser ut som Mallings så vidt rekk det som måtte vere av julesal. Den 12. desember får iallfall Aasen honorar frå Mallings. Når denne andre utgåva var ferdig, nemner han ikkje, men det må ha vore ein dag eller to seinare.

«Nordmannen», III, desember 1867

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[6A] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt at leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[10] Og naar Liderna grønka som Hagar,
naar det laver av Blomar på Straa,
og naar Næter er ljosa som Dagar,
kann han ingenstad vænare sjaa.

Symra, 2. utgåva, 1867

Den fjerde versjonen blei trykt i antologien *Lauvduskar* i juni 1868.¹¹³ I alt kom det seks nummer av denne antologien mellom 1867 og 1887. Her blei «ymse Smaastykke» samla, poesi så vel som prosa, både skjønnlitteratur og sakprosa, tradert stoff side om side med nyskrivne tekstar. Ideen kom frå Hans Ross; på denne måten ville han vise store lesargrupper kva det nye språket var for noko. Det greidde han, for eitt av nummera skal ha vore selt i heile 16 000 eksemplar. Med tanke på utbreiinga av «Nordmannen» var dette ein god publikasjon for diktaren.

«Nordmannen», IV, juni 1868

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
heve Nordmannen fenget sin Heim,

¹¹³ Ivar Aasen i dagboka 26.6.1868.

der han sjølv heve Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[5A] Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

[6A] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[10] Og naar Liderna grønka som Hagar,
naar det laver av Blomar på Straa,
og naar Næter er ljosa som Dagar,
kann han ingenstad vænare sjaa.

[11A] Sud um Havet han stundom laut skrida.
Der var Rikdom paa Benkjer og Bord;
men kring um saag han Trældomen kvida,
og so vende han atter mot nord.

[12A] Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

Lauvduskar, II, 1868

Den tredje utgåva av *Symra* går Ivar Aasen i gang med i oktober 1874. Alt i desember er det tid for korrektur, men så stoppar det opp. Iallfall les han ny korrektur langt ut i april 1875, og 29. mai 1875 får han sine første ti eksemplar. Frå og med denne dagen låg dikta i *Symra* der, faste og uforanderlege, iallfall på papiret, berre på papiret.

«Nordmannen», V, mai 1875

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
heve Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv heve Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[6A] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[10]] Og naar Liderna grønka som Hagar,
naar det laver av Blomar på Straa,
og naar Næter er ljosa som Dagar,
kann han ingenstad vænare sjaa.

Symra. 3. utgåva 1875

«Nordmannen» minutt for minutt

Alt i alt ligg det føre 11 handskrifter med linjer, strofer og heile versjonar av «Nordmannen», tre korrekturksemplar med rettingar, dessutan seks trykte utgåver. Desse 20 dokumenta gjer det mogleg å vise nokre hovudlinjer i korleis teksten blei dkta fram til si endelege form.

Diktarens variantar i handskriftene og på trykk er langt frå dei same.

Det ser ut til at Ivar Aasen arbeidde med «Nordmannen frå vinteren 1862/63 til han leverte manuskriptet til tredje utgåva av *Symra* i april 1875. Det gjekk altså 13 år før han bestemte seg for den endelege versjonen, *die Ausgabe letzter Hand*.

Dei manuskripta som meir eller mindre sikkert kan daterast, tyder på at han arbeidde mest med visa våren og hausten 1867. Seks av manuskripta i Aasen-tunet peikar i retning av hausten 1867. Heile ti strofer var

i arbeid i det som må ha vore ei ganske intens prøving og søking etter ei endeleg form på denne visa.

I 1867 kan ein dermed følge «Nordmannen» minutt for minutt.¹¹⁴ Ein nitid tekstanalyse må til om ein skulle prøve å klargjere ei mogleg utviklingslinje fram mot den versjonen som blei prenta til nasjonaldagen, og den som blei prenta til jul det året.

Ei eller to strofer er så ulike dei andre at dei utgjer sjølvstendige strofer og ikkje berre variantar. Likevel er det eit skjønsspørsmål kvar ein vil setje grensa mellom variant og eiga strofe.

Det skil seg mykje kor mange manuskript og korrekturtrykk ein finn dei ulike strofene e. Sju strofer er med i alt frå sju til 16 manuskript, og det er 1 2 6 7 10 11 12.

Gjennom alt dette står det fast at Aasen søkte mot ei vise på seks eller fem strofer. Ingen av handskriftene i Aasen-tunet har meir enn seks strofer. På prent kom fem ulike versjonar. Frå fem strofer i 1863 blei det seks våren 1867, fem hausten 1867, åtte sommaren 1868 og til slutt fem strofer våren 1875. Frå eit stramt utgangspunkt ekspanderte visa før dikteren til slutt konsentrerte den att.

Tre versjonar av heile visa stod på prent i like mange utgåver av *Symra*. I dei tre utgåvene er det i alt åtte strofer. Opningsstrofa med førstelinja «Mellom bakkar og berg utmed havet» er det einaste faste elementet.

Berre to strofer frå første trykte utgåve kom med i den endelege utgåva. Sikrast var han på fire strofer. Strofe 1 trykte han i alle seks utgåvene, strofe 2 og 6 i fem og strofe 7 i fire utgåver. Av dei mange nye strofene i 1867 blei to med til slutt, strofe 2 og 10. I dei mange handsriftene og trykte utgåvene dukka strofa «Han saag ut paa det baarutte Havet» opp våren 1867. Strofa «Og naar Liderna grønkar som Hagar» skreiv han truleg hausten same året.

I alt 11 grunnstrofer kom på trykk. Fire grunnstrofer publiserte han aldri.

I bokutgåvene er alltid tittelen «Nordmannen», men i to visetrykk frå 1867 er «Mellom Bakkar og Berg» tittelen. I dei handskriftene som her er lesne, er der ingen tittel, berre i dei innhaldslistene som dikteren arbeidde med.

¹¹⁴ Takk til Laila W. Lid som formulerte den linja i lunsjpausen i Aasen-tunet 25.5.2018.

Den visa Aasen publiserte i 1863, var dermed blitt ei ganske anna i 1875. Diktaren hadde ikkje streva fånyttas.

Tradering langs notelinjer

For Ivar Aasen var dikt tekstar som skulle syngjast. Så brukte han då også nemninga «Visor» i undertittelen på diktsamlinga *Symra*. For ein song må også melodien klaffe, elles bryt tradinga i hop. Til «Nordmannen» hadde diktaren i 1863 tenkt seg «Dei vil alltid klaga og kyta» som melodi. Denne melodien var i bruk iallfall til langt ut i 1960-åra. På barneskulen i Nedre Vats, Ryfylke, var det nettopp denne melodien vi borna song etter. Alt då var nok den melodien på veg ut, og no er den visst komen heilt ut av bruk.¹¹⁵

Berre eit par månader etter at *Symra* var komen ut, skreiv stortingsmann, lærar og klokkar Jørgen Olafsen frå Veøy i Romsdal brev til Ivar Aasen. Han sette stor pris på at Aasen hadde brukt «vore bedste Folkemelodier, thi til disse mangler man ofte høvelig Tekst». Med dei orda peikar kanskje Olafsen på endå ein grunn til *Symra*-suksessen; Aasen utnytta eit latent musikalsk potensial ved å skrive nye og gode tekstar til populære melodiar. Olafsen hadde høyrte nyss om at førsteopplaget snart var utselt, og då, skreiv han, då burde Aasen få Ludvig L. Lindeman til å setje inn melodiar i det nye opplaget, til glede for både skular og songkor: «Engang indsjungne i Folket ville de aldrig mere glemmes.»¹¹⁶

Kanskje var ikkje Aasen budd på å ta det steget enno. Seinare versjonar syner at han allfall ikkje var ferdig med alle tekstane enno. I alle høve gjekk det fleire år før notelinjene kom på plass. I 1869 stod læraren og sambygdingen Hans Mo for eit mellomspele. Han hadde klar ei samling med traderte melodiar og truleg nokre nyskrivne linjer til tonesetjing av dikta i *Symra*. Hadde ikkje Aasens forleggjar Mallings interesse av dei, stod bokhandlar Giertsen i Bergen klar, skreiv han.¹¹⁷

Det ligg ikkje føre noko svarbrev frå Aasen verken til Olafsen eller Mo. Men i 1871 hekta Ludvig L. Lindeman seg på den gryande *Symra*-tradisjonen og publiserte ein nyskriven melodi til «Nordmannen». Han

¹¹⁵ Kanskje var det ein slik arv frå barneskulen som dukka opp då ein festlyd i Aasen-tunet hausten 2003 skulle syngje «Nordmannen». Akkompagnatøren på piano drog i gang med den Aasen sjølv hadde knytt songen til, og der var megen forbauselse.

¹¹⁶ Brev frå Jørgen Olafsen til Ivar Aasen 8.8.1863, i *Brev og dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 265.

¹¹⁷ Brev frå Hans Mo til Ivar Aasen 6.8.1869, i *Brev og dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 268.

gjorde sanneleg sitt til at tekst og melodi til saman blei den bunaden alle så gjerne tek på seg. Aasen var no i ferd med å tenkje på ei tredje utgåve av visene sine, og i november dette året hadde han to dagar på rad kontakt med songinstruktøren Johan D. Behrens. Vinteren 1875 var han på ny i kontakt med Behrens, nokre få månader før tredjeutgåva var ferdig trykt.¹¹⁸ Det blei til slutt Jakob N. Kobberstad, ikkje Lindeman, som stod for eit tonetillegg til tredje utgåva av *Symra*.

Våren 1876 trykte Namdals Tidende ein liten notis under overskrifta «En Bonde som Komponist».¹¹⁹ Der heitte det at ein bonde Haslerud hadde komponert melodiar til alle songane i *Symra*. Christian Haslerud heitte han, og han var 29 år då han i 1875 gav ut *Symra. Ord af Ivar Aasen. Musik for blandet Kor*. Mellom seinare komposisjonar er «Det syng for Stotregut». Då Aasen til slutt hadde bestemt seg for korleis alle visene i *Symra* skulle vere, låg det altså føre fleire ulike melodiar til kvar vise, mellom dei nokre av hans eigne. Etter kvart blei det mange.

Tradering gjennom songbøker

«Nordmannen» blei raskt ein lese- og songbokklassikar. Alt i 1869 kom versjonen frå *Lauvduskar* med i *Lesebok i Landsmaalet* som Olav Paulson redigerte. Terje Aarset har vist at diktaren i korrespondansen med Paulson om utvalet ikkje sa noko om kva versjon av dette diktet som då skulle brukast. Songen blei også prenta i minst ei nordisk songbok alt før Ivar Aasen hadde avslutta versjonsarbeidet sitt. I 1873 kom boka *Nordiske fædrelandssange og folkesange* ut i København, laga for danske folkehøgskular. Nettopp folkehøgskulane har nok vore ein viktig traderingsinstitusjon med atskilleg import og eksport av songar dei nordiske landa imellom.

Frå 1870 fram til i dag er det kome ut mange hundre songbøker i Noreg. Dette er bøker som ofte blir trykte i fleire opplag og fleire utgåver. Det inneber at dei er i bruk i lang tid. Difor representerer songbøkene ei sterk traderingskraft. Med unntak av trykkfeil er den viktigaste skilnaden mellom dei mange utgåvene og opplaga at nye songar kjem til og gamle går ut av bruk. Når ein song først er komen med og blir brukt, blir den heller ikkje endra sjølv om det skulle finnast andre versjonar.

¹¹⁸ Ivar Aasen i dagboka 21.11. og 22.11.1871 og 4.2.1875.

¹¹⁹ *Namdals Tidende* 11.3.1876

Mengda av songbøker kan sorterast på ulike vis, men lengst kjem ein truleg ved å ordne dei etter bruk og distribusjon. Der er det som kan kallast *fleirgenerasjons-songbøker* som kjem i nye opplag og utgåver i tiår etter tiår. I Noreg er Olaus Alvestad, Mads Berg og Karl Seip opphavspersonane til dei tre mest brukte av dette slaget. Lenge var desse allmenne songbøkene også brukte som *skulesongbøker*, og dei hadde gjerne ordet «skulesongbok» i undertittelen. I seinare år har dette løyst seg opp på den måten at det blir laga eigne skulesongbøker. Ei tredje gruppe er *organisasjons- og institusjonssongbøker*. Her er songbøkene med og etablerer ein førestilt fellesskap eller ein kollektiv identitet innanfor ein institusjon eller organisasjon. Til sist må også gruppa av *høvestrykk* nemnast, alt frå farne tidars skillingstrykk til skrifter i høve fest og høgtid.

Ivar Aasen hadde sjølv prenta fire versjonar då han i 1875 etablerte diktarens endelege versjon i tredje utgåva av *Symra*. Han levde enno i vel tjue år, til september 1896. I dette tidsrommet var det alltid sisteversjonen frå 1875 som blei nytta. Det einaste brotet med denne *Symra*-versjonen stod Anders Reitan for då han i 1874 redigerte ei songbok med *Lauvduskar*-versjonen frå 1868, men utan strofe 5.¹²⁰ Hundre år gjekk før denne versjonen på ny dukka opp i ei songbok.

Då diktaren sjølv var gått bort, hamna songen på sjølvstyr.

Det tok til med Olaus Alvestad alt i 1898. I *Norsk songbok for ungdomsskular og ungdomslag* sette han saman ein heilt ny versjon av visa med storfene 1 2 5 6 7 10. Dette var versjonen frå *Lauvduskar* i 1868 utan strofe 11 og 12. Året etter laga Chr. Hall og Halfdan Møller *Ny sangbog for norsk Ungdom*, utgitt av Norges kristelige ungdomsforbund. Dei brukte Alvestad-versjonen, som no fekk eit langt liv. Olaus Alvestad heldt fast ved denne versjonen i andre utgåva av *Norsk songbok for ungdomsskular og ungdomslag* i 1902, Karl Seip gjorde det same i si songbok frå 1906, Sven Moren i *Songbok aat ungdomslag* i 1907 og A.B. Vamraak i *Utval av norske salmar og songar til skulebruk* i 1910. Det ser ut til at denne versjonen særleg blei brukt i nynorske og kristelege songbøker med tilhøyrande organisasjonssongbøker for speidarar og godtemplarar. Den siste gongen eg har funne

¹²⁰ Anders Reitan (1826-72) var lærar og klokkar i Kvikne frå 1855 og stortingsrepresentant siste året han levde. Han gav ut fleire eigne diktsamlingar og dessutan songboka *Salmer og Sange* (1863), ny utgåve kom aldri, skriv Reidar Djupedal (1958, s. 317), men posthumt i 1874 kom iallfall *Sang-Samling for Ungdommen*.

denne på prent i ei songbok, er i *Sangbok for Norsk Speidergutt-Forbund* frå 1959.

Fleire av desse songbøkene kom i sær store opplag. Likevel ser det ut til at Alvestad-versjonen har vore under eit visst press. Iallfall blei frammandelementet, strofe 5, teke ut då ei nemnd i Noregs Høgskulelærarlag i 1927 laga ei ny utgåve av Alvestads songbok. Fram mot slutten av 1960-åra blei i det heile tradisjonen fortetta og konsentrert i retning av diktarens siste versjon. Alle dei songbøkene eg har sett frå 1960-åra, inneheld *Symra*-versjonen frå 1875.

Tre versjonar dominerer i de mange songbøkene som er undersøkte. I over halvparten er 1875-versjonen brukt. Alvestad-versjonen blei ikkje brukte i så veldig mange songbøker, men mange av desse blei altså prenta i store opplag.

Kobberstad	1 2 6 7 10	119
Alvestad	1 2 5 6 7 10	29
Reitan	1 2 6 7 10 11 12	10

Reitans versjon inneheld faktisk alle dei sju strofene som Aasen hadde med i flest manuskript.

Terje Aarset kan fortelje at i tida mellom 1863 og 1940 kom det om lag 25 nynorske songbøker, altså allmenne songantologiar som var redigerte på nynorsk.¹²¹ Etter den tyske okkupasjonen kom det nokre til. Fleire av dei mest brukte nynorske songhefta frå dei første tiåra på 1900-talet byggjer tydeleg på *Lauvduskar*-versjonen. Felles for dei er at dei manglar dei to siste strofene frå den versjonen, der nordmannen reiser sørover og vender heim att frå dei som braglar med rikdom og høgd.

Nettopp desse to strofene blei henta fram att av politiske grunnar i EF-striden. Den 24. mars 1971 stod dei på prent i *Dag og Tid*.¹²² Der skreiv Tomas Finnvik eit lite innlegg om strofe 11 og 12; han omtala dei som eit par av dei gløymde strofene. Det tyder på at han var kjend med fleire av dei andre strofene som med tida kom or bruk.

Dei to strofene kom til å leve sitt eige liv. Dei blei prenta opp att i eit studiehefte om Noreg og EEC seinare same året. No smatt dei fort inn i

¹²¹ Terje Aarset i foredrag i Ivar Aasen-tunet 13.4.2003.

¹²² Tomas Finnvik: «Ivar Aasen og EEC», *Dag og Tid* 24.–30.3.1971, jf. Ottar Grepstad: *Balladen om Europa* [Høvedsdikting i EF-striden 1970–72], Oslo 1985, s. 71.

det breie repertoaret av høvesdikting og songar som blei teke i bruk fram mot folkerøystinga om EF-medlemskap 25. september 1972. Ein av dei som brukte dei to Aasen-strofene mykje, var Oddleif Fagerheim. Det var gått nøyaktig hundre år sidan Anders Reitans utgåve då *Profils allsangbok* kom ut i 1974. Den songboka samla verse- og notelinjer frå EF-striden to år før og fekk langvarige verknader.

Tradisjonsoppløysing gjennom songbøker

På ein Ivar Aasen-fest i Bondeungdomslaget i Bergen 22. mars 1972 blei jamvel alle dei 11 prenta strofene brukte. Dei same 11 strofene var også med i den songboka *Stem i!* som blei laga til EU-striden i 1994. Då boka var ferdig trykt i mai det året, kom styret i Nei til EU til at nokre av songane i boka kunne verke uheldig inn på folkemeininga om EU, og heile opplaget blei difor supprimert.¹²³

Framleis hentar nokre fram den utvida versjonen av «Nordmannen» av politiske grunnar. På nettstaden til Studentmållaget i Bergen stod det å lese tidleg på 2000-talet: «Les ein 1875-utgåva og dei versa som ikkje er med i den kvar for seg, får ein brått auge på ein song som er mykje skarpare og meir politisk enn den nasjonalromantiske utgåva vi er vande med.»

Dei to strofene (11 og 12) var helst for raude for det borgarlege Oslo, hevda Arne Espelund våren 2018.¹²⁴ Påstanden bygde på den mistydinga at mange utgivarar av songbøker, som Mads Berg, hadde teke dei to strofene ut av songen. «La oss synge den ‘ukorrekte’ versjonen av Nordmannen», oppmoda journalisten Eva Nordlund dagen før nasjonal-dagen i 2018.¹²⁵ «Ivar Aasen-tunet er kommet fram til at det bare finnes én ‘korrekt’ versjon av diktet», heldt ho fram, men dei to strofene er så gode at «det kan vi nok ikke ta hensyn til». Nordlund kjenner nok dei to strofene frå EF-striden; ho hadde ei sentral rolle i Nei til EU i 1994.

Like sidan EF-striden 1970–72 har det danna seg ei oppfatning om at dei to strofene representerer eit radikalt samfunnssyn. Ei anna tolking

¹²³ Eg var med i redaksjonen for den songboka og fann fram nokre av dei viktigaste nidvisene frå striden 1970–1972. Det var nok dei som gjorde utslaget. Ein sommardag i 1994 ringde leiaren Kristen Nygaard og fortalde at dei ikkje våga å gi ut boka av di alt då var usikkert om utfallet.

¹²⁴ Arne Espelund: «Tapt land?», *Dag og Tid* 6.4.2018.

¹²⁵ Eva Nordlund: «‘Millom Jamningar er eg nøgd’», *Nationen* 16.5.2018.

kunne vere at fleire av strofene, særleg nettopp 11 og 12, nærmar seg ubehageleg det kraftpatriotiske og sjølv gode der Noreg er betre enn verda omkring. For kor gode estetisk og politisk var no dei to Aasen-strofene? At nordmannen i teksten dreg ut i Europa og ser «trældomen kvida», høvde framifrå i 1972. At medlemskap ville innebere eit liv i trældom, var eit av dei mest brukte argumenta i høvesdiktinga frå denne striden.¹²⁶ I 1972 kunne det også høve godt at den som såg slik trældom, vende atter mot nord. Her var det ikkje borte bra og heime best, men borte ille og heime godt. Nordmannen ser trældomen, men reiser heim att utan å gjere noko med det han ser. Eg kan ikkje forstå at dette skulle vere radikal kløkt i det 21. hundreåret.

Slik sett viste Ivar Aasen eit klokt skjøn då han gjorde det endelege valet i 1875. Det var diktaren sjølv som avgjorde kva versjon som skulle vere den gyldige, og det gjorde han med tredje utgåva av *Symra* i 1875. Og er dei verkeleg gode nok? Olav H. Hauge var iallfall klar i sin tale då han hørde dei under eit møte i Bergen, fortel Idar Stegane: «No ja, eg skynar godt at han tok deim ut.»¹²⁷

Lenge har eg trudd at det var ei feilslutning då det frå og med EF-striden i 1972 danna det seg ei oppfatning om at Ivar Aasen var blitt utsett for politisk sensur, og at dette kunne forklare kvifor strofe 11 og 12 hadde hamna utanfor songboktradisjonen. Når eg no ser mønsteret i vedlegg 3, trur eg ikkje lenger det var ei feilslutning. Både Noregs Ungdomslag og nokre av dei mest aktive nynorskbrukande songbokredaktørane redigerte ut dei to strofene frå versjonen i *Lauvduskar*. Det er heilt tydeleg at det er den versjonen dei har brukt, for strofe 5 kom aldri med i nokon av *Symra*-versjonane. Dei gjorde som Anders Reitan, brukte ein versjon som ikkje var diktarens siste og laga seg ein versjon Ivar Aasen sjølv aldri sette på prent. Det er slik det kan gå når ein song blir så sterkt tradert at den nærmar seg allemannseige.

«Kanskje desse versa burde koma med i nye utgåver av songbøkene?» spurde Finnvik i *Dag og Tid*. Det gjorde dei.

Reitans versjon med sju strofer frå 1874 var hans påfunn, ikkje diktarens. No, hundre år etter, danna det seg ein ny versjon av «Nordmannen» med Reitans sju strofer: 1, 2, 6, 7, 10, 11 og 12. Det var ein versjon som

¹²⁶ Ottar Grepstad: *Balladen om Europa*, Oslo 1985, s. 153.

¹²⁷ I samtale med Idar Stegane, udatert.

stod til tida. Ola Bremnes & Co tok den med i *Norsk visebok* i 1993, NRK brukte den i songboka *Norges nasjonalviser* i 1995, tre år seinare kom den med i den svært omfangsrike *Norsk sangbok* på Norsk Musikforlag, i 1997 blei den brukt i *Sangbok for skolen*, og i 1998 tok redaksjonen for *Norsk songbok* denne versjonen med i det som ein gong hadde vore Alvestads songbok. Halvdan Sivertsen valde sin historielause, personlege vri i *Sangboka* i 1993: 1 2 6 11 7 12 10. Han brukte den også i neste samling, *Trubadur*, i 1997. I mellomtida hadde også Anita Skorgan nytta denne Sivertsen-versjonen.

Poenget i alle desse utgåvene er bruken av dei to strofene som var blitt funne fram att i EF-striden i 1971. Utover i 1980-åra var det færre songbokredaktørar som tok dei med. Det viktigaste unntaket er *Den store barnesangboka* som Astrid Holen redigerte i 1985. Det kunne tyde på ei viss harmonisering og allminneleggjering av dei to strofene. Men i 1993 var det blitt ny strid fram mot folkerøysting om medlemskap i EU hausten 1994. Både redaksjonen for den autoritative *Norsk visebok* og songbokredaktøren Halvdan Sivertsen tok no fram dei to strofene att. Sidan det året har dei vore med i to av tre songbøker som er blitt prenta.

Det har kome ut mange songbøker etter at Dag og Tid prenta innlegget til Tomas Finnvik i 1971. Eg har sett på vel 50 songbøker frå 1972 og seinare med «Mellom bakkar og berg». Halvparten av desse har Symra-versjonen frå 1875. Den andre halvparten representerer ei viss tradisjonsoppløysing, ei tilrettelegging. Den klare einversjons-tradisjonen frå 1960-åra var no utfordra. Det var ikkje lenger klart for alle kva som kunne rekast som den gyldige versjonen. Ein tok det ein hadde, særleg i dei miljøa som hadde den nynorske identiteten på minst nokre akkordars avstand. Somme av desse heldt altså fast ved Reitan-versjonen. Andre la til rette og redigerte saman eigne versjonar. På dei tretti åra mellom 1972 og 2004 stod dermed sju versjonar på prent i songbøkene:

1 2 6 7 10	Songbok for ungdom, 1875
1 2 6 7 10 11 12	Profil, 1974 (= Reitan 1874)
1 2 6 11 12 7 15	Senterpartiets sangbok, 1977
1 2 6 11 7 12 10	Halvdan Sivertsen, 1993
1 2 4 5 6 7 10 11 12 13 15	Stem il!, 1994
1 2 6 7 10 11	Smørekoppen, 1995
1 2 6 7 10 11 13 12 15	Skuleboknemndi, 2001

Rekna i opplagstal er nok Profil-førelegget frå 1974 den mest utbreidde versjonen no. Likevel er det framleis Symra-versjonen frå 1875 som er brukt i flest songbøker både i denne perioden og i tidlegare tidsrom.

Kva som blei sunge, er det uråd å seie noko om. Der er i det minste eitt anonymt vitnemål om dette. I ei av songbøkene eg har leita meg gjennom, låg eit udatert utsnitt av eit avisklipp. Typografien minner sterkt om Stavanger Aftenblad kring 1970, og i teksten blir det vist til ein Kåre Anda; det etternamnet finn ein blant anna på dei kantar avisa kjem ut. Utsnittet er tydeleg frå eit svar til eit anna lesarbrev. Innsendaren har «oppdaget at de fleste sangbøkene sløyfer det 3. vakre vers av Ivar Aasens dikt 'Normannen'. Kanskje mangler det også i Deres sangbok», skriv innsendaren og siterer så den strofa:

Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

Dette var den tredje strofa i Alvestad-versjonen. Den som har klipt ut frå avisa, har skrive «3die vers» med kulepenn, som for å hugse det betre og vite kva det gjeld. Rettskrivinga «3die» røper ein eldre person.

Det er påfallande korleis traderinga frå og med den tyske okkupasjonen skiftar spor og konsentrerer seg om diktarens eigen versjon. Eg har fanga opp 26 songbøker frå dei fem okkupasjonsåra. I 23 av dei er det Symra-versjonen som er med. Alvestad-versjonen er berre med i to.

Den tyske okkupasjonen fekk følgjer for bruken av «Normannen». I motstanden mot okkupantane samla nordmenn seg om den eine versjonen, diktarens eigen. Nokre tiår seinare fekk motstanden mot norsk EU-medlemsskap ein heilt annan konsekvens. Frå 1971 gjekk traderingsprosessen sakte, men sikkert inn i ei oppløysing av tradisjonen.

Sidan dikteren sette punktum for «Normannen» i 1875, har det gått 130 år. I femti av desse var traderinga av versjonar ganske stram. I resten av tida har fleire versjonar vore brukte side om side. Særleg i to periodar er denne traderinga blitt utfordra: i dei tre tiåra fram til okkupasjonen i 1940 og i dei tre tiåra etter folkerøystinga i 1972.

Historia om songen «Mellom bakkar og berg» kan dermed delast i seks periodar. Den første perioden er fram til diktaren døyr i 1896. Den neste perioden går fram til den tyske okkupasjonen, og den tredje og kortaste er nettopp okkupasjonsåra. Tida frå 1945 til 1959 er den fjerde perioden, og den femte strekkjer seg så vidare til 1972. Tida etterpå er den sjette perioden.

Diktarens siste versjon har vore den mest brukte heile vegen i den forstand at den har vore trykt i flest songbøker. Rekna i opplagstal og dermed brukseksemplar er det kanskje ikkje så eintydig. Forholdstala mellom den mest brukte og den nest mest brukte versjonen seier mykje om dynamikken i traderinga: Kor eintydig har traderinga vore, og kor dominerande har den dominerande versjonen vore?

I godt og vel seks av ti songbøker er diktarens siste versjon brukt. I to av ti er det Reitan-versjon som figurerer. Resten er fordelt på heile 13 andre versjonar.

Men traderinga har skifta med tida.

Berre i 1960-åra hadde norske songbøker ein fast versjon av «Nordmannen». Det var i åra før Tomas Finnvik minte om dei to strofene frå 1867-68 at denne songen hadde den fastaste forma. Mellom 1960 og 1972 har iallfall ikkje eg registrert ei einaste songbok med annan versjon enn diktarens siste frå 1875. Ikkje uventa var traderinga skarp også i dei drygt tjue åra fram til diktaren døyddde i 1896. Men frå då av og fram til 1940 var faktisk to versjonar nøyaktig like mykje brukte så lenge vi reknar utgåver og opplag. Opplagstala er berre kjende for nokre få opplag og utgåver, men mykje tyder på at det var den forkorta *Lauvduskar*-versjonen frå 1868 som var mest brukt – iallfall på trykk.

Variantar av strofer og verselinjer

Tre element var urørlege i dei åra Ivar Aasen arbeidde med «Nordmannen». Tittyelen blei aldri endra, den første strofa finst i berre ein variant, og rimpara var ABAB. Resten var tvil, iallfall nesten.

Til dei 15 strofene finst der i alle manuskripta til saman 26 variantar (vedlegg 1 og 2). «Nordmannen» skulle altså støypast til ein heilskap ut frå 41 strofer og strofevariantar. I tillegg er der 11 variantar av to verselinjer, og alle dei variantane gjeld rimparet B+B.

Då han publiserte første versjonen med fem strofer i 1863, hadde han åtte strofer å velje mellom. Berre to av dei strofene han trykte, blei med vidare. Den eine var opningsstrofa, den andre var strofa «Fram paa Vetteren stundom han tenkte». Nettopp dei tre andre strofene i siste versjonen frå 1875 er dei det også finst flest variantar av. Det kan vere fordi han på eit tidspunkt hadde bestemt seg for dei tre, eller at det var dei han til sist fekk til slik han ville.

For fleire strofer var han i tvil om korleis strofene skulle slutte. Mest i tvil var han om korleis songen skulle slutte. I 1875-utgåva sluttar visa med strofa «Naar Liderna grønka som Hagar». Den strofa skreiv Ivar Aasen 14 variantar av, og for linjene 2 og 4 skreiv han ti variantar. Aasen var heilt sikker på korleis songen om Noreg skulle opne. Det største problemet var å slutte på rette måten. Han kunne sin retorikk og visste kor viktig nettopp inngangen og utgangen er.

Det er nokså opplagt at Manuskript Aasen F skriv seg frå tida før andre utgåva av Symra i desember 1867. Det var der han sette sluttstrek for komposisjonen av diktet. Frå då av var det kanskje berre kosmetisk korrektur. Den som les dei 21 variantane litt meir nøye, vil oppdage korleis diktaren streva med å finne den suistelinja i strofa som også skulle bli slutten på diktet. Han prøvde seg med det meste, både omvendt ordstilling og mange vendingar som nok blir oppfatta som nokså ha-stemte i dag.

Handskriftet røper ein ting til. Diktaren vurderte om han skulle sleppe til eit lyrisk *eg* i siste linja, om det skulle vere ei nøytral vending utan noko personleg pronomen, eller om han konsekvent skulle halde på tredje person i denne linja også, slik han hadde gjort det i dei tidlegare strofene. I berre ei av dei mange variantane for siste strofa og delar av denne er det *han* som ikkje veit noko venare, vakrare, fagrare. Hadde han ikkje gjort det, ville diktet blitt todelt, med eit *eg* som tok over i siste linja, og som då ville ha blitt ein kommentator til *han* i dei tidlegare strofene.

Så har altså diktarens kladd interesse i tekstkritiske studiar. Diktaren Ivar Aasen leita seg fram til det som kunne bli ståande. Dei mange utkasta viser at han hadde eit godt blikk for kva som var godt og dårleg i hans eigne tekstar. Det er lett å vere samd med han i at dei fem endelege strofene også var dei fem beste.

Retorisk har likevel songen ein mogleg veikskap. I den autoriserte utgåva tek både andre og tredje strofa til med «Han såg ut på». Det er anten ein gong for mykje eller ein gong for lite; hadde han brukt dette grepet tre gonger, ville han skapt meir retorisk harmoni – og Aasen kunne sin klassiske retorikk. Det vil bli verande eit ope spørsmål om dikteren arbeidde med å setje inn ei strofe som kunne dempe dette vesle innslaget av det einsformige. Begge «han såg ut på»-strofene er med i fem av dei seks utgivingane av songen han var involvert i. I tre av fem tilfelle har han ei strofe mellom dei to like opningane.

Terje Aarset har som snarast vore innom spørsmålet om kvifor Aasen skreiv strofer han ikkje tok med i prenta versjonar.¹²⁸ Aarset ser ikkje bort frå at det han kallar kakseversa var skrivne med tanke på «det spesielle studentpublikummet» i Christiania. Kanskje, men det er meir sannsynleg at Aasen rett og slett prøvde seg fram, og etter som han knapt kasta eit papir i vaksen alder, tok han vare på kvart minste utkast.

Noko må leggjast til. I manuskriptet Aasen G frå hausten 1867 er der eit spesielt ord.

den som læjande saag ned i Kavet
Strandarguten i Skinnstakken klædd.

Ordet *Strandarguten* er ikkje å finne nokon stad. Det står ikkje i Aasens sunnmørsordliste frå 1842–43, ikkje i Aasens ordbøker, ikkje i *Norsk Ordbog* av Hans Ross med sine tillegg, ikkje i dei digitale ordsamlingane, og ikkje i *Norsk ordbok*. Terje Aarset trur at «Aasen kan ha høyrte ordet ein annanstad (på Vestlandet), der det har vore brukt i tydinga ‘landkrabbe’», ein som helst heldt seg på land, på stranda.¹²⁹ Så der er det, eit ord Aasen sjølv brukte, men aldri sette på prent, og som kanskje berre finst i dette eine manuskriptet.

Tradering av diktet «Nordmannen»

Ivar Aasen gav ikkje ut noka diktsamling. Det han publiserte, kalla han viser. I alle seinare utgåver av desse songane har derimot utgivarane brukt

¹²⁸ Terje Aarset: «'Nordmannen'», *Møre-Nytt* 21.9.1996.

¹²⁹ Terje Aarset i e-postar til forfattaren 30.5.2018, etter rådføring med Kristofer Kruken

nemninga dikt. Der overprøvde dei dikteren. Derimot har dei alle følgt *die Ausgabe letzter Hand*, diktarens siste versjon, i kvar einaste utgåve.

Udvalgte skrifter. Ved Vetle Vislie. 1896	1 2 6 7 10
Folkeudgave af Skrifter i Udvalg. 1899	1 2 6 7 10
Skrifter i samling. Ved Knut Liestøl. 1911	1 2 6 7 10
Skrifter. Andre utgåva. Ved Knut Liestøl. 1926	1 2 6 7 10
Skrifter i utval. 1929	1 2 6 7 10
Dikting. 1946	1 2 6 7 10
Symra og andre dikt. Ved Reidar Djupedal. 1963	1 2 6 7 10
Skrifter. Eit utval ved Olav Hr. Rue. 1976	1 2 6 7 10
Millom bakkar og berg. I utval ved Magne Myhren. 1980	1 2 6 7 10
Ivar Aasens beste. Utval og forord ved Olav Hr. Rue. 1991	1 2 6 7 10

Som song blir det verket Ivar Aasen skreiv i 1860-åra, tradert på heilt andre måtar enn som dikt. Det viser seg alt i tittelen. Eg har sett etter i meir enn tjue allmenne diktantologiar.¹³⁰ I dei bøkene diktet er med, heiter det alltid «Nordmannen», aldri «Mellom bakkar og berg». Ivar Aasen brukte sjølv tittelen «Nordmannen» i dei tre utgåvene av *Symra*, men blant handskriftene eg har sett, er tittelen berre med i Aasen-manuskript E. Alt i tittelen skilde altså songen og diktet lag.

Helge Krog: <i>Levende norske dikt</i>	1 2 6 7 10
Sthm 1943, 2 Aasen-dikt, 1875-orig.	
Emil Boyson og Asbjørn Aarnes: <i>Norsk Poesi</i>	1 2 5 6 7 10
1961, 6 Aasen-dikt	
Erling Nielsen: <i>Nynorsk poesi</i>	1 2 6 7 10
Kbh 1962, 5 Aasen-dikt, normert	
Harald Noreng: <i>Norsk lyrikantologi</i>	1 2 6 7 10
1963, stensil, 15 Aasen-dikt, 1875-orig.	
Bjarte Birkeland ofl.: <i>Nynorsk lyrikk frå Ivar Aasen til Tor Jonsson</i>	1 2 6 7 10
1965, 5 Aasen-dikt	
Bjarte Birkeland, fl.: <i>Norske dikt frå Edda til i dag</i>	1 2 6 7 10
1968, 2 Aasen-dikt, normert	
Asbjørn Aarnes: <i>Norsk Poesi</i>	1 2 5 6 7 10
1983, 9 Aasen-dikt	
Brikt Jensen: <i>Norske dikt. Bd. 2</i>	1 2 5 6 7 10
1983, 12 Aasen-dikt, trur han bruker 1863-versjonen	
Brikt Jensen: <i>Vår egen litteratur</i>	1 2 5 6 7 10

¹³⁰ Eg har ikkje sett på lærebøkene for skulen. Det er opplagt at skulebøkene representerer ein svært viktig del av traderinga, og særleg tidleg på 1900-talet var det ikkje noko skarpt skilje mellom skulebøker og allmenne bøker når det gjaldt song og dikt.

1991, 2 Aasen-dikt	
Idar Stegane ofl.: <i>Norske tekster. Lyrikk</i>	1 2 6 7 10
1998, 7 Aasen-dikt	
<i>100 beste dikt</i>	1 2 6 7 10
1999, 4 Aasen-dikt, 1875-orig.	
Nils Arne Eggen og Ola By Rise: <i>Dikt i garderoben</i>	1 2 6 7 10 11 12
2001, 1 Aasen-dikt, frå Profil	

Når diktet er med, har utgivarane mest utan unntak brukt diktarens siste versjon. Det veit dei rett nok ikkje sjølve. I fleire tilfelle oppgir antologiredaktørane 1863-utgåva av *Symra* som kjelde for ein diktversjon som Ivar Aasen då enno ikkje hadde skrive. Det kan dei berre gjere fordi dei aldri har sjekka originalkjeldene, men henta førelegg frå ei seinare utgåve, og mest sannsynleg frå ein annan antologi. Den som er på leiting etter syndebukkar, kan ta til med Emil Boyson og Asbjørn Aarnes. I 1961 gav dei ut ein stor antologi *Norsk Poesi*. Der prenta dei ein versjon med strofene 1 2 5 6 7 10 og hevda at dette var henta frå *Symra* i 1863. Det var ikkje det. Dei hadde brukt versjonen frå Lauvduskar i 1868 – også her utan dei to siste «politiske» strofene. Då Brikt Jensen i 1980-åra laga to store antologiar, brukte han antologien til Boyson og Aarnes som førelegg og repeterte ein feil han tydeleg ikkje var klar over sjølv.

Sjølv meir nøyaktige litteraturvitarar har trødd feil. I antologien *Norske tekster* frå 1998 brukte Idar Stegane, Eiliv Vinje og Asbjørn Aarseth diktarens siste versjon. Dei tok seg ikkje bryet med å sjå etter kva som stod i 1875-utgåva av *Symra*. Difor står det i boka at diktet var henta frå 1863-utgåva.

Det diktantologiredaktørane likevel er nøye med, er å bruke den opphavlege rettskrivinga. Dei fleste songbøkene inneheld derimot versjonar med modifisert rettskriving. Det fører til ei forunderleg blanding av gamle og nyare former som i beste fall er uelegant. I si udaterte songbok kombinerte Arbeidernes Opplysniingsforbund (AOF) den gamle skrivemåten *millom* med den nye *oppå*. Jamvel den sær kompetente redaksjonen bak storverket *Norsk visebok* i 1993 snubla litt i orda; dei brukte Aasens opphavlege og no gamle former *uppå* og *deim*, men også den svært moderniserte forma *trelldommen*.¹³¹ Nei, den som vil ha gode modifiserte versjonar, bør hente tekstførelegg frå Bjarte Birkelands antologi over nynorsk lyrikk

¹³¹ Det hadde dei ikkje funne på sjølv. Dei brukte rett og slett den versjonen som stod på prent i mållagssongbøkene *Syng!* frå 1977 og *Syng meir!* frå 1982.

frå 1965, eller frå Ivar Grimstads *Songbok for pensjonistlag*, som første gongen kom ut i 1982.

No kan ikkje songbøker reknast med blant dei mest pålitelege skrifterne. Feilskrifta er ein del av deira vesen. Den eine songbokredaktøren skriv av etter den andre, lik munkane i mellomalderklostera. Sjølv det å kopiere kan vere krevjande, viser det seg. I ei songbok kan difor dei mest underlege feil dukke opp. Dei songane som er mest brukte, blir dermed også mest utsette for desse feilskriftene, og når ein feil først har festna seg, er den knapt mogleg å bli kvitt.

Slik er det også med «Nordmannen». I fjerde strofe tenkjer nordmannen som så: «Giv eg var i eit varmare land.» Ein gong var det einkvan som fekk det for seg at denne tanken skulle stå i hermeteikn. Kanskje meinte vedkomande at diktaren hadde oversett ein feil av di ei utsegn i strofe 2 faktisk var sett i hermeteikn frå diktarens side. Men Ivar Aasen skilde mellom det han tenkte og det han sa. Tanken i fjerde strofa er med i alle dei tre utgåvene av *Symra*, og i *Lauvduskar*. Ville diktaren setje inn hermeteikn, hadde han altså mange høve til å gjere det. Men han gjorde det aldri.¹³²

No kan ikkje denne feilen reknast til dei større i norsk litteratur- eller kulturhistorie. Det same gjeld for dei mange utgåvene der det *lavar* av blommar sjølv om diktaren skreiv *laver* og dette verbet hadde fram til nynirsknormalen av 2012 berre bøyinga *å lave, laver, lavde, har lavt*. Når det då er mogleg å tilrå Grimstads songbok som påliteleg førelegg for ei godt modifisert utgåve, er nok Ivar Grimstad sjølv ein del av forklaringa. Løyndomen heiter likevel Olav Hr. Rue. Det var han som var forlagsredaktør for denne boka, og det han gjorde, var av det slaget som alltid var påliteleg.

¹³² Det kan gleppe for den glupe også. Den alltid finlesande og nøyaktige skrivaren Terje Aarset brukte sjølv desse hermeteikna i si oppstilling av dei 11 trykte strofene av «Nordmannen» i *Møre-Nytt* 21.9.1996. Dei 11 strofene Aasen publiserte på ulike måtar, er i seinare tid blitt publiserte samla i fleire samanhengar. Felles for alle dei utgivingane eg har sett, er at dei inneheld fleire feil. Den som oppdagar slikt, blir skjelden for kva feil som kan dukke opp i ein artikkel eller ein fotnote om feil.

Etter at Ivar Aasen døydde, har det kome om lag ti utgåver med skrifter i samling eller utvalde skrifter.¹³³ Dei som har stått for desse utgåvene, har vore heilt konsekvente. Kvar gong har dei lagt til grunn diktarens siste versjon frå *Symra* i 1875, med eller utan modifisert rettskriving.

Det er visst knapt mogleg å gi ut ein større allmenn diktantologi i dette landet utan at eitt eller fleire Aasen-dikt er med. For ein antologiredaktør er det ikkje alltid stas å bruke dei same antologisviskene som alle andre har med, men det sprudlar ikkje av fantasi i utvala av Aasen-dikt i desse antologiane.

«Nordmannen» har levd sitt liv mellom songen og diktet, men blei så populær ein song at mange litteraturvitskaplege meiningsdannarar har definert det ut som dikt. Noka anna forklaring finn ikkje eg på at det ikkje er med i mange av dei mest lesne lyrikkantologiane frå dei siste tiåra. Ein kunne sjølv sagt seie med Halldis Moren Vesaas at samanlikna med Vinje sine dikt er det få understrenger i Aasens dikt.¹³⁴ Eller som Otto Hageberg skriv om «Nordmannen»: «Det er jo ikkje i og for seg genial poesi, men det er noko som ikkje fanst før, og som framleis har evna til å samla.»¹³⁵ Den evna har Rolf Vige sett presise ord på: I dei tre første strofene konsentrerer dikteren nær sagt heile noregshistoria og -geografien «i et minimum av ord med et maksimum av uttrykkskraft» der dikteren kombinerer historisk avstand med subjektiv nærleik.¹³⁶ Så er der då altså noko utover den formelle og rytmiske meisterskapen.

Åleine den kulturhistoriske rolla til dette diktet skulle elles vere meir enn nok til å kvalifisere for antologiar. Men Claes Gill utelet «Nordmannen» i storverket *Norges nasjonallitteratur* i 1967, Ivar Havnevik tok det aldri med i *Lyrikkboken* i 1971 med mange seinare opplag, eller i *Den store lyrikkboken* i 1998, og Knut Imerslund heldt «Nordmannen» utanfor i *Norsk lyrikk i 1000 år* i 1997. Det er i det minste interessant at Guri Vesaas ikkje

¹³³ Uendra opptrykk av tidlegare utgåver er ikkje rekna med. Den mest interessante av desse er den eittbandsutgåva av *Skrifter i samling* 1911–13 som Kjell Venås stod for i 1996.

¹³⁴ Dette sa ho til Olav Hr. Rue då han i 1980-åra bad henne om å skrive forord til *Ivar Aasens beste*. Fortalt av Rue til forfattaren.

¹³⁵ Otto Hageberg: «Ivar Aasen i norsk litteratur», i John Ole Askedal og Ann-Berit Aarnes Breder (red): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, Oslo 2002, s. 142.

¹³⁶ Rolf Vige: «Poesien hos Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann-Berit Aarnes Breder (red): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, Oslo 2002, s. 164.

tok diktet med i trebandsverket *Barnebokskatten* i 2003, medan Astrid Holen same året fann det rett å ta med «Mellom bakkar og berg» i *Den store barnesangboka* – med dei to «politiske» strofene.

Her må eg vakte meg vel for å traske i eigne fotefar. Då eg i 1983 avslutta hovudfagsavhandlinga av høvesdikting i EF-striden 1970-72, skreiv eg at det eg ville var å rehabilitere høvesdiktinga i litteraturforskinga.¹³⁷ Alt er likevel ikkje som det var den gongen. Fleire studiar frå seinare tid kan tyde på at iallfall songlyrikken held på å bli eit akseptert forskingsobjekt.¹³⁸ Likevel kan det ta lang tid før antologiredaktørane tek slike perspektiv på alvor.

Diktaren og songarens val

Her kjem då eg til at det er fleire parallelle traderingsprosessar som har gitt «Nordmannen» den posisjonen dette songdiktet har i dag. Utgåvene med utvalde skrifter av diktaren har vore konsekvente i alle år og aldri prenta anna enn versjonen frå tredje utgåva av Symra. Utanom Olaus Alvestad har dei som kunne kallast etablerte fleirgenerasjons-songbøkene – som Mads Berg, Olaus Alvestad, Sven Moren og Lars Søråas – følgd diktarens vilje. Uventa mange antologiredaktørar har derimot gått eigne vegar, dels fordi dei neppe visste betre, dels fordi dei ville det. Lenge trudde eg at diktet hadde hatt ei fastare form enn songen, og eg skreiv: Diktet «Nordmannen» er ein meir eintydig tekst enn songen «Mellom bakkar og berg».

Slik er det altså ikkje. Den fleirstemmige tradinga har ført til at Ivar Aasens dikt frå 1875 finst i minst tre versjonar i diktantologiane og minst 15 i songbøkene. Særleg dei kulturelle prosessane som EF-striden 1970-72 utløyste, har fått følgjer for dette verket. I den grad der var ein relativt klar kjerneversjon av songen, gjekk denne meir eller mindre i oppløysing då dei gløymde strofene frå 1867–68 dukka opp att. Dei som skulle ordne tekstførelegg, blei usikre.

Strofene blei stokka om lag som var dei kort i ein kortstokk. Ingen stokka seg lenger bort frå diktarens eigen versjon enn Senterpartiet og

¹³⁷ Ottar Grepstad: *Balladen om Europa*, Oslo 1985, s. 10.

¹³⁸ To døme på dette er Erling Aadlands to studier i songlyrikk: *And the Moon is High. Noen forsøk på å lese Bob Dylan* (Oslo 1998) og om Leonard Cohen-tekstar i *Love itself* (Oslo 2003). Dessutan: Arild Linnebergs essay «En kirkegård av drømmer» om Joachim «Jokke» Nielsens poplyrikk i *Morgenbladet* 4.3.2004.

Halvdan Sivertsen. I si songbok frå 1977 brukte Senterpartiet denne rekjekfølgja: 1 2 6 11 12 7 15. Og i viseboka si frå 1998 presterte Halvdan Sivertsen ei like original samanstillinga: 1 2 6 11 7 12 10.

Versjonskaoset toppa seg då Noregs Mållag feira hundre år i 2006. Med kongen og kronprinsen til stades song festlyden på Det Norske Teatret ein versjon av «Nordmannen» som ikkje er funnen i nokon av dei mange songbøkene: 1 2 7 10 12. Til landsmøta i 2009 og 2010 presenterte Noregs Mållag ein heilt annan versjon, kombinert frå *Symra* 1863 og *Lauvduskar* 1868: 1 2 6 7 10 11 12 13 15.

«Nordmannen» hadde ikkje berre kome på folkemunne. Han var blitt så tradert at opphavlege tekstførelegg knapt var gyldige og iallfall ikkje kjende. Dei som i iveren etter å rette opp noko dei meinte var ei ugjerding mot Ivar Aasen, sette i staden traderingsprosessane i fare. Det ser ut til at sjølv ein så munnleg traderingsprosess som den songlyriske i siste instans er avhengig av skriftkulturens dynamikk og system for at grunnteksten ikkje skal gå i oppløysing.

Dette er ikkje noko nytt under sola. Mange diktarar er blitt overprøvde av ettertida. Mest kjende er salmebokutgivarane si framferd. Der Anders Vassbotn i «Å leva det er å elska» hadde skrive «spegla ein himmel av», endra dei til «spegla Guds himmel av». Diktarens lakoniske kommentar var at han kjende no berre til ein himmel. Og Jakob Sande skreiv «Og myrkret for evig batt» i si siste linje i «Det lyser i stille grender» frå 1931. Då songen kom med i *Norsk salmebok* i 1985, var linja endra til «Og døden for evig batt». Sjølv strauk Sande den femte strofa, som etter kvart også gjekk ut av kyrkjebruken.

Det tekstkritiske prinsippet er altså at det er diktarens siste versjon som gjeld. Det vil seie versjonen frå 1875. Berre nokre få rettskrivingsendringar skil denne versjonen frå den han hadde publisert i andre utgåva av *Symra* åtte år tidlegare. Sjølv om Aasen prøvde seg fram, blei han ståande ved den versjonen som han publiserte i 1867.

Eg ser ikkje anna enn gode grunnar for at ettertida bør respektere diktarens vilje og endelege skjøn. Det er dei fem strofene som har gitt «Nordmannen» den posisjonen som «Mellom bakkar og berg» har. All utvatning kan over tid vere utilsikta, men effektive bidrag til å svekkje denne posisjonen.

Det har ikkje «Nordmannen» fortent. Ikkje nordmennene heller.

Vedlegg 1

Ivar Aasens strofer til «Nordmannen»

Strofene er skrivne nøyaktig slik diktaren sjølv publiserte dei. Teiknsettjunga følgjer trykte versjonar der slike ligg føre.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63 (fem strofer)

Aasen A, våren 1863, Djupedal A8: 1, arkiv Ivar Aasen-tunet (fem strofer)

NBO 915:14.6, april 1863 (fem strofer)

Aasen B, våren 1867, Djupedal A6: 1–2, arkiv Ivar Aasen-tunet (seks strofer)

NBO 915:14.8A, mai 1867 (seks strofer)

Aasen C, hausten 1867, Djupedal A1: 1, arkiv Ivar Aasen-tunet (seks strofer),

Aasen D, hausten 1867, Djupedal A1: 3, arkiv Ivar Aasen-tunet (strofe 5)

Aasen E, hausten 1867, Djupedal A1: 4, arkiv Ivar Aasen-tunet (seks strofer)

Aasen F, hausten 1867, Djupedal A4: 1–4, arkiv Ivar Aasen-tunet (variantar strofe 10)

Aasen G, hausten 1867, Djupedal A10: 1, arkiv Ivar Aasen-tunet (fire strofer og to variantar)

Aasen H, hausten 1867, Djupedal A10: 2, arkiv Ivar Aasen-tunet (to variantar strofe 10)

1

Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim, [3. utg: *heve*]
der han sjølv hever Tufterna gravet [3. utg.: *heve*]
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63

Aasen A, våren 1863

NBO 915:14.6, april 1863

NBO 915:14.8A, mai 1867

Aasen B, våren 1867

Aasen C, våren 1867

Aasen E, våren 1867

Symra, 1. utg. 1863, 2. utg. 1867, 3. utg. 1875

Studentersamfundet 17de Mai 1867

17 Mai [1867]

Lauvduskar II, 1868

2A

Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

Aasen B, våren 1867

NBO 915:14.8A, mai 1867
Aasen E, hausten 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Symra, 2. utg. 1867, 3. utg. 1875
Lauvduskar II, 1868

2B

Det var audt paa den steinutte Strandi
det var ingen som der hadde bygt
han laut sjølv reisa Huset med Handi
men so aatte han Bygnaden trygt.

Aasen C, hausten 1867

2C

Det var audt på dei steinutte Strender
det var ingen som der hadde bygt
der var Rom fyre grønkande Grender
der som Frendar fekk semja seg trygt

Aasen G, hausten 1867

2D [ufullstendig]

det var audt paa det st...
han laut byggja med sjølv sine Hender
men so aatte han Bygnaden trygt

Aasen G, hausten 1867

3A

Det var bratt i dei skrukkutte Rindom
men paa Heidi stod Smaaskogen tett
og der grønkade Gras millom Tindom
og i Høgdi var Livet so lett.

Aasen C, hausten 1867

3B

Det var bratt i dei stupande Rindom
men i Dokkom stod Lauvskogen tett
og der grønkade Gras millom Tindom
og i Høgdi var Livet so lett

Aasen G, hausten 1867

4

Og han vandest til Vaagnad og Møda,

der han laut vera herdig og sterk;
og han høyrer med Hugnad ei Røda
um stor Manndom og dugande Verk.

NBO 915:14.8B, 1862–63
Aasen A, våren 1863
NBO 915:14.6, april 1863

Symra, 1. utg. 1863

5A

Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

Aasen B, våren 1867
NBO 915:14.8A, mai 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Lauvduskar II, 1868

5B

Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar
Men paa Heidom stod Grasvollen stridt
og han steig paa dei blaalega Tindar
og der saag han utyver so vidt

Aasen C, hausten 1867

5C

Under Fjellet var brekkutte Brauter
millom Hamrar og Skridor og Sand
men paa Heid var grasgøne Lauter
og der saag han so vidt yver Land

Aasen E, hausten 1867

6A

Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt at [1875: aa] leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

NBO 915:14.8A, mai 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Symra 2. utg. 1867, 3. utg. 1875
Lauvduskar II, 1868

6B

Han saag ut paa det baarutte Havet
der var vaagsamt at leggja utpaa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

Aasen B, våren 1867
Aasen E, hausten 1867

6C

Der var rømeleg Veg yver Havet
naar ein inkje paa Baara var rædd
den som lægjande saag ned i Kavet
Strandarguten i Skinnstakken klædd

Aasen G, hausten 1867

6D

Det var midt paa det baarutte Havet
der han ruggad, i Skinnstakken klædd
der han læjande saag ned i Kavet
og leet illa um den som var rædd

Aasen C, hausten 1867
Aasen G, hausten 1867

7

Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63
Aasen A, våren 1863
NBO 915:14.6, april 1863

Symra, 1. utg. 1863, 2. utg. 1867, 3. utg. 1875
Lauvduskar II, 1868

8

Og han lyddest til framande Strender,
der var alltid for trongt og for tett,
og han lengtade til sine Grender,
og paa Heimvegen gjekk det so lett.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63

9

Han var før til at vaaga og strida,
og han likade dan, som var sterk,
og som inkje mot Faaren mun kvida,
der det spurdest um dugande Verk.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63

10

Og naar Liderna grønkar som Hagar, [3. utg.: *grønka*]
naar det laver av Blomar på Straa,
og naar Næter er ljosa som Dagar,
kann han ingenstad vænare sjaa.

Sjå vedlegg 3 for mange manusvariantar av strofa og linjer i strofa

Symra, 2. utg. 1867, 3. utg. 1875
Lauvduskar II, 1868

11A

Sud um Havet han stundom laut skrida.
Der var Rikdom paa Benkjer og Bord;
men kring um saag han Trældomen kvida
og so vende han atter mot nord.

NBO 915:14.8A, mai 1867
Aasen C, hausten 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Lauvduskar II, 1868

11B

Sud um Havet han stundom laut sviva <kreka> (reka
der var Rikdom paa Benkjer og Bord
men kring um saag han Trældomen driva (kreka
og so vende han atter mot Nord

Aasen B, våren 1867
Aasen E, hausten 1867

11C

Sud um Havet han stundom laut skrida
Der var Rikdom og Stas nog at sjaa
men med Stasen var Trældom og Kvida
og so vende han seg derifraa

Aasen G, hausten 1867

12A

Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

Aasen B, våren 1867
NBO 915:14.8A, mai 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Lauvduskar II, 1868

12B

Lat <daa> /no/ andre um Storleiken kivast
lat deim rivast um Rikdom og Høgd
Millom Trældom eg aldri kann trivast
Han er rik, som med litet er nøgd>

Aasen C, hausten 1867

12C

Lat no andre um Storleiken kivast
lat dem braga med Rikdom og Høgd
Millom Trælar eg aldri kann trivast
han er klok, som med litet er nøgd
eller
Millom Kaksar eg litet kann trivast
millom Jamningar best er eg nøgd.

Aasen E, hausten 1867

13

Naar han kom paa dei rikaste Leider,
saag han tidt at han litet var kjend;
men han visste ein Vyrndad og Heider,
som kann bu i den armaste Grend.

Aasen A, våren 1863
NBO 915:14.6, april 1863

Symra, 1. utg. 1863

14

Lat os vona, han endaa med Æra
um sin Rett maatte verja so vel,
at kvar lurande Tvingar maa læra,
at han fær inkje honom til Træl.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63

15

«Lat deim hava den Æra, dei kunna,
og sin Rikdom og Styrke dertil,
naar som berre dei meg vilja unna
at faa raada min Arv [A: byggja mitt Land], som eg vil.»

Aasen A, våren 1863
NBO 915:14.6, april 1863

Symra, 1. utg. 1863

Vedlegg 2

Versjonar i åtte manuskript

Nunmmmer i parentes viser til strofenummer i vedlegg 1.

NBO 915:14.8A, 1862–63

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

{7} Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[8] Og han lyddeest til framande Strender,
der var alltid for trongt og for tett,
og han lengtade til sine Grender,
og paa Heimvegen gjekk det so lett.

[9] Han var før til at vaaga og strida,
og han likade dan, som var sterk,
og som inkje mot Faaren mun kvida,
der det spurdest um dugande Verk.

[14] Lat os vona, han endaa med Æra
um sin Rett maatte verja so vel,
at kvar lurande Tvingar maa læra,
at han fær inkje honom til Træl.

Aasen A

Nummerert av Ivar Aasen

1. [1] Millom Bakkar og Ber utmed Havet &c
2. [4] Og han vandest til Vaagnad og Møda
Der han laut vera herdig og sterk
So han høyrer med Hugnad ei Røda
um stor Mandom og dugande Verk

3. [7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte &c
4. [13] Naar han kom paa dei rikaste Leider
saag han tidt at han litet var kjend
men han visste ein Vyrtnad og Heider
som kann bu i den armaste Grend
5. [15] Lat deim hava den Æra dei kunna
og sin Rikdom og Styrke dertil
naar som berre dei meg vilja unna
at faa byggja mitt Land, som eg vil

NBO 915:14.6

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[4] Og han vandest til Vaagnad og Møda,
der han laut vera herdig og sterk;
og han høyrer med Hugnad ei Røda
um stor Manndom og dugande Verk.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[13] Naar han kom paa dei rikaste Leider,
saag han tidt at han litet var kjend;
men han visste ein Vyrtnad og Heider,
som kann bu i den armaste Grend.

[15] Lat deim hava den Æra, dei kunna,
og sin Rikdom og Styrke dertil,
naar som berre dei meg vilja unna
at faa raada min Arv, som eg vil.

Aasen B

Aasens nummerering

1. [1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
2. [2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;

det var ingen, som der hadde bygt.
Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.

3. [5A] Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

4. [6B] Han saag ut paa det baarutte Havet
der var vaagsamt at leggja utpaa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

5. [11B] Sud um Havet han stundom laut sviva / skrida
der var Rikdom paa Benkjer og Bord
men kring um saag han Trældomen driva / kvida
og so vende han atter mot Nord.

6. [12A] Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

NBO 915:14.8B

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
Heve Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[5] Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

[6] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[11] Sud um Havet han stundom laut skrida.
Der var Rikdom paa Benkjer og Bord;
men kring um saag han Trældomen kvida,
og so vende han atter mot nord.

[12] Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

Aasen C

[1] Millom Bakkar og Ber ut med Havet
o. s. v.

< [2B] Det var audt paa den steinutte Strandi
det var ingen som der hadde bygt
Han laut sjølv reisa Huset med Handi
men so aatte han Bygnaden trygt

[3A] Det var bratt i dei skrukkute Rindom
men paa Heidi stod Smaaskogen tett
og der grønkade Gras millom Tindom
og i Høgdi var Livet so lett.

[6C] Det var vidt paa det baarutte Havet
der han ruggad, i Skinnstakken klædd,
der han læjande saag ned i Kavet
og leet illa um den som var rædd

[11A] Sud um Havet han stundom laut skrida
der var Rikdom og Høgferd at sjaa
men med rikdom gjekk Trældom ved Sida
og so vende han seg derifraa.

[12B] Lat <daa> /no/ andre um Storleiken kivast
lat deim rivast um Rikdom og Høgd
Millom Trældom eg aldri kann trivast
Han er rik, som med litet er nøgd>

Aasen E

[1] Millom Bakkar

[2A] Han saag ut paa steinutte Strender
det var ingen som der hadde bygt
Lat oss rydja og byggja oss Grender
og so eiga med Rudningen trygt.

[5C] Under Fjellet var brekkutte Brauter
millom Hamrar og Skridor og Sand
men paa Heid var grasgøne Lauter
og der saag han so vidt yver Land

[6B] Han saag ut paa det baarutte Havet
der var vaagsamt at leggja utpaa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[11B] Sud um Havet han stundom laut sviva <kreka> (reka
der var Rikdom paa Benkjer og Bord
men kring um saag han Trældomen driva (kreka
og so vende han atter mot Nord

[12C] Lat no andre um Storleiken kivast
lat dem braga med Rikdom og Høgd
Millom Trælar eg aldri kann trivast
han er klok, som med litet er nøgd
eller
Millom Kaksar eg litet kann trivast
millom Jamningar best er eg nøgd.

Aasen G

Aasens nummerering og rekkjefølgje

<[2C] Det var audt på dei steinutte Strender
det var ingen som der hadde bygt
der var Rom fyre grønkande Grender
der som Frendar fekk semja seg trygt

[6C] Der var rømeleg Veg yver Havet
naar ein inkje paa Baara var rædd
den som lægjande saag ned i Kavet
Strandarguten i Skinnstakken klædd

3. [6D] Det var midt paa det baarutte Havet
der han ruggad, i Skinnstakken klædd
der han læjande saag ned i Kavet
og leet illa um den som var rædd

1. [2D] det var audt paa dei st...
han laut byggja med sjølv sine Hender
men so aatte han Bygnaden trygt

2. [3B] Det var bratt i dei stupande Rindom
men i Dokkom stod Lauvskogen tett
og der grønkade Gras millom Tindom
og i Høgdi var Livet so lett

[11C] Sud um Havet han stundom laut skrida
Der var Rikdom og Stas nog at sjaa
men med Stasen var Trældom og Kvida
og so vende han seg derifraa>

Vedlegg 3

Variantar av strofe 10

Rekkjefølgja er som i manuskripta, men nummereringa er sett til her.

Aasen F

10.1

Og naar Liderna grønka som Hagar
og naar Bakken fær Blomarne paa
og naar Næter er ljosa som Dagar
d. kann eg ingenstad venare sjaa.

10.1.a

og naar Landet fær Blomduken paa
kann eg aldri eit venare sjaa.

10.1.b

og naar Engi fær Blomarne paa
kann eg aldri det venare faa

10.1.c

og naar Bakken fær Blomarne paa
kann eg ingenstad fagrare faa.

10.1.d

naar det laver av Blomar paa Straa
kann han ingenstad venare sjaa

10.2

Og naar Liderna grønka som Hagar
naar det lyser /blenkjer/ av Blom <paa> /i/ kvar Strand
og naar Næter er ljosa som Dagar,
veit eg aldri eit venare Land.

10.3

Og naar Liderna grønka som Hagar,
naar det laver av Blomar og Blad,
og naar Næter er ljosa som Dagar
veit eg aldri ein venare Stad.

10.4

Og naar Liderna grønka som Hagar
naar det blomast i Berg /Dal/ og i Strand
og naar Næter er ljosa som Dagar
veit eg aldri eit venare Land

10.5

Og naar Liderna grønka som Hagar
naar det glansar av Blomar og Sol
og naar Næter er ljosa som Dagar
veit eg aldri eit venare Bol.

10.5.a

- av Sol og av Blom
- eit venare Rom.

10.6

Naar det grønkast til høgaste Heidom
og naar Næterna lysa som Dag
veit eg aldri paa vidaste Leidom
nokot Land med eit venare Lag

10.7

Her er Stunder, daa ingen skal frjosa
som er annat en Isar og Snjo
naar at Næter som Dagen er ljosa
og det blomast fraa Fjell og til Sjo.

10.8

Naar det grønkast i Holt og i Hagar
naar det laver af [sic] Blomar paa Straa
og naar Næterna lysa som Dagar
kann eg venare Land ikkje sjaa

10.9

Naar som Liderna grønka som Hagar,
og naar Blomarne standa paa Straa
og naar Næter er ljosa som Dagar
aldri venare Land kann eg sjaa.

10.10

Naar paa framande Strender han flakkar
ser han ofta ein yndeleg Stad,
men so lengtar han til sine Bakkar,
og paa Heimvegen fyrst er han glad.

10.11

Og naar Lider vardt grøna som Hagar
naar i Blomen det glittrad og <skei> gleim
og naar Næter vardt ljosa som Dagar
saag han aldri ein venare Heim.

10.12

Og naar Liderna grønka som Hagar
naar i Blomen det ljoskar /blenkjer/ og skin
og naar Næter er ljosa som Dagar
veit eg aldri ein Heimstad som min.

10.12.a

naar i Blomen det glimar og glaar
veit eg aldri ein Heimstad som vaar

10.12.b

og naar Blomarne blenkja som mest
veit eg Landet, som eg likar best

10.12.c

og naar Engi sitt Blomskifte fær
er det ingenstad venar' en her

10.12.d

og naar Blomen um Bakkarne stend
veit eg aldri ei venare Grend

10.12.e

og naar Landet med Blomar er prydt
veit eg ingen, eg med vilde bytt.

Aasen H

10.13

Naar som Liderna grønkast i Felden
naar det blømer i Dal og paa Strand
Naar som Morgonen møtest med Kvelden
kvar er daa vel eit ljosare Land?

10.14

Naar som Grasvollen grønkast paa Heidom
og naar Næterne lysa som Dag
veit eg aldri paa vidaste Leidom
nokot Land med eit vênare Lag.

Vedlegg 4

Strofer i manuskript og trykk

14 manuskript og korrekturtrykk

Manuskript F inneheld berre ei strofe, medan manuskript G inneheld 21 variantar av heile eller delar av strofe 10, og manuskript H to variantar av strofe 10.

NBO 915:14.8A, 1862–63	1					7	8	9					14	
Aasen A, våren 1863	1			4		7							13	15
NBO 915:14.6, april 1863	1			4		7							13	15
NBO 915:14.7A, 1863	1					7	8	9					14	
Aasen B, våren 1867	1	2A			5A	6B					11B	12A		
NBO 915:14.8B, mai 1867	1	2			5	6					11	12		
Aasen C, hausten 1867	1	2B	3A			6C					11A	12B		
Aasen D, hausten 1867					5A									
Aasen E, hausten 1867	1	2A			5C	6B					11B	12C		
Aasen F, hausten 1867										10.1-12				
Aasen G, hausten 1867		2C 2D	3B			6C 6D					11C			
Aasen H, hausten 1867										10.13-14				
NBO 915:14.7B, 19.11.1874	1	2				6	7			10				
NTNU, vår 1875	1	2				6	7			10				

Seks trykk

Symra, juni 1863	1			4			7						13		15
17de Mai 1867	1	2			5	6					11	12			
17 Mai [1867]	1	2			5	6					11	12			
Symra, desember 1867	1	2				6	7			10					
Lauvduskar, juni 1868	1	2			5	6	7			10	11	12			
Symra, mai 1875	1	2				6	7			10					

Ivar Aasens språkreiser

1842–1883

År	Dato		Reiserute		Reise- måte	Da- gar	Km	
	Frå	Til	Frå	Til			Veg	Båt
1842	29.9.	29.9.	Ekset i Volda	Kile i Volda	Båt	1		3
	29.9.	29.9.	Kile i Volda	Naustdal ved Nordfjordeid	Veg	1	40	
	30.9.		Naustdal ved Nordfjordeid			4		
	4.10.	4.10.	Naustdal ved Nordfjordeid	Sandane	Båt	1		45
			Sandane	Førde i Breim	Båt,veg		6	17
	5.10.	5.10.	Førde i Breim	Skei i Jølster	Veg	1	11	
			Skei i Jølster	Vassenden	Båt			17
			Vassenden	Hafstad i Førde	Veg		19	
	6.10.	6.10.	Hafstad i Førde	Vadheim i Sogn	Veg	1	40	
	7.10.	7.10.	Vadheim i Sogn			1		
	8.10.	8.10.	Vadheim i Sogn	Frønningen i Sogn	Båt	1		102
	9.10.	9.10.	Frønningen i Sogn	Lærdalsøyri i Sogn	Båt	1		25
	10.10.	18.10.	Lærdalsøyri			9		
	19.10.	19.10.	Lærdalsøyri i Sogn	Kroken i Sogn	Båt	1		30
	20.10.		Kroken			1		
	21.10.	21.10.	Kroken i Sogn	Solvorn i Sogn	Båt, veg	1		9
	22.10.	22.10.	Solvorn i Sogn	Sogndal i Sogn	Veg	1	15	
	23.10.	31.12.	Sogndal i Sogn			70		
1843	1.1.	27.2.	Sogndal i Sogn			58		
	28.2.	28.2.	Sogndal i Sogn	Vik i Sogn	Båt	1		45
	1.3.	7.3.	Vik i Sogn			7		
	8.3.	8.3.	Vik i Sogn	Råsholmen i Sogn	Båt	1		45
	9.3.	9.3.	Råsholmen i Sogn	Hellebøen i Sogn	Båt	1		23
	10.3.	17.3.	Hellebøen i Sogn			8		
	18.3.	18.3.	Hellebøen i Sogn	Sygnefest i Sogn	Båt	1		23
	19.3.		Sygnefest i Sogn			1		
	20.3.	20.3.	Sygnefest i Sogn	Eivindvik i Sogn	Bår	1		11
	21.3.	12.5.	Eivindvik i Sogn			52		
	13.5.	13.5.	Eivindvik i Sogn	Fonnebost	Båt	1		28
	14.5.	15.5.	Fonnebost	Hamre	Veg	2	45	
	16.5.	17.5.	Hamre			2		
	18.5.	18.5.	Hamre	Steinestø	Veg	1	6	
	18.5.	19.5.	Steinestø	Haus	Veg	2	17	
	20.5.	1.6.	Haus			12		
	2.6.	2.6.	Haus	Bergen	Veg	1	34	
	3.6.	21.6.	Bergen			19		
	21.6.	21.6.	Bergen	Litlebergen i Meland	Veg	1	17	
	22.6.	31.12.	Litlebergen i Meland			193		
1844	1.1.	18.3.	Litlebergen i Meland			78		
	19.3.	19.3.	Litlebergen i Meland	Faugstad i Vaksdal	Båt,veg	1	6	45

	20.3.	20.3.	Faugstad i Vaksdal	Evanger i Voss	Veg	1	6	
	21.3.	21.3.	Evanger	Vossevangen	Veg,båt	1	28	6
	22.3.	25.4.	Vossevangen			35		
	26.4.	26.4.	Vossevangen	Granvin	Veg,båt	1	34	6
	27.4.		Granvin			1		
	28.4.	28.4.	Granvin	Ullensvang	Båt	1		23
	29.4.	18.6.	Ullensvang			51		
	19.6.	19.6.	Ullensvang	Strandebarm	Båt	1		45
	20.6.	25.6.	Strandebarm			6		
	26.6.	26.6.	Strandebarm	Hellvik i Kvinnherad	Båt	1		34
	27.6.	27.6.	Hellvik i Kvinnherad	Skånevik	Båt	1		34
	28.6.	3.9.	Skånevik			68		
	4.9.	4.9.	Skånevik	Sandeid	Veg	1	32	
	5.9.	5.9.	Sandeid	Hinnarå	Båt	1		25
	6.9.	8.9.	Hinnarå			3		
	9.9.	9.9.	Hinnarå	Judaberg	Båt	1		23
	10.9.	13.9.	Judaberg			4		
	14.9.	14.9.	Judaberg	Stavanger	Båt	1		23
	15.9.	17.9.	Stavanger			3		
	18.9.	18.9.	Stavanger	Mossige i Time	Veg	1	34	
	19.9.	29.10.	Mossige i Time			41		
	30.10.	30.10.	Mossige i Time	Hårr	Veg	1	19	
	31.10.	31.10.	Hårr	Egersund	Veg	1	32	
	1.11.	1.11.	Egersund	Svalestad	Veg	1	14	
	2.11.	3.11.	Svalestad			2		
	4.11.	4.11.	Svalestad	Lund	Veg	1	45	
	5.11.	5.11.	Lund	Feda	Veg	1	51	
	6.11.	11.11.	Feda			6		
	12.11.	12.11.	Feda	Bergsåker	Veg	1	28	
	13.11.	13.11.	Bergsåker	Vigeland	Veg	1	23	
	14.11.		Vigeland			1		
	15.11.	15.11.	Vigeland	Holmen	Veg	1	37	
	16.11.	18.11.	Holmen			3		
	19.11.	19.11.	Holmen	Kristiansand	Veg	1	34	
	20.11.	21.11.	Kristiansand			2		
	22.11.	22.11.	Kristiansand	Kile	Veg	1	51	
	23.11.	23.11.	Kile	Faret	Veg	1	28	
	24.11.	24.11.	Faret	Longerak	Veg	1	34	
	25.11.	25.11.	Longerak	Langeid	Veg	1	45	
	26.11.	26.11.	Langeid	Homme	Veg	1	34	
	27.11.	5.12.	Homme			9		
	6.12.	6.12.	Homme	Langeid	Veg	1	34	
	7.12.	7.12.	Langeid	Nese	Veg	1		
	8.12.	8.12.	Nese	Longerak	Veg	1	34	
	9.12.	9.12.	Longerak	Faret	Veg	1	34	
	10.12.	10.12.	Faret	Reiarsdal	Veg	1		
	11.12.	11.12.	Reiarsdal	Kristiansand	Veg	1	90	
	12.12.	31.12.	Kristiansand			20		
1845	1.1.	7.1.	Kristiansand			8		
	8.1.	8.1.	Kristiansand	Tveite	Veg	1	36	
	9.1.	9.1.	Tveite	Lærestveit	Veg	1	45	
	10.1.	10.1.	Lærestveit	Fiane	Veg	1	32	
	11.1.	15.1.	Fiane			5		

16.1.	16.1.	Fiane	Mosberget	Veg	1	23	
17.1.	17.1.	Mosberget	Åmli	Veg	1	28	
18.1.	18.1.	Åmli	Øy	Veg	1	23	
19.1.	19.1.	Øy	Haugsjåasund	Veg	1	11	
20.1.	20.1.	Haugsjåasund	Bakke i Nissedal	Veg	1	45	
21.1.	21.1.	Bakke i Nissedal	Spjotsodd	Veg	1	34	
22.1.	22.1.	Spjotsodd	Seljord	Veg	1	34	
23.1.	14.5.	Seljord			111		
15.5.	15.5.	Seljord	Sundbø	Veg	1	11	
16.5.	16.5.	Sundbø	Kåsa i Heddal	Veg	1	36	
17.5.	17.5.	Kåsa i Heddal	Heibø	Veg	1	17	
18.5.	18.5.	Heibø	Kongsberg	Veg	1	28	
19.5.	21.5.	Kongsberg			3		
22.5.	22.5.	Kongsberg	Langebru	Veg	1	23	
23.5.	23.5.	Langebru	Bjørndalen	Veg	1	23	
24.5.	24.5.	Bjørndalen	Vikersund	Veg	1	45	
		Vikersund	Norderhov	Båt,veg		11	6
25.5.		Norderhov			1		
26.5.	26.5.	Norderhov via Bråten	Gren i Krødsherad	Veg	1	40	
27.5.	27.5.	Gren i Krødsherad	Gulsvik	Veg	1	28	
28.5.	28.5.	Gulsvik	Nes i Hallingsdal	Veg	1	45	
29.5.	13.7.	Nes i Hallingdal			46		
14.7.	14.7.	Nes i Hallingdal	Gulsvik	Veg	1	45	
15.7.	15.7.	Gulsvik	Gren i Krødsherad	Veg	1	28	
16.7.	16.7.	Gren i Krødsherad	Bråten	Veg	1	40	
17.7.		Bråten			1		
18.7.	18.7.	Bråten	Jonsrud	Veg	1	32	
19.7.	19.7.	Jonsrud	Christiania	Veg	1	23	
20.7.	27.7.	Christiania			8		
28.7.	28.7.	Christiania	Jonsrud	Veg	1	23	
29.7.	29.7.	Jonsrud	Bråten	Veg	1	32	
30.7.	31.7.	Bråten			2		
1.8.	1.8.	Bråten	Engnes	Veg	1	34	
2.8.	2.8.	Engnes	Tingvoll	Båt	1		62
3.8.		Tingvoll			1		
4.8.	4.8.	Tingvoll	Bruflat	Veg	1	34	
5.8.	5.8.	Bruflat	Strand (Fagernes)	Veg	1	34	
6.8.	6.8.	Strand (Fagernes)	Løken	Veg	1	20	
7.8.	16.8.	Løken			10		
17.8.	17.8.	Løken	Strand (Fagernes)	Veg	1	20	
18.8.	18.8.	Strand (Fagernes)	Bruflat	Veg	1	34	
19.8.	19.8.	Bruflat	Tingvoll	Veg	1	34	
20.8.	20.8.	Tingvoll	Mustad	Veg	1	25	
21.8.		Mustad			1		
22.8.	22.8.	Mustad	Ringsaker	Veg	1	17	
23.8.	27.8.	Ringsaker			5		
28.8.	28.8.	Ringsaker	Lillehammer	Veg	1	45	
29.8.	29.8.	Lillehammer	Holmen	Veg	1	32	
30.8.	30.8.	Holmen	Oden	Veg	1	41	
31.8.	31.8.	Oden	Solheim	Veg	1	41	
1.9.	1.9.	Solheim	Formo i Sel	Veg	1	11	
2.9.	2.11.	Formo i Sel			63		
3.11.	3.11.	Formo i Sel	Tofte	Veg	1	28	
4.11.	4.11.	Tofte	Fokstua	Veg	1	45	

1846	5.11.	5.11.	Fokstua	Kongsvollen	Veg	1	32	
	6.11.	6.11.	Kongsvollen	Aune i Oppdal	Veg	1	42	
	7.11.	7.11.	Aune i Oppdal	Berkåk	Veg	1	37	
	8.11.	8.11.	Berkåk	Vollum	Veg	1	43	
	9.11.		Vollum			1		
	10.11.	10.11.	Vollum	Ust	Veg	1	30	
	11.11.	11.11.	Ust	Trondheim	Veg	1	14	
	12.11.	31.12.	Trondheim			49		
	1.1.	20.5.	Trondheim			141		
	21.5.	21.5.	Trondheim	Kristiansund	Båt	1		171
	22.5.	22.5.	Kristiansund	Dønnem	Båt,veg	1	3	23
	23.5.	22.6.	Dønnem			30		
	23.6.	23.6.	Dønnem	Stangvik	Båt,veg	1	40	
	24.6.	24.6.	Stangvik	Sæter	Veg	1	34	
	25.6.	25.6.	Sæter	Garberg	Veg	1	30	
	26.6.	26.6.	Garberg	Bergem	Veg	1	17	
	27.6.	7.8.	Bergem			42		
	8.8.	8.8.	Bergem	Orkdalsøra	Veg	1	23	
	9.8.	11.8.	Orkdalsøra			3		
	12.8.	12.8.	Orkdalsøra	Agdenes	Båt	1		23
	13.8.	13.8.	Agdenes	Beian	Båt	1		34
	14.8.	2.9.	Beian			19		
	3.9.	3.9.	Beian	Bjørøya	Båt	1		
	4.9.		Bjørøya			1		
	5.9.	5.9.	Bjørøya	Hellesvika Alstahaug	Båt	1		220
	6.9.		Hellesvika Alstahaug			1		
	7.9.	7.9.	Hellesvika Alstahaug	Kulstad	Veg	1	45	
	8.9.	18.9.	Kulstad			11		
	19.9.	19.9.	Kulstad	Luktassli	Veg	1	23	
	20.9.	20.9.	Luktassli	Bænneshvik	Veg,båt	1		23
	21.9.	22.9.	Bænneshvik			2		
	23.9.	23.9.	Bænneshvik	Luktassli	Veg	1	23	
	24.9.	24.9.	Luktassli	Kulstad	Veg	1	23	
	25.9.	4.10.	Kulstad			11		
	5.10.	5.10.	Kulstad	Søvik	Båt,veg	1	45	
	6.10.	12.10.	Søvik			7		
	13.10.	13.10.	Søvik	Alstahaug	Båt	1		
	14.10.	14.10.	Alstahaug	Kråkøya	Båt	1		135
	15.10.		Kråkøya			1		
	16.10.	16.10.	Kråkøya	Strand	Båt,veg	1	26	
	17.10.	17.10.	Strand	Fosnes	Veg	1	28	
	18.10.	18.10.	Fosnes	Hals	Veg	1	14	
	19.10.	19.10.	Hals	Havik	Veg	1	3	
	20.10.	1.11.	Havik			13		
	2.11.	2.11.	Havik	Årgård	Veg,båt	1		34
	3.11.	3.11.	Årgård	Steinkjer	Veg	1	43	
	4.11.		Steinkjer			1		
	5.11.	5.11.	Steinkjer	Svepstad	Veg	1	9	
	6.11.	1.12.	Svepstad			25		
	2.12.	2.12.	Svepstad	Holmen	Veg	1	20	
	3.12.	3.12.	Holmen	Frosta	Veg	1	37	
	4.12.	4.12.	Frosta	Strinda	Båt	1		40
	5.12.	5.12.	Strinda	Trondheim	Veg	1	15	

1847	5.12.	31.12.	Trondheim			27		
	1.1.	7.9.	Trondheim			251		
	8.9.	8.9.	Trondheim	Ler	Veg	1	32	
	9.9.	9.9.	Ler	Kirkevoll	Veg	1	47	
	10.9.	10.9.	Kirkevoll	Hov	Veg	1	37	
	11.9.	11.9.	Hov	Os	Veg	1	49	
	12.9.	12.9.	Os	Engen i Tyllidalen	Veg	1	53	
	13.9.	13.9.	Engen i Tyllidalen	Åkre	Veg	1	54	
	14.9.	14.9.	Åkre	Vestgård	Veg	1	27	
	15.9.	15.9.	Vestgård	Opphus	Veg	1	30	
	16.9.	19.9.	Opphus			4		
	20.9.	20.9.	Opphus	Åset	Veg	1	29	
	21.9.	21.9.	Åset	Gaustad	Veg	1	47	
	22.9.	22.9.	Gaustad	Minne	Veg	1	45	
	23.9.	23.9.	Minne	Kløfta	Veg	1	41	
	24.9.	24.9.	Kløfta	Christiania	Veg	1	36	
1850	16.8.	16.8.	Kristiania	Eidsvoll	Veg	1	68	
	17.8.	17.8.	Eidsvoll	Lillehammer	Båt	1		112
			Lillehammer	Båtstød	Veg		34	
	18.8.	18.8.	Båtstød	Vik	Båt, veg	1	37	28
	19.8.	20.8.	Vik			2		
	21.8.	21.8.	Vik	Laurgård	Veg	1	36	
	22.8.	22.8.	Laurgård	Vågå	Veg	1	26	
	23.8.		Vågå			1		
	24.8.	24.8.	Vågå	Laurgård	Veg	1	25	
	25.8.	25.8.	Laurgård	Lesja	Veg	1	45	
	26.8.	26.8.	Lesja	Nystuen	Veg	1	49	
	27.8.	27.8.	Nystuen	Veblungsnes	Veg	1	51	
	28.8.	28.8.	Veblungsnes	Solnør	Båt,veg	1	68	
	29.8.	6.9.	Solnør			9		
	7.9.	7.9.	Solnør	Steinnes	Veg	1	56	
	8.9.	8.9.	Steinnes	Åsen	Veg	1	17	
	9.9.		Indre-Hovden			1		
	10.9.	10.9.	Åsen-Ekset-Åsen		Veg	1	7	
	11.9.		Åsen, fiske			1		
	12.9.		Åsen-Volda-Åsen		Veg	1	14	
	13.9.		Åsen-Ørsta-Åsen		Veg	1	11	
	14.9.		Åsen			1		
	15.9.	15.9.	Åsen	Aurstad	Veg,båt	1		23
	16.9.	18.9.	Aurstad			3		
	19.9.	19.9.	Aurstad	Åsen	Båt,veg	1		23
	20.9.	22.9.	Åsen m.m.			3		
	23.9.	23.9.	Åsen	Ålesund	Veg,båt	1	6	51
	24.9.	25.9.	Ålesund			2		
	26.9.	26.9.	Ålesund	Kristiansund	Båt	1		156
	27.9.	27.9.	Kristiansund	Trondheim	Båt	1		223
	28.9.	22.10.	Trondheim			25		
	23.10.	23.10.ø	Trondheim	Kristiansund	Båt	1		223
	24.10.	24.10.	Kristiansund	Ålesund	Båt	1		156
	25.10.		Ålesund			1		
	26.10.	26.10.	Ålesund	Steinnes	Båt	1		40
	27.10.	27.10.	Steinnes	Åsen	Veg	1	17	15

1851	28.10.	31.12.	Åsen m.m.			65		
	1.1.	14.6.	Åsen m.m.			165		
	15.6.	15.6.	Åsen	Ålesund	Veg,båt	1	6	45
	16.6.	16.6.	Ålesund	Solnør	Veg	1	40	
	17.6.	18.6.	Solnør			2		
	19.6.	19.6.	Solnør	Melset	Veg?	1	17	
	20.6.		Melset			1		
	21.6.	21.6.	Melset	Solnør	Veg?	1	17	
	22.6.	22.6.	Solnør	Ålesund	Veg	1	40	
	23.6.	23.6.	Ålesund	Trondheim	Båt	1		282
	24.6.		Trondheim			1		
	25.6.	28.6.	Trondheim	Svolvær	Båt	4		660
	29.6.	1.7.	Svolvær			3		
	2.7.	2.7.	Svolvær	Kabelvåg	Veg	1	17	
	3.7.	10.7.	Kabelvåg			8		
	11.7.	13.7.	Kabelvåg	Tromsø	Båt	3		330
	14.7.	17.7.	Tromsø			4		
	18.7.	20.7.	Tromsø	Bodø	Båt	3		364
	20.7.	22.7.	Bodø	Trondheim	Båt	3		564
	23.7.	23.7.	Trondheim	Ålesund	Båt	1		379
	24.7.	26.7.	Ålesund			3		
	27.7.	27.7.	Ålesund	Åsen	Båt,veg	1	6	45
	28.7.	21.9.	Åsen m.m.			57		
	22.9.		Åsen	Herøy	Båt	1	6	30
	23.9.	24.9.	Herøy	Bergen	Båt	2		280
	25.9.		Bergen			1		
	26.9.	26.9.	Bergen	Stavanger	Båt	1		156
	27.9.	27.9.	Stavanger	Flekkefjord	Båt	1		119
	28.9.	28.9.	Flekkefjord	Kristiansand	Båt	1		133
	29.9.	29.9.	Kristiansand	Arendal	Båt	1		66
	30.9.	30.9.	Arendal	Horten	Båt	1		173
	1.10.	1.10.	Horten	Christiania	Båt	1		50
1852	8.6.	8.6.	Christiania	Stein	Veg	1	51	
	9.6.	9.6.	Stein	Gren	Båt,veg	1		45
	10.6.	10.6.	Gren	Gulsvik	Veg	1	37	
	11.6.		Gulsvik			1		
	12.6.	12.6.	Gulsvik	Nes i Hallingdal	Veg	1	53	
	13.6.		Nes i Hallingdal			1		
	14.6.	14.6.	Nes i Hallingdal	Torpo	Veg	1	43	
	15.6.	15.6.	Torpo	Sundre	Veg	1	12	
	16.6.	16.6.	Sundre	Nestegard	Veg	1	25	
	17.6.	18.6.	Nestegard			2		
	19.6.	19.6.	Nestegard	Sundre	Veg	1	25	
	20.6.		Sundre			1		
	21.6.	21.6.	Sundre	Ro	Veg	1	30	
	22.6.	22.6.	Ro	Bjøberg	Veg	1	51	
	23.6.	23.6.	Bjøberg	Lærdalsøyri	Veg	1	36	
	24.6.		Lærdalsøyri			1		
	25.6.	25.6.	Lærdalsøyri	Gudvangen	Båt	1		48
	26.6.	26.6.	Gudvangen	Voss	Veg	1	45	
	27.6.	30.6.	Voss			4		
	1.7.	1.7.	Voss	Dale	Veg	1	47	

1853	2.7.	2.7.	Dale	Garnes	Veg	1	28	
	3.7.	3.7.	Garnes	Bergen	Veg	1	28	
	4.7.	6.7.	Bergen			3		
	7.7.	7.7.	Bergen	Dale i Sunnfjord	Båt,veg	1	34	150
	8.7.	21.7.	Dale i Sunnfjord			14		
	22.7.	22.7.	Dale i Sunnfjord	Sauesund	Veg	1	23	
	23.7.	23.7.	Sauesund	Bergen	Båt	1		150
	24.7.	19.8.	Bergen			27		
	20.8.	20.8.	Bergen	Haugesund	Båt	1		119
	21.8.	21.8.	Haugesund	Skjold	Veg,båt	1	23	5
	22.8.	23.8.	Skjold			2		
	24.8.	24.8.	Skjold	Haugesund	Båt,veg	1	23	5
	25.8.	26.8.	Haugesund			2		
	27.8.	27.8.	Haugesund	Stavanger	Båt	1		70
	28.8.	29.8.	Stavanger	Kristiansand	Båt	2		252
	30.8.	30.8.	Kristiansand	Arendal	Båt	1		66
	30.8.	31.8.	Arendal	Sandesund	Båt	2		
	1.9.	1.9.	Sandesund	Christiania	Båt	1		223
	17.7.	17.7.	Christiania	Sandesund	Båt	1		
	18.7.	18.7.	Sandesund	Strengen	Båt	1	23	195
	19.7.		Strengen			1		
	20.7.	20.7.	Strengen	Dalen	Båt	1		60
	21.7.		Dalen			1		
	22.7.	22.7.	Dalen	Mo	Veg	1	17	
	23.7.	23.7.	Mo	Heggjestøyl	Veg	1	23	
	24.7.	25.7.	Heggjestøyl			2		
	26.7.	26.7.	Heggjestøyl	Grungedal	Veg	1	14	
	27.7.	27.7.	Grungedal	Heggjestøyl	Veg	1	14	
	28.7.		Heggjestøyl			1		
	29.7.	29.7.	Heggjestøyl	Dalen	Veg	1	40	
	30.7.	2.8.	Dalen			4		
	3.8.	3.8.	Dalen	Ulefoss	Båt,veg	1	23	60
	4.8.	4.8.	Ulefoss	Skien	Båt	1		20
	5.8.	8.8.	Skien			4		
	9.8.	9.8.	Skien	Christiania	Båt	1		175
	30.8.	30.8.	Christiania	Fredrikshald	Båt	1		135
	31.8.	2.9.	Fredrikshald			3		
	3.9.	3.9.	Fredrikshald	Orud	Veg	1	23	
	4.9.	4.9.	Orud	Brekke	Veg	1	23	
	5.9.	5.9.	Brekke	Sarpsborg	Båt	1		20
			Sarpsborg	Brekke	Båt			20
	6.9.	6.9.	Haug	Skalltorp	Veg	1	17	
	7.9.	28.9.	Skalltorp			22		
	29.9.	29.9.	Skalltorp	Heli	Veg	1	11	
	30.9.		Heli			1		
	1.10.	1.10.	Heli	Tveiten	Veg	1	47	
	2.10.		Tveiten			1		
	3.10.	3.10.	Tveiten	Garsvik	Veg	1	35	
	4.10.	4.10.	Garsvik	Nordli	Veg	1	36	
	5.10.		Nordli			1		
	6.10.	6.10.	Nordli	Bingen	Veg	1	17	
	7.10.	9.10.	Bingen			3		

1854	10.10.	10.10.	Bingen	Skrimstad	Veg	1	14	289
	11.10.	11.10.	Skrimstad	Christiania	Veg	1	21	
	29.6.	29.6.	Christiania	Fredriksværn	Båt	1		
	30.6.	30.6.	Fredriksværn	Kristiansand	Båt	1		
	1.7.	1.7.	Kristiansand	Hægland	Veg	1	54	
	2.7.	2.7.	Hægland	Langerak	Veg	1	59	
	3.7.	3.7.	Langerak	Langeid	Veg	1	45	
	4.7.	4.7.	Langeid	Rike i Valle	Veg	1	34	
	5.7.	6.7.	Rike i Valle			2		
	7.7.		Rike i Valle	Homme	Veg	1	5	
		7.7.	Homme	Rike i Valle	Veg		5	
	8.7.	12.7.	Rike i Valle			5		
	13.7.	13.7.	Rike i Valle	Homme	Veg	1	5	
	14.7.	16.7.	Homme			3		
	17.7.	17.7.	Homme	Skår	Veg	1	45	
	18.7.	18.7.	Skår	Væting	Veg	1	28	
	19.7.	19.7.	Væting	Vrålid	Veg	1	32	
	20.7.		Vrålid	Eidstø	Båt	1		
		20.7.	Eidstø	Spjotsodd	Veg		11	
	21.7.	21.7.	Spjotsodd	Sundbygda	Veg	1	23	
	22.7.		Sundbygden	Strengen	Båt	1		
			Strengen	Ulefoss	Veg		23	
			Ulefoss	Fjærestrand	Båt			
		22.7.	Fjærestrand	Skien	Veg		6	
	23.7.		Skien			1		
	24.7.		Skien			1		
	25.7.	26.7.	Skien	Christiania	Båt	1		
	14.9.	14.9.	Christiania	Eidsvoll	Tog	1	60	
	15.9.	15.9.	Eidsvoll	Lillehammer	Båt	1		
	16.9.	16.9.	Lillehammer	Holmen	Veg	1		
	17.9.	17.9.	Holmen	Grytting i Fron	Veg	1	49	
	18.9.	18.9.	Grytting i Fron	Stokke	Veg	1	6	
	19.9.	23.9.	Stokke			6		
	24.9.	24.9.	Stokke	Moshus	Fots	1	52	
	25.9.	25.9.	Moshus	Lillehammer	Veg	1	23	
	26.9.		Lillehammer			1		
	27.9.		Lillehammer	Smørvika	Båt			
		27.9.	Smørvika	Sogstad	Veg	1	8	
	28.9.		Sogstad			1		
	29.9.	29.9.	Sogstad	Blilid	Veg	1	17	
	30.9.		Blilid	Teterud	Veg		11	
		30.9.	Teterud	Granvollen	Fots	1	25	
	1.10.	1.10.	Granvollen			1		
	2.10.	2.10.	Granvollen	Jeppedalen	Fots	1		
	3.10.	3.10.	Jeppedalen			1		
	4.10.		Jeppedalen	Rudstad	Fots		34	
			Rustad	Langton	Båt			
			Langtun	Dal	Fots		17	
		4.10.	Dal	Christiania	Tog	1	45	
1855	21.6.	21.6.	Christiania	Valløy	Båt	1		80
	22.6.	22.6.	Valløy	Fjærestrand	Båt	1		95

	23.6.	23.6.	Fjærestrand	Tinnosen	Veg	1	34	
	24.6.		Tinnosen			1		
	25.6.	25.6.	Tinnosen	Dale	Veg	1	51	
	26.6.		Dale	Rjukanfossen	Veg	1		
			Rjukanfossen	Dale	Veg			
	27.6.	27.6.	Dale	Mårem	Veg	1	11	
	28.6.	29.6.	Mårem			2		
	30.6.	30.6.	Mårem	Imingen	Veg	1	45	
	1.7.	2.7.	Imingen			2		
	3.7.	3.7.	Imingen	Skjønne	Veg	1	23	
	4.7.	4.7.	Skjønne	Mogen	Veg	1	11	
	5.7.	5.7.	Mogen	Sternes	Veg	1	14	
	6.7.	6.7.	Sternes	Fekjan	Veg	1	6	
	7.7.	8.7.	Fekjan			2		
	9.7.	9.7.	Fekjan	Gjellerud	Veg	1	26	
	10.7.	10.7.	Gjellerud	Kongsberg	Veg	1	26	
	11.7.	11.7.	Kongsberg	Drammen	Veg	1	38	
	12.7.	12.7.	Drammen	Christiania	Veg	1	56	
	11.8.	11.8.	Christiania	Mustad	Veg	1	14	
	12.8.	12.8.	Mustad	Tumlevoll	Veg,båt	1	37	7
	13.8.	13.8.	Tomlevoll	Bruflat	Veg	1	16	
	14.8.	14.8.	Bruflat	Ølken	Veg	1	56	
	15.8.	15.8.	Ølken	Øylo	Veg	1	19	
	16.8.	16.8.	Øylo	Kvamme i Vang	Veg	1	19	
	17.8.	17.8.	Kvamme i Vang	Hegg	Veg	1	45	
	18.8.	18.8.	Hegg	Lærdalsøyri	Veg	1	36	
	19.8.	19.8.	Lærdalsøyri	Rønneid	Båt	1		42
	20.8.	20.8.	Rønneid	Sperla	Veg	1	28	
	21.8.	21.8.	Sperla	Fåberg	Veg	1	19	
	22.8.		Fåberg			1		
	23.8.	23.8.	Fåberg	Greidung	Veg	1	45	
			Over Jostedalsbreen					
	24.8.	24.8.	Greidung	Tonning	Veg,båt	1	8	13
	25.8.	25.8.	Tonning	Løken	Veg,båt	1	45	5
	26.8.	26.8.	Løken	Ekset	Båt,veg	1	34	5
	27.8.	27.8.	Ekset			1		
	28.8.	28.8.	Ekset	Åsen	Veg	1	3	
	29.8.	5.9.	Åsen, ymse		Veg	8	45	
	6.9.	7.9.	Halkjelsvik			2		
	8.9.	8.9.	Halkjelsvik	Måløy	Båt	1		90
	9.9.	9.9.	Måløy	Bergen	Båt	1		210
	10.9.	12.9.	Bergen			3		
	13.9.	14.9.	Bergen	Stavanger	Båt	2		156
	15.9.	15.9.	Stavanger	Flekkefjord	Båt	1		133
	16.9.	16.9.	Flekkefjord	Kristiansand	Båt	1		119
	17.9.	17.9.	Kristiansand	Kragerø	Båt	1		
	18.9.	18.9.	Kragerø	Horten	Båt	1		
	19.9.	19.9.	Horten	Christiania	Båt	1		289
1856	24.6.	24.6.	Christiania	Langbakke	Tog,veg	1	40	
	25.6.	25.6.	Langbakke	Kongsvinger	Veg	1	54	
	26.6.		Kongsvinger			1		
	27.6.	27.6.	Kongsvinger	Voll i Grue	Veg	1	30	

	28.6.	28.6.	Voll i Grue	Øverby i Våler	Veg	1	41	
	29.6.		Øverby i Våler			1		
	30.6.	30.6.	Øverby i Våler	Bjørnstad	Veg	1	47	
	1.7.	1.7.	Bjørnstad	Opphus	Veg	1	34	
	2.7.	2.7.	Opphus	Vestgård	Veg	1	30	
	3.7.	3.7.	Vestgård	Trønnes	Veg	1	53	
	4.7.		Trønnes			1		
	5.7.	5.7.	Trønnes	Åkre	Veg	1	27	
	6.7.	6.7.	Åkre	Engen	Veg	1	54	
	7.7.	7.7.	Engen	Neby i Tynset	Veg	1	17	
	8.7.		Neby i Tynset			1		
	9.7.	9.7.	Neby i Tynset	Støa i Kvikne	Veg	1	47	
	10.7.	10.7.	Støa i Kvikne	Erikshaug	Veg	1	8	
	11.7.	11.7.	Erikshaug	Nåvårdalen	Veg	1	19	
	12.7.	12.7.	Nåvårdalen	Soknes	Veg	1	45	
	13.7.	13.7.	Soknes	Melhus	Veg	1	43	
	14.7.	14.7.	Melhus	Trondheim	Veg	1	23	
	15.7.	18.7.	Trondheim			4		
	19.7.	19.7.	Trondheim	Steinkjer	Båt	1		100
	20.7.		Steinkjer			1		
	21.7.	21.7.	Steinkjer	Utgard i Stod	Veg	1	19	
	22.7.	22.7.	Utgard i Stod	Krossgard i Snåsa	Båt,veg	1	11	25
	23.7.	25.7.	Krossgard i Snåsa			3		
	26.7.	26.7.	Krossgard i Snåsa	Rygg i Kvam	Båt,veg	1	9	15
	27.7.	27.7.	Rygg i Kvam	Steinkjer	Veg	1	34	
	28.7.	28.7.	Steinkjer	Svepstad	Veg	1	9	
	29.7.	31.7.	Svepstad			3		
	1.8.	1.8.	Svepstad	Holme	Veg	1	19	
	2.8.	2.8.	Holme	Hove i Verdal	Veg	1	32	
	3.8.	3.8.	Hove i Verdal	Sandferhus i Stjørdal	Veg	1	40	
	4.8.	4.8.	Sandferhus i Stjørdal	Hegre	Veg	1	23	
	5.8.	5.8.	Sandferhus i Stjørdal	Trondheim	Veg	1	34	
	6.8.	18.8.	Trondheim			13		
	19.8.	19.8.	Trondheim	Vollan i Støren	Veg	1	45	
	20.8.	20.8.	Vollan i Støren	Berkåk	Veg	1	43	
	21.8.	21.8.	Berkåk	Aune	Veg	1	36	
	22.8.	22.8.	Aune	Kongsvoll	Veg	1	38	
	23.8.	23.8.	Kongsvoll	Dombås	Veg	1	33	
	24.8.	24.8.	Dombås	Solgjem i Sel	Veg	1	53	
	25.8.	25.8.	Solgjem i Sel	Elstad i Ringeby	Veg	1	56	
	26.8.	26.8.	Elstad i Ringeby	Bådstø	Båt	1		20
			Bådstø	Lillehammer	Veg		34	
	27.8.	27.8.	Lillehammer	Eidsvoll	Båt	1		105
			Eidsvoll	Christiania	Tog		60	
1857	18.6.	18.6.	Christiania	Eidsvoll	Tog	1	60	
			Eidsvoll	Gjøvik	Båt			60
			Gjøvik	Mustad	Veg		17	
	19.8.	19.6.	Mustad	Tomlevoll	Veg	1	42	
	20.6.	20.6.	Tomlevoll	Frydenlund	Veg	1	37	
	21.6.	21.6.	Frydenlund	Ølken	Veg	1	37	
	22.6.	22.6.	Ølken	Time	Veg	1	30	
	23.6.	24.6.	Time			2		
	25.6.	25.6.	Time	Løken	Veg	1	28	

1858	26.6.		Løken			1		
	27.6.	27.6.	Løken	Veningstad (Øystre Slidre)	Veg	1	11	
	28.6.	29.6.	Veningstad (Øystre Slidre)			2		
	30.6.	30.6.	Veningstad (Øystre Slidre)	Frydenlund	Veg	1	38	
	1.7.	1.7.	Frydenlund	Garthus	Veg	1	28	
	2.7.	2.7.	Garthus	Sørum	Veg	1	26	
	3.7.	3.7.	Sørum	Holte ved Nes	Veg	1	23	
	4.7.	4.7.	Holte ved Nes	Bergsund	Veg	1	51	
	5.7.	5.7.	Bergsund	Bråten	Veg	1	23	
	6.7.	6.7.	Bråten	Jonsrud	Veg	1	30	
	7.7.	7.7.	Jonsrud	Christiania	Veg	1	23	
	24.9.	24.9.	Christiania	Eidsvoll	Tog	1	60	
			Eidsvoll	Lillehammer	Båt			105
	25.9.	25.9.	Lillehammer	Kråbøl i Vestre Gausdal	Veg	1	30	
	26.9.	26.9.	Krabøl i Vestre Gausdal	Toft i Østre Gausdal	Veg	1	14	
	27.9.	27.9.	Toft i Østre Gausdal	Lillehammer	Veg	1	17	
	28.9.	28.9.	Lillehammer	Smørvika	Båt	1		30
			Smørvika	Sogstad i Gjøvik	Veg		8	
	29.9.	29.9.	Sogstad i Gjøvik	Smørvika	Veg	1	8	
			Smørvika	Eidsvoll	Båt			70
			Eidsvoll	Christiania	Tog		60	
	8.7.	8.7.	Christiania	Langesund	Båt	1		
	9.7.	9.7.	Langesund	Kristiansand	Båt	1		
	10.7.	10.7.	Kristiansand	Stavanger	Båt	1		541
	11.7.	12.7.	Stavanger			2		
	13.7.	13.7.	Stavanger	Hjelmelandsvåg	Båt	1		40
	14.7.	15.7.	Hjelmelandsvåg			2		
	16.7.	16.7.	Hjelmelandsvåg	Valla i Årdal	Veg	1	19	
	17.7.	17.7.	Valla i Årdal	Ullestad	Båt	1		5
	18.7.	18.7.	Ullestad	Håheller	Veg	1	32	
	19.7.	19.7.	Håheller	Lysebotn	Veg	1	11	
	20.7.		Lysebotn			1		
	21.7.	21.7.	Lysebotn	Fidjeland	Veg	1	45	
	22.7.	22.7.	Fidjeland	Tjørnholm	Veg	1	11	
	23.7.	23.7.	Tjørnholm	Lindeland	Veg	1	21	
	24.7.	24.7.	Lindeland	Tonstad	Veg	1	23	
	25.7.		Tonstad			1		
	26.7.	26.7.	Tonstad	Lindhom	Veg	1	32	
	27.7.	27.7.	Lindhom	Skeie	Veg	1	34	
	28.7.	28.7.	Skeie	Åsland	Veg,båtr	1	17	10
	29.7.	29.7.	Åsland	Linjord	Veg	1	17	
	30.7.	30.7.	Linjord	Fjellskør	Veg	1	45	
	31.7.	31.7.	Fjellskør	Kristiansand	Veg	1	40	
	1.8.		Kristiansand			1		
	2.8.	2.8.	Kristiansand	Langesund	Båt	1		
	3.8.	3.8.	Langesund	Christiania	Båt	1		289
	11.10.	11.10.	Christiania	Tønsberg	Båt	1		70
	12.10.	12.10.	Tønsberg	Valle i Ramnes	Veg	1	14	
	13.10.	13.10.	Valle i Ramnes	Våle	Veg	1	11	
	14.10.	14.10.	Våle	Horten	Veg	1	23	
	15.10.	15.10.	Horten	Christiania	Båt	1		50

1859	12.7.	12.7.	Christiania	Hamar	Tog	1		126
			Hamar	Sigstad	Veg		25	
	13.7.	13.7.	Sigstad	Bekkevoll (Elverum)	Veg	1	14	
	14.7.	14.7.	Bekkevoll (Elverum)	Østenheden	Veg	1	43	
	15.7.	15.7.	Østenheden	Trysil	Veg,båt	1	28	5
	16.7.	18.7.	Trysil			3		
	19.7.	19.7.	Trysil	Nyberg	Båt	1		7
			Nyberg	Østenheden	Veg		37	
	20.7.	20.7.	Østenheden	Skjulstad	Veg	1	37	
	21.7.	21.7.	Skjulstad	Bekkevoll (Elverum)	Veg	1	11	
	22.7.	22.7.	Bekkevoll (Elverum)	Øverby i Våler	Veg	1	37	
	23.7.	23.7.	Øverby i Våler	Voll	Veg	1	42	
	24.7.		Voll			1		
	25.7.	25.7.	Voll	Kongsvinger	Veg	1	23	
	26.7.	26.7.	Kongsvinger	Oppåker	Veg	1	37	
	27.7.	27.7.	Oppåker	Kløfta	Veg	1	28	
			Kløfta	Christiania	Tog		30	
1860	2.8.	2.8.	Christiania	Arendal	Båt	1		
			Arendal	Kristiansand	Båt			289
	3.8.	3.8.	Kristiansand	Holmen	Veg	1	28	
	4.8.	4.8.	Holmen	Vigeland	Veg	1	36	
	5.8.	5.8.	Vigeland	Faret (i Lyngdal)	Veg	1	23	
	6.8.	6.8.	Faret (i Lyngdal)	Farsund	Veg	1	23	
	7.8.	8.8.	Farsund			2		
	9.8.	9.8.	Farsund	Kristiansand	Båt	1		89
	10.8.	11.8.	Kristiansand	Arendal	Båt	1		66
			Arendal	Larvik	Båt	1		97
			Larvik	Sandefjord	Veg		17	
	12.8.		Sandefjord			1		
	13.8.	13.8.	Sandefjord	Tønsberg	Veg	1	25	
	14.8.		Tønsberg			1		
	15.8.	15.8.	Tønsberg	Valløy	Veg	1	7	
	16.8.	16.8.	Valløy	Christiania	Båt	1		80
1861	5.9.	5.9.	Christiania	Risør	Båt	1		178
	6.9.	6.9.	Risør	Solberg (Holt)	Veg	1	34	
	7.9.	7.9.	Solberg (Holt)	Tvedestrand	Veg	1	6	
	8.9.	8.9.	Tvedestrand	Dypvåg	Båt,veg	1	6	5
	9.9.		Dypvåg			1		
	10.9.	10.9.	Dypvåg	Rød	Båt	1		5
	11.9.	11.9.	Rød	Ulltveit	Veg,båt	1	19	8
	12.9.		Ulltveit			1		
	13.9.	13.9.	Ulltveit	Holte	Båt	1	11	
			Holte	Kragerø	Veg		28	
	14.9.	14.9.	Kragerø	Christiania	Båt	1		153
1864	10.7.	10.7.	Christiania	Sundvollen	Båt	1		13
			Sandvika	Sundvollen	Veg		17	
	11.7.	11.7.	Sundvollen	Hamremoem	Veg	1	53	
	12.7.	12.7.	Hamremoem	Gulsvik	Båt,veg	1	19	12
	13.7.	13.7.	Gulsvik	Nes i Hallingsdal	Veg	1	44	
	14.7.		Nes i Hallingdal			1		

1865	15.7.	15.7.	Nes i Hallingdal	Hoftun	Veg	1	17	
	16.7.	16.7.	Hoftun	Tuv i Hemsedal	Veg	1	36	
	17.7.	17.7.	Tuv i Hemsedal	Bjøberg i Hemsedal	Veg	1	23	
	18.7.	18.7.	Bjøberg i Hemsedal	Husum i Borgund	Veg	1	37	
	19.7.	19.7.	Husum i Borgund	Lærdalsøyri	Veg	1	27	
	20.7.		Lærdalsøyri			1		
	21.7.	22.7.	Lærdalsøyri	Gudvangen	Båt	2		48
	23.7.	23.7.	Gudvangen	Vossevangen	Veg	1	45	
	24.7.	26.7.	Vossevangen			3		
	27.7.	27.7.	Vossevangen	Bolstadøyri	Veg	1	34	
	28.7.	28.7.	Bolstadøyri	Garnes	Veg	1	34	
	29.7.	29.7.	Garnes	Bergen	Veg	1	27	
	30.7.	3.8.	Bergen			5		
	4.8.	4.8.	Bergen	Egersund	Båt	1		
	5.8.	5.8.	Egersund	Arendal	Båt	1		
	6.8.	6.8.	Arendal	Christiania	Båt	1		697
	22.6.	22.6.	Christiania	Skien	Båt	1		175
	23.6.	23.6.	Skien	Ulefoss	Båt	1		20
			Ulefoss	Strengen	Veg		23	
	24.6.	24.6.	Strengen	Dalen	Båt	1		60
	25.6.		Dalen			1		
	26.6.	26.6.	Dalen	Nordgarden i Froland	Veg	1	23	
	27.6.	27.6.	Nordgarden i Froland	Berdalen i Bykle	Veg	1	34	
	28.6.	28.6.	Berdalen i Bykle	Bykle	Båt,veg	1	17	2
	29.6.	29.6.	Bykle	Åkre i Valle	Veg	1	34	
	30.6.	4.7.	Åkre i Valle			5		
	5.7.	5.7.	Åkre i Valle	Langeid i Bygland	Veg	1	34	
	6.7.	6.7.	Langeid i Bygland	Åkhus	Veg	1	34	
	7.7.	7.7.	Åkhus	Senum	Veg	1	30	
	8.7.	8.7.	Senum	Faret i Hornnes	Veg	1	19	
	9.7.	9.7.	Faret i Hornnes	Reiarsdal i Øvrebø	Veg	1		
	10.7.	10.7.	Reiarsdal i Øvrebø	Kristiansand	Veg	1	60	
	11.7.		Kristiansand			1		
	12.7.	13.7.	Kristiansand	Arendal	Båt	1		66
			Arendal	Christiania	Båt	1		233
1866	31.7.	31.7.	Christiania	Humledal	Båt,veg	1	19	13
	1.8.	1.8.	Humledal	Vassendrud	Veg,båt	1	28	20
	2.8.	2.8.	Vassendrud	Gulsvik	Veg	1	45	
			Gulsvik	Børtnes	Båt,veg		34	5
	3.8.	3.8.	Børtnes	Nes i Hallingsdal	Veg	1	15	
	4.8.	4.8.	Nes i Hallingdal	Sundre i Ål	Veg	1	51	
	5.8.		Sundre			1		
	6.8.	6.8.	Sundre	Hol i Hallingdal	Veg	1	17	
	7.8.	12.8.	Hol i Hallingdal			6		
	13.8.	13.8.	Hol i Hallingdal	Gol	Veg	1	14	
	14.8.	14.8.	Gol	Nes i Hallingsdal	Veg	1	23	
	15.8.		Nes i Hallingdal			1		
	16.8.	16.8.	Nes i Hallingdal	Gulsvik	Veg,båt	1	49	
	17.8.		Gulsvik			1		
	18.8.	18.8.	Gulsvik	Vassenden (Nore)	Båt	1		23
			Vassenden (Nore)	Vikersund	Veg		45	
			Vikersund	Nes	Båt			15

1867	19.8.	19.8.	Nes	Humledal	Veg		9	
			Humledal	Sandvika		1	19	
			Sandvika	Christiania	Båt			13
	13.8.	13.8.	Christiania	Kongsvinger	Tog	1		100
	14.8.	14.8.	Kongsvinger	Voll i Grue	Veg	1	34	
	15.8.	15.8.	Voll i Grue	Lundeby	Veg	1	47	
	16.8.	19.8.	Lundeby			4		
	20.8.	20.8.	Lundeby	Elverum	Veg	1	24	
	21.8.	21.8.	Elverum	Åmot	Veg	1	32	
	22.8.	22.8.	Åmot	Diset	Veg,båt	1	23	5
	23.8.	23.8.	Diset	Åkre	Veg,båt	1	14	5
	24.8.	25.8.	Åkre			2		
	26.8.	26.8.	Åkre	Diset	Veg,båt	1	14	5
	27.8.	27.8.	Diset	Åmot	Veg	1	17	
	28.8.	28.8.	Åmot	Elverum	Veg	1	28	
	29.8.	29.8.	Elverum	Christiania	Tog	1		158
1868	3.9.	3.9.	Christiania	Skien	Båt	1		175
	4.9.	4.9.	Skien	Strengen	Båt,veg	1	23	20
	5.9.	5.9.	Strengen	Dalen	Båt	1		60
	6.9.	6.9.	Dalen	Sandok i Nesland	Veg	1	17	
	7.9.	7.9.	Sandok i Nesland	Jamsgard i Vinje	Veg	1	20	
	8.9.	8.9.	Jamsgard i Vinje	Berge i Rauland	Veg	1	17	
	9.9.	10.9.	Berge i Rauland			2		
	11.9.	11.9.	Berge i Rauland	Jamsgard i Vinje	Veg	1	17	
	12.9.	12.9.	Jamsgard i Vinje	Åsland	Veg,båt	1	40	
	13.9.	13.9.	Åsland	Dalen	Veg	1	17	
	14.9.	14.9.	Dalen	Ulefoss	Båt,veg	1	23	60
	15.9.	15.9.	Ulefoss	Skien	Båt	1		20
	16.9.	16.9.	Skien	Christiania	Båt	1		175
1882	2.8.	2.8.	Christiania	Koppang	Tog	1	563	
	3.8.	3.8.	Koppang	Trondheim	Tog	1		
	4.8.	9.8.	Trondheim			6		
	10.8.	10.8.	Trondheim	Koppang	Tog	1	563	
	11.8.	11.8.	Koppang	Christiania	Tog	1		
1883	2.8.	3.8.	Christiania	Stavanger	Båt	2		541
	4.8.	6.8.	Stavanger			3		
	7.8.	7.8.	Stavanger	Egersund	Tog	1	79	
	8.8.	10.8.	Egersund			3		
	11.8.	11.8.	Egersund	Kristiansand	Båt	1		163
	12.8.	15.8.	Kristiansand			4		
	16.8.	17.8.	Kristiansand	Christiania	Båt	2		289
			Dagar i alt			2794		
			Langferda 1842-47			1824	65 %	
			Reiser 1850-83			970	33 %	
			Avstand i alt			28350	12571	15779
			Langferda 1842-47			4031	14 %	
			Reiser 1848-1883			24319	84 %	
			Reisemåte				44 %	56 %

Merknader

Desse reisene er ikkje rekna med:

Reiser på Sunnmøre fram til september 1842

Reise til prosten i Molde 1840

Reise til Bergen juli 1841

Reise til Østa sommaren 1886

Kjelder

Ivar Aasen: Brev og Dagbøker, band I-III, Oslo 1957-60

Ivar Aasen-selskapets kart i skriftserien

Cappelens Norgeskart 1997

Stor kartbok Norge, Cappelen 1999

Oberst Nissens kart over det sydlige Norge, Kristiania 1905

Yngvar Nielsen: Reisehaandbog over Norge, Kristiania 1908

Kartsøk 1881

Tidstavle for Ivar Aasen

1757–1909

1757	Faren Iver Jonsson blir fødd
1767	Mora Guri Jonsdotter blir fødd
1.1.1788	Iver Jonsson og Guri Jonsdotter giftar seg
5.8.1813	Blir fødd på garden Åsen i Ørsta
8.8.1813	Blir døypt Iver Andreas i Ørsta kyrkje
15.9.1816	Mora Guri døyr
1819	Får stemora Johanne Iversdotter Øy (fødd 1769)
1825	Skriv «En gudfrygtig Sjæls Bøn», det tidlegaste diktet hans som er kjent
12.5.1826	Faren Iver døyr
19.10.1828	Konfirmert i Volda kyrkje
1829–1830	Er vegarbeidar eit års tid på to anlegg i Ørsta
23.12.1830	Tek til å skrive dagbok
17.10.1831	Blir omgangsskulelærer i Ørsta
4.7.1833	Debuterer som forfattar med to viser i eit visetrykk på Ekset
7.9.1833	Blir privatstudent hos prost Hans Conrad Thoresen i Herøy
1834	Forlovar seg med tenestejenta Berte Vike i Herøy og bryt forlovinga året etter
31.10.1835	Reiser frå Herøy for å bli privatlærer hos kaptein Ludvig Daae på Solnør
25.1.1836	Hans nære ven Sivert R. Aarflot døyr etter ei fallulykke
Jan–feb 1836	Skriv «Om vort Skriftsprog» på Solnør
4.10.1839	Møter på sesjon etter at han har late vere tre gonger før
Okt 1839	Ordnar herbarium med 509 plantar på Solnør og er ferdig i midten av desember
26.7.1840	Reiser til Molde og viser prost Peter Vogelius Deinboll herbariet
Mai 1841	Gjer ferdig manuskriptet «Den søndmørske Dialekt»
29.7.1841	Reiser med DS «Nordcap» frå Ålesund til Bergen
2.8.1841	Møter biskop Jacob Neumann i Bergen for første gong
8.8.1841	Høyrer for første gong orgelmusikk, i Korskirken i Bergen
10.8.1841	Skriv på oppdrag frå Neumann ein sjølvbiografi som han leverer same dagen
11.8.1841	Reiser frå Bergen til Ålesund og vidare til Solnør
19.8.1841	Bergens Stiftstidende prentar stykket «Ivar Aasen» av Jacob Neumann med Aasens forord til «Søndmørske Ordsprog»

22.8.1841	Bergens Stiftstidende prentar «Selvbiografi» av Iver Aasen med etterord av Neumann
10.9.1841	Frederik Moltke Bugge i Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab i Trondheim skriv til Neumann om Aasen
28.2.1842	Vitskapsselskapet vedtek å gi Aasen stipend i to år
18.7.1842	Reise til Vitskapsselskapet i Trondheim, er attende på Solnør 26.7.
21.9.1842	Reiser frå Solnør til Åsen
29.9.1842	Reiser sørover Vestlandet via Sørlandet og Telemark nordover Austlandet til Trondheim til desember 1845
7.11.1842	Skriv den første arbeidsmeldinga, til Vitskapsselskapet
3.2.1843	<i>Fem viser i søndre Søndmørs Almuesprog</i> er ferdig prenta på Ekset
1844	<i>Tre nye Sange</i> kjem ut på Ekset
21.2.1844	Er i teater for første gong, i Bergen
21.8.1844	Får brev frå Vitskapsselskapet, som bed han halde fram med arbeidet
14.12.1844	Stemora Johanne døyr
11.12.1845	Kjem til Trondheim og bur der til mai 1846
20.5.1846	Reise til Helgeland
Aug 1846	Publiserer artikkelen «Om en Ordbog over det norske Almuesprog samt en dertil hørende Grammatik» og signerer for første gong som <i>Ivar Aasen</i>
5.12.1846	Kjem attende til Trondheim og bur der til september 1847
24.9.1847	Kjem til Kristiania og buset seg der
13.10.1847	Møter Carl Richard Unger; dei to blir nære vener
30.11.1847	Flyttar etter skiftande adresser til Nedre Vollgate 8
1848	Visetrykket <i>En Levnedbeskrivelse</i> kjem ut på Ekset
28.2.1848	Flyttar frå Nedre Vollgate 8 til Øvre Slottsgate 5
30.3.1848	Sender <i>Det norske Folkesprogs Grammatik</i> til Trondheim
1849	Skriv «Heimhug», det første diktet hans på nynorsk, som blir prenta i 1911
5.1.1849	Morgenbladet prentar den første teksten i landet på nynorsk, av Ivar Aasen
2.10.1849	Bruker ordet «landsmål» for første gong, i eit brev til Olaus Vulum
19.4.1850	Kirkedepartementet skriv brev til Vitskapsselskapet om framtida for Ivar Aasen
30.6.1850	<i>Ordbog over det norske Folkesprog</i> er ferdig prenta
16.8.1850	Reiser frå pest i Kristiania til Solnør og Åsen
23.9.1850	Reiser til Trondheim, er attende i Åsen 27.10.
10.12.1850	Løvenskiold/Vogt-ministeriet (regjeringa) gir Ivar Aasen eit første stipend

1851	<i>Two nye Visor</i> kjem ut på Ekset, og alle nye dikt er frå no av på nynorsk
28.5.1851	<i>Søndmørske Grammatik</i> er ferdig prenta på Ekset
15.6.1851	Reise til Lofoten og Tromsø til 27.7.
13.7.1851	Kjem til Tromsø, det nordlegaste punktet på reisene hans
21.7.1851	Stortinget vedtek samrøystes fast stipend til Ivar Aasen som han har livet ut
23.9.1851	Reiser frå Åsen via Bergen og Kristiansand attende til Kristiania
1.10.1851	Flyttar frå Øvre Slottsgate 5 til Storgaten 6
31.5.1852	Skriv til Ludvig L. Daae at han lenge har vore forelska i søstera Susanne Daae
8.6.1852	Reise i Hallingdal, Sogn, Sunnfjord, Hordaland og Nord-Rogaland til 1.9.
Aug–sep 1852	Omtalar språket i artikkelen «Folkevennen. Et Tidsskrift» i Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur og går inn i språkstriden for første gong
4.11.1852	Blir medlem i Vitskapsselskapet i Trondheim
14.12.1852	Får besøk av A.O. Vinje for første gong
20.6.1853	<i>Prøver af Landsmaalet i Norge</i> er ferdig prenta
17.7.1853	Reise i nedre Telemark til 9.8.
30.8.1853	Reise i Østfold og Akershus til 11.10.
6.2.1854	Etterspelet «I Marknaden» til songspelet <i>Til Sæters</i> av Claus Pavels har premiere i Kristiania Norske Theater
29.6.1854	Reise i Setesdal og Telemark til 26.7.
5.9.1854	<i>En liden Læsebog i Gammel Norsk</i> er ferdig prenta
14.9.1854	Reise til Sør-Gudbrandsdalen, Toten og Hadeland til 4.10.
19.2.1855	Skriv for første gong brev på sunnmørsdialekt, til Maurits R. Aarflot
29.4.1855	<i>Ervingen</i> har premiere i Kristiania Norske Theater
10.6.1855	Får besøk av Johannes Belsheim; dei to er vener livet ut
21.6.1855	Reise i Telemark og Numedal til 12.7.
11.8.1855	Reise i Valdres, Sogn, over Jostedalsbreen, Nordfjord og Sunnmøre til 19.9.
2.9.1855	Er på mislykka friarferd hos Marta Schjelderup i Volda
18.10.1855	Skriv friarbrev til Marta Schjelderup, får avslag fire veker seinare
5.5.1856	Den 1. utgåva av <i>Norske Ordsprog</i> er ferdig prenta
24.6.1856	Reise i Våler, Østerdalen, Innherad og Gudbrandsdalen til 27.8.
1.8.1856	Nils Juel skriv det første brevet på nynorsk, til Ivar Aasen
1857	<i>Om Dannelsen og Norskheden</i> , eit essay frå Folkevennen same året, kjem ut som eige trykk
18.6.1857	Reise til Toten og Valdres til 7.7.
1.9.1857	Flyttar frå Storgaten 6 til Akersgaten 8

24.9.1857	Reise i Gausdal og Gudbrandsdalen til 29.9.
3.12.1857	Takkar nei til å bli medlem av Videnskabs-Selskabet i Kristiania
16.12.1857	Blir vald inn som medlem i Hið íslenska bókmentafélag
20.4.1858	Flyttar frå Akersgaten 8 til Teatergaten 6
8.7.1858	Reise til Stavanger, Ryfylke og Vest-Agder til 3.8.
29.9.1858	Omsetjinga <i>Fridtjofs Saga</i> er ferdig prenta
11.10.1858	Reise i Vestfold til 15.10.
7.11.1858	Publiserer første del av artikkelen «Om Sprogsagen» i Illustreret Nyhedsblad og går på ny inn i språkstriden. Andre del kjem 14.11.
1859	Segna <i>Svein Urædd</i> frå Norsk Folkekalender kjem ut som særtrykk
20.2.1859	Publiserer første del av artikkelserien «Minningar fraa Maalstriden» i <i>Dølen</i> . Siste del av denne analysen av den store språkstriden hausten 1858 står 27.3.
14.3.1859	Er i mållag hos A.O. Vinje
15.5.1859	Gir saman med A.O. Vinje ut <i>Det norske Landsmaal viktigaste Bøyningsformer</i> som vedlegg til <i>Dølen</i>
12.7.1859	Reise i Østerdalen og Trysil til 27.7.
1860	<i>Norske Plantenavne</i> blir prenta i Budstikken
1860	Møter truleg Elias Blix for første gong
2.8.1860	Reise langs Sørlandskysten og i Vestfold til 16.8.
5.9.1861	Reise i Aust-Agder til 14.9.
23.9.1861	Skriv for første gong brev på nynorsk, til Eirik Sommar
5.10.1861	Er med og skipar Maalfelaget, det første mållaget i Noreg
22.11.1861	Skriv friarbrev til Marie Landmark på Nøtterøy, får avslag 1.12.
9.1.1863	Møter som meddomar i lagretten i Kristiania
20.6.1863	Den 1. utgåva av <i>Symra</i> er ferdig prenta
26.3.1864	<i>Norsk Grammatik</i> er ferdig prenta
10.7.1864	Reise i Hallingdal, Hemsedal, Sogn, Voss, Nordhordland og Bergen til 6.8.
22.6.1865	Reise i Vest-Telemark og Setesdal til 13.7.
31.7.1866	Reise i Hallingdal til 19.8.
1867	Henrik Krohn publiserer dei to første dikta som er skrivne om Ivar Aasen
17.5.1867	Variant av «Nordmannen» kjem ut som eige trykk
13.8.1867	Reise i Våler og Østerdalen til 29.8.
Des 1867	Den 2. utgåva av <i>Symra</i> er ferdig prenta
24.3.1868	Blir vald inn i redaksjonen for Det Norske Samlaget
20.4.1868	John Klæbo publiserer i fem nummer av Almueskole-Tidenden den første biografien om Ivar Aasen utanom oppslagsverk
3.9.1868	Reise i Vest-Telemark og Bamble til 16.9.

1869	<i>Minningar fraa Maalstriden um Hausten 1858</i> kjem ut som eige trykk
1870	Ludvig M. Lindeman gir ut sin melodi til «Nordmannen»
9.6.1871	Kong Karl 15. tildeler han «Medaillen literis et artibus» for det språkvitskaplege studiet av «det Norske Folkesprog»
11.9.1871	Blir fotografert for første gong, av Carl C. Wischmann
1873	<i>Song ved Minnestytta yver Aasmund Olavsson Vinje</i> kjem ut som eige trykk
21.6.1873	<i>Norsk Ordbog</i> er ferdig prenta
19.7.1873	Kong Oscar 2. utnemner han til riddar av St. Olavs orden «for literair Fortjeneste»
29.1.1874	Ny og forkorta utgåve av <i>Ervingen</i> er ferdig prenta
29.5.1875	Den 3. utgåva av <i>Symra</i> er ferdig prenta, med notetillegg av J.N. Kobberstad
30.12.1875	<i>Heimsyn</i> er ferdig prenta
12.2.1876	Besøk av Arne Garborg, for første gong. Er same dagen ferdig med <i>Norsk Maalbunad</i> , som blir prenta i 1925
1877	Variant av <i>Grønlands-Reisa</i> frå 1848 kjem ut som eige trykk på Ekset
1877	Blir truleg utnemnd til heiderslagsmann i Det Norske Samlaget dette året
8.12.1877	Andreas Hølaas bruker ordet «nynorsk» for første gong offentleg, i Fedraheimen
28.11.1878	<i>Norsk Navnebog</i> er ferdig prenta
9.1.1880	Flyttar frå Teatergaten 6 til Holbergsgate 35 (blir seinare nr. 23)
17.5.1881	Er som komitémedlem til stades då Wergeland-statuen i Kristiania blir avduka
7.12.1881	Den 2. utgåva av <i>Norske Ordsprog</i> er ferdig prenta
2.8.1882	Reise til Trondheim til 11.8.
26.10.1882	<i>Romarbrevet</i> er ferdig prenta; han har hjelpt Elias Blix med omsetjinga
2.8.1883	Reise til Stavanger og Jæren til 17.8.
23.8.1885	Det første stemnet for å feire Ivar Aasen blir halde i Aasen-tunet
2.7.1886	Reise via Gudbrandsdalen til Sunnmøre via Bergen til Kristiania 22.7.
15.7.1886	Er i Aasen-tunet for siste gong
24.1.1887	Får første nummeret av Sysvorti, seinare Norsk Barneblad
19.9.1887	Flyttar opp i 2. etasje i Holbergs gate 23
31.1.1888	Skriv den siste arbeidsmeldinga, til Kirkedepartementet
12.2.1890	Får boka <i>Det nye testamentet</i> ; han har hjelpt til med omsetjinga
26.11.1890	Er på konsert for siste gong, på Klingenberg
12.6.1891	Signerer sitt siste dikt, «Voni»

18.5.1892	Er i teater for siste gong, på Klingenberg
Des 1892	Vetle Vislie publiserer det første intervjuet med Ivar Aasen i Tyrihans
5.8.1893	Stemne i Aasen-tunet feirar 80-årsdagen og sender telegram
1895	<i>Dikt og Sanning</i> frå 1855 kjem ut som eige trykk på Ekset
Mars 1895	Lars Osa syner målarstykket «Ivar Aasen i sin stue» på Statens kunstutstilling
Mars 1896	Augusta Finne syner byste av Ivar Aasen på Statens kunstutstilling
1.9.1896	Skriv det som blir siste innførsel i dagboka
23.9.1896	Døyr i Holbergs gate 23
29.9.1896	Blir jordfesta på Vår Frelzers gravlund i Kristiania
5.12.1896	Dødsbuet blir lasta om bord i DS «Orion» og sendt til Ørsta
24.6.1898	Anders Hovden avdukar bautastein og opnar Ivar Aasen Stova i Ørsta
17.5.1903	Marius Hægstad avdukar gravstein på Vår Frelzers gravlund
4.2.1909	Syn og Segn kjem ut med «Om vort Skriftsprog» frå 1836

Aasen i tal

1 Ivar Aasen-skrifter

	1833-96	1897-	Sum
Publiserte skrifter av Ivar Aasen	261	934	1196
Publiserte omsetjingar til andre språk		121	121
Manuskript	1951		1951
Brev frå og til Ivar Aasen	1561		1561
Ymse arkivalia	36		36
Skrifter om Ivar Aasen	329	1623	1952
Sum			6816

2 Ivar Aasens publiserte skrifter

	1833-96	1896-	Sum
Bøker	29	79	108
Småskrifter og visetrykk	10	8	18
Artiklar og prosastykke	100	225	325
Samtalar og skodespel	2	1	3
Dikt og viser	87	195	282
Gjendiktingar	10	9	19
Omsetjingar prosa	14	8	22
Brev		399	399
Marginalia		10	10
Gjendiktingar og omsetjingar av Aasen-tekstar		121	121
Melodiar, sikre og moglege	9		9
Sum	262	1055	1316

3 Manuskript, brev og varia

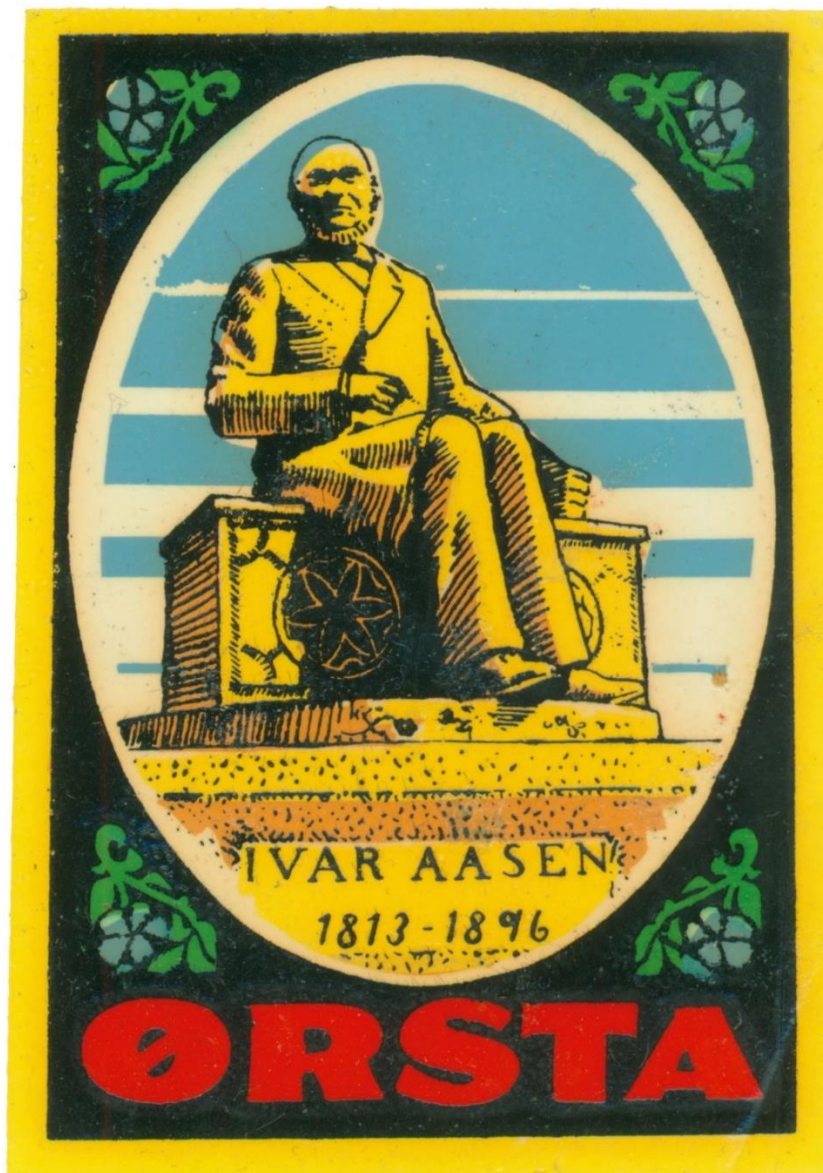
		Sum
Manuskript Nasjonalbiblioteket	1703	1703
1 Prøver af Landsmaalet	2	
2 Det norske Folkesprogs Grammatik	68	
3 Forarbeid ordbok og grammatikk	308	
4 Stadnamn	10	
5 Personnamn	24	
6 Norsk Maalbunad	11	
7 Danske og framande ord	5	
8 Språkhistorie	19	
9 Heimsyn	8	
10 Norske Ordsprog	37	
11 Norske gåter	4	
12 Korte prosatekstar	43	
13 Merknader og notat om andre	32	
14 Dikt og viser	134	
15 Ymse biografisk stoff	36	
15 Brev og kleddar	249	
17 Uordna notat om ulike emne	383	
18 Norigs Soga	1	
19 Notat og ekserpt	26	
20 Oppteikningar topografi	8	
21 Ymse	2	
22 Gjenstandar	0	
23 Manuskript frå Norsk Folkeminnesamling	188	
24 Manuskript	51	
Anna materiale og varia	54	
Manuskript UiO Norsk Folkeminnesamling	10	10
Manuskript Ivar Aasen-tunet	236	236
- Reidar Djupedal-samlinga	218	
- Ymse arkivalia	16	
- Sivert Aarflot-arkivet: viser	2	
Manuskript NTNU Universitetsbiblioteket	2	2
Brev frå Ivar Aasen	458	458
- NTNU Universitetsbiblioteket	32	
- Nasjonalbiblioteket	376	
- Ivar Aasen-tunet	2	
- Sivert Aarflot-arkivet	48	
Brev til Ivar Aasen	1050	1050
<u>Nasjonalbiblioteket</u>		
- Ordinære brev	665	
- Tiggarbrev	126	

- Uregistrerte brev og varia	78		
<u>Ivar Aasen-tunet, digitale</u>	179		
<u>NTNU Universitetsbiblioteket</u>	2		
Riksarkivet brev til og frå Aasen		53	
Ymse arkivalia		36	36
- Ivar Aasen-tunet	33		
- NTNU Universitetsbiblioteket	3		
Sum		3548	3548

I tabell 3 er eitt hefte rekna som eitt dokument, og ei samling blad er rekna som eitt dokument. Tabellen viser altså ikkje kor mange enkeltmanuskript der er etter Ivar Aasen, og det talar mkje større enn talet på dokument. Manuskripta etter Aasen er ei innfløkt sak, medan brev frå og til Aasen er greie å handtere statistisk. Her er både originaldokument og kopiar rekna med når dei begge er førte opp i bibliografien.

4 Skrifter om Ivar Aasen

		Sum
Skrifter og tekstar 1841-1896	309	309
- Bøker	0	
- Artiklar m.m.	309	
Skrifter og tekstar 1896-2013	1557	1557
- Bøker	34	
- Artiklar m.m.	1523	
Dikt og songar	86	86
-1841-1896	20	
-1896-2013	66	
Sum	1952	1952

Klistremerke frå 1960-åra. Eigar: Jostein O. Mo.
Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Jeg maa tilstaae, at der i denne Henseende er meget, som for Øieblikket ikke tilfredsstiller mig selv; thi det er jo naturligt, at man ved et saadant langvarigt Arbeide maa skride frem i Kundskaben og saaledes være klogere ved Enden end ved Begyndelsen.

Ivar Aasen: «Fortale», *Ordbog over det norske Folkesprog*, 1850